

Autoalan perustutkinto

Autoalan perustutkinto

Tutkinnon suorittaneen osaaminen

Autoalan tehtävänä on yhteiskunnan yksityisen ja joukkoliikenteen sekä tavarakuljetusten ja muiden logististen palvelujen ja ihmisten liikkumiseen liittyvien harrastusten turvaaminen. Alalle koulutetaan ajoneuvoasentajia, autokorinkorjaajia, automaalareita, automyyjiä, varaosamyyjiä ja pienkoneasentajia.

Työtehtäviä, joissa tutkinnon suorittanut voi toimia

Ajoneuvokauppaan, asennuksiin, korjauksiin ja huoltotöihin liittyviä tyypillisiä työpaikkoja ovat auto- ja autotarvikeliikkeet ja autokorjaamot. Ajoneuvoasentajilla, autokorinkorjaajilla ja automaalareilla on varsinaisten korjaamotöiden lisäksi valmiudet työskentelyyn autoteollisuudessa ja esimerkiksi erilaisia ajoneuvokoreja, erikoisajoneuvoja ja asuntovaunuja valmistavassa teollisuudessa.

Perusteen nimi	Autoalan perustutkinto
Määräyksen diaarinumero	OPH-2762-2017
Koulutuskoodit	Autoalan perustutkinto (351301)
Osaamisalat	Autokorinkorjauksen osaamisala (1719) Moottorikäyttöisten pienkoneiden korjauksen osaamisala (1723) Automyynnin osaamisala (1721) Automaalauksen osaamisala (1720) Varaosamyynnin osaamisala (1724) Autotekniikan osaamisala (1722)
Tutkintonimikkeet	Autokorinkorjaaja (10024) Automaalari (10025) Automyyjä (10026) Ajoneuvoasentaja (10027) Pienkonekorjaaja (10126) Varaosamyyjä (10028)
Voimaantulo	01.08.2018

SISÄLTÖ

1. Tutkinnon muodostuminen.	1
2. Tutkinnon osat.	7
2.1. Huolto- ja korjaustyöt, 30 osp (105708).	7
2.2. Pintavauriotyöt, 30 osp (105725).	14
2.3. Mittaus- ja korivauriotyöt, 30 osp (105718).	23
2.4. Maalauksen esikäsittelytyöt, 15 osp (105715).	32
2.5. Auton turvavarustetyöt, 15 osp (105706).	37
2.6. Auton korin sähkövarustetyöt, 15 osp (105702).	42
2.7. Auton lisävarustetyöt, 15 osp (105704).	47
2.8. Varaosat ja varaston hallinta, 15 osp (105735).	52
2.9. Yritystoiminnan suunnittelu, 15 osp (400008).	56
2.10. Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen, 5 osp (400011).	58
2.11. Yrityksessä toimiminen, 15 osp (400009).	60
2.12. Huippuosaajana toimiminen, 15 osp (400010).	62
2.13. Pohjustustyöt, 30 osp (105726).	65
2.14. Ruiskumaalaustyöt, 30 osp (105729).	72
2.15. Eri materiaalien korjaus- ja maalaustyöt, 15 osp (105707).	79
2.16. Autokorintyöt, 15 osp (105701).	83
2.17. Kuviomaalaustyöt, 15 osp (105712).	88
2.18. Myynti ja tuotetuntemus, 45 osp (105721).	93
2.19. Markkinointi ja asiakaspalvelu, 30 osp (105717).	98
2.20. Osto- ja hankintatoiminta, 15 osp (105722).	102
2.21. Ajoneuvomyyntityö, 15 osp (105700).	106
2.22. Uusien autojen myyntityö, 15 osp (105731).	110
2.23. Käytettyjen autojen myyntityö, 15 osp (105713).	114
2.24. Hyöty- ja erityisajoneuvojen myyntityö, 15 osp (105710).	119
2.25. Vapaa-ajan ajoneuvojen sekä niiden varaosien myyntityö, 15 osp (105733).	124
2.26. Lisävaruste- ja tarvikemyyntityö, 15 osp (105714).	128
2.27. Rengas- ja vannemyynti, 15 osp (105727).	132
2.28. Auton tai moottoripyörän huoltaminen, 45 osp (105705).	136
2.29. Auton korjaaminen, 45 osp (105703).	143
2.30. Sähkövarusteiden mittaus ja korjaus, 15 osp (105730).	151
2.31. Rengastyöt, 15 osp (105728).	155
2.32. Kuorma-auton alusta- ja hallintalaitteiden korjaus, 15 osp (105711).	159

2.33. Moottorin ja voimansiirron huolto ja korjaus, 15 osp (105719). . . .	165
2.34. Hydraulikka- ja pneumatiikkajärjestelmien korjaus, 15 osp (105709).	170
2.35. Paineilmajarrujen testaus ja korjaus, 15 osp (105723).	175
2.36. Varaosamyyntityö ja asiakaspalvelu, 30 osp (105734).	179
2.37. Varastonhallinta, 30 osp (105737).	182
2.38. Pienkoneiden korjaaminen, 45 osp (105724).	186
2.39. Maastoajoneuvojen, mopojen ja mopoautojen huolto ja korjaus, 30 osp (105716).	190
2.40. Moottoripyörien huolto ja korjaus, 30 osp (105720).	195
2.41. Venemoottoreiden ja varusteiden asennus, huolto ja korjaus, 30 osp (105738).	199
2.42. Uusien tuotteiden varustelu ja kokoaminen, 15 osp (105732). . . .	203
2.43. Varaosavaraston hoitaminen, 15 osp (105736).	207
2.44. Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen, 11 osp (400012).	211
2.45. Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen, 6 osp (400013). . . .	255
2.46. Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen, 9 osp (400014).	263
3. Arviointiasteikko.	281

1. Tutkinnon muodostuminen

Autoalan perustutkinnon laajuus on 180 osaamispistettä. Tutkinto muodostuu ammatillisista tutkinnon osista (145 osaamispistettä) ja yhteisistä tutkinnon osista (35 osaamispistettä). Ammatillisista tutkinnon osista pakollisia on 90 osaamispistettä ja valinnaisia 55 osaamispistettä.

Autoalan perustutkinto sisältää kuusi osaamisalaa:

- autotekniikan osaamisala (ajoneuvoasentaja)
- autokorinkorjauksen osaamisala (autokorinkorjaaja)
- automaalauksen osaamisala (automaalari)
- automyynnin osaamisala (automyyjä)
- varaosamyynnin osaamisala (varaosamyyjä)
- moottorikäyttöisten pienkoneiden korjauksen osaamisalan (pienkonekorjaaja).

AMMATILLISET TUTKINNON OSAT 145 OSP
Autokorinkorjauksen osaamisala
Pakolliset tutkinnon osat 90 osp
Huolto- ja korjaustyöt, 30 osp, P
Pintavauriotyöt, 30 osp, P
Mittaus- ja korivauriotyöt, 30 osp, P
Valinnaiset tutkinnon osat 55 osp
Maalauksen esikäsittelytyöt, 15 osp
Auton turvavarustetyöt, 15 osp
Auton korin sähkövarustetyöt, 15 osp
Auton lisävarustetyöt, 15 osp
Varaosatyö ja varaston hallinta, 15 osp
Yritystoiminnan suunnittelu, 15 osp
Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen, 5 osp
Yrityksessä toimiminen, 15 osp
Huippuosaajana toimiminen, 15 osp
Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuva tutkinnon osa 5-15 osp
<i>Tutkinnon osa sisältää työelämän paikallisten tarpeiden mukaista osaamista, joka soveltuu useamman kuin yhden työpaikan tarpeisiin. Koulutuksen järjestäjä nimeää tutkinnon osan työelämän toimintakokonaisuuden pohjalta ja määrittää sille laajuuden osaamispisteinä. Koulutuksen järjestäjä määrittelee ammattitaitovaatimukset ja osaamisen arvioinnin vastaavasti kuin ammatillisissa tutkinnon osissa.</i>
Tutkinnon osa toisesta ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta 5-15 osp
<i>Tutkintoon voi sisällyttää tutkinnon osan toisesta ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta. Riippumatta sisällytettävän tutkinnon osan laajuudesta, tutkinnon osan laajuus on tässä kohdassa enintään 15 osaamispistettä.</i>
Korkeakouluopinnot 5-15 osp
<i>Tutkinnon osa sisältää ammatillista osaamista tukevia korkeakouluopintoja.</i>

Yhteisten tutkinnon osien osa-alueita, lukio-opintoja tai muita jatko-opintovalmiuksia tukevia opintoja 1-25 osp
Automaalauksen osaamisala
Pakolliset tutkinnon osat 90 osp
Huolto- ja korjaustyöt, 30 osp, P
Pohjustustyöt, 30 osp, P
Ruiskumaalaustyöt, 30 osp, P
Valinnaiset tutkinnon osat 55 osp
Auton turvavarustetyöt, 15 osp
Auton korin sähkövarustetyöt, 15 osp
Auton lisävarustetyöt, 15 osp
Eri materiaalien korjaus- ja maalaustyöt, 15 osp
Autokorintyöt, 15 osp
Kuviomaalaustyöt, 15 osp
Varaosatyö ja varaston hallinta, 15 osp
Yritystoiminnan suunnittelu, 15 osp
Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen, 5 osp
Yrityksessä toimiminen, 15 osp
Huippuosaajana toimiminen, 15 osp
Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuva tutkinnon osa 5-15 osp
<i>Tutkinnon osa sisältää työelämän paikallisten tarpeiden mukaista osaamista, joka soveltuu useamman kuin yhden työpaikan tarpeisiin. Koulutuksen järjestäjä nimeää tutkinnon osan työelämän toimintakokonaisuuden pohjalta ja määrittää sille laajuuden osaamispisteinä. Koulutuksen järjestäjä määrittelee ammattitaitovaatimukset ja osaamisen arvioinnin vastaavasti kuin ammatillisissa tutkinnon osissa.</i>
Tutkinnon osa toisesta ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta 5-15 osp
<i>Tutkintoon voi sisällyttää tutkinnon osan toisesta ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta. Riippumatta sisällytettävän tutkinnon osan laajuudesta, tutkinnon osan laajuus on tässä kohdassa enintään 15 osaamispistettä.</i>
Korkeakouluopinnot 5-15 osp
<i>Tutkinnon osa sisältää ammatillista osaamista tukevia korkeakouluopintoja.</i>
Yhteisten tutkinnon osien osa-alueita, lukio-opintoja tai muita jatko-opintovalmiuksia tukevia opintoja 1-25 osp
Automyynnin osaamisala
Pakolliset tutkinnon osat 90 osp
Myynti ja tuotetuntemus, 45 osp, P
Markkinointi ja asiakaspalvelu, 30 osp, P
Osto- ja hankintatoiminta, 15 osp, P
Valinnaiset tutkinnon osat 55 osp

Ajoneuvomyyntityö, 15 osp
Uusien autojen myyntityö, 15 osp
Käytettyjen autojen myyntityö, 15 osp
Hyöty- ja erityisajoneuvojen myyntityö, 15 osp
Vapaa-ajan ajoneuvojen sekä niiden varaosien myyntityö, 15 osp
Lisävaruste- ja tarvikemyyntityö, 15 osp
Rengas- ja vannemyynti, 15 osp
Varaosatyö ja varaston hallinta, 15 osp
Yritystoiminnan suunnittelu, 15 osp
Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen, 5 osp
Yrityksessä toimiminen, 15 osp
Huippuosaajana toimiminen, 15 osp
Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuva tutkinnon osa 5-15 osp <i>Tutkinnon osa sisältää työelämän paikallisten tarpeiden mukaista osaamista, joka soveltuu useamman kuin yhden työpaikan tarpeisiin. Koulutuksen järjestäjä nimeää tutkinnon osan työelämän toimintakokonaisuuden pohjalta ja määrittää sille laajuuden osaamispisteinä. Koulutuksen järjestäjä määrittelee ammattitaitovaatimukset ja osaamisen arvioinnin vastaavasti kuin ammatillisissa tutkinnon osissa.</i>
Tutkinnon osa toisesta ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta 5-15 osp <i>Tutkintoon voi sisällyttää tutkinnon osan toisesta ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta. Riippumatta sisällytettävän tutkinnon osan laajuudesta, tutkinnon osan laajuus on tässä kohdassa enintään 15 osaamispistettä.</i>
Korkeakouluopinnot 5-15 osp <i>Tutkinnon osa sisältää ammatillista osaamista tukevia korkeakouluopintoja.</i>
Yhteisten tutkinnon osien osa-alueita, lukio-opintoja tai muita jatko-opintovalmiuksia tukevia opintoja 1-25 osp
Autotekniikan osaamisala
Pakolliset tutkinnon osat 90 osp
Auton tai moottoripyörän huoltaminen, 45 osp, P
Auton korjaaminen, 45 osp, P
Valinnaiset tutkinnon osat 55 osp
Sähkövarusteiden mittausta ja korjaus, 15 osp
Rengastyöt, 15 osp
Kuorma-auton alusta- ja hallintalaitteiden korjaus, 15 osp
Moottorin ja voimansiirron huolto ja korjaus, 15 osp
Hydrauliikka- ja pneumatiikkajärjestelmien korjaus, 15 osp
Paineilmajarrujen testaus ja korjaus, 15 osp
Maalauksen esikäsittelytyöt, 15 osp
Auton turvavarustetyöt, 15 osp

Auton korin sähkövarustetyöt, 15 osp
Auton lisävarustetyöt, 15 osp
Varaosatyö ja varaston hallinta, 15 osp
Yritystoiminnan suunnittelu, 15 osp
Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen, 5 osp
Yrityksessä toimiminen, 15 osp
Huippuosaajana toimiminen, 15 osp
Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuva tutkinnon osa 5-15 osp <i>Tutkinnon osa sisältää työelämän paikallisten tarpeiden mukaista osaamista, joka soveltuu useamman kuin yhden työpaikan tarpeisiin. Koulutuksen järjestäjä nimeää tutkinnon osan työelämän toimintakokonaisuuden pohjalta ja määrittää sille laajuuden osaamispisteinä. Koulutuksen järjestäjä määrittelee ammattitaitovaatimukset ja osaamisen arvioinnin vastaavasti kuin ammatillisissa tutkinnon osissa.</i>
Tutkinnon osa toisesta ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta 5-15 osp <i>Tutkintoon voi sisällyttää tutkinnon osan toisesta ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta. Riippumatta sisällytettävän tutkinnon osan laajuudesta, tutkinnon osan laajuus on tässä kohdassa enintään 15 osaamispistettä.</i>
Korkeakouluopinnot 5-15 osp <i>Tutkinnon osa sisältää ammatillista osaamista tukevia korkeakouluopintoja.</i>
Yhteisten tutkinnon osien osa-alueita, lukio-opintoja tai muita jatko-opintovalmiuksia tukevia opintoja 1-25 osp
Varaosamyynnin osaamisala
Pakolliset tutkinnon osat 90 osp
Huolto- ja korjaustyöt, 30 osp, P
Varaosamyyntityö ja asiakaspalvelu, 30 osp, P
Varastohallinta, 30 osp, P
Valinnaiset tutkinnon osat 55 osp
Sähkövarusteiden mittaustyö ja korjaus, 15 osp
Rengastyöt, 15 osp
Hydrauliikka- ja pneumatiikkajärjestelmien korjaus, 15 osp
Auton turvavarustetyöt, 15 osp
Auton korin sähkövarustetyöt, 15 osp
Auton lisävarustetyöt, 15 osp
Vapaa-ajan ajoneuvojen sekä niiden varaosien myyntityö, 15 osp
Lisävaruste- ja tarvikemyyntityö, 15 osp
Rengas- ja vannemyynti, 15 osp
Varaosatyö ja varaston hallinta, 15 osp
Yritystoiminnan suunnittelu, 15 osp
Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen, 5 osp

Yrityksessä toimiminen, 15 osp
Huippuosaajana toimiminen, 15 osp
Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuva tutkinnon osa 5-15 osp <i>Tutkinnon osa sisältää työelämän paikallisten tarpeiden mukaista osaamista, joka soveltuu useamman kuin yhden työpaikan tarpeisiin. Koulutuksen järjestäjä nimeää tutkinnon osan työelämän toimintakokonaisuuden pohjalta ja määrittää sille laajuuden osaamispisteinä. Koulutuksen järjestäjä määrittelee ammattitaitovaatimukset ja osaamisen arvioinnin vastaavasti kuin ammatillisissa tutkinnon osissa.</i>
Tutkinnon osa toisesta ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta 5-15 osp <i>Tutkintoon voi sisällyttää tutkinnon osan toisesta ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta. Riippumatta sisällytettävän tutkinnon osan laajuudesta, tutkinnon osan laajuus on tässä kohdassa enintään 15 osaamispistettä.</i>
Korkeakouluopinnot 5-15 osp <i>Tutkinnon osa sisältää ammatillista osaamista tukevia korkeakouluopintoja.</i>
Yhteisten tutkinnon osien osa-alueita, lukio-opintoja tai muita jatko-opintovalmiuksia tukevia opintoja 1-25 osp
Moottorikäyttöisten pienkoneiden korjauksen osaamisala
Pakolliset tutkinnon osat 90 osp
Auton tai moottoripyörän huoltaminen, 45 osp, P
Pienkoneiden korjaaminen, 45 osp, P
Valinnaiset tutkinnon osat 55 osp
Vapaa-ajan ajoneuvojen sekä niiden varaosien myyntityö, 15 osp
Maastoajoneuvojen, mopojen ja mopoautojen huolto ja korjaus, 30 osp
Moottoripyörien huolto ja korjaus, 30 osp
Venemoottoreiden ja varusteiden asennus, huolto ja korjaus, 30 osp
Uusien tuotteiden varustelu ja kokoaminen, 15 osp
Varaosavaraston hoitaminen, 15 osp
Varaosatyö ja varaston hallinta, 15 osp
Yritystoiminnan suunnittelu, 15 osp
Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen, 5 osp
Yrityksessä toimiminen, 15 osp
Huippuosaajana toimiminen, 15 osp
Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuva tutkinnon osa 5-15 osp <i>Tutkinnon osa sisältää työelämän paikallisten tarpeiden mukaista osaamista, joka soveltuu useamman kuin yhden työpaikan tarpeisiin. Koulutuksen järjestäjä nimeää tutkinnon osan työelämän toimintakokonaisuuden pohjalta ja määrittää sille laajuuden osaamispisteinä. Koulutuksen järjestäjä määrittelee ammattitaitovaatimukset ja osaamisen arvioinnin vastaavasti kuin ammatillisissa tutkinnon osissa.</i>
Tutkinnon osa toisesta ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta 5-15 osp

Tutkintoon voi sisällyttää tutkinnon osan toisesta ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta. Riippumatta sisällytettävän tutkinnon osan laajuudesta, tutkinnon osan laajuus on tässä kohdassa enintään 15 osaamispistettä.

Korkeakouluopinnot | 5-15 osp

Tutkinnon osa sisältää ammatillista osaamista tukevia korkeakouluopintoja.

Yhteisten tutkinnon osien osa-alueita, lukio-opintoja tai muita jatko-opintovalmiuksia tukevia opintoja | 1-25 osp

YHTEISET TUTKINNON OSAT | 35 OSP

Viestintä- ja vuorovaikutusosaamisen laajuus on vähintään 11 osaamispistettä, matemaattis-luonnontieteellisen osaamisen laajuus on vähintään 6 osaamispistettä ja yhteiskunta- ja työelämäosaamisen laajuus on vähintään 9 osaamispistettä. Lisäksi yhteisiin tutkinnon osiin tulee sisältyä valinnaisia osaamistavoitteita opiskelijan valitsemasta yhdestä tai useammasta yhteisestä tutkinnon osasta ja tutkinnon osan osa-alueelta tai osa-alueilta siten, että yhteisten tutkinnon osien 35 osaamispisteen laajuus täyttyy.

Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen, 11 osp, **P**

Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen, 6 osp, **P**

Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen, 9 osp, **P**

Yhteisten tutkinnon osien valinnaiset osaamistavoitteet | 9 osp

Yhteisten tutkinnon osien valinnaiset osaamistavoitteet voivat olla tutkinnon perusteissa määrättyjä tai koulutuksen järjestäjän päättämiä muita valinnaisia osaamistavoitteita, jotka tukevat kyseisen tutkinnon osan ja sen osa-alueiden tutkinnon perusteissa määrättyjä tavoitteita. Valinnaisiin osaamistavoitteisiin voidaan sisällyttää myös opiskelijan aiemmin hankkimaa osaamista, joka tukee kyseisen tutkinnon osan ja sen osa-alueiden tutkinnon perusteissa määrättyjä osaamistavoitteita.

2. Tutkinnon osat

2.1. Huolto- ja korjaustyöt, 30 osp (105708)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- hoitaa asiakaspalvelutilanteen ottaen huomioon moottoriajoneuvojen korjausehdot ja autoalan keskeisen lainsäädännön vaikutukset omassa työssään
- neuvoa asiakasta auton teknisissä ongelmissa
- alalla tarvittavan sanaston
- auton kokonaisrakenteen ja järjestelmien toimintatavan
- hakea ja noudattaa autonvalmistajan korjausohjeita
- käyttää auton huoltoon ja korjaukseen tarkoitettuja työvälineitä ja laitteita sekä säilyttää ja huoltaa niitä oikealla tavalla
- suorittaa auton korinhuollon
- tunnistaa auton korihuollon yhteydessä esiin tulevat korroosioneston puutteet ja osaa neuvoa asiakasta jatkotoimenpiteistä
- tehdä auton pyörien tarkastuksen
- suorittaa auton tarkastuksen mekaanisella tasolla määräaikaikatsastusta varten
- korjata tarkastus- ja huoltotöiden yhteydessä havaitsemiaan yksinkertaisia vikoja
- autoalalle sovellettavia sähkötekniikan peruslakeja siten, että pystyy tekemään jännitemittauksia
- lukea yksinkertaisia auton sähkökaavioita
- käyttää tieto- ja viestintätekniikan laitteita ja alan ohjelmistoja
- suojata ajoneuvon huolto- ja korjaustoimenpiteiden ajaksi
- toimia tulitöistä annettujen turvallisuusmääräysten mukaisesti
- huolehtia työpaikkansa työsuojelusta ja ympäristönsuojelusta
- autokorjaamotoiminnassa käytettävien pyroteknisten laitteiden käsittelyn
- käyttää raaka-aineita taloudellisesti sekä osaa lajitella syntyneet jätteet ja tuntee uusiokäytön periaatteet
- ylläpitää työkykyään
- yrittäjyyden periaatteet huolto- ja korjaustöissä.

Opiskelija

- suorittaa SFS 6002 pätevyyden

Arviointi

1. Työprosessien hallinta

Työn kokonaisuuden hallinta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• suunnittelee ja tekee ohjattuna työprosessiin kuuluvat työvaiheet • noudattaa työaikoja ja toimii ohjattuna ohjeiden mukaisesti
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• suunnittelee annettujen ohjeiden mukaan työprosessin ja toteuttaa sen pääsääntöisesti itsenäisesti • noudattaa työaikoja ja annettuja ohjeita
Hyvä 4	

Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työprosessin itsenäisesti • noudattaa työaikoja ja suunnitelmia sekä neuvottelee mahdollisista poikkeamista
--------------	--

Taloudellinen ja laadukas toiminta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toimii ohjattuna asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• toimii asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• toimii asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti ja kehittää omaa toimintaansa laatu- ja taloustavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta

Asiakaspalvelu	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toimii yksinkertaisissa asiakaspalvelutehtävissä • tekee työnsä ohjattuna moottoriajoneuvojen korjausehtojen mukaisesti • toimii opastettuna keskeisen autoalan lainsäädännön mukaisesti
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• toimii tavallisimmissa asiakaspalvelutilanteissa annettujen ohjeiden perusteella ja neuvoo asiakasta tutuissa tilanteissa • tekee työnsä annettujen ohjeiden mukaan moottoriajoneuvojen korjausehtojen mukaisesti • toimii annettujen ohjeiden mukaan autoalan lainsäädännön mukaisesti
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• toimii asiakaspalvelutilanteissa annettujen suunnitelmien perusteella ja neuvoo asiakasta vaihtelevissa tilanteissa huomioiden erilaiset asiakkaat • tekee työnsä moottoriajoneuvojen korjausehtojen mukaisesti ja tarkistaa tarvittaessa kriittiset kohdat • toimii autoalan lainsäädännön mukaisesti

Auton huolto	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tekee auton korinhuollon annettujen ohjeiden mukaan • tekee auton tarkastuksen pakokaasutesteineen määräaikaikatsastusta varten opastettuna • tuntee oikeiden nesteiden ja öljyjen sekä öljymäärien merkityksen ja käyttää annettuja nesteitä ja öljyjä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tekee auton korinhuollon annettujen ohjeiden mukaan ja ilmoittaa asiakkaalle mahdollisista korroosioneston puutteista

	• tekee auton tarkastuksen pakokaasutesteineen määräaikaikatsastusta varten • valitsee ja käyttää ohjattuna valmistajan ohjeen mukaisia nesteitä ja öljyjä
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tekee auton korinhuollon sekä ilmoittaa mahdollisista epäkohdista ja tarvittavista jatkotoimenpiteistä • tekee auton tarkastuksen pakokaasutesteineen määräaikaikatsastusta varten ja tekee korjausehdotuksen • valitsee ja käyttää valmistajan ohjeen mukaisia nesteitä ja öljyjä

Tarkastus, vianetsintä ja korjaus	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• etsii ja paikallistaa opastettuna autossa ilmenneitä yksinkertaisia vikoja sekä korjaa ne ohjattuna • suorittaa auton sähkölaitteen jännitteenmittauksen turvallisesti • tekee ohjattuna auton renkaiden tarkastuksen • suojaa ajoneuvon siihen tarkoitetuilla suojaimeilla • tekee turvallisuusohjeita noudattaen auton rengastöitä ja renkaiden tasapainotuksia, mutta tarvitsee välillä ohjausta • etsii ohjattuna työsuorituksessaan tarvittavia tietoja tieto- ja viestintätekniikkaa hyväksi käyttäen • käyttää keskeisimpiä työvälineitä ja materiaaleja tutuissa työtilanteissa, mutta tarvitsee ohjausta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• etsii ja paikallistaa ohjattuna autossa ilmenneitä liikenneturvallisuuteen vaikuttavia vikoja sekä korjaa ne ohjeiden mukaisesti • suorittaa auton sähkölaitteen jännitehäviömittauksia turvallisesti • tekee auton pyörien tarkastuksen ja ohjattuna tarvittavat johtopäätökset • suojaa ajoneuvon siihen tarkoitetuilla suojaimeilla ja huolehtii työympäristönsä siisteydestä • tekee turvallisuusohjeita noudattaen annettujen ohjeiden mukaisesti auton rengastöitä ja renkaiden tasapainotuksia • etsii työsuorituksessaan tarvittavia tietoja tieto- ja viestintätekniikkaa hyväksi käyttäen • käyttää työvälineitä ja materiaaleja tutuissa työtilanteissa annettujen ohjeiden mukaan • säilyttää työkalut ja tunnistaa materiaalit ohjattuna
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• etsii ja paikallistaa annettujen ohjeiden mukaisesti autossa ilmenneitä vikoja sekä korjaa ne ohjeiden mukaisesti • suorittaa auton sähkölaitteen jännitehäviömittauksia turvallisesti ja analysoi havaintojaan • tekee auton pyörien tarkastuksen ja tarvittavat johtopäätökset • suojaa ajoneuvon siihen tarkoitetuilla suojaimeilla ja huolehtii työympäristönsä siisteydestä koko työskentelyn ajan • tekee turvallisuusohjeita noudattaen auton rengastöitä ja renkaiden tasapainotuksia sekä neuvoa tarvittaessa asiakasta renkaiden ja vanteiden valinnassa • etsii työsuorituksessaan tarvittavia tietoja tieto- ja viestintätekniikkaa sekä muuta materiaalia monipuolisesti hyväksi käyttäen

	• valitsee työhön sopivat työvälineet sekä käyttää työvälineitä ja materiaaleja vaihtelevissa työtilanteissa • säilyttää ja hoitaa työkalut sekä tunnistaa materiaalit ohjeiden mukaisesti
--	---

Työvälineet ja materiaalit	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• lajittelee jätteet ohjeiden mukaan.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• pitää työympäristön puhtaana ja järjestyksessä huomioiden kierrätyksen ja lajittelun.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• pitää työympäristön puhtaana ja järjestyksessä koko työvaiheen ajan huomioiden kierrätyksen ja lajittelun.

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Asiakaspalvelu ja yrittäjäyys	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tuntee tavallisimmat asiakaspalvelun periaatteet • tuntee tavallisimmat moottoriajoneuvojen ja niiden osien korjausehdot • tuntee tavallisimmat auton valmistajien takuuehdot ja osaa etsiä lisätietoa opastettuna • tuntee keskeisen autoalan lainsäädännön • arvioi opastettuna oman työn merkitystä yrityksen kannattavuuteen sekä työvirheen merkitystä liikenneturvallisuudelle.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tuntee asiakaspalvelun periaatteet • tuntee tavallisimmat moottoriajoneuvojen korjausehdot ja hankkii lisätietoa ohjeiden mukaan • tuntee tavallisimmat auton valmistajien takuuehdot ja osaa etsiä lisätietoa annettujen ohjeiden perusteella • etsii tietoa lainsäädännön toteutumisesta työssään • arvioi työnteon ja yrittäjäyden merkitystä autoalalla sekä työvirheen merkitystä liikenneturvallisuudelle.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tuntee asiakaspalvelun periaatteet ja osaa hakea tarvittaessa lisätietoa • tuntee moottoriajoneuvojen korjausehdot, hankkii tarvittaessa lisätietoa ja osaa soveltaa sitä • tuntee auton valmistajien takuuehdot sekä osaa tarvittaessa soveltaa niitä asiakaspalvelutilanteessa • varmistaa lainsäädännön toteutumisen työssään • tuntee työnteon ja yrittäjäyden merkityksen autoalalla sekä tietää virheen korjauksesta aiheutuvat kustannukset yritystoiminnassa ja asiakaspalvelussa

Auton kokonaisrakenne ja järjestelmien toiminta
Opiskelija

Tyydyttävä 1	- tuntee pääpiirteissään auton kokonaisrakenteen, järjestelmien toiminnan ja osien nimitykset - tietää auton huollon tarpeellisuuden
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- tuntee liikenneturvallisuuteen vaikuttavien auton rakenteiden ja järjestelmien toimintoja ja osien nimityksiä - ymmärtää auton perushuollon tarpeellisuuden
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- tuntee tavanomaisimmin käytetyt auton kokonaisrakenteet, järjestelmien toiminnan ja osien nimitykset - ymmärtää auton perushuollon tarpeellisuuden ja merkityksen auton toimintavarmuudelle

Renkaat ja vanteet	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- tuntee rengaspaineiden, pyörimissuunnan ja kulutuspuunnan urasyvyyden merkityksen ajoturvallisuuteen - tuntee pääpiirteissään auton pyörien asentokulmat
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- tuntee rengasmerkinnät ja renkaiden käyttöön liittyvät määräykset - tuntee auton pyörien asentokulmat ja niiden vaikutukset pääpiirteissään renkaiden kulumiseen ja auton ajettavuuteen
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- tuntee rengasmääräykset siten, että löytää tarvitsemansa tiedon - tuntee auton pyörien asentokulmat ja virheellisten asentojen vaikutukset renkaiden kulumiseen ja auton ajettavuuteen

Sähkötekniikka	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- tuntee autoalan sähköturvallisuuden perusteet - tuntee autojen sähkökaavioiden tarkoituksen
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- tuntee autoalalle sovellettavia sähkötekniikan peruslakeja pääpiirteittäin sekä sähköturvallisuuden perusteet - tuntee yleisimmät autojen sähkökaavioiden piirrosmerkit
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- tuntee autoalalle sovellettavat sähkötekniikan peruslait pääpiirteittäin sekä sähköturvallisuuden perusteet - tuntee autojen yksinkertaisten sähkökaavioiden lukutavan

Tieto- ja viestintätekniikan tuntemus	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tuntee yleisimpiä ohjelmistoja ja osaa etsiä tietoa tietoverkoista sekä osaa tallentaa ja löytää tallentamansa tiedot, mutta tarvitsee joskus ohjausta.
Tyydyttävä 2	

Hyvä 3	käyttää annettujen ohjeiden mukaan ohjelmistoja ja osaa etsiä tietoa tietoverkoista sekä osaa ohjeiden mukaan tallentaa ja löytää tallentamansa tiedot.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	käyttää itsenäisesti ohjelmistoja ja osaa etsiä tietoa tietoverkoista sekä tallentaa ja löytää tallentamansa tiedot.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Oppiminen ja ongelmanratkaisu	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- suoriutuu tiedonhankinnassa ohjattuna - selviytyy tutuista tilanteista, mutta muuttuvissa ja valintatilanteissa tarvitsee ohjausta ja tukea - arvioi ohjattuna omaa työtään.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- hankkii tietoa ohjeiden mukaan - selviytyy muuttuvista ja valintatilanteista omaaloitteisesti - ottaa vastaan palautetta ja toimii palautteen mukaisesti
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- toimii oma-aloitteisesti tiedonhankkijana - toimii erilaisissa tilanteissa tarkoituksen mukaisesti ja löytää toiminnalleen vaihtoehtoisia toimintatapoja - kehittää toimintaansa saamansa palautteen pohjalta

Vuorovaikutus ja yhteistyö	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	pystyy toimimaan erilaisten ihmisten kanssa työyhteisössä ja ryhmässä ja pyytää tarvittaessa apua muilta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	toimii erilaisten ihmisten kanssa työyhteisössä ja ryhmässä
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	tukee ja auttaa muita sekä ottaa työssään huomioon muut työyhteisön jäsenet

Ammattietiikka	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	noudattaa annettuja eettisiä ohjeita, sopimuksia ja säädöksiä sekä aikatauluja
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	noudattaa annettuja eettisiä ohjeita, sopimuksia sekä aikatauluja sekä toimii yrityksen arvojen mukaisesti
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	toimii opiskelu- ja työyhteisössä arvojen, tavoitteiden, eettisten ohjeiden, sopimusten ja säädösten mukaisesti vaihtelevissa tilanteissa sekä noudattaa aikatauluja

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• suhtautuu myönteisesti turvalliseen toimintaan sekä välttää riskejä työssään ja tuntee yleistiedot ensiavun antamisesta • noudattaa työstä annettuja turvallisuusohjeita eikä aiheuta vaaraa • käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimia, työvälineitä ja työmenetelmiä • käyttää ergonomisia työasentoja
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• vastaa toimintansa turvallisuudesta • noudattaa työyhteisön ohjeita ja ottaa työssään huomioon työyhteisön muut jäsenet • varmistaa työvälineiden ja materiaalien turvallisuuden sekä poistaa ja vie huoltoon vialliset työvälineet • ottaa oman työn suunnittelussa huomioon turvallisuus- ja terveysnäkökohtia sekä ylläpitää työympäristön turvallisuutta ja ergonomisuutta
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• kehittää itsenäisesti toimintaansa turvallisemmaksi • havaitsee ja tunnistaa työhönsä liittyvät vaarat ja ilmoittaa niistä • osaa arvioida suojainten, työvälineiden ja työmenetelmien soveltuvuutta kyseiseen työhön • ottaa oman työn suunnittelussa huomioon turvallisuus- ja terveysnäkökohtia sekä ylläpitää työympäristön turvallisuutta ja ergonomisuutta sekä soveltaa oppimaansa yllättävissäkin tilanteissa

Turvavarusteet ja ilmastointilaite	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tietää ajoneuvon turvalaitteisiin ja ilmastointilaitteeseen liittyvät työturvallisuus ja ympäristötekijät ja pyroteknisten laitteiden käsittelyn.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tietää ajoneuvon turvalaitteisiin ja ilmastointilaitteeseen liittyvät työturvallisuus ja ympäristötekijät ja pyroteknisten laitteiden käsittelyn.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tietää ajoneuvon turvalaitteisiin ja ilmastointilaitteeseen liittyvät työturvallisuus ja ympäristötekijät ja pyroteknisten laitteiden käsittelyn.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä huolto- ja korjaustöitä ajoneuvokorjaamossa. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.2. Pintavauriotyöt, 30 osp (105725)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- määrittää erilaisten menetelmien avulla auton korin pintavaurioiden suuruuden, jonka perusteella hän osaa tehdä työsuunnitelman
- suojata vaurioille alttiit kohdat lisävaurioiden ehkäisemiseksi
- tunnistaa autoissa käytettävät pintaosien yleisimmät materiaalit ja tehdä niille korjaukset ottaen huomioon automerkki- ja mallikohtaiset korjausohjeet sekä työmenetelmät
- pohjustaa maalattavan työkohteen hyvää korjaustyötapaa noudattaen
- tehdä pintavaurion oikaisutyön asianmukaisia välineitä käyttäen sekä huolehtia kohteen korroosionehkäisyn säilymisestä
- määrittää tarvittavat varaosat ja materiaalit
- suorittaa korin pintaosien vaihdot, liitokset ja sovitukset
- tunnistaa korirakenteiden ja käytettävien materiaalien vaikutukset eri liitosmenetelmiin
- tunnistaa tarvittavat liitosmenetelmät ja niiden perusteet (Mag/Mig-hitsaus, Mig-kaarijuotto, vastushitsaus, niittaus/liimaus ja liimaus)
- muoviosien tunnistuksen ja korjaamisen
- liima- ja kumitiivistelasiin vaihdon
- pintavauriotöiden yhteydessä esiintyvien varusteiden, osien ja kokonaisuuksien irrottamisen, purkamisen, kokoamisen ja kiinnittämisen siten, että ajoneuvo on liikenneturvallisessa kunnossa kokoamisen jälkeen
- tarkastaa ja viimeistellä auton luovutuskuntoon
- valita tarvittavat työkalut ja välineet oikein sekä käyttää ja hoitaa niitä
- käyttää henkilökohtaisia suojausvälineitä, ottaa huomioon työturvallisuusnäkökohdat ja ylläpitää työkykyä
- arvioida omaa työtään ja oman työnsä laatua
- lajitella syntyvät jätteet
- yrittäjyyden periaatteet pintavauriotöissä.

Arviointi

1. Työprosessien hallinta

Oman työn suunnittelu ja suunnitelmallinen tekeminen	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• suunnittelee ja tekee ohjattuna työprosessin
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• suunnittelee annettujen ohjeiden mukaan työprosessin ja toteuttaa sen pääsääntöisesti itsenäisesti
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työprosessin itsenäisesti

Työn kokonaisuuden hallinta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• noudattaa työaikoja ja toimii ohjattuna työohjeiden mukaisesti
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• noudattaa työaikoja ja annettuja työohjeita
Hyvä 4	

Kiitettävä 5	noudattaa työaikoja ja suunnitelmia sekä neuvottelee mahdollisista poikkeamista
--------------	---

Taloudellinen ja laadukas toiminta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	toimii ohjattuna asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	toimii asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	toimii asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti ja kehittää omaa toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Työmenetelmien, #välineiden ja materiaalin hallinta

Työsuunnitelma	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	määrittää ohjattuna vaurion suuruuden, jonka perusteella tekee työsuunnitelman
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	määrittää annettujen ohjeiden mukaan vaurion suuruuden, jonka perusteella tekee työsuunnitelman
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	määrittää vaurion suuruuden, jonka perusteella tekee työsuunnitelman

Suojaukset	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	suojaa ohjattuna kohteen niin, ettei aiheudu lisävaurioita
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tekee annettujen ohjeiden mukaisia suojauksia lisävaurioiden ehkäisemiseksi
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	tekee tarvittavat suojaukset lisävaurioiden ehkäisemiseksi ja suojaa myös työpisteensä ympäristön

Varusteet	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tekee opastettuna tarvittavien osien ja varusteiden irrottamisen, purkamisen, kokoamisen ja kiinnittämisen siten, että ajoneuvo on liikenneturvallisessa kunnossa kokoamisen jälkeen
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tekee annettujen ohjeiden mukaan tarvittavien osien ja varusteiden irrottamisen, purkamisen, kokoamisen ja

	kiinnittämisen siten, että ajoneuvo on liikenneturvallisessa kunnossa kokoamisen jälkeen.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	tekee itsenäisesti ohjeiden mukaan tarvittavien osien ja varusteiden irrottamisen, purkamisen, kokoamisen ja kiinnittämisen siten, että ajoneuvo on liikenneturvallisessa kunnossa kokoamisen jälkeen

Automerkkikohtaiset erityisohjeet	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tekee opastettuna työt niin, että automerkkikohtaiset ohjeet ja määräykset tulevat huomioiduksi
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tekee annettujen ohjeiden mukaisesti työt niin, että automerkkikohtaiset ohjeet ja määräykset toteutuvat
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	tekee työt huomioiden automerkkikohtaiset erityisohjeet ja määräykset itsenäisesti

Puhdistusaineet ja #menetelmät	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tekee opastettuna koritöihin liittyviä puhdistuksia
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tekee annettujen ohjeiden mukaisesti koritöihin liittyviä puhdistuksia
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	tekee asianmukaisilla aineilla ja oikeilla menetelmillä koritöihin liittyvät puhdistukset

Pohjustus	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- tekee opastettuna pohjustustyömenetelmien valintoja työkohteen mukaan - tekee pieniä pintapeltivaurioiden kittaus- ja hiontatöitä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- tekee ohjattuna pohjustustyömenetelmien valintoja työkohteen mukaan - tekee pintapeltivaurioiden kittaus- ja hiontatöitä ohjeiden mukaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- valitsee sopivan pohjustustyömenetelmän työkohteen mukaan - tekee pintapeltivaurioiden kittaus- ja hiontatöitä

Auton metallityöt	
Opiskelija	

Tyydyttävä 1	tekee ohjattuna auton metalliosien työstöä, hitsauksia ja liitoksia sekä suorittaa opastettuna niihin liittyviä mittauksia
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tekee vähän ohjattuna auton metalliosien työstöä, hitsauksia ja liitoksia sekä suorittaa annettujen ohjeiden mukaisesti niihin liittyviä mittauksia
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	tekee auton metalliosien työstöä, hitsauksia ja liitoksia sekä niihin liittyviä mittauksia edeten työssään järjestelmällisesti ja sujuvasti ja siten, että työn lopputulos on tavoitteiden mukainen

Liitokset	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tekee opastettuna oikean liitoksen yleisimmille materiaaleille
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tekee ohjeiden mukaisen oikean liitoksen yleisimmille materiaaleille
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	tekee ohjeiden mukaisen liitoksen vaihtelevissa tilanteissa ja ottaa huomioon autonvalmistajan erityisohjeet

Eri materiaalien korjaus	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tekee opastettuna eri materiaalien osien korjaustöitä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tekee annettujen ohjeiden mukaisesti eri materiaalien osien korjaustöitä
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	tekee ohjeiden mukaisesti eri materiaalien osien korjaustöitä

Pintaosien oikaisutyöt	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tekee pienten pintavaurioiden oikaisutöitä ja opastettuna huolehtii kohteen korroosionehkäisyn säilymisestä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tekee annettujen ohjeiden mukaisesti tavanomaiset pintavaurioiden oikaisutyöt ja annettujen ohjeiden mukaisesti huolehtii kohteen korroosionehkäisyn säilymisestä
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	tekee tavanomaiset pintavaurioiden oikaisutyöt ja huolehtii kohteen korroosionehkäisyn säilymisestä

Varaosatarve	
Opiskelija	

Tyydyttävä 1	määrittää ohjattuna varaosatarpeen
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	määrittää annettujen ohjeiden mukaisesti tarvittavat varaosat
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	määrittää varaosatarpeen itsenäisesti

Korin osien vaihto ja sovitukset	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	vaihtaa ohjattuna koriin osia käyttäen tavanomaisia autokorinkorjaamon laitteita
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	suorittaa korinosien vaihdot ja sovitukset annettujen ohjeiden mukaan käyttäen tavanomaisia autokorinkorjaamon välineitä ja työkaluja
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	suorittaa itsenäisesti korinosien vaihdot ja sovitukset käyttäen tavanomaisia autokorinkorjaamon välineitä ja työkaluja

Lasien vaihto	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tekee lasien vaihtotöitä ja tuntee pääosin tiiviste- ja liimalasin vaihdon vaiheet, mutta tarvitsee ohjausta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tekee lasien vaihtotöitä ohjeiden mukaisesti, mutta tarvitsee välillä ohjausta
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	tekee lasien vaihtotöitä ohjeiden mukaisesti ja pääosin itsenäisesti

Korroosionestokäsittely	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tekee opastettuna oikeaoppisen korroosioneston korivaurion korjausten yhteydessä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tekee korroosioneston annettujen ohjeiden mukaan korivaurion korjausten yhteydessä
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	tekee korroosioneston ohjeiden mukaan korivaurion korjausten yhteydessä ja ottaa huomioon autonvalmistajan erityisohjeet

Auton luovutus	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	viimeistelee opastettuna auton luovutuskuntoon

Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	viimeistelee annettujen ohjeiden mukaan auton luovutuskuntoon
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	viimeistelee ohjeiden mukaan auton luovutuskuntoon

Työvälineet ja materiaalit	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	käyttää keskeisimpiä työvälineitä ja materiaaleja tutuissa työtilanteissa, mutta tarvitsee usein ohjausta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- käyttää keskeisimpiä työvälineitä ja materiaaleja tutuissa työtilanteissa annettujen ohjeiden mukaan - säilyttää työkalut ja tunnistaa materiaalit ohjeiden mukaisesti
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- valitsee työhön sopivat työvälineet ja hoitaa niitä sekä käyttää työvälineitä ja materiaaleja vaihtelevissa työtilanteissa - tunnistaa ja valitsee materiaalit ohjeiden avulla ja käyttää niitä oikein - säilyttää ja hoitaa työkalut sekä tunnistaa materiaalit lievästi ohjattuna oikein

Kestävä kehitys	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	lajittelee jätteet opastettuna.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	lajittelee jätteet ohjeiden mukaan.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	pitää työympäristön puhtaana ja järjestyksessä koko työvaiheen ajan huomioiden kierrätyksen ja lajittelun merkityksen.

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Pintaosien oikaisu	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tuntee tärkeimpien pintaosien oikaisutekniikat ja ohjattuna oikaistun pinnan laatuvaatimukset
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tuntee yleisimmät pintaosien materiaalit ja niiden oikaisutekniikat sekä ohjeiden mukaiset oikaistun pinnan laatuvaatimukset
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	tuntee pintaosien oikaisumenetelmät monipuolisesti sekä oikaistun pinnan laatuvaatimukset

Pohjustus	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- tietää pohjustuksessa käytettävien tuotteiden turvallisuusmerkinnät - osaa opastettuna valita oikeat hiomatuotteet ja niiden karkeudet pohjustustyökohteeseen
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- tuntee pohjustuksessa yleisemmin käytettävät tuotteet ja niiden käyttökohteet - osaa annettujen ohjeiden mukaan valita oikeat hiomatuotteet ja niiden karkeudet pohjustustyökohteeseen
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- tuntee ohjeiden mukaisesti pohjustuksessa käytettävät tuotteet ja niiden käyttökohteet - osaa valita oikeat hiomatuotteet ja niiden karkeudet pohjustustyökohteeseen

Varusteiden irrotus- ja kiinnitysmenetelmät	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tuntee tärkeimmät varusteiden kiinnitysmenetelmät
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tuntee yleisimmät varusteiden kiinnitysmenetelmät
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	tuntee varusteiden kiinnitysmenetelmät ja hakee tarvittaessa lisätietoa

Materiaalien ominaisuudet	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tuntee autoalan yleisimmät materiaalit ja niiden käyttökohteet
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tuntee yleisimpien autoalan materiaalien fysikaalisia ominaisuuksia
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	tuntee materiaalien fysikaalisia ja teknisiä ominaisuuksia siinä määrin, että ymmärtää huolellisen työn merkityksen ja tunnistaa työnsä kriittiset kohdat

Varaosatarve	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tuntee saatavilla olevia varaosia niin, että osaa ohjattuna määrittää varaosatarpeen
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tuntee saatavilla olevia varaosia niin, että osaa ohjeiden mukaan määrittää varaosatarpeen

Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• selvittää itsenäisesti varaosatarpeen

Automerkki- ja mallikohtaiset erityisohjeet	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tuntee ohjattuna automerkki- ja mallikohtaisten erityisohjeiden etsimistapoja
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• etsii annettujen ohjeiden mukaan automerkki- ja mallikohtaisia erityisohjeita
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• osaa itsenäisesti etsiä automerkki- ja mallikohtaisia erityisohjeita

Liitosmenetelmät	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tuntee yleisimpien materiaalien liitosmenetelmät
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tuntee ohjeiden mukaisen oikean liitosmenetelmän
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tuntee oikean liitosmenetelmän lähes kaikissa tilanteissa ja osaa ottaa huomioon autonvalmistajan erityisohjeet

Korroosionesto	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tuntee korroosionestokäsittelyn tarpeellisuuden ja pääpiirteissään kohteen korroosioneston säilymisen tärkeyden
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tuntee korroosionestokäsittelyn päävaiheet eri kohteissa ja opastettuna kohteen korroosioneston säilymisen tärkeyden
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• osaa toimia autonvalmistajan ohjeiden mukaisesti korroosionestokäsittelyssä

Auton luovutus	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• valmistelee ohjattuna auton korjauksen jälkeen luovutuskuntoon liikenneturvallisuuden huomioiden
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tekee viimeistelysädöt ja tarvittavat laitteiden tarkistukset ennen luovutusta
Hyvä 4	

Kiitettävä 5	tekee korjauksen jälkeiset luovutuskuntoon sisältyvät työtehtävät ja osaa verrata työnsä laatua asiakkaan vaatimuksiin
--------------	--

Yrittäjyys	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	arvioi opastettuna työnteon ja yrittäjyyden merkitystä autoalalla.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	arvioi työnteon ja yrittäjyyden merkitystä autoalalla.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	tuntee työnteon ja yrittäjyyden merkityksen autoalalla.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Oppiminen ja ongelmanratkaisu	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- suoriutuu tiedonhankinnassa ohjattuna - selviytyy tutuista tilanteista, mutta muuttuvissa ja valintatilanteissa tarvitsee ohjausta ja tukea - arvioi ohjattuna omaa työtään.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- hankkii tietoa ohjeiden mukaan - selviytyy muuttuvista ja valintatilanteista omaaloitteisesti - ottaa vastaan palautetta ja toimii palautteen mukaisesti
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- toimii oma-aloitteisesti tiedonhankkijana - selviytyy muuttuvista ja valintatilanteista omaaloitteisesti - kehittää toimintaansa saamansa palautteen pohjalta

Vuorovaikutus ja yhteistyö	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	pystyy toimimaan erilaisten ihmisten kanssa työyhteisössä ja ryhmässä ja pyytää tarvittaessa apua muilta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	toimii erilaisten ihmisten kanssa työyhteisössä ja ryhmässä
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	tukee ja auttaa muita sekä ottaa työssään huomioon muut työyhteisön jäsenet

Ammattietiikka	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	noudattaa annettuja eettisiä ohjeita, sopimuksia ja säädöksiä sekä aikatauluja
Tyydyttävä 2	

Hyvä 3	noudattaa annettuja eettisiä ohjeita, sopimuksia sekä aikatauluja sekä toimii yrityksen arvojen mukaisesti
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	toimii opiskelu- ja työyhteisössä arvojen, tavoitteiden, eettisten ohjeiden, sopimusten ja säädösten mukaisesti vaihtelevissa tilanteissa sekä noudattaa aikatauluja

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- suhtautuu myönteisesti turvalliseen toimintaan sekä välttää riskejä työssään ja tuntee yleistiedot ensiavun antamisesta - noudattaa työstä annettuja turvallisuusohjeita eikä aiheuta vaaraa - käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimia, työvälineitä ja työmenetelmiä - käyttää ergonomisia työasentoja.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- vastaa toimintansa turvallisuudesta - noudattaa työyhteisön ohjeita ja ottaa työssään huomioon työyhteisön muut jäsenet - varmistaa työvälineiden ja materiaalien turvallisuuden sekä poistaa ja vie huoltoon vialliset työvälineet - ottaa oman työn suunnittelussa huomioon turvallisuus- ja terveystieteitä sekä ylläpitää työympäristön turvallisuutta ja ergonomisuutta.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- kehittää itsenäisesti toimintaansa turvallisemmaksi - havaitsee ja tunnistaa työhönsä liittyvät vaarat ja ilmoittaa niistä - osaa arvioida suojainten, työvälineiden ja työmenetelmien soveltuvuutta kyseiseen työhön - ottaa oman työn suunnittelussa huomioon turvallisuus- ja terveystieteitä sekä ylläpitää työympäristön turvallisuutta ja ergonomisuutta sekä soveltaa oppimaansa yllättävissäkin tilanteissa.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä pintavaurioiden korjaustöitä autokorjaamossa. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.3. Mittaus- ja korivauriotyöt, 30 osp (105718)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- mitata auton korin käyttämällä mittauksessa tarvittavia perusmittalaitteita, auton mittatietoja, elektronisia ja mekaanisia mittalaitteita sekä oikaisupenkeissä käytettäviä mittalaitteita tai jigipenkkejä
- tehdä kirjallisen korjauskustannusarvion
- korjauskustannusarvion perusteella tulkita sopivat työmenetelmät ja varaosat

- tehdä vaurioanalyysin autoverolain huomioiden ja käyttää siihen tarvittavia laitteita ja ohjelmistoja
- käyttää yleisimpiä korinoikaisulaitteita ja niihin liittyviä menetelmiä
- kiinnittää auton korinoikaisupenkkiin
- veto- ja oikaisutilanteissa ottaa huomioon materiaalien käyttäytymisen
- tehdä korin ja rungon oikaisun oikaisulaitteilla lievissä vauriotapauksissa
- koritöiden yhteydessä esiintyvien osien ja kokonaisuuksien irrottamisen, purkamisen, kokoamisen ja kiinnittämisen
- varmistaa, että auto on liikenneturvallisessa kunnossa
- huomioida pyrotekniikkaa sisältävät laitteet
- arvioida oman työnsä laatua ja huolehtia työpaikan siisteydestä ja järjestyksestä
- valita työturvalliset työmenetelmät ja -laitteet ja ylläpitää työkykyään
- huomioida työssään muut työntekijät
- käyttää henkilökohtaisia suojausvälineitä, ottaa huomioon työturvallisuusnäkökohdat
- arvioida oman työnsä laatua
- lajitella syntyvät jätteet
- yrittäjyyden periaatteet mitta- ja korivauriotöissä.

Arviointi

1. Työprosessien hallinta

Oman työn suunnittelu ja suunnitelmallinen tekeminen	
#Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• suunnittelee ja tekee ohjattuna työprosessin
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• suunnittelee annettujen ohjeiden mukaan työprosessin ja toteuttaa sen pääsääntöisesti itsenäisesti
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työprosessin itsenäisesti

Työn kokonaisuuden hallinta	
#Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• noudattaa työaikoja ja toimii ohjattuna työohjeiden mukaisesti
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• noudattaa työaikoja ja annettuja työohjeita
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• noudattaa työaikoja ja suunnitelmia sekä neuvottelee mahdollisista poikkeamista

Taloudellinen ja laadukas toiminta	
#Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toimii ohjattuna asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• toimii asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti.
Hyvä 4	

Kiitettävä 5	• toimii asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti ja kehittää omaa toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.
--------------	---

2. Työmenetelmien, #välineiden ja materiaalin hallinta

Mittaustyöt	
#Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• käyttää keskeisimpiä mittauslaitteita ja #menetelmiä tutuissa työtilanteissa
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• käyttää keskeisimpiä mittauslaitteita ja #menetelmiä annettujen ohjeiden mukaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• valitsee oikean mittaustavan ja #laitteet sekä käyttää niitä itsenäisesti ja oikein lievässä vauriotapauksessa sekä osaa tehdä myös mittauspöytäkirjan, josta selviävät esimerkiksi mittaustulokset ennen vetotöitä, ja osaa vetotöiden jälkeen tarkastaa mittalaitteella korin mittapisteiden oikeellisuuden

Korjauskustannusarvio	
#Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• laatii korjaukselle suuntaa antavan suullisen kustannusarvion
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• laatii eritellyn (työ- ja varaosahinnat) korjauksen kustannusarvion, joka auttaa asiakasta korjauspäätöksen tekemisessä
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• laatii kirjallisen kustannusarvion, joka sisältää eriteltynä työn, maalauksen, varaosien ja tarveaineiden hinnat

Vaurioanalyysi	
#Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• määrittää opastettuna alustavan korjaussuunnitelman
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• määrittää ohjattuna alustavan korjaussuunnitelman
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• määrittää annettujen ohjeiden mukaan korjaussuunnitelman

Varaosat	
#Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• määrittää ohjattuna varaosatarpeen
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• määrittää annettujen ohjeiden mukaisesti tarvittavat varaosat
Hyvä 4	

Kiitettävä 5	määrittää varaosatarpeen itsenäisesti
--------------	---

Korinoikaisulaitteet ja oikaisu	
#Opiskelija	
Tyydyttävä 1	asentaa auton korioikaisupenkkiin ja oikaisee siinä ohjattuna lieviä korivaurioita
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	asentaa auton korinoikaisupenkkiin ja oikaisee siinä annettujen ohjeiden mukaisesti lieviä kori- ja runkovaurioita oikeisiin mitta-arvoihin
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	asentaa auton korinoikaisupenkkiin ja oikaisee siinä lieviä kori- ja runkovaurioita oikeisiin mitta-arvoihin

Purkaminen ja kokoaminen	
#Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tekee opastettuna korjauksen yhteydessä tarvittavien osien ja kokonaisuuksien purkamisen ja kokoamisen niin, että auto on liikenneturvallisessa kunnossa
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tekee annettujen ohjeiden mukaan korjauksen yhteydessä tarvittavien osien ja kokonaisuuksien purkamisen ja kokoamisen niin, että auto on liikenneturvallisessa kunnossa
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	tekee korjauksen yhteydessä tarvittavien osien ja kokonaisuuksien purkamisen ja kokoamisen niin, että auto on liikenneturvallisessa kunnossa, sekä varastoi osat huolellisesti

Pyörien suuntaus	
#Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tekee ohjattuna auton pyörien suuntauksen oikeisiin arvoihin
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tekee pääsääntöisesti itsenäisesti auton pyörien suuntauksen oikeisiin arvoihin
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	tekee ohjeiden mukaisesti auton pyörien suuntauksen oikeisiin arvoihin

Korroosionestokäsittely	
#Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tekee opastettuna oikeaoppisen korroosioneston korivaurion korjausten yhteydessä
Tyydyttävä 2	

Hyvä 3	• tekee korroosioneston annettujen ohjeiden mukaan korivaurion korjausten yhteydessä
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tekee korroosioneston ohjeiden mukaan korivaurion korjausten yhteydessä ja ottaa huomioon autonvalmistajan erityisohjeet

Työvälineet ja materiaalit	
#Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• käyttää keskeisimpiä työvälineitä ja materiaaleja tutuissa työtilanteissa, mutta tarvitsee usein ohjausta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• käyttää keskeisimpiä työvälineitä ja materiaaleja tutuissa työtilanteissa annettujen ohjeiden mukaan • säilyttää työkalut ja tunnistaa materiaalit ohjeiden mukaisesti
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• valitsee työhön sopivat työvälineet sekä käyttää työvälineitä ja materiaaleja vaihtelevissa työtilanteissa • säilyttää ja hoitaa työkalut sekä tunnistaa materiaalit lievästi ohjattuna oikein

Kestävä kehitys	
#Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• lajittelee jätteet opastettuna.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• lajittelee jätteet ohjeiden mukaan.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• pitää työympäristön puhtaana ja järjestyksessä koko työvaiheen ajan huomioiden kierrätyksen ja lajittelun merkityksen.

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Pyrotekniset laitteet	
#Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toimii opastettuna pyrotekniikkaa sisältävien laitteiden käsittelyohjeiden mukaan
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• toimii annettujen ohjeiden mukaan käsitellessään pyrotekniikkaa sisältäviä laitteita
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• toimii pyrotekniikkaa sisältävien laitteiden käsittelyohjeiden mukaan

Korin mittaus	
#Opiskelija	

Tyydyttävä 1	tuntee keskeisimmät auton korin mittausmenetelmät ja osaa yleisimpien mittavälineiden käytön
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tuntee auton korin keskeisimpien mittausvälineiden käytön ja ymmärtää mittauksen tärkeyden korjauksen kannalta
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	tuntee auton korin mittausvälineiden käytön ja osaa soveltaa mittaustuloksia korjaustyössään

Vaurion suuruuden määrittäminen	
#Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tuntee perusteet, joilla korjauksen hinta määritetään
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tuntee pääpiirteissään sähköisen korjauskustannuslaskenta-ohjelman käytön
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	tuntee sähköisen korjauskustannuslaskenta- ohjelman käytön ja osaa tehdä kokonaiskustannuslaskelman

Korinoikaisulaitteiden käytön tuntemus	
#Opiskelija	
Tyydyttävä 1	osaa opastettuna valita vaurion korjaukseen soveltuvat laitteet ja ohjattuna niiden käytön
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	osaa opastettuna valita vaurion korjaukseen soveltuvat laitteet ja vähän ohjattuna niiden käytön
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	osaa valita vaurion korjaukseen soveltuvat laitteet ja osaa käyttää niitä ohjeiden mukaan

Korimateriaalien ominaisuudet	
#Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tuntee autoalan yleisimmät materiaalit ja niiden käyttökohteet
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tuntee yleisimpien autoalan materiaalien fysikaalisia ominaisuuksia
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	tuntee materiaalien fysikaalisia ja teknisiä ominaisuuksia siinä määrin, että ymmärtää huolellisen työn merkityksen ja tunnistaa työnsä kriittiset kohdat

Materiaalien käyttäytyminen	
#Opiskelija	

Tyydyttävä 1	tietää pääpiirteittäin yleisimpien korinosien käyttäytymisen oikaisu- ja vetotyötilanteissa
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tietää yleisimpien korinosien käyttäytymisen oikaisuja vetotyötilanteissa
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	tietää korinosien käyttäytymisen oikaisu- ja vetotyötilanteissa ja osaa sen perusteella valita vetosuunnan ja mahdollisesti tarvittavat tuennat

Osien ja osakokonaisuuksien irrotus- ja kiinnitysmenetelmät	
#Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tuntee yleisimmät korin ja alustan rakenteiden irrotusja kiinnitysmenetelmät
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tuntee yleisimmät korin ja alustan rakenteiden irrotus- ja kiinnitysmenetelmät ja ottaa jo purkuvaiheessa huomioon kokoamista helpottavat merkitsemiset
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	tuntee korin ja alustan rakenteiden irrotus- ja kiinnitysmenetelmät ja merkitsemiset sekä osaa oikean säilytyksen

Liikenneturvallisuus	
#Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tuntee auton liikenneturvallisuuden kannalta tärkeimmät kohteet ennen sen luovuttamista
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tuntee auton liikenneturvallisuuden kannalta oleelliset kohteet ennen sen luovuttamista ja tietää koeajon tärkeyden
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	tuntee vastuunsa ja pitää auton liikenneturvallisuuden tarkastamista välttämättömänä ennen sen luovuttamista

Automerkkikohtaiset erityisohjeet	
#Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tietää ajoneuvokohtaisten erityisohjeiden olemassaolon
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tunnistaa tarpeen etsiä automerkkikohtaisia erityisohjeita
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	osaa ohjattuna etsiä automerkkikohtaisia erityisohjeita

Määräykset auton kunnostamisesta ja kokoamisesta	
#Opiskelija	

Tyydyttävä 1	tuntee pääpiirteissään asetuksen määräykset auton kunnostamisesta ja kokoamisesta, mutta tarvitsee ohjausta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tuntee pääpiirteissään asetuksen määräykset auton kunnostamisesta ja kokoamisesta
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	osaa itsenäisesti hakea tietoa määräyksistä auton kunnostamisesta ja kokoamisesta

Korroosionesto	
#Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tuntee korroosionestokäsittelyn tarpeellisuuden
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tuntee korroosionestokäsittelyn päävaiheet eri kohteissa
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	osaa toimia autonvalmistajan ohjeiden mukaisesti korroosionestokäsittelyssä

Taloudellinen ja laadukas toiminta	
#Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- tuntee pääpiirteissään järjestyksen ja siisteyden merkityksen - osaa opastettuna harkita osien korjausmahdollisuutta tai purkuosien käyttöä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- tuntee työpaikan järjestyksen ja siisteyden myönteiset vaikutukset työn laatuun - osaa harkita osien korjausmahdollisuutta tai purkuosien käyttöä lopputuloksen laatua unohtamatta
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- tuntee työpaikan järjestyksen ja siisteyden myönteiset vaikutukset työn laatuun ja yrityksen imagoon - tuntee työssään tarpeellisen joutuisuuden ja osaa harkita osien korjausmahdollisuutta tai purkuosien käyttöä laatua unohtamatta

Yrittäjyys	
#Opiskelija	
Tyydyttävä 1	arvioi opastettuna työnteon ja yrittäjyyden merkitystä autoalalla.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	arvioi työnteon ja yrittäjyyden merkitystä autoalalla.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	tuntee työnteon ja yrittäjyyden merkityksen autoalalla.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Oppiminen ja ongelmanratkaisu	
#Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• suoriutuu tiedonhankinnassa ohjattuna • selviytyy tutuista tilanteista, mutta muuttuvissa ja valintatilanteissa tarvitsee ohjausta ja tukea • arvioi ohjattuna omaa työtään.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• hankkii tietoa ohjeiden mukaan • selviytyy muuttuvista ja valintatilanteista omaaloitteisesti • ottaa vastaan palautetta ja toimii palautteen mukaisesti
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• toimii oma-aloitteisesti tiedonhankkijana • toimii erilaisissa tilanteissa tarkoituksen mukaisesti ja löytää toiminnalleen vaihtoehtoisia toimintatapoja • kehittää toimintaansa saamansa palautteen pohjalta

Vuorovaikutus ja yhteistyö	
#Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• pystyy toimimaan erilaisten ihmisten kanssa työyhteisössä ja ryhmässä ja pyytää tarvittaessa apua muilta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• toimii erilaisten ihmisten kanssa työyhteisössä ja ryhmässä
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tukee ja auttaa muita sekä ottaa työssään huomioon muut työyhteisön jäsenet

Ammattietiikka	
#Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• noudattaa annettuja eettisiä ohjeita, sopimuksia ja säädöksiä sekä aikatauluja
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• noudattaa annettuja eettisiä ohjeita, sopimuksia sekä aikatauluja sekä toimii yrityksen arvojen mukaisesti
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• toimii opiskelu- ja työyhteisössä arvojen, tavoitteiden, eettisten ohjeiden, sopimusten ja säädösten mukaisesti vaihtelevissa tilanteissa sekä noudattaa aikatauluja

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	
#Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• suhtautuu myönteisesti turvalliseen toimintaan sekä välttää riskejä työssään ja tuntee yleistiedot ensiavun antamisesta • noudattaa työstä annettuja turvallisuusohjeita eikä aiheuta vaaraa • käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimia, työvälineitä ja työmenetelmiä

	• käyttää ergonomisia työasentoja.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• vastaa toimintansa turvallisuudesta • noudattaa työyhteisön ohjeita ja ottaa työssään huomioon työyhteisön muut jäsenet • varmistaa työvälineiden ja materiaalien turvallisuuden sekä poistaa ja vie huoltoon vialliset työvälineet • ottaa oman työn suunnittelussa huomioon turvallisuus- ja terveysnäkökohtia sekä ylläpitää työympäristön turvallisuutta ja ergonomisuutta.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• kehittää itsenäisesti toimintaansa turvallisemmaksi • havaitsee ja tunnistaa työhönsä liittyvät vaarat ja ilmoittaa niistä • osaa arvioida suojainten, työvälineiden ja työmenetelmien soveltuvuutta kyseiseen työhön • ottaa oman työn suunnittelussa huomioon turvallisuus- ja terveysnäkökohtia sekä ylläpitää työympäristön turvallisuutta ja ergonomisuutta sekä soveltaa oppimaansa yllättävissäkin tilanteissa.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä mittaus- ja korivauriotöitä autokorjaamossa. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.4. Maalauksen esikäsittelytyöt, 15 osp (105715)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- automaalauksen perustekniikan ja siihen liittyvät materiaalit, tilat, välineet, työkalut ja työmenetelmät
- käyttää tarvittavia työkaluja ja välineitä sekä hoitaa ja säilyttää niitä oikein
- tehdä yksinkertaisia pohjustustöitä maalaustyön suorittamiseksi
- tehdä koritinaukset ja saumojen tiivistykset
- suorittaa pieniä pohja- ja hiomamaalauksia
- suojata työkohteen ja ympäristön työnaikaisilta lisävaurioilta
- ottaa huomioon pohja- ja koritöiden vaatimukset automaalaukselle
- käyttää raaka-aineita taloudellisesti sekä osaa lajitella syntyneet jätteet ja tuntee uusiokäytön periaatteet
- tunnistaa töissään työturvallisuusriskit ja tietää, miten välttää vaaratilanteet ja miten vaaratilanteessa tulee toimia, sekä tuntee perustiedot ensiavun antamisesta
- ylläpitää työkykyään.

Arviointi

1. Työprosessien hallinta

Oman työn suunnittelu ja suunnitelmallinen tekeminen	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• suunnittelee ja tekee ohjattuna työprosessin

Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	suunnittelee annettujen ohjeiden mukaan työprosessin ja toteuttaa sen pääsääntöisesti itsenäisesti
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	suunnittelee ja toteuttaa työprosessin itsenäisesti

Työn kokonaisuuden hallinta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	noudattaa työaikoja ja toimii ohjattuna työohjeiden mukaisesti
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	noudattaa työaikoja ja annettuja työohjeita
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	noudattaa työaikoja ja suunnitelmia sekä neuvottelee mahdollisista poikkeamista

Taloudellinen ja laadukas toiminta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	toimii ohjattuna asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	toimii asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	toimii asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti ja kehittää omaa toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta

Pohjustustekniikan hallinta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- tekee ohjattuna pohjustusja tiivistystyön - tekee ohjattuna pienelle alueelle koritinaustyön - tekee ohjattuna pienen pohjustus- tai pintamaalauksen - järjestee ohjattuna työkohteensa ennen ja jälkeen suorituksen sekä tekee ohjattuna tarpeelliset puhdistukset
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- tekee ohjeiden mukaisesti pohjustus- ja tiivistystyön - tekee ohjeen mukaan pienelle alueelle koritinaustyön - tekee ohjeiden mukaisen pienen pohjustus- tai pintamaalauksen - järjestee annettujen ohjeiden mukaisesti työkohteensa ennen ja jälkeen suorituksen sekä tekee tarpeelliset puhdistukset
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- tekee pohjustus- ja tiivistystyön - tekee pienelle alueelle koritinaustyön - suorittaa pienen pohjustustai pintamaalauksen

	• järjestee työkohteensa ennen ja jälkeen suorituksen sekä tekee tarpeelliset puhdistukset
--	--

Suojaukset	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• suojaa ajoneuvon siihen tarkoitetuilla suojaimeilla
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• suojaa ajoneuvon siihen tarkoitetuilla suojaimeilla ja huolehtii työympäristönsä siisteydestä
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• suojaa ajoneuvon siihen tarkoitetuilla suojaimeilla ja huolehtii työympäristönsä siisteydestä työskentelyn ajan

Automaalauksen vaatimusten huomioiminen	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• ottaa työskentelyssään pääpiirteittäin huomioon maalaustyön vaatimukset
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• huomioi ohjeiden perusteella maalaustyön vaatimukset
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• huomioi maalaustyön vaatimukset

Työvälineet ja materiaalit	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• käyttää keskeisimpiä työvälineitä ja materiaaleja tutuissa työtilanteissa, mutta tarvitsee ohjausta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• käyttää työvälineitä ja materiaaleja tutuissa työtilanteissa annettujen ohjeiden mukaan • säilyttää työkalut ja tunnistaa materiaalit ohjattuna
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• valitsee työhön sopivat työvälineet sekä käyttää työvälineitä ja materiaaleja vaihtelevissa työtilanteissa • säilyttää ja hoitaa työkalut sekä tunnistaa materiaalit ohjeiden mukaisesti

Kestävä kehitys	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• lajittelee jätteet ohjeiden mukaan.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• pitää työympäristön puhtaana ja järjestyksessä huomioiden kierrätyksen ja lajittelun merkityksen.
Hyvä 4	

Kiitettävä 5	• pitää työympäristön puhtaana ja järjestyksessä koko työvaiheen ajan huomioiden kierrätyksen ja lajittelun merkityksen.
--------------	--

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Pohjustus- ja tiivistystarve sekä automaalauksen perustiedot	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• ohjattuna valitsee oikean pohjustus- ja tiivistystavan • ymmärtää pohjustuksen ja tiivistyksen vaikutuksen korroosionestossa • tietää yleiset automaalauksen suorittamisen perusteet
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• valitsee oikean pohjustus- ja tiivistystavan ohjeiden perusteella • ymmärtää pohjustuksen ja tiivistyksen yhteyden pintamaalaukseen • tietää ohjattuna kyseisen automaalauksen suorittamisen perusteet
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• valitsee oikean pohjustus- ja tiivistystavan ja huomioi mahdolliset valmistajan erityisohjeet • tuntee pohjustus- tiivistystekniikkaa niin, että suoriutuu yleisimmistä pohjustustöistä itsenäisesti • tietää, miten kyseiseen työhön tehtävä maalaus suoritetaan

Materiaalit	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tunnistaa yleisimmät käytettävät materiaalit ja tuotteet sekä niiden pääasialliset käyttökohteet • laskee materiaalimenekit ohjattuna.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• ottaa työssään ohjattuna huomioon erilaisten materiaalien ominaisuudet • ottaa huomioon työssään ja laskee materiaalimenekit, mutta toteutumassa on vielä poikkeamia.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• osaa hyödyntää työssään ominaisuuksiltaan erilaisia tuotemahdollisuuksia ja huomioi kohteiden erilaiset vaatimukset • toteuttaa työn laskettujen materiaalimenekkien mukaisesti.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Kestävä kehitys	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• pitää työpaikkansa siistinä ja lajittelee jätteet opastettuna • tunnistaa erityyppisten puhdistus-, voitelu- ja polttoaineiden ympäristövaikutukset
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• pitää työpaikkansa siistinä ja järjestyksessä ja lajittelee jätteet

Hyvä 4	
Kiitettävä 5	pitää työpaikkansa siistinä ja toimintaansa helpottavassa järjestyksessä sekä lajittelee jätteet

Arviointi	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tekee arviointitöitä opastettuna
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tekee tavallisimpia arviointitöitä ohjeitten perusteella
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	tekee arviointityöt itsenäisesti

Vuorovaikutus- ja yhteistyökyky	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	keskustelee asiakkaan ja yhteistyökumppaneiden kanssa henkilökohtaisesti ja puhelimen välityksellä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tuntee tarvekartoituksen perusteet ja osaa kommunikoida ja tehdä yhteistyötä erilaisten ihmisten kanssa
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	hallitsee kyselytekniikan ja tarvekartoituksen ja osaa toimia työpaikan ja tavarantoimittajien eri henkilöiden ja henkilöstöryhmien kanssa

Terveys turvallisuus ja toimintakyky	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- asennoituu myönteisesti turvalliseen toimintaan sekä välttää riskejä työssään - osaa paineistaa renkaan turvallisesti - noudattaa työstä annettuja turvallisuusohjeita eikä aiheuta vaaraa itselleen - käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimeja, työvälineitä ja työmenetelmiä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- vastaa itsenäisesti toimintansa turvallisuudesta - osaa paineistaa renkaan turvallisesti huomioiden myös ympäristön - noudattaa työyhteisön ohjeita ja huomioi työssään työyhteisön muut jäsenet - varmistaa työvälineiden ja materiaalien turvallisuuden sekä poistaa ja vie huoltoon vialliset työvälineet
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- kehittää toimintaansa turvallisemmaksi. - osaa paineistaa renkaan turvallisesti ja omatoimisesti huolehtii laitteiden kunnosta - havaitsee ja tunnistaa työhönsä liittyvät vaarat ja ilmoittaa niistä

	osaa arvioida suojainten, työvälineiden ja työmenetelmien soveltuvuutta kyseiseen työhön
--	--

Ammattitaidon itsearviointi	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	arvioi ohjattuna omaa työtään
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	arvioi omaa työtään annettujen ohjeiden mukaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	arvioi oman työnsä laatua

Aloitekyky ja yrittäjäyys	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	osaa arvioida käyttämänsä työajan ohjeaikaan.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	osaa arvioida, onko oma tehty työ yritykselle kannattavaa.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	osaa suunnitella työn kannattavaksi.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä automaalaus- esikäsittelytyötä autokorikorjaamossa. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.5. Auton turvavarustetyöt, 15 osp (105706)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- toimia ajoneuvon pyrotekniikkaa sisältävien laitteiden ohjeiden mukaan
- saattaa ennalleen auton turvateknisen laitteiden autonvalmistajan ohjeiden mukaisesti
- erottaa aktiivisen ja passiivisen turvallisuuden kohteet autoissa
- turvajärjestelmien tarkastustoimenpiteet ja #menetelmät
- vaihtaa turvajärjestelmän komponentit
- ottaa huomioon korjauksissa tarvittavat turvamääräykset ja turvallisuustekijät
- varastoi purettavat turvajärjestelmät oikein
- suojata työkohteen ja ympäristön työnaikaisilta lisävaurioilta
- käyttää raaka-aineita taloudellisesti sekä osaa lajitella syntyneet jätteet ja tuntee uusiokäytön periaatteet
- tunnistaa töissään työturvallisuusriskit ja tietää, miten välttää vaaratilanteet ja miten vaaratilanteesta tulee toimia, sekä tuntee perustiedot ensiavun antamisesta
- ylläpitää työkykyään.

Arviointi

1. Työprosessien hallinta

Oman työn suunnittelu ja suunnitelmallinen tekeminen	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	suunnittelee ja tekee ohjattuna työprosessin
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	suunnittelee annettujen ohjeiden mukaan työprosessin ja toteuttaa sen pääsääntöisesti itsenäisesti
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	suunnittelee ja toteuttaa työprosessin itsenäisesti

Työn kokonaisuuden hallinta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	noudattaa työaikoja ja toimii ohjattuna työohjeiden mukaisesti
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	noudattaa työaikoja ja annettuja työohjeita
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	noudattaa työaikoja ja suunnitelmia sekä neuvottelee mahdollisista poikkeamista

Taloudellinen ja laadukas toiminta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	toimii ohjattuna asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	toimii asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	toimii asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti ja kehittää omaa toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta

Turvateknisten laitteiden vaihto ja turvallisuus	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- tunnistaa pyroteknisen laitteen ja toimii opastettuna pyrotekniikkaa sisältävien laitteiden käsittelyohjeiden mukaan - opastettuna vaihtaa tai saattaa ennalleen turvateknisen laitteen siten, että auton turvataso säilyy korjauksen jälkeen - järjestee ohjattuna työkohteensa ennen ja jälkeen suorituksen sekä tekee ohjattuna tarpeelliset puhdistukset
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- tunnistaa pyroteknisen laitteen ja toimii annettujen ohjeiden mukaan käsitellessään pyrotekniikkaa sisältäviä laitteita - annettujen ohjeiden mukaan vaihtaa ja saattaa ennalleen turvateknisen laitteen siten, että auton turvataso säilyy korjauksen jälkeen

	• järjestee annettujen ohjeiden mukaisesti työkohteensa ennen ja jälkeen suorituksen sekä tekee tarpeelliset puhdistukset
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tunnistaa pyroteknisen laitteen ja osaa etsiä ohjeen sekä toimii pyrotekniikkaa sisältävien laitteiden käsittelyohjeiden mukaan • saattaa lähes itsenäisesti ennalleen auton turvateknisen laitteen autonvalmistajan ohjeiden mukaisesti • järjestee työkohteensa ennen ja jälkeen suorituksen sekä tekee tarpeelliset puhdistukset

Suojaus	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• suojaa ajoneuvon siihen tarkoitetuilla suoja-aimilla
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• suojaa ajoneuvon siihen tarkoitetuilla suoja-aimilla ja huolehtii työympäristönsä siisteydestä
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• suojaa ajoneuvon siihen tarkoitetuilla suoja-aimilla ja huolehtii työympäristönsä siisteydestä työskentelyn ajan

Työvälineet, varaosat ja materiaalit	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• käyttää keskeisimpiä työvälineitä, varaosia ja materiaaleja tutuissa työtilanteissa, mutta tarvitsee ohjausta. Palauttaa käyttämänsä välineet paikoilleen • säilyttää turvavarusteet ohjattuna
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• käyttää työvälineitä, materiaaleja ja varaosia tutuissa työtilanteissa annettujen ohjeiden mukaan. Palauttaa käyttämänsä välineet paikoilleen • säilyttää turvavarusteet ohjeiden mukaisesti
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• valitsee työhön sopivat työvälineet sekä käyttää työvälineitä, materiaaleja ja varaosia vaihtelevissa työtilanteissa. Palauttaa käyttämänsä välineet paikoilleen • tunnistaa ja säilyttää turvavarusteet ohjeiden mukaisesti

Kestävä kehitys	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• lajittelee jätteet ohjeiden mukaan.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• pitää työympäristön puhtaana ja järjestyksessä huomioiden kierrätyksen ja lajittelun merkityksen.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• pitää työympäristön puhtaana ja järjestyksessä koko työvaiheen ajan huomioiden kierrätyksen ja lajittelun merkityksen.

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Turvatekniset laitteet	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- tuntee yleisimmät auton turvalaitteet ja ohjattuna tunnistaa viallisen osan tai komponentin sekä sen korjaus- tai vaihtomahdollisuuden sekä ohjattuna korjauksen turvallisuusmääräykset - tuntee aktiivisen ja passiivisen turvallisuuden eron
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- tuntee pääpiirteittäin turvalaitteiden komponentit ja osat sekä annettujen ohjeiden mukaan tunnistaa viallisen osan tai komponentin sekä sen korjaus- tai vaihtomahdollisuuden sekä annettujen ohjeiden mukaan korjauksen turvallisuusmääräykset - pystyy selostamaan aktiivisen ja passiivisen turvallisuuden merkityksen
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- annettujen ohjeiden perusteella tuntee auton korin turvajärjestelmien kokonaistoiminnan ja osaa pääsääntöisesti paikallistaa vian toimien koko ajan turvamääräysten mukaan sekä varmistaa korjatun auton toiminnan - pystyy keskustelemaan asiakkaan kanssa aktiivisesta ja passiivisesta turvallisuudesta kriittisesti

Materiaalit ja varaosat	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- tunnistaa ohjattuna yleisimmät käytettävät materiaalit ja varaosat sekä niiden käyttökohteet - laskee materiaali- ja varaosamenekit ohjattuna.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- ottaa työssään ohjattuna huomioon erilaisten materiaalien ja varaosien ominaisuudet ja käyttökohteet - ottaa huomioon työssään ja laskee materiaalimenekit ja varaosat oikein, mutta toteutumassa on vielä poikkeamia.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- osaa hyödyntää työssään erilaisia mahdollisuuksia ja huomioi autonvalmistajan vaatimukset - työ toteutuu laskettujen materiaali- ja varaosamenekkien mukaisesti.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Kestävä kehitys	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- pitää työpaikkansa siistinä ja lajittelee jätteet opastettuna - tunnistaa ja minimoi erityyppisten puhdistus-, voitelu- ja polttoaineiden ympäristövaikutukset
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	pitää työpaikkansa siistinä ja järjestyksessä ja lajittelee jätteet

	tunnistaa ja minimoi erityyppisten puhdistus-, voitelu- ja polttoaineiden ympäristövaikutukset
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- pitää työpaikkansa siistinä ja toimintaansa helpottavassa järjestyksessä sekä lajittelee jätteet - tunnistaa ja minimoi erityyppisten puhdistus-, voitelu- ja polttoaineiden ympäristövaikutukset

Arviointi	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tekee arviointitöitä opastettuna
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tekee tavallisimpia arviointitöitä ohjeitten perusteella
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	tekee arviointityöt itsenäisesti

Vuorovaikutus- ja yhteistyökyky	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	keskustelee asiakkaan ja yhteistyökumppaneiden kanssa henkilökohtaisesti ja puhelimen välityksellä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tuntee tarvekartoituksen perusteet ja osaa kommunikoida ja tehdä yhteistyötä erilaisten ihmisten kanssa
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	hallitsee kyselytekniikan ja tarvekartoituksen ja osaa toimia työpaikan ja tavarantoimittajien eri henkilöiden ja henkilöstöryhmien kanssa

Terveys turvallisuus ja toimintakyky	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- asennoituu myönteisesti turvalliseen toimintaan sekä välttää riskejä työssään - osaa paineistaa renkaan turvallisesti - noudattaa työstä annettuja turvallisuusohjeita eikä aiheuta vaaraa itselleen - käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimia, työvälineitä ja työmenetelmiä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- vastaa itsenäisesti toimintansa turvallisuudesta - osaa paineistaa renkaan turvallisesti huomioiden myös ympäristön - noudattaa työyhteisön ohjeita ja huomioi työssään työyhteisön muut jäsenet - varmistaa työvälineiden ja materiaalien turvallisuuden sekä poistaa ja vie huoltoon vialliset työvälineet
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	kehittää toimintaansa turvallisemmaksi.

	- osaa paineistaa renkaan turvallisesti ja omatoimisesti huolehtii laitteiden kunnosta - havaitsee ja tunnistaa työhönsä liittyvät vaarat ja ilmoittaa niistä - osaa arvioida suojainten, työvälineiden ja työmenetelmien soveltuvuutta kyseiseen työhön
--	--

Ammattitaidon itsearviointi	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	arvioi ohjattuna omaa työtään
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	arvioi omaa työtään annettujen ohjeiden mukaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	arvioi oman työnsä laatua

Aloitekyky ja yrittäjäyys	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	osaa arvioida käyttämänsä työajan ohjeaikaan.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	osaa arvioida, onko oma tehty työ yritykselle kannattavaa.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	osaa suunnitella työn kannattavaksi.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä auton turvavarustetyön autokorikorjaamossa. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.6. Auton korin sähkövarustetyöt, 15 osp (105702)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- yleisimpien auton korinsähkövarusteiden vianetsinnän, vaihdot ja korjaukset autonvalmistajan ohjeiden mukaan
- käyttää raaka-aineita taloudellisesti sekä osaa lajitella syntyneet jätteet ja tuntee uusiokäytön periaatteet
- tunnistaa töissään työturvallisuusriskit ja tietää, miten välttää vaaratilanteet ja miten vaaratilanteessa tulee toimia, sekä tuntee perustiedot ensiavun antamisesta
- ylläpitää työkykyään.

Opiskelija

- suorittaa SFS 6002 pätevyyden

Arviointi

1. Työprosessien hallinta

Oman työn suunnittelu ja suunnitelmallinen tekeminen	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	suunnittelee ja tekee ohjattuna työprosessin
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	suunnittelee annettujen ohjeiden mukaan työprosessin ja toteuttaa sen pääsääntöisesti itsenäisesti
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	suunnittelee ja toteuttaa työprosessin itsenäisesti

Työn kokonaisuuden hallinta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	noudattaa työaikoja ja toimii ohjattuna työohjeiden mukaisesti
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	noudattaa työaikoja ja annettuja työohjeita
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	noudattaa työaikoja ja suunnitelmia sekä neuvottelee mahdollisista poikkeamista

Taloudellinen ja laadukas toiminta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	toimii ohjattuna asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	toimii asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	toimii asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti ja kehittää omaa toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Työmenetelmien, #välineiden ja materiaalin hallinta

Korin sähkövarusteet	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- tekee jännitehäviömittauksia yleismittarilla ja arvioi sen perusteella viallisen järjestelmän kuntoa - tekee opastettuna yksinkertaisten korisähkövarusteiden korjauksia - varmistaa ohjattuna, ettei tapahdu virhekytkentöjä eikä elektronisten laitteiden rikkoutumista
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- määrittää tavallisimpien sähkövarusteiden kunnon esimerkiksi jännite-, virta ja resistanssimittauksilla sekä aistinvaraisten havaintojen perusteella - tekee yksinkertaisia korjauksia tavallisiin sähkölaitteisiin - varmistaa annettujen ohjeiden mukaan, ettei tapahdu virhekytkentöjä eikä elektronisten laitteiden rikkoutumista

Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tekee mittauksia yleismittarilla ja osaa edetä työssään järjestelmällisesti sähköopin sääntöjen mukaan • tekee annettujen ohjeiden mukaan johdinsarjojen ja komponenttien vaihdon • varmistaa merkkikohtaisten ohjeiden mukaan, ettei tapahdu virhekytkentöjä eikä elektronisten laitteiden rikkoutumista

Suojaukset	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• suojaa ajoneuvon siihen tarkoitetuilla suojaimilla
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• suojaa ajoneuvon siihen tarkoitetuilla suojaimilla ja huolehtii työympäristönsä siisteydestä
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• suojaa ajoneuvon siihen tarkoitetuilla suojaimilla ja huolehtii työympäristönsä siisteydestä työskentelyn ajan

Työvälineet ja materiaalit	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• käyttää keskeisimpiä työvälineitä ja materiaaleja tutuissa työtilanteissa, mutta tarvitsee ohjausta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• käyttää työvälineitä ja materiaaleja tutuissa työtilanteissa annettujen ohjeiden mukaan • säilyttää työkalut ja tunnistaa materiaalit ohjattuna
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• valitsee työhön sopivat työvälineet sekä käyttää työvälineitä ja materiaaleja vaihtelevissa työtilanteissa • säilyttää ja hoitaa työkalut sekä tunnistaa materiaalit ohjeiden mukaisesti

Kestävä kehitys	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• lajittelee jätteet ohjeiden mukaan.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• pitää työympäristön puhtaana ja järjestyksessä huomioiden kierrätyksen ja lajittelun merkityksen.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• pitää työympäristön puhtaana ja järjestyksessä koko työvaiheen ajan huomioiden kierrätyksen ja lajittelun merkityksen.

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Korin sähkövarusteet ja vianhaku	
Opiskelija	

Tyydyttävä 1	- osaa ohjattuna käyttää yleismittaria ja tehdä sillä jännitehäviömittauksia - tunnistaa sähköturvallisesti ongelmalliset kohteet, kuten sytytyslaitteet ja akun, sekä tuntee tavallisimmat korin sähkövarusteet ja tietää niiden toimintaperiaatteet - pääsääntöisesti tietää, mikä vaikutus virhekytkennöillä on elektronisten laitteiden toimintaan - pääsääntöisesti hallitsee sähkö- ja elektroniikka-alan perusteet
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- tietää annettujen ohjeiden mukaisesti, millaisia vikoja yleismittarilla voi hakea ja mitä tarkoitetaan vikadiagnoosilla - tuntee joidenkin korin sähkövarusteiden rakenteen ja toimintaperiaatteen sekä pystyy lukemaan yksinkertaisia virtapiirikaavioita - tietää, mikä vaikutus virhekytkennöillä on elektronisten laitteiden toimintaan - hallitsee sähkö- ja elektroniikka- alan perusteet
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- tietää, millaisia vikoja yleismittarilla voi hakea ja miten vikadiagnoosi suoritetaan - on muodostanut kokonaiskäsityksen korin sähkölaiteista ja niiden yhteydestä toisiinsa ja auton muihin toimintoihin sekä hyödyntää työssään yksinkertaisia virtapiirikaavioita - osaa välttää virhekytkennät - hallitsee sähkö- ja elektroniikka- alan perusteet ja osaa soveltaa tietojaan korin sähkövarusteisiin

Materiaalit	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- tunnistaa yleisimmät käytettävät materiaalit ja tuotteet sekä niiden pääasialliset käyttökohteet - laskee varaosakustannukset ohjattuna.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- ottaa työssään ohjattuna huomioon erilaisten materiaalien ja tuotteiden ominaisuudet - ottaa huomioon työssään ja laskee varaosakustannukset, mutta toteutumassa on vielä poikkeamia.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- osaa hyödyntää työssään ominaisuuksiltaan erilaisia tuotemahdollisuuksia ja huomioi kohteiden erilaiset vaatimukset - toteuttaa työn laskettujen varaosakustannusten mukaisesti.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Kestävä kehitys	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- pitää työpaikkansa siistinä ja lajittelee jätteet opastettuna - tunnistaa erityyppisten puhdistus-, voitelu- ja polttoaineiden ympäristövaikutukset
Tyydyttävä 2	

Hyvä 3	• pitää työpaikkansa siistinä ja järjestyksessä ja lajittelee jätteet
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• pitää työpaikkansa siistinä ja toimintaansa helpottavassa järjestyksessä sekä lajittelee jätteet

Arviointi	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tekee arviointitöitä opastettuna
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tekee tavallisimpia arviointitöitä ohjeitten perusteella
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tekee arviointityöt itsenäisesti

Vuorovaikutus- ja yhteistyökyky	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• keskustelee asiakkaan ja yhteistyökumppaneiden kanssa henkilökohtaisesti ja puhelimen välityksellä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tuntee tarvekartoituksen perusteet ja osaa kommunikoida ja tehdä yhteistyötä erilaisten ihmisten kanssa
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• hallitsee kyselytekniikan ja tarvekartoituksen ja osaa toimia työpaikan ja tavarantoimittajien eri henkilöiden ja henkilöstöryhmien kanssa

Terveys turvallisuus ja toimintakyky	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• asennoituu myönteisesti turvalliseen toimintaan sekä välttää riskejä työssään • osaa paineistaa renkaan turvallisesti • noudattaa työstä annettuja turvallisuusohjeita eikä aiheuta vaaraa itselleen • käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimia, työvälineitä ja työmenetelmiä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• vastaa itsenäisesti toimintansa turvallisuudesta • osaa paineistaa renkaan turvallisesti huomioiden myös ympäristön • noudattaa työyhteisön ohjeita ja huomioi työssään työyhteisön muut jäsenet • varmistaa työvälineiden ja materiaalien turvallisuuden sekä poistaa ja vie huoltoon vialliset työvälineet
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• kehittää toimintaansa turvallisemmaksi. • osaa paineistaa renkaan turvallisesti ja omatoimisesti huolehtii laitteiden kunnosta • havaitsee ja tunnistaa työhönsä liittyvät vaarat ja ilmoittaa niistä

	osaa arvioida suojainten, työvälineiden ja työmenetelmien soveltuvuutta kyseiseen työhön
--	--

Ammattitaidon itsearviointi	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	arvioi ohjattuna omaa työtään
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	arvioi omaa työtään annettujen ohjeiden mukaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	arvioi oman työnsä laatua

Aloitekyky ja yrittäjäyys	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	osaa arvioida käyttämänsä työajan ohjeaikaan.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	osaa arvioida, onko oma tehty työ yritykselle kannattavaa.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	osaa suunnitella työn kannattavaksi.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä auton korin sähkövarustetöitä autokorikorjaamossa. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.7. Auton lisävarustetyöt, 15 osp (105704)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- asentaa autoon lisävarusteen
- käyttää tarpeellisia työkaluja ja välineitä sekä säilyttää ja hoitaa niitä oikein
- suojata työkohteen ja ympäristön työnaikaisilta lisävaurioilta
- käyttää raaka-aineita taloudellisesti sekä osaa lajitella syntyneet jätteet ja tuntee uusiokäytön periaatteet
- tunnistaa töissään työturvallisuusriskit ja tietää, miten välttää vaaratilanteet ja miten vaaratilanteessa tulee toimia, sekä tuntee perustiedot ensiavun antamisesta.
- ylläpitää työkykyään.

Arviointi

1. Työprosessien hallinta

Oman työn suunnittelu ja suunnitelmallinen tekeminen	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	suunnittelee ja tekee ohjattuna työprosessin

Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	suunnittelee annettujen ohjeiden mukaan työprosessin ja toteuttaa sen pääsääntöisesti itsenäisesti
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	suunnittelee ja toteuttaa työprosessin itsenäisesti

Työn kokonaisuuden hallinta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	noudattaa työaikoja ja toimii ohjattuna työohjeiden mukaisesti
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	noudattaa työaikoja ja annettuja työohjeita
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	noudattaa työaikoja ja suunnitelmia sekä neuvottelee mahdollisista poikkeamista

Taloudellinen ja laadukas toiminta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	toimii ohjattuna asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	toimii asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	toimii asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti ja kehittää omaa toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Työmenetelmien, #välineiden ja materiaalin hallinta

Asennusmenetelmät	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- tekee opastettuna lisävarusteen asennuksen huomioiden lainsäädännön ja autonvalmistajan ohjeet - järjestee ohjattuna työkohteensa ennen ja jälkeen suorituksen sekä tekee ohjattuna tarpeelliset puhdistukset
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- tekee annettujen ohjeiden mukaisesti lisävarusteen asennuksen huomioiden lainsäädännön ja autonvalmistajan ohjeet - järjestee annettujen ohjeiden mukaisesti työkohteensa ennen ja jälkeen suorituksen sekä tekee tarpeelliset puhdistukset
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- tekee annettujen ohjeiden mukaisesti lisävarusteen asennuksen huomioiden lainsäädännön ja autonvalmistajan ohjeet sekä arvioi työsuoritustaan - järjestee työkohteensa ennen ja jälkeen suorituksen sekä tekee tarpeelliset puhdistukset

Toiminnan tarkastus	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tarkastaa ohjattuna asennettujen lisävarusteiden toiminnan
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tarkastaa annettujen ohjeiden mukaisesti asennettujen lisävarusteiden toiminnan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	tarkastaa annettujen ohjeiden mukaisesti asennettujen lisävarusteiden toiminnan ja korjaa itsenäisesti ilmenneitä puutteita

Suojaukset	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	suojaa ajoneuvon siihen tarkoitetuilla suojaimilla
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	suojaa ajoneuvon siihen tarkoitetuilla suojaimilla ja huolehtii työympäristönsä siisteydestä
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	suojaa ajoneuvon siihen tarkoitetuilla suojaimilla ja huolehtii työympäristönsä siisteydestä työskentelyn ajan

Työvälineet, varaosat ja materiaalit	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	käyttää keskeisimpiä työvälineitä, varaosia ja materiaaleja tutuissa työtilanteissa, mutta tarvitsee ohjausta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- käyttää työvälineitä, materiaaleja ja varaosia tutuissa työtilanteissa annettujen ohjeiden mukaan - säilyttää työkalut ja tunnistaa materiaalit ohjattuna
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- valitsee työhön sopivat työvälineet sekä käyttää työvälineitä, materiaaleja ja varaosia vaihtelevissa työtilanteissa - säilyttää ja hoitaa työkalut sekä tunnistaa materiaalit ohjeiden mukaisesti

Kestävä kehitys	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	lajittelee jätteet ohjeiden mukaan.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	pitää työympäristön puhtaana ja järjestyksessä huomioiden kierrätyksen ja lajittelun merkityksen.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	pitää työympäristön puhtaana ja järjestyksessä koko työvaiheen ajan huomioiden kierrätyksen ja lajittelun merkityksen.

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Asennusohjeet	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- osaa opastettuna tulkita asennusohjeita työssään oikein - tietää, mikä vaikutus virhekytkennöillä on elektronisten laitteiden toimintaan - tunnistaa opastettuna turvallisuuden kannalta ongelmalliset kohteet
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- osaa annettujen ohjeiden mukaisesti tulkita asennusohjeita työssään oikein - ottaa opastettuna huomioon automerkkikohtaiset ohjeet - tunnistaa yleisimmät turvallisuuden kannalta ongelmalliset kohteet
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- osaa tulkita asennusohjeita työssään oikein - ottaa huomioon automerkkikohtaiset ohjeet - tunnistaa turvallisuuden kannalta ongelmalliset kohteet

Lainsäädäntö	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tietää ohjattuna lainsäädännön määräykset työssään.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tietää annettujen ohjeiden mukaisesti lainsäädännön määräykset työssään.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	selvittää lainsäädännön määräykset työhönsä.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Kestävä kehitys	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- pitää työpaikkansa siistinä ja lajittelee jätteet opastettuna - tunnistaa erityyppisten puhdistus-, voitelu- ja polttoaineiden ympäristövaikutukset
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	pitää työpaikkansa siistinä ja järjestyksessä ja lajittelee jätteet
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	pitää työpaikkansa siistinä ja toimintaansa helpottavassa järjestyksessä sekä lajittelee jätteet

Arviointi	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tekee arviointitöitä opastettuna
Tyydyttävä 2	

Hyvä 3	• tekee tavallisimpia arviointitöitä ohjeitten perusteella
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tekee arviointityöt itsenäisesti

Vuorovaikutus- ja yhteistyökyky	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• keskustelelee asiakkaan ja yhteistyökumppaneiden kanssa henkilökohtaisesti ja puhelimen välityksellä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tuntee tarvekartoituksen perusteet ja osaa kommunikoida ja tehdä yhteistyötä erilaisten ihmisten kanssa
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• hallitsee kyselytekniikan ja tarvekartoituksen ja osaa toimia työpaikan ja tavarantoimittajien eri henkilöiden ja henkilöstöryhmien kanssa

Terveys turvallisuus ja toimintakyky	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• asennoituu myönteisesti turvalliseen toimintaan sekä välttää riskejä työssään • osaa paineistaa renkaan turvallisesti • noudattaa työstä annettuja turvallisuusohjeita eikä aiheuta vaaraa itselleen • käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimia, työvälineitä ja työmenetelmiä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• vastaa itsenäisesti toimintansa turvallisuudesta • osaa paineistaa renkaan turvallisesti huomioiden myös ympäristön • noudattaa työyhteisön ohjeita ja huomioi työssään työyhteisön muut jäsenet • varmistaa työvälineiden ja materiaalien turvallisuuden sekä poistaa ja vie huoltoon vialliset työvälineet
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• kehittää toimintaansa turvallisemmaksi. • osaa paineistaa renkaan turvallisesti ja omatoimisesti huolehtii laitteiden kunnosta • havaitsee ja tunnistaa työhönsä liittyvät vaarat ja ilmoittaa niistä • osaa arvioida suojainten, työvälineiden ja työmenetelmien soveltuvuutta kyseiseen työhön

Ammattitaidon itsearviointi	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• arvioi ohjattuna omaa työtään
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• arvioi omaa työtään annettujen ohjeiden mukaan
Hyvä 4	

Kiitettävä 5	arvioi oman työnsä laatua
--------------	---

Aloitekyky ja yrittäjyys	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	osaa arvioida käyttämänsä työajan ohjeaikaan.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	osaa arvioida, onko oma tehty työ yritykselle kannattavaa.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	osaa suunnitella työn kannattavaksi.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä auton lisävarusteen asennustyön autokorikorjaamossa. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.8. Varaosatyö ja varaston hallinta, 15 osp (105735)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- varastonhallintaan vaikuttavia tekijöitä siten, että hän osaa päättää tuotteiden tilaamisen ajankohdan ja tuotemäärän
- inventaarion suoritustavat ja raportoinnin
- perustella, milloin tuote on poistettava myynnistä ja varasto-ohjelmasta
- matemaattisia taitoja siten, että hän osaa päätellä varaston tunnusluvusta, onko toiminta taloudellisesti kannattavaa
- tehdä tilauksen vakiotoimittajilta
- takuukäsittelyn ja palautustuotteiden menettelytavat
- menettelytavat palavien ja vaarallisten aineiden varastoinnissa
- edustamansa liikkeen EPC-ohjelmat ja luettelot
- esittää asiakkaan työssään tarvitsemia lisäosia ja tarvikkeita.

Arviointi

1. Työprosessin hallinta

Asiakaspalvelu	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	on ohjattuna mukana varastotyön eri vaiheissa huomioiden sisäisen asiakkuuden
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	selviää työhön liittyvästä asiakaspalvelusta
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- osaa toimia asiakasta palvelleen työn eri vaiheissa - osaa toimia erilaisissa vuorovaikutus- ja palvelutilanteissa kohteliaasti

Työprosessin suunnitelmallisuus	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tekee ohjattuna tuotteiden vastaanoton, tulotarkastuksen ja tuotemäärien laskennan • osaa tehdä tilauksen annettujen ohjeiden mukaan.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tekee omatoimisesti tuotteiden vastaanoton ja tulotarkastuksen, lisää tuotteet saldoihiin ja tarvittaessa korjaa oikeiksi • osaa muuttaa tilausehdotusta varastotilanteen mukaan.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tekee toteuttamiskelpoisen työsuunnitelman itsenäisesti • osaa ennakoida tilauksia kausivaihteluiden perusteella.

2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta

Varusteiden tilaaminen	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• keskustelee ohjattuna tuotteiden tilaamisen ajankohdasta ja määristä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• osaa keskustella tuotteiden tilaamisen ajankohdasta ja määristä
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• osaa päättää tuotteiden tilaamisen ajankohdan ja määrän

Inventaario	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• osaa ohjattuna inventaarion suoritustavat ja raportoinnit
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• osaa inventaarion suoritustavat ja raportoinnit mutta tarvitsee välillä ohjausta
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• osaa inventaarion suoritustavat ja raportoinnit

Varasto-ohjelman kannattavuus	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• osaa ohjattuna päätellä tuotteiden varastoinnin kannattavuutta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• osaa päätellä tuotteiden varastossa pitämisen kannattavuutta
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• osaa perustella, milloin tuote on jätettävä pois varastoohjelmasta

Varaston tunnusluvut

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	päättelee ohjattuna varaston tunnusluvuista toiminnan kannattavuutta.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	päättelee varaston tunnusluvuista toiminnan kannattavuutta.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	osaa päätellä varaston tunnusluvuista, onko toiminta taloudellisesti kannattavaa.

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Tiedon hankinta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tarvitsee ohjausta tiedon hankinnassa ja soveltamisessa.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	hankkii ja soveltaa työssä tarvittavaa tietoa omatoimisesti.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	perustelee työhön liittyviä ratkaisujaan hankkimansa tiedon pohjalta.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Kestävä kehitys	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- pitää työpaikkansa siistinä ja lajittelee jätteet opastettuna - tunnistaa erityyppisten puhdistus-, voitelu- ja polttoaineiden ympäristövaikutukset
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	pitää työpaikkansa siistinä ja järjestyksessä ja lajittelee jätteet
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	pitää työpaikkansa siistinä ja toimintaansa helpottavassa järjestyksessä sekä lajittelee jätteet

Arviointi	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tekee arviointitöitä opastettuna
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tekee tavallisimpia arviointitöitä ohjeitten perusteella
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	tekee arviointityöt itsenäisesti

Vuorovaikutus- ja yhteistyökyky	
Opiskelija	

Tyydyttävä 1	• keskustelee asiakkaan ja yhteistyökumppaneiden kanssa henkilökohtaisesti ja puhelimen välityksellä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tuntee tarvekartoituksen perusteet ja osaa kommunikoida ja tehdä yhteistyötä erilaisten ihmisten kanssa
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• hallitsee kyselytekniikan ja tarvekartoituksen ja osaa toimia työpaikan ja tavarantoimittajien eri henkilöiden ja henkilöstöryhmien kanssa

Terveys turvallisuus ja toimintakyky	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• asennoituu myönteisesti turvalliseen toimintaan sekä välttää riskejä työssään • osaa paineistaa renkaan turvallisesti • noudattaa työstä annettuja turvallisuusohjeita eikä aiheuta vaaraa itselleen • käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimia, työvälineitä ja työmenetelmiä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• vastaa itsenäisesti toimintansa turvallisuudesta • osaa paineistaa renkaan turvallisesti huomioiden myös ympäristön • noudattaa työyhteisön ohjeita ja huomioi työssään työyhteisön muut jäsenet • varmistaa työvälineiden ja materiaalien turvallisuuden sekä poistaa ja vie huoltoon vialliset työvälineet
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• kehittää toimintaansa turvallisemmaksi. • osaa paineistaa renkaan turvallisesti ja omatoimisesti huolehtii laitteiden kunnosta • havaitsee ja tunnistaa työhönsä liittyvät vaarat ja ilmoittaa niistä • osaa arvioida suojainten, työvälineiden ja työmenetelmien soveltuvuutta kyseiseen työhön

Ammattitaidon itsearviointi	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• arvioi ohjattuna omaa työtään
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• arvioi omaa työtään annettujen ohjeiden mukaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• arvioi oman työnsä laatua

Aloitekyky ja yrittäjyys	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• osaa arvioida käyttämänsä työajan ohjeaikaan.
Tyydyttävä 2	

Hyvä 3	osaa arvioida, onko oma tehty työ yritykselle kannattavaa.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	osaa suunnitella työn kannattavaksi.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä osallistumalla varaston suunnitteluun varaosaliikkeessä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.9. Yritystoiminnan suunnittelu, 15 osp (400008)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- arvioida omia vahvuuksia ja osaamistaan
- etsiä ja ideoida liiketoimintamahdollisuuksia
- kehittää liikeidean ja laatia sille liiketoimintasuunnitelman
- verkostoitua sidosryhmien kanssa
- laatia yrityksen perustamiseen liittyvät asiakirjat.

Arviointi

Opiskelija arvioi omia vahvuuksiaan ja osaamistaan.

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- kartoittaa omia vahvuuksiaan toimia yrittäjänä - tuo esiin oman osaamisensa
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- kartoittaa omat vahvuutensa toimia yrittäjänä - esittelee yritystoiminnassa tarvittavan osaamisensa
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- tuo esiin omat vahvuutensa ja niiden hyödyntämismahdollisuudet yrittäjänä toimittaessa - arvioi omaa osaamistaan ja kehittymistarpeitaan.

Opiskelija etsii ja etsii liiketoimintamahdollisuuksia.

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- kartoittaa omien vahvuuksiensa pohjalta, millaisia liiketoimintamahdollisuuksia on löydettävissä - kartoittaa valitsemallaan alalla toimivia yrityksiä ja asiakkaita tarvitteiden ajoittain ohjausta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- kartoittaa valitsemallaan alalla toimivia yrityksiä ja asiakkaita - arvioi kartoituksen pohjalta liiketoimintamahdollisuuksia
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	arvioi itsenäisesti, millaisia innovatiivisia liiketoimintamahdollisuuksia markkinoilta on löydettävissä

	• esittelee yhden tai useamman yritysideoan tai liiketoimintamahdollisuuden.
--	--

Opiskelija kehittää liikeidean ja laatii sille liiketoimintasuunnitelman.

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• selvittää markkinoiden ja kilpailutilanteen kehitysnäkymiä • kehittää toteuttamiskelpoisen liikeidean • esittää suunnitelman yrityksen toiminnoista, mutta tarvitsee jonkin verran ohjausta • selvittää yritystoiminnan käynnistämisen vaatimaa rahantarvetta • ottaa suunnittelussa huomioon toimialan lainsäädännön
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• selvittää ja ennakoii markkinoiden ja kilpailutilanteen kehitysnäkymiä • esittää liikeidean pohjalta suunnitelman eri toimintojen hallinnoinnista ja resursoinnista • laskee yritystoimintaan liittyviä kustannuksia ja suunnittelee rahoitusta • ottaa suunnittelussa huomioon toimialan lainsäädännön
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• ennakoii ja analysoi markkinoiden ja kilpailutilanteen kehitysnäkymiä • esittää liikeidean pohjalta realistisen ja perustellun suunnitelman eri toimintojen hallinnoinnista ja resursoinnista • laatii budjetit ja rahoitussuunnitelman • tekee yrityksen riskienhallinta-analyysin ja turvallisuussuunnitelman • ottaa suunnittelussa huomioon toimialan lainsäädännön.

Opiskelija verkostoituu sidosryhmien kanssa.

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tunnistaa yritystoimintaansa liittyviä sidosryhmiä • esittelee yrityksen toimintamallin jollekin sidosryhmälle
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• valitsee oman toimintansa kannalta keskeisiä sidosryhmiä • esittelee havainnollisesti ja myyvästi yrityksen toimintamallin jollekin keskeiselle sidosryhmälle
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tekee aloitteellista yhteistyötä valittujen sidosryhmien kanssa • esittää havainnollisesti ja perustellen yrityksen toimintamallin valituille sidosryhmille.

Opiskelija laatii yrityksen perustamiseen liittyvät asiakirjat.

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• valitsee ohjattuna yritykselle yritysmuodon • laatii ohjattuna yrityksen perustamisasiakirjat
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• valitsee sopivan yritysmuodon

	• selvittää yrityksen keskeiset perustamisasiakirjat ja laatii ne
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• valitsee itsenäisesti ja perustellen yritysmuodon • laatii itsenäisesti yrityksen perustamisasiakirjat ja muut tarvittavat sopimusasiakirjat.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä laatimalla yksin tai ryhmän kanssa liiketoimintasuunnitelman kehittämälleen liikeidealle. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.10. Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen, 5 osp (400011)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- perehtyä ammatillisen koulutuksen järjestämismuotoihin ja tutkintoihin
- toimia yhteyshenkilönä koulutuksen järjestäjän ja työpaikan välillä
- ohjata muita opiskelijoita työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa ja muussa osaamisen hankkimisessa
- antaa palautetta osaamisen kehittymisestä.

Arviointi

Opiskelija perehtyy ammatillisen koulutuksen järjestämismuotoihin ja tutkintoihin.

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• määrittää ammatillisen koulutuksen järjestämisen keskeisimpiä muotoja • tuntee oman alan ammatillisen koulutuksen tutkintoja • tutustuu ohjattuna oman alan tutkintojen perusteisiin • tunnistaa ohjattuna työpaikan työtehtävien yhteyden oman alan tutkintojen perusteisiin
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• määrittää kattavasti koulutuksen järjestäjän ja työpaikan välisen työnjaon ammatillisen koulutuksen järjestämisessä • tiedottaa työpaikalla ammatillisen koulutuksen järjestämisestä yhdessä koulutuksen järjestäjän kanssa
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• hankkii johdonmukaisesti tietoa ammatillisen koulutuksen järjestämisessä mukana olevien tahojen toiminnasta • määrittää monipuolisesti koulutuksen järjestäjän ja työpaikan välisen työnjaon ammatillisen koulutuksen järjestämisessä • tiedottaa monipuolisesti työpaikalla ammatillisen koulutuksen järjestämisestä yhdessä koulutuksen järjestäjän kanssa.

Opiskelija toimii yhteyshenkilönä koulutuksen järjestäjän ja työpaikan välillä.

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• kartoittaa ohjattuna mahdollisuuksia toteuttaa työpaikalla järjestettävää koulutusta ja näyttöjä • keskustelee ohjattuna työyhteisössä työpaikalla järjestettävän koulutuksen ja näyttöjen järjestämisestä toisen opiskelijan, työntekijöiden, työpaikkaohjaajan ja arvioijan kanssa • toimii erilaisten opiskelijoiden ja työntekijöiden kanssa
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• kartoittaa mahdollisuuksia toteuttaa työpaikalla järjestettävää koulutusta ja näyttöjä • keskustelee vastuullisesti työyhteisössä työpaikalla järjestettävän koulutuksen ja näyttöjen järjestämisestä toisen opiskelijan, työntekijöiden, työpaikkaohjaajan ja arvioijan kanssa • toimii erilaisten opiskelijoiden ja työntekijöiden kanssa
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• kartoittaa vastuullisesti mahdollisuuksia toteuttaa työpaikalla järjestettävää koulutusta ja näyttöjä • keskustelee itsenäisesti ja vastuullisesti työyhteisössä työpaikalla järjestettävän koulutuksen ja näyttöjen järjestämisestä toisen opiskelijan, työntekijöiden, työpaikkaohjaajan ja arvioijan kanssa • toimii joustavasti erilaisten opiskelijoiden ja työntekijöiden kanssa.

Opiskelija ohjaa muita opiskelijoita työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa ja muussa osaamisen hankkimisessa.

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• perehtyy ohjattuna opiskelijan henkilökohtaiseen osaamisen kehittämissuunnitelmaan • kertoo opiskelijan työturvallisuuteen ja työpaikan ohjeisiin ja käytäntöihin liittyvistä keskeisistä asioista • ohjaa opiskelijaa osaamisen hankkimisen tavoitteiden saavuttamiseen • arvioi omaa ohjausosaamistaan
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• perehtyy opiskelijan henkilökohtaiseen osaamisen kehittämissuunnitelmaan ja muuhun osaamisen hankkimisen tavoitteisiin ja sisältöihin • perehdyttää opiskelijan työturvallisuuteen ja työpaikan ohjeisiin ja käytäntöihin • kannustaa opiskelijaa vuorovaikutteisesti osaamisen hankkimisen tavoitteiden saavuttamiseen • arvioi omaa ohjausosaamistaan ja määrittää kehittämistarpeensa saadun palautteen perusteella
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• perehtyy kattavasti opiskelijan henkilökohtaiseen osaamisen kehittämissuunnitelmaan ja muuhun osaamisen hankkimisen tavoitteisiin ja sisältöihin • perehdyttää opiskelijan kattavasti työturvallisuuteen ja työpaikan ohjeisiin ja käytäntöihin • edistää opiskelijaa saavuttamaan osaamisen hankkimiselle asetut tavoitteet

- arvioi omaa ohjausosaamistaan monipuolisesti ja kehittää sitä saadun palautteen perusteella.

Opiskelija antaa palautetta osaamisen kehittymisestä.

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• keskustelee opiskelijan kanssa osaamisen kehittymisestä • vertaa ohjattuna opiskelijan hankkimaa osaamista asetettuihin tavoitteisiin • antaa opiskelijalle palautetta osaamisen kehittymisestä • huomioi palautteen antamisessa erityistä tukea tarvitsevat opiskelijat sekä eri kieli- ja kulttuuriryhmiä edustavat opiskelijat
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• perehtyy opiskelijan osaamisen hankkimisen tavoitteisiin ja sisältöihin työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa • vertaa opiskelijan hankkimaa osaamista asetettuihin tavoitteisiin • antaa opiskelijalle palautetta osaamisen kehittymisestä työpaikalla järjestettävän koulutuksen aikana • huomioi palautteen antamisessa vastuuntuntoisesti erityistä tukea tarvitsevat opiskelijat sekä eri kieli- ja kulttuuriryhmiä edustavat opiskelijat
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• perehtyy opiskelijan osaamisen hankkimisen tavoitteisiin ja sisältöihin työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa ja muussa osaamisen hankkimisessa • vertaa monipuolisesti opiskelijan hankkimaa osaamista asetettuihin tavoitteisiin • antaa opiskelijalle palautetta osaamisen kehittymisestä työpaikalla järjestettävän koulutuksen ja muun osaamisen hankkimisen aikana • huomioi palautteen antamisessa vuorovaikutteisesti ja vastuuntuntoisesti erityistä tukea tarvitsevat opiskelijat sekä eri kieli- ja kulttuuriryhmiä edustavat opiskelijat.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa osaamisensa näytössä valmentautumalla perehdyttämisen, ohjaus- ja palautteenantotilanteisiin käytännön työtilanteissa. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.11. Yrityksessä toimiminen, 15 osp (400009)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- suunnitella yrityksen liiketoimintaa
- rakentaa liiketoimintaa edistäviä yhteistyöverkostoja
- harjoittaa yritystoimintaa
- arvioida ja kehittää yrityksen toimintaa.

Arviointi

Opiskelija suunnittelee yrityksen liiketoimintaa.

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• hankkii yrityksen liiketoiminnan eri osa-alueiden suunnittelussa tarvittavaa tietoa • hyödyntää tietoa yritystoimintaa tukevista palveluista • asettaa yritykselle strategisia tavoitteita • tunnistaa yritystoimintaan liittyviä riskejä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• täsmentää yritykselle strategiset tavoitteet ja niille asiakaslähtöisen toimenpidesuunnitelman • laatii budjetit ja rahoitussuunnitelman tiedostaen yrittäjän aseman • tunnistaa yritystoimintaan liittyvät keskeiset riskit
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• täsmentää ennakoivasti ja perustellen yritykselle strategiset tavoitteet ja niille asiakaslähtöisen suunnitelman ja toteuttaa suunnitelmaa tavoitteiden saavuttamiseksi • laatii budjetit ja rahoitussuunnitelman itsenäisesti tiedostaen yrittäjän aseman • tunnistaa ja arvioi yritystoimintaan liittyvät riskit.

Opiskelija rakentaa liiketoimintaa edistäviä yhteistyöverkostoja.

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• täsmentää toiminnan kannalta keskeisiä yhteistyökumppaneita • suunnittelee yhteistyötä keskeisten kumppaneiden kanssa
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• hankkii yksin tai ryhmän jäsenenä keskeisen yhteistyökumppanin • sopii yhteistyön muodosta hankkimansa yhteistyökumppanin kanssa • solmii tarvittaessa yhteistyösopimuksen vastuut ja velvollisuudet huomioiden
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• hankkii yksin tai ryhmän jäsenenä yhteistyökumppaneita ja sopii yhteistyön muodoista • solmii yhteistyösopimuksia vastuut ja velvollisuudet huomioiden.

Opiskelija harjoittaa yritystoimintaa.

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• harjoittaa yritystoimintaa yksin tai osana yhteisöä • hoitaa sovittua liiketoiminnan osa-aluetta • ratkaisee asiakaslähtöisesti yrityksen toimintaan liittyviä ongelmatilanteita, mutta tarvitsee jonkin verran tukea • toimii toimialan lainsäädännön mukaisesti
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• harjoittaa yritystoimintaa yksin tai osana yhteisöä

	- hoitaa itsenäisesti sovittua liiketoiminnan osa-aluetta - ratkaisee asiakaslähtöisesti yrityksen toimintaan liittyviä ongelmatilanteita - toimii toimialan lainsäädännön mukaisesti
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- harjoittaa yritystoimintaa yksin tai osana yhteisöä - hoitaa itsenäisesti eri liiketoiminnan osa-alueita osoittaen toiminnassa joustavuutta ja hyvää ajankäytön hallintaa - ratkaisee asiakaslähtöisesti yrityksen toimintaan liittyviä ongelmatilanteita varmistaen asiakastyytyväisyyden - toimii toimialan lainsäädännön mukaisesti.

Opiskelija arvioi ja kehittää yrityksen toimintaa.

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- arvioi omaa toimintaansa yrityksessä osana kokonaisuutta - arvioi yksin tai ryhmän jäsenenä yrityksen toimintaa
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- arvioi toimintaansa ja asettaa toiminnalleen tavoitteita yrityksen strategisten tavoitteiden mukaisesti - tekee yksin tai ryhmän jäsenenä ehdotuksia yrityksen toiminnan kehittämiseksi huomioiden asiakkaiden ja sidosryhmien odotukset sekä laatu- ja kustannustavoitteet
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- arvioi toimintaansa yrityksessä suhteessa yrityksen strategisiin tavoitteisiin - tekee aktiivisesti perusteltuja ehdotuksia, valintoja ja päätöksiä yritystoiminnan kehittämiseksi strategisten tavoitteiden suuntaisesti.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä harjoittamalla yritystoimintaa. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.12. Huippuosaajana toimiminen, 15 osp (400010)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- arvioida ja kehittää omaa osaamistaan ja työympäristöään
- työskennellä alan huippuosaamista vaativissa tehtävissä
- huomioida huipputuotannon, -tuotteen tai -palvelun laatuvaatimukset
- toimia alan verkostoissa ja yhteistyössä asiakkaan kanssa.

Arviointi

Opiskelija arvioi ja kehittää omaa osaamistaan ja työympäristöään.

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	arvioi työnsä onnistumista ja omaa osaamistaan

	• kehittää osaamistaan ja työtapojaan • laatii itselleen yksilöllisen kehityssuunnitelman • sopeutuu muutoksiin ja työskentelee pitkäjänteisesti huippuosaamista vaativissa työtehtävissä • kehittää työympäristöään yhdessä muiden kanssa • toimii luontevasti osana tiimiä ja sopeutuu työyhteisöön
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• arvioi realistisesti työnsä onnistumista ja omaa osaamistaan sekä perustelee arviotaan • kehittää aktiivisesti osaamistaan ja työtapojaan • laatii itselleen yksilöllisen kehityssuunnitelman niin, että se tukee kasvua alan huippuammattilaiseksi • sopeutuu nopeasti muutoksiin ja työskentelee pitkäjänteisesti työtään kehittäen huippuosaamista vaativissa työtehtävissä • tukee yhdessä muiden kanssa työympäristön kehittämistä huippuosaamisen vaatimalle tasolle • toimii aktiivisesti osana tiimiä ja sopeutuu hyvin työyhteisöön
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• arvioi realistisesti työnsä onnistumista ja omaa osaamistaan sekä perustelee arviotaan ja määrittelee kehittämistarpeitaan • kehittää aktiivisesti osaamistaan ja työtapojaan haastavien työtehtävien tasolle • uudistaa aktiivisesti omaa osaamistaan niin, että se tukee kasvua alan huippuammattilaiseksi • ennakoii muutoksia, jotta voi helpommin sopeutua niihin ja työskentelee pitkäjänteisesti työtään itseään kehittäen huippuosaamista vaativissa tehtävissä • arvioi työympäristöään ja antaa siihen kehitysehdotuksia ja palautetta • toimii huippuammattilaisena tiimissä ja jakaa aktiivisesti osaamistaan muille.

Opiskelija työskentelee alan huippuosaamista vaativissa tehtävissä.

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• käyttää omatoimisesti työmenetelmiä, työvälineitä ja materiaaleja • työskentelee huolellisesti • hankkii ja käyttää työssä tarvittavaa tietoa omatoimisesti ja kysyy tarvittaessa neuvoa • toimii aika- ja muut käytettävissä olevat resurssit huomioiden kustannustehokkaasti ja tuloksellisesti • toimii työssään edistäen pysyviä asiakassuhteita • käyttäytyy työpaikan sääntöjen mukaisesti ja noudattaa työaikoja • toimii vastuullisesti ja noudattaa alan ammattieettisiä periaatteita • ottaa vastuun oman toimintansa työturvallisuudesta ja noudattaa työturvallisuusmääräyksiä ja -ohjeita • varmistaa asiakkaiden ja muiden käyttäjien turvallisuuden ohjeiden mukaan • työskentelee ergonomisesti ja pitää työympäristönsä siistinä koko työprosessin ajan
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• valitsee omatoimisesti työmenetelmät, työvälineet ja materiaalit sekä käyttää niitä muuttuvissa tilanteissa

	• työskentelee huolellisesti, luovasti ja innovatiivisesti • hankkii ja soveltaa työssä tarvittavaa tietoa omatoimisesti ja pystyy ratkomaan ongelmatilanteita yhdessä muiden kanssa • toimii oma-aloitteisesti aika- ja muut käytettävissä olevat resurssit huomioiden kustannustehokkaasti ja yrityksen tai organisaation tuloksellisuutta edistävästi • edistää aktiivisesti toiminnan jatkuvuutta ja pysyviä asiakassuhteita • käyttäytyy työpaikan sääntöjen mukaisesti ja noudattaa työaikoja • toimii vastuullisesti ja oma-aloitteisesti alan ammattieettisten periaatteiden mukaan • ottaa vastuun oman toimintansa työturvallisuudesta ja havaitsee ja ilmoittaa työhönsä liittyvät vaarat sekä noudattaa työturvallisuusmääräyksiä ja -ohjeita • varmistaa asiakkaiden ja muiden käyttäjien turvallisuuden itsenäisesti • työskentelee ergonomisesti ja pitää työympäristönsä siistinä koko työprosessin ajan myös haasteellisissa työtilanteissa
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• valitsee rohkeasti uusiakin työmenetelmiä, työvälineitä ja materiaaleja sekä käyttää niitä sujuvasti muuttuvissa tilanteissa • työskentelee järjestelmällisesti, tarkasti ja varmasti sekä luovasti ja innovatiivisesti • hankkii ja soveltaa itsenäisesti työssä tarvittavaa tietoa vaihtelevissa työtilanteissa ja perustelee ratkaisujaan hankkimansa tiedon pohjalta • työskentelee yrittäjämäisellä asenteella huomioiden ajan ja muut käytettävissä olevat resurssit kustannustehokkaasti ja yrityksen tai organisaation tuloksellisuutta edistävästi • edistää itsenäisesti toiminnan jatkuvuutta ja pysyviä asiakassuhteita • käyttäytyy työpaikan sääntöjen mukaisesti ja noudattaa työaikoja • on ylpeä ammatistaan ja osaamisestaan, toimii vastuullisesti ja kehittää työtään alan ammattieettisten periaatteiden mukaan • ottaa vastuun oman ja työtiimin toiminnan työturvallisuudesta, noudattaa työturvallisuusmääräyksiä ja -ohjeita sekä havaitsee ja ilmoittaa työhönsä liittyvät vaarat • varmistaa asiakkaiden ja muiden käyttäjien turvallisuuden aktiivisesti ja muuttuvissa tilanteissa • työskentelee ergonomisesti ja pitää työympäristönsä siistinä koko työprosessin ajan myös haasteellisissa työtilanteissa ja osallistuu työolosuhteiden kehittämiseen.

Opiskelija huomioi huipputuotannon, -tuotteen tai -palvelun laatuvaatimukset.

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• havaitsee poikkeamia • selviytyy tavallisimmista ongelmatilanteista oppimateriaaleja ja ohjekirjoja hyödyntäen • asettaa tavoitteensa ja suunnittelee oman työnsä ja aikataulun realistiseksi ja toteuttamiskelpoiseksi huomioiden korkeat laatuvaatimukset • toimii yrityksen tai organisaation laatu- ja kestävän kehityksen tavoitteiden mukaisesti
Tyydyttävä 2	

Hyvä 3	• neuvottelee ja etsii ratkaisuja poikkeamille • selviytyy itsenäisesti ongelmatilanteista • asettaa tavoitteensa ja suunnittelee oman työnsä ja aikataulun realistiseksi ja toteuttamiskelpoiseksi muuttuvissa olosuhteissa huomioiden korkeat laatuvaatimukset • toimii aktiivisesti yrityksen tai organisaation laatu- ja kestävän kehityksen tavoitteiden mukaisesti ja havaitsee kehittämiskohteita
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• neuvottelee ja etsii ratkaisuja poikkeamille sekä korjaa toimintaa sovittujen ratkaisujen mukaan • selviytyy itsenäisesti ongelmatilanteista ja pystyy perustelemaan valintansa • asettaa tavoitteensa ja suunnittelee oman työnsä itsenäisesti ja aikataulun realistiseksi ja vaiheiltaan toteuttamiskelpoiseksi muuttuvissa olosuhteissa huomioiden korkeat laatuvaatimukset ja kykenee tarvittaessa muuttamaan suunnitelmaa • toimii sitoutuneesti yrityksen tai organisaation laatu- ja kestävän kehityksen tavoitteiden mukaisesti sekä kehittää toimintamalleja näiden tavoitteiden aikaansaamiseksi.

Opiskelija toimii alan verkostoissa ja yhteistyössä asiakkaan kanssa.

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• kommunikoi asiakkaiden kanssa ja työyhteisössä omalla kielellään sekä välttävästi vähintään yhdellä itselleen vieraalla kielellä • tuntee toimialan keskeiset kansalliset verkostot ja tutustuu alansa toimijoihin
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• kommunikoi asiakkaiden kanssa ja työyhteisössä omalla kielellään sekä vähintään yhdellä itselleen vieraalla kielellä • tuntee toimialan keskeiset kansalliset ja kansainväliset verkostot ja tutustuu alansa toimijoihin
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• kommunikoi sujuvasti asiakkaiden kanssa ja työyhteisössä omalla kielellään sekä sujuvasti yhdellä itselleen vieraalla kielellä • tuntee toimialan keskeiset kansalliset ja kansainväliset verkostot ja osaa hyödyntää verkostoja työssään.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa osaamisensa näytössä toimimalla huippuosaamista vaativissa oman alan työtehtävissä. Osaaminen on mahdollista osoittaa myös kansallisissa ja kansainvälisissä kilpailutilanteissa. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.13. Pohjustustyöt, 30 osp (105726)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- tulkita ja käyttää kustannusarvioita töissään
- tehdä auton suojauksen ennen pohjustustöiden aloittamista
- hakea ja noudattaa auton- ja maalinalmistajan korjausohjeita
- käyttää esikäsitelly- ja pohjustustöissä tarvittavia materiaaleja ja työvälineitä
- tehdä pintavaurion oikaisutyön asianmukaisia välineitä käyttäen sekä huolehtia kohteen korroosionehkäisyn säilymisestä
- yleisimmin käytettävät hiontatekniikat ja materiaalit
- pohjustaa maalattavan työkohteen hyvää korjaustyötapaa noudattaen
- ruiskuttaa pohja- ja hiomamaaleja sekä valita oikean maaliruiskun materiaalin mukaan
- huolehtia työvälineiden puhtaudesta ja toimivuudesta
- käyttää tiivistysmateriaaleja ja valita käyttökohteen mukaan oikean materiaalin
- automaalaamossa käytettävien aineiden turvallisuusmerkinnät
- työskennellä työturvallisesti
- ylläpitää työkykyään
- arvioida työnsä laatua.

Opiskelija

- suorittaa SFS 6002 pätevyyden

Arviointi

1. Työprosessien hallinta

Oman työn suunnittelu ja suunnitelmallinen tekeminen	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• suunnittelee ja tekee ohjattuna työprosessin
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• suunnittelee annettujen ohjeiden mukaan työprosessin ja toteuttaa sen pääsääntöisesti itsenäisesti
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työprosessin itsenäisesti

Työn kokonaisuuden hallinta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• noudattaa työaikoja ja toimii ohjattuna työohjeiden mukaisesti
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• noudattaa työaikoja ja annettuja työohjeita
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• noudattaa työaikoja ja suunnitelmia sekä neuvottelee mahdollisista poikkeamista

Taloudellinen ja laadukas toiminta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toimii ohjattuna asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• toimii asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti.

Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• toimii asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti ja kehittää omaa toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Työmenetelmien, #välineiden ja materiaalin hallinta

Työvälineet ja materiaalit	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• käyttää keskeisimpiä työvälineitä ja materiaaleja tutuissa työtilanteissa valmistajan ohjeiden mukaan, mutta tarvitsee välillä ohjausta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• käyttää keskeisimpiä työvälineitä ja materiaaleja tutuissa työtilanteissa valmistajan ohjeiden mukaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• valitsee työhön sopivat työvälineet sekä käyttää työvälineitä ja materiaaleja vaihtelevissa työtilanteissa valmistajan ohjeiden mukaan sekä suorittaa välineiden pesun ja huollon omatoimisesti

Suojaus	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• suojaa ohjattuna maalattavan kohteen ympäristön tai muun ajoneuvon, joita ei maalata, lisätöiden välttämiseksi.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• suojaa ohjeiden mukaan maalattavan kohteen ympäristön tai muun ajoneuvon, joita ei maalata, lisätöiden välttämiseksi
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• suojaa maalattavan kohteen ympäristön tai muun ajoneuvon, joita ei maalata, lisätöiden välttämiseksi

Korin pintaosien oikaisu ja korroosionesto	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• oikaisee pienen pintavaurion ja huolehtii korroosionestosta ohjattuna
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• oikaisee pienen pintavaurion ja huolehtii korroosionestosta annettujen ohjeiden mukaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• oikaisee sopivalla menetelmällä pienen pintavaurion ja huolehtii korroosionestosta

Esikäsittely	
Opiskelija	

Tyydyttävä 1	• tekee ohjattuna maalattavan kohteen puhdistuksia ja esikäsittelyjä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tekee ohjeiden mukaan maalattavan kohteen puhdistuksia ja esikäsittelyjä
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tekee maalattavan kohteen puhdistukset ja esikäsittelyt

Pohjustus	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tekee opastettuna pohjustustyömenetelmien valintoja työkohteen mukaan • tekee pieniä pintapeltivaurioiden kittaustöitä • suorittaa kitin hiontatyöt siten, että ruiskukitin avulla työ etenee • ruiskuttaa pohjustus-, eristys- ja täytemaaleja ohjattuna
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tekee ohjattuna pohjustustyömenetelmien valintoja työkohteen mukaan • tekee pintapeltivaurioiden kittaustöitä ohjeiden mukaan • suorittaa hiontatyöt siten, että työ etenee hiomapohjamaalin avulla • ruiskuttaa pohjustus-, eristys- ja täytemaaleja ohjeiden mukaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• valitsee sopivan pohjustustyömenetelmän työkohteen mukaan • tekee pintapeltivaurioiden kittaustöitä • suorittaa hiontatyöt siten, että työ etenee märkää märeille #menetelmällä • ruiskuttaa pohjustus-, eristys- ja täytemaaleja

Tiivistys- ja kiveniskumassat	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tekee opastettuna tiivistys- ja kiveniskumassojen ruiskutuksia • tekee opastettuna oikeaoppisen korroosioneston irto-osien pohjustustöiden yhteydessä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tekee ohjattuna tiivistys- ja kiveniskumassojen ruiskutuksia • tekee korroosioneston annettujen ohjeiden mukaan irto-osien pohjustustöiden yhteydessä
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tekee tiivistys- ja kiveniskumassojen ruiskutuksia • tekee korroosioneston ohjeiden mukaan irto-osien pohjustustöiden yhteydessä

Kustannusarviot	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• osaa laskea ohjattuna kustannusarvion tietokoneohjelman avulla

Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	osaa laskea kustannusarvion tietokoneohjelman avulla
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	osaa tulkita kustannusarvioita ja noudattaa niitä töissään

Kestävä kehitys	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	lajittelee jätteet ohjeiden mukaan.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	pitää työympäristön puhtaana ja järjestyksessä huomioiden kierrätyksen ja lajittelun merkityksen.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	pitää työpisteensä puhtaana ja järjestyksessä koko työvaiheen ajan huomioiden kierrätyksen ja lajittelun merkityksen.

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Pohjustusmateriaalit	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- tietää automaalaamoissa käytettävien tuotteiden turvallisuusmerkinnät - tuntee tavanomaisesti käytetyt pohja- ja hiomamateriaalit ja niiden käyttökohteet
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- tuntee yleisimmin automaalaamoissa käytettävät pohjatuotteet ja niiden käyttökohteet - tietää tavanomaisimmat piktogrammit ja osaa ohjattuna valita oikeat materiaalit työkohteen mukaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- tuntee pohja-aineiden fysikaalis-tekniset perusteet ja hyödyntää kirjallisuutta tai tietotekniikkaa esim. valitessaan tavanomaisesti käytettäviä tuotteita sekä ymmärtää pohjustusmateriaalien osuuden materiaalikustannuksissa - tietää yleisimmät piktogrammit ja hyödyntää niitä työssään ja osaa valita oikeat materiaalit työkohteen mukaan

Esikäsittely	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tuntee yleisimmät esikäsittelytöiden periaatteet ja työmenetelmät
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tietää yleisimmät esikäsittelytöiden periaatteet ja työmenetelmät
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	ymmärtää esikäsittelytöiden työmenetelmät ja valintojen merkityksen työn lopputuloksen ja kestävyuden kannalta

Pohjustustyöt	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- tuntee yleisimmin käytettyjen pohjustusmenetelmien rakenteet ja käyttökohteet - osaa valita opastettuna oikeat hiomatuotteet ja niiden karkeudet valitsemaansa pohjustustyömenetelmään
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- tietää pohjustusmenetelmien rakenteet ja yleisimmät käyttökohteet - osaa valita ohjeiden mukaan oikeat hiomatuotteet ja niiden karkeudet valitsemaansa pohjustustyömenetelmään
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- ymmärtää eri pohjustusmenetelmien välisen eron työn lopputuloksen kannalta - osaa valita oikeat hiomatuotteet ja niiden karkeudet valitsemaansa pohjustustyömenetelmään

Pohjatuotteiden ruiskutus	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tuntee yleisimmin käytettyjen pohja-aineiden ruiskutustekniikan
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tuntee yleisimmin käytettyjen pohja-aineiden ruiskutustekniikan ja osaa opastettuna valita oikean ruiskun pohjatuotteelle
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	tuntee yleisimmin käytettyjen pohja-aineiden ruiskutustekniikan ja osaa valita oikean ruiskun pohjatuotteelle

Tiivistys- ja kiveniskumassat	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tuntee korroosionestokäsittelyn ja korin tiivistämisen tarpeellisuuden
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tuntee yleisimmin käytetyn korroosionestokäsittelyn ja korin tiivistämisen työvaiheet eri kohteissa
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	tuntee korroosionestokäsittelyn ja korin tiivistämisen työvaiheet eri kohteissa ja sekä käytettävät materiaalit

Kustannusarviot	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tuntee perusteet, joilla korjauksen hinta määritetään.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tuntee pääpiirteissään sähköisen korjauskustannuslaskentaohjelman käytön.

Hyvä 4	
Kiitettävä 5	ymmärtää, mistä muodostuvat pohjustustöiden kustannukset, ja osaa laskea tarvittaessa pinta-alojen mukaan kustannusarvion työhön.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Oppiminen ja ongelmanratkaisu	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- suoriutuu tiedonhankinnassa ohjattuna - selviytyy tutuista tilanteista, mutta muuttuvissa ja valintatilanteissa tarvitsee ohjausta ja tukea - arvioi ohjattuna omaa työtään.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- hankkii tietoa ohjeiden mukaan - selviytyy muuttuvista ja valintatilanteista omaaloitteisesti - ottaa vastaan palautetta ja toimii palautteen mukaisesti
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- toimii oma-aloitteisesti tiedonhankkijana - toimii erilaisissa tilanteissa tarkoituksen mukaisesti ja löytää toiminnalleen vaihtoehtoisia toimintatapoja - kehittää toimintaansa saamansa palautteen pohjalta

Vuorovaikutus ja yhteistyö	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	pystyy toimimaan erilaisten ihmisten kanssa työyhteisössä ja ryhmässä ja pyytää tarvittaessa apua muilta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	toimii erilaisten ihmisten kanssa työyhteisössä ja ryhmässä
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	tukee ja auttaa muita sekä ottaa työssään huomioon muut työyhteisön jäsenet

Ammattietiikka	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	noudattaa annettuja eettisiä ohjeita, sopimuksia ja säädöksiä sekä aikatauluja
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	noudattaa annettuja eettisiä ohjeita, sopimuksia sekä aikatauluja sekä toimii yrityksen arvojen mukaisesti
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	toimii opiskelu- ja työyhteisössä arvojen, tavoitteiden, eettisten ohjeiden, sopimusten ja säädösten mukaisesti vaihtelevissa tilanteissa sekä noudattaa aikatauluja

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• suhtautuu myönteisesti turvalliseen toimintaan sekä välttää riskejä työssään ja tuntee yleistiedot ensiavun antamisesta • noudattaa työstä annettuja turvallisuusohjeita eikä aiheuta vaaraa • käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimia, työvälineitä ja työmenetelmiä • käyttää ergonomisia työasentoja.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• vastaa toimintansa turvallisuudesta • noudattaa työyhteisön ohjeita ja ottaa työssään huomioon työyhteisön muut jäsenet • varmistaa työvälineiden ja materiaalien turvallisuuden sekä poistaa ja vie huoltoon vialliset työvälineet • ottaa oman työn suunnittelussa huomioon turvallisuus- ja terveysnäkökohtia sekä ylläpitää työympäristön turvallisuutta ja ergonomisuutta.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• kehittää itsenäisesti toimintaansa turvallisemmaksi • havaitsee ja tunnistaa työhönsä liittyvät vaarat ja ilmoittaa niistä • osaa arvioida suojainten, työvälineiden ja työmenetelmien soveltuvuutta kyseiseen työhön • ottaa oman työn suunnittelussa huomioon turvallisuus- ja terveysnäkökohtia sekä ylläpitää työympäristön turvallisuutta ja ergonomisuutta sekä soveltaa oppimaansa yllättävissäkin tilanteissa.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä pohjustustöitä automaalaamossa. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.14. Ruiskumaalaustyöt, 30 osp (105729)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- käsitellä, puhdistaa ja varastoida käytettäviä työvälineitä ja materiaaleja työturvallisuusmääräyksiensä mukaisesti sekä huoltaa niitä
- hakea ja noudattaa auton- ja maalinvalmistajan korjausohjeita
- löytää silmämääräisesti värikartaston avulla oikean värisävyyn maalattavaan kohteeseen
- sävyttää värejä sekoituskonejärjestelmällä
- ruiskuttaa osa- ja kokomaalauksia
- tehdä häivytsmaalauksia eri maalausmateriaaleilla
- korjata mahdolliset maalausvirheet
- viimeistellä auton ennen luovutusta asiakkaalle
- yrittäjäyden periaatteet ruiskumaalaustöissä
- työskennellä työturvallisesti
- ylläpitää työkykyään
- huolehtia syntyvistä maalausjätteistä ja ympäristön suojelusta.

Arviointi

1. Työprosessien hallinta

Oman työn suunnittelu ja suunnitelmallinen tekeminen	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	suunnittelee ja tekee ohjattuna työprosessin
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	suunnittelee annettujen ohjeiden mukaan työprosessin ja toteuttaa sen pääsääntöisesti itsenäisesti
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	suunnittelee ja toteuttaa työprosessin itsenäisesti

Työn kokonaisuuden hallinta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	noudattaa työaikoja ja toimii ohjattuna työohjeiden mukaisesti
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	noudattaa työaikoja ja annettuja työohjeita
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	noudattaa työaikoja ja suunnitelmia sekä neuvottelee mahdollisista poikkeamista

Taloudellinen ja laadukas toiminta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	toimii ohjattuna asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	toimii asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	toimii asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti ja kehittää omaa toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta

Työvälineet ja materiaalit	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	käyttää keskeisimpiä työvälineitä ja materiaaleja tutuissa työtilanteissa, mutta tarvitsee välillä opastusta sekä suorittaa välineiden pesun ja huollon ohjattuna
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	käyttää keskeisimpiä työvälineitä ja materiaaleja tutuissa työtilanteissa sekä suorittaa välineiden pesun ja huollon ohjeiden mukaisesti
Hyvä 4	

Kiitettävä 5	• valitsee työhön sopivat työvälineet sekä käyttää työvälineitä ja materiaaleja vaihtelevissa työtilanteissa sekä suorittaa välineiden pesun ja huollon omatoimisesti
--------------	---

Ruiskutustekniikka	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• suorittaa opastettuna yksittäisen osan pintamaalauksen suorakiiltomaalilla
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• ruiskuttaa ohjattuna suorakiilto- ja 2-kerrosmaaleilla osa- ja kokomaalauksia
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• ruiskuttaa suorakiilto- ja 2-kerrosmaaleilla osa- ja kokomaalauksia

Häivytsmaalauus	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• valmistelee paikka- ja häivytsmaalaukset ja toteuttaa ne opastettuna suorakiiltomaalilla
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• valmistelee paikka- ja häivytsmaalaukset ja toteuttaa ne ohjattuna 2-kerrosmaalilla
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tekee häivytsmaalauksia suorakiilto- ja 2-kerrosmaaleilla

Maalausvirheet	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• korjaa yleisimmät maalausvirheet opastettuna
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• korjaa yleisimmät maalausvirheet ohjeiden mukaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• havaitsee ja korjaa yleisimmät maalausvirheet

Maalipinnan viimeistely	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• kiillottaa opastettuna maalipinnan käsin ja koneella sekä vahaa maalipinnan
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• kiillottaa annettujen ohjeiden mukaan maalipinnan käsin ja koneella
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• kiillottaa maalipinnan käsin ja koneella

Viimeistely	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	puhdistaa opastettuna ajoneuvon sisältä ja päältä ennen luovutusta asiakkaalle
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	puhdistaa ajoneuvon annettujen ohjeiden mukaan sisältä ja päältä ennen luovutusta asiakkaalle
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	puhdistaa ajoneuvon sisältä ja päältä ennen luovutusta asiakkaalle

Ongelmajätteet	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	lajittelee jätteet opastettuna
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	lajittelee jätteet annettujen ohjeiden mukaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	pitää työympäristön puhtaana ja järjestyksessä koko työvaiheen ajan huomioiden kierrätyksen ja lajittelun merkityksen

Värin sävytys	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- sävyttää värejä tietokonepohjaisella sekoitusjärjestelmällä - sävyttää opastettuna sävyä oikeaan suuntaan siten, että maalaus voidaan tehdä häivyttämällä.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- sävyttää värejä tietokonepohjaisella sekoitusjärjestelmällä ja arvioi tarvittavan materiaalmäärän kohteen mukaan - sävyttää ohjattuna silmämääräisesti sävyä oikeaan suuntaan siten, että maalaus voidaan tehdä häivyttämällä.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- sävyttää värejä tietokonepohjaisella sekoitusjärjestelmällä ja arvioi tarvittavan materiaalmäärän kohteen mukaan ja löytää silmämääräisesti värikartaston avulla oikean sävyn - sävyttää silmämääräisesti sävyä oikeaan suuntaan siten, että maalaus voidaan tehdä häivyttämällä.

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Materiaalit	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- hallitsee tärkeimmät piktogrammit ja hyödyntää niitä työssään, esim. sekoitussuhteet ja välihaihdunta-ajat - tuntee pääsääntöisesti maalausmateriaalien oikean varastoinnin ja säilytyksen sekä niihin liittyvät määräykset
Tyydyttävä 2	

Hyvä 3	• hallitsee yleisimmät piktogrammit ja hyödyntää niitä työssään, esim. sekoitussuhteet ja välihaihdunta-ajat • tuntee maalausmateriaalien oikean varastoinnin ja säilytyksen sekä niihin liittyvät määräykset
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• hallitsee piktogrammit ja hyödyntää niitä työssään, esim. sekoitussuhteet ja välihaihdunta-ajat sekä tarvittaessa etsii lisätietoja käytettävistä maaliaineista ohjekansioista • tuntee maalausmateriaalien oikean varastoinnin ja säilytyksen merkityksen sekä niihin liittyvät määräykset

Ruiskutustekniikka	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tuntee pintamaalauksen työvaiheet sekä alan keskeisen käsitteistön
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tietää eri materiaalien ruiskutustekniikat ja osaa valita ruiskun ruiskutettavan materiaalin mukaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• ymmärtää eri maalausmenetelmien kerrosrakenteet ja pystyy valitsemaan työhön soveltuvan rakenteen

Häivytyismaalaus	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tuntee suorakiiltomaalilla suoritettavan häivytyismaalauksen työvaiheet ja valmistelevat työt
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tietää 2-kerrosmaaleilla suoritettavan häivytyismaalauksen työvaiheet ja valmistelevat työt
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• ymmärtää häivytyismaalauksen valmistelun merkityksen työn lopputuloksen kannalta

Maalausvirheet ja maalipinnan viimeistely	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tuntee yleisimpien maalipinnan virheiden korjauksien työvaiheet ja maalipinnan kiillotuksen työvaiheet
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tietää yleisimmin esiintyvien virheiden korjausmenetelmät ja kiillotuskoneessa käytettyjen alustojen käyttökohteet ja ymmärtää niiden vaikutuksen maalipinnan laatuun
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tietää yleisimmin esiintyvien maalausvirheiden syyt ja ymmärtää eri hiomatahna- ja kiillotusaineiden merkityksen maalipinnan kiillotuksessa

Sävytys	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tietää, miten värisävy etsitään ajoneuvosta ja tehdään sekoituskoneella
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tietää värin sävytykseen liittyvät työvaiheet ja mistä johtuvat rinnakkaissävyt
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	ymmärtää väriopin perusteet ja tietää valaistuksen merkityksen sävytystyössä

Yrittäjyys	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	arvioi opastettuna työnteon ja yrittäjyyden merkitystä autoalalla.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	arvioi työnteon ja yrittäjyyden merkitystä autoalalla.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	tuntee työnteon ja yrittäjyyden merkityksen autoalalla.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Oppiminen ja ongelmanratkaisu	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- suoriutuu tiedonhankinnassa ohjattuna - selviytyy tutuista tilanteista, mutta muuttuvissa ja valintatilanteissa tarvitsee ohjausta ja tukea - arvioi ohjattuna omaa työtään.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- hankkii tietoa ohjeiden mukaan - selviytyy muuttuvista ja valintatilanteista omaaloitteisesti - ottaa vastaan palautetta ja toimii palautteen mukaisesti
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- toimii oma-aloitteisesti tiedonhankkijana - toimii erilaisissa tilanteissa tarkoituksen mukaisesti ja löytää toiminnalleen vaihtoehtoisia toimintatapoja - kehittää toimintaansa saamansa palautteen pohjalta

Vuorovaikutus ja yhteistyö	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	pystyy toimimaan erilaisten ihmisten kanssa työyhteisössä ja ryhmässä ja pyytää tarvittaessa apua muilta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	toimii erilaisten ihmisten kanssa työyhteisössä ja ryhmässä
Hyvä 4	

Kiitettävä 5	tukee ja auttaa muita sekä ottaa työssään huomioon muut työyhteisön jäsenet
--------------	---

Ammattietiikka	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	noudattaa annettuja eettisiä ohjeita, sopimuksia ja säädöksiä sekä aikatauluja
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	noudattaa annettuja eettisiä ohjeita, sopimuksia sekä aikatauluja sekä toimii yrityksen arvojen mukaisesti
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	toimii opiskelu- ja työyhteisössä arvojen, tavoitteiden, eettisten ohjeiden, sopimusten ja säädösten mukaisesti vaihtelevissa tilanteissa sekä noudattaa aikatauluja

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- suhtautuu myönteisesti turvalliseen toimintaan sekä välttää riskejä työssään ja tuntee yleistiedot ensiavun antamisesta - noudattaa työstä annettuja turvallisuusohjeita eikä aiheuta vaaraa - käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimeja, työvälineitä ja työmenetelmiä - käyttää ergonomisia työasentoja.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- vastaa toimintansa turvallisuudesta - noudattaa työyhteisön ohjeita ja ottaa työssään huomioon työyhteisön muut jäsenet - varmistaa työvälineiden ja materiaalien turvallisuuden sekä poistaa ja vie huoltoon vialliset työvälineet - ottaa oman työn suunnittelussa huomioon turvallisuus- ja terveystieteellisiä asioita sekä ylläpitää työympäristön turvallisuutta ja ergonomisuutta.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- kehittää itsenäisesti toimintaansa turvallisemmaksi - havaitsee ja tunnistaa työhönsä liittyvät vaarat ja ilmoittaa niistä - osaa arvioida suojainten, työvälineiden ja työmenetelmien soveltuvuutta kyseiseen työhön - ottaa oman työn suunnittelussa huomioon turvallisuus- ja terveystieteellisiä asioita sekä ylläpitää työympäristön turvallisuutta ja ergonomisuutta sekä soveltaa oppimaansa yllättävissäkin tilanteissa.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä ruiskumaalaustöitä automaalaamossa. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.15. Eri materiaalien korjaus- ja maalaustyöt, 15 osp (105707)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- kerta- ja kestopuuvien perusominaisuudet ja niiden vaikutuksen korjaukseen ja maalaukseen
- hakea ja noudattaa auton- ja maalinvalmistajan korjausohjeita
- esikäsitellä muoviosat
- korjata vaurioituneita ajoneuvon eri materiaalista valmistettuja osia
- pohjustaa ja maalata muoviosia eri menetelmillä
- käyttää muovinmaalaukseen ja korjaukseen tarvittavia lisäaineita työturvallisesti, taloudellisesti sekä ympäristöystävällisesti.

Arviointi

1. Työprosessien hallinta

Oman työn suunnittelu ja suunnitelmallinen tekeminen	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• suunnittelee ja tekee ohjattuna työprosessin
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• suunnittelee annettujen ohjeiden mukaan työprosessin ja toteuttaa sen pääsääntöisesti itsenäisesti
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työprosessin itsenäisesti

Työn kokonaisuuden hallinta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• noudattaa työaikoja ja toimii ohjattuna työohjeiden mukaisesti
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• noudattaa työaikoja ja annettuja työohjeita
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• noudattaa työaikoja ja suunnitelmia sekä neuvottelee mahdollisista poikkeamista

Taloudellinen ja laadukas toiminta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toimii ohjattuna asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• toimii asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti.
Hyvä 4	

Kiitettävä 5	• toimii asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti ja kehittää omaa toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.
--------------	---

2. Työmenetelmien, #välineiden ja materiaalien hallinta

Esikäsittelyn hallinta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tekee opastettuna muoviosien esikäsittelyjä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tekee annettujen ohjeiden mukaan muoviosien esikäsittelyjä
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tekee muoviosien esikäsittelyjä valmistajan ohjeiden mukaisesti

Materiaalien hallinta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• valitsee ja käyttää opastettuna tarvittavat lisäaineet muovin korjaukseen ja maalaukseen
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• valitsee ja käyttää annettujen ohjeiden mukaan tarvittavat lisäaineet muovin korjaukseen ja maalaukseen
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• valitsee ja käyttää muovinmaalaukseen ja korjaukseen tarvittavia lisäaineita työturvallisesti valmistajan ohjeiden mukaisesti

Korjauksen hallinta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tekee opastettuna eri materiaalien korjauksia
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tekee annettujen ohjeiden mukaan eri materiaalien korjauksia
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tekee ohjeiden mukaan eri materiaalien korjauksia

Pohjustuksen hallinta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tekee opastettuna muoviosien pohjustuksia
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tekee annettujen ohjeiden mukaan muoviosien pohjustuksia
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tekee muoviosien pohjustuksia eri menetelmillä maalin valmistajan ohjeiden mukaisesti

Maalauksen hallinta	
---------------------	--

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tekee opastettuna muoviosien maalauksia.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tekee annettujen ohjeiden mukaan muoviosien maalauksia.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• maalaa muoviosia eri maalausmenetelmillä maalin valmistajan ohjeiden mukaisesti.

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Muovilaadut	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tuntee yleisimpien muovilaatujen perusominaisuudet
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tietää tavanomaisimpien muovilaatujen perusominaisuudet ja osaa hyödyntää tietojaan muovin korjauksessa ja maalauksessa
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tietää muovilaatujen perusominaisuudet ja osaa hyödyntää tietojaan muovin korjauksessa ja maalauksessa

Lisä-aineet	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tuntee yleisimmin käytettävät muovinkorjausaineet ja työvälineet • tuntee yleisimmät lisäaineet, joita käytetään muovin korjaukseen ja maalaamiseen.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tietää, mitä eri korjausaineita ja työvälineitä voidaan käyttää muoviosien korjaukseen • tuntee lisäaineet, joita käytetään muovin korjaukseen ja maalaamiseen.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tietää ja osaa valita oikeat korjausaineet ja työvälineet muoviosien korjaukseen • tietää lisäaineiden merkityksen työn lopputuloksen kannalta ja osaa valita kohteeseen sopivat tuotteet.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Kestävä kehitys	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• pitää työpaikkansa siistinä ja lajittelee jätteet opastettuna • tunnistaa erityyppisten puhdistus-, voitelu- ja polttoaineiden ympäristövaikutukset
Tyydyttävä 2	

Hyvä 3	• pitää työpaikkansa siistinä ja järjestyksessä ja lajittelee jätteet
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• pitää työpaikkansa siistinä ja toimintaansa helpottavassa järjestyksessä sekä lajittelee jätteet

Arviointi	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tekee arviointitöitä opastettuna
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tekee tavallisimpia arviointitöitä ohjeitten perusteella
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tekee arviointityöt itsenäisesti

Vuorovaikutus- ja yhteistyökyky	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• keskustelee asiakkaan ja yhteistyökumppaneiden kanssa henkilökohtaisesti ja puhelimen välityksellä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tuntee tarvekartoituksen perusteet ja osaa kommunikoida ja tehdä yhteistyötä erilaisten ihmisten kanssa
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• hallitsee kyselytekniikan ja tarvekartoituksen ja osaa toimia työpaikan ja tavarantoimittajien eri henkilöiden ja henkilöstöryhmien kanssa

Terveys turvallisuus ja toimintakyky	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• asennoituu myönteisesti turvalliseen toimintaan sekä välttää riskejä työssään • osaa paineistaa renkaan turvallisesti • noudattaa työstä annettuja turvallisuusohjeita eikä aiheuta vaaraa itselleen • käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimia, työvälineitä ja työmenetelmiä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• vastaa itsenäisesti toimintansa turvallisuudesta • osaa paineistaa renkaan turvallisesti huomioiden myös ympäristön • noudattaa työyhteisön ohjeita ja huomioi työssään työyhteisön muut jäsenet • varmistaa työvälineiden ja materiaalien turvallisuuden sekä poistaa ja vie huoltoon vialliset työvälineet
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• kehittää toimintaansa turvallisemmaksi. • osaa paineistaa renkaan turvallisesti ja omatoimisesti huolehtii laitteiden kunnosta • havaitsee ja tunnistaa työhönsä liittyvät vaarat ja ilmoittaa niistä

	osaa arvioida suojainten, työvälineiden ja työmenetelmien soveltuvuutta kyseiseen työhön
--	--

Ammattitaidon itsearviointi	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	arvioi ohjattuna omaa työtään
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	arvioi omaa työtään annettujen ohjeiden mukaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	arvioi oman työnsä laatua

Aloitekyky ja yrittäjäyys	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	osaa arvioida käyttämänsä työajan ohjeaikaan.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	osaa arvioida, onko oma tehty työ yritykselle kannattavaa.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	osaa suunnitella työn kannattavaksi.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä muoviosien korjaus- ja maalaustöitä automaalaamossa. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.16. Autokorintyöt, 15 osp (105701)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- hakea ja noudattaa autonvalmistajan korjausohjeita
- irrottaa ja asentaa maalaustöiden yhteydessä tarvittavia auton korin osia
- vaihtaa eri aineen liitostekniikoita käyttäen vaurioituneen korin osan
- oikaista pienen pintapellin vaurion
- irrottaa ja asentaa lasit maalaustöiden yhteydessä
- säätää ovet ja luukut tilaansa
- korroosionestokäsittelä vaihdetut tai korjatut korin osat.

Arviointi

1. Työprosessien hallinta

Oman työn suunnittelu ja suunnitelmallinen tekeminen	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	suunnittelee ja tekee ohjattuna työprosessin
Tyydyttävä 2	

Hyvä 3	suunnittelee annettujen ohjeiden mukaan työprosessin ja toteuttaa sen pääsääntöisesti itsenäisesti
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	suunnittelee ja toteuttaa työprosessin itsenäisesti

Työn kokonaisuuden hallinta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	noudattaa työaikoja ja toimii ohjattuna työohjeiden mukaisesti
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	noudattaa työaikoja ja annettuja työohjeita
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	noudattaa työaikoja ja suunnitelmia sekä neuvottelee mahdollisista poikkeamista

Taloudellinen ja laadukas toiminta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	toimii ohjattuna asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	toimii asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	toimii asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti ja kehittää omaa toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta

Työvälineiden ja materiaalien hallinta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	käyttää keskeisimpiä työvälineitä ja materiaaleja tutuissa työtilanteissa, mutta tarvitsee välillä opastusta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	käyttää keskeisimpiä työvälineitä ja materiaaleja tutuissa työtilanteissa ja huoltaa käyttämänsä työvälineet
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	valitsee työhön sopivat työvälineet sekä käyttää työvälineitä ja materiaaleja vaihtelevissa työtilanteissa

Korroosioneston hallinta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tekee opastettuna oikeaoppisen korroosioneston korivaurion korjausten yhteydessä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tekee korroosioneston annettujen ohjeiden mukaan

Hyvä 4	
Kiitettävä 5	tekee korroosioneston ohjeiden mukaan korivaurioiden korjausten yhteydessä ja ottaa huomioon autonvalmistajan erityisohjeet

Korin pintaosien oikaisun hallinta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- oikaisee ohjattuna pienen pintavaurion - vaihtaa opastettuna koriin osia käyttäen tavanomaisia autokorinkorjaamon laitteita ja ymmärtää sovituksen tärkeyden
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- oikaisee annettujen ohjeiden mukaan pienen pintavaurion - vaihtaa ohjattuna koriin osia käyttäen tavanomaisia autokorinkorjaamon laitteita ja osaa sovittaa vaihdetut osat
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- oikaisee sopivalla menetelmällä pienen pintavaurion - suorittaa korinosien vaihdot ja sovitukset käyttäen tavanomaisia autokorinkorjaamon välineitä, työkaluja ja materiaaleja

Kestävä kehitys	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	lajittelee jätteet opastettuna ja pitää työympäristön puhtaana
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	lajittelee jätteet ohjeiden mukaan ja pitää työympäristön puhtaana
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	pitää työympäristön puhtaana ja järjestyksessä koko työvaiheen ajan huomioiden kierrätyksen ja lajittelun merkityksen

Lasien vaihdon hallinta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	osaa tehdä opastettuna oven lasien irrotus- ja asennustöitä.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	osaa tehdä ohjeiden mukaan oven lasien irrotus- ja asennustöitä.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	osaa tehdä oven lasien irrotus- ja asennustöitä.

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Korirakenteet ja materiaalit	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tuntee tärkeimpiä korirakenteita, materiaaleja, korityövälineitä ja menetelmiä
Tyydyttävä 2	

Hyvä 3	tuntee yleisimmät korirakenteet, korien materiaalit, korikorjauksen työvälineet ja korjausmenetelmät
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	tuntee korin turvarakenteet ja niiden merkityksen ja vaatimukset korjaustyössä

Korroosionestokäsittelyn tuntemus	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tuntee korroosionestokäsittelyn tarpeellisuuden
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tuntee korroosionestokäsittelyn päävaiheet eri kohteissa ja materiaalit
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	osaa toimia autonvalmistajan ohjeiden mukaisesti korroosionestokäsittelyssä

Korin osien kiinnitysmenetelmien tunteminen	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- tuntee tärkeimpien varusteiden kiinnitysmenetelmät - tuntee ajoneuvon lasien yleisimmät kiinnitysmenetelmät.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- tuntee yleisimpien varusteiden kiinnitysmenetelmät - tuntee ajoneuvon lasien kiinnitysmenetelmät.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- tietää ja hallitsee varusteiden kiinnitysmenetelmät - tietää ajoneuvon lasien kiinnitysmenetelmät.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Kestävä kehitys	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- pitää työpaikkansa siistinä ja lajittelee jätteet opastettuna - tunnistaa erityyppisten puhdistus-, voitelu- ja polttoaineiden ympäristövaikutukset
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	pitää työpaikkansa siistinä ja järjestyksessä ja lajittelee jätteet
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	pitää työpaikkansa siistinä ja toimintaansa helpottavassa järjestyksessä sekä lajittelee jätteet

Arviointi	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tekee arviointitöitä opastettuna
Tyydyttävä 2	

Hyvä 3	• tekee tavallisimpia arviointitöitä ohjeitten perusteella
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tekee arviointityöt itsenäisesti

Vuorovaikutus- ja yhteistyökyky	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• keskustelelee asiakkaan ja yhteistyökumppaneiden kanssa henkilökohtaisesti ja puhelimen välityksellä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tuntee tarvekartoituksen perusteet ja osaa kommunikoida ja tehdä yhteistyötä erilaisten ihmisten kanssa
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• hallitsee kyselytekniikan ja tarvekartoituksen ja osaa toimia työpaikan ja tavarantoimittajien eri henkilöiden ja henkilöstöryhmien kanssa

Terveys turvallisuus ja toimintakyky	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• asennoituu myönteisesti turvalliseen toimintaan sekä välttää riskejä työssään • osaa paineistaa renkaan turvallisesti • noudattaa työstä annettuja turvallisuusohjeita eikä aiheuta vaaraa itselleen • käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimia, työvälineitä ja työmenetelmiä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• vastaa itsenäisesti toimintansa turvallisuudesta • osaa paineistaa renkaan turvallisesti huomioiden myös ympäristön • noudattaa työyhteisön ohjeita ja huomioi työssään työyhteisön muut jäsenet • varmistaa työvälineiden ja materiaalien turvallisuuden sekä poistaa ja vie huoltoon vialliset työvälineet
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• kehittää toimintaansa turvallisemmaksi. • osaa paineistaa renkaan turvallisesti ja omatoimisesti huolehtii laitteiden kunnosta • havaitsee ja tunnistaa työhönsä liittyvät vaarat ja ilmoittaa niistä • osaa arvioida suojainten, työvälineiden ja työmenetelmien soveltuvuutta kyseiseen työhön

Ammattitaidon itsearviointi	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• arvioi ohjattuna omaa työtään
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• arvioi omaa työtään annettujen ohjeiden mukaan
Hyvä 4	

Kiitettävä 5	• arvioi oman työnsä laatua
--------------	---

Aloitekyky ja yrittäjyys	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• osaa arvioida käyttämänsä työajan ohjeaikaan.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• osaa arvioida, onko oma tehty työ yritykselle kannattavaa.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• osaa suunnitella työn kannattavaksi.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä korinkorjaustöitä automaalaamossa. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.17. Kuviomaalaustyöt, 15 osp (105712)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- teipata ja maalata raidoituksia
- tehdä yksinkertaisia kuvia mallineen avulla
- asemoida ja kiinnittää tarratekstejä
- pohjustaa maalattavan kohteen erikoismaalausta varten
- tehdä tehoste- ja monikerrosmaalauksia.

Arviointi

1. Työprosessien hallinta

Oman työn suunnittelu ja suunnitelmallinen tekeminen	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• suunnittelee ja tekee ohjattuna työprosessin
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• suunnittelee annettujen ohjeiden mukaan työprosessin ja toteuttaa sen pääsääntöisesti itsenäisesti
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työprosessin itsenäisesti

Työn kokonaisuuden hallinta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• noudattaa työaikoja ja toimii ohjattuna työohjeiden mukaisesti
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• noudattaa työaikoja ja annettuja työohjeita

Hyvä 4	
Kiitettävä 5	noudattaa työaikoja ja suunnitelmia sekä neuvottelee mahdollisista poikkeamista

Taloudellinen ja laadukas toiminta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	toimii ohjattuna asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	toimii asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	toimii asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti ja kehittää omaa toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Työmenetelmien, #välineiden ja materiaalin hallinta

Työvälineiden ja materiaalien hallinta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	käyttää keskeisimpiä työvälineitä ja materiaaleja tutuissa työtilanteissa, mutta tarvitsee välillä opastusta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	käyttää keskeisimpiä työvälineitä ja materiaaleja tutuissa työtilanteissa ja huoltaa käyttämänsä työvälineet
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	valitsee työhön sopivat työvälineet sekä käyttää työvälineitä ja materiaaleja vaihtelevissa työtilanteissa

Pohjustuksen hallinta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	pohjustaa raidoitettavan tai kuviomaalattavan kohteen opastettuna
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	pohjustaa raidoitettavan tai kuviomaalattavan kohteen ohjeiden mukaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	pohjustaa raidoitettavan tai kuviomaalattavan kohteen ja osaa valita sopivan pohjustusmenetelmän parhaan pintatartunnan saavuttamiseksi

Raidoituksen hallinta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tekee opastettuna yksinkertaisia raidoituksia raidoitusteipeillä ja maalaamalla
Tyydyttävä 2	

Hyvä 3	• tekee ohjeiden mukaan yksinkertaisia raidoituksia raidoitusteipeillä ja maalaamalla
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tekee yksinkertaisia raidoituksia raidoitusteipeillä ja moniväiraidoituksia maalaamalla

Kuviomaalauksen hallinta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tekee opastettuna yksinkertaisia kuviomaalauksia mallineen avulla
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tekee ohjeiden mukaan yksinkertaisia kuviomaalauksia mallineen avulla
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• maalaa yksinkertaisia monivärikuvia mallineen avulla

Erikoismaalauksen hallinta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tekee opastettuna tehoste- ja monikerrosmaalauksia ja pohjustaa maalattavan kohteen
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tekee ohjeiden mukaan tehoste- ja monikerrosmaalauksia ja pohjustaa maalattavan kohteen
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tekee tehoste- ja monikerrosmaalauksia osakokonaisuuksiin ja pohjustaa maalattavan kohteen

Tekstien aseoinnin ja kiinnittämisen hallinta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• asemoi ja kiinnittää opastettuna tekstitarroja.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• asemoi ja kiinnittää tekstejä ja tarrakuvia ohjeiden mukaan.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• asemoi ja kiinnittää tekstejä ja tarrakuvia sekä tekee niitä tarraleikkurin avulla.

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Pohjustus	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tuntee yleisimmät esikäsittely- ja pohjustustyömenetelmät parhaan pintatartunnan saavuttamiseksi tarrojen kiinnittämisessä ja maalaamisessa
Tyydyttävä 2	

Hyvä 3	tietää tavanomaisimmat esikäsittely- ja pohjustustyömenetelmät parhaan pintatartunnan saavuttamiseksi tarrojen kiinnittämisessä ja maalaamisessa
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	valitsee oikean työmenetelmän ja materiaalit parhaan pintatartunnan saavuttamiseksi työkohteen mukaan

Raidoitus	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tuntee perustyömenetelmät ja materiaalit raidoituksien teippaamiseksi ja maalaamiseksi
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tietää työmenetelmät ja materiaalit raidoituksien teippaamiseksi ja maalaamiseksi
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- valitsee oikean työmenetelmän ja materiaalit työkohteen mukaan - osaa suunnitella yksinkertaisia raidoituksia

Kuviomaalaus	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tuntee perustyömenetelmät ja materiaalit kuviomaalauksissa
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tietää työmenetelmät ja materiaalit kuviomaalauksissa
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	osaa suunnitella yksinkertaisia kuviomaalauksia, jotka maalataan mallinetta apuna käyttäen

Erikoismaalaus	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tuntee eri erikois- ja tehostemaalauksien käyttökohteita ja työvaiheet.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tuntee pohjarakenteiden vaatimuksen eri maalausmateriaaleille ja osaa suunnitella yksinkertaisia erikoismaalauksia.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	ymmärtää eri maalityyppien ruiskutukseen liittyvät erot ja ymmärtää eri maalausmenetelmien kerrosrakenteet.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Kestävä kehitys	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	pitää työpaikkansa siistinä ja lajittelee jätteet opastettuna

	tunnistaa erityyppisten puhdistus-, voitelu- ja polttoaineiden ympäristövaikutukset
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	pitää työpaikkansa siistinä ja järjestyksessä ja lajittelee jätteet
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	pitää työpaikkansa siistinä ja toimintaansa helpottavassa järjestyksessä sekä lajittelee jätteet

Arviointi	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tekee arviointitöitä opastettuna
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tekee tavallisimpia arviointitöitä ohjeitten perusteella
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	tekee arviointityöt itsenäisesti

Vuorovaikutus- ja yhteistyökyky	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	keskustelee asiakkaan ja yhteistyökumppaneiden kanssa henkilökohtaisesti ja puhelimen välityksellä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tuntee tarvekartoituksen perusteet ja osaa kommunikoida ja tehdä yhteistyötä erilaisten ihmisten kanssa
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	hallitsee kyselytekniikan ja tarvekartoituksen ja osaa toimia työpaikan ja tavarantoimittajien eri henkilöiden ja henkilöstöryhmien kanssa

Terveys turvallisuus ja toimintakyky	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- asennoituu myönteisesti turvalliseen toimintaan sekä välttää riskejä työssään - osaa paineistaa renkaan turvallisesti - noudattaa työstä annettuja turvallisuusohjeita eikä aiheuta vaaraa itselleen - käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimeja, työvälineitä ja työmenetelmiä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- vastaa itsenäisesti toimintansa turvallisuudesta - osaa paineistaa renkaan turvallisesti huomioiden myös ympäristön - noudattaa työyhteisön ohjeita ja huomioi työssään työyhteisön muut jäsenet - varmistaa työvälineiden ja materiaalien turvallisuuden sekä poistaa ja vie huoltoon vialliset työvälineet
Hyvä 4	

Kiitettävä 5	• kehittää toimintaansa turvallisemmaksi. • osaa paineistaa renkaan turvallisesti ja omatoimisesti huolehtii laitteiden kunnosta • havaitsee ja tunnistaa työhönsä liittyvät vaarat ja ilmoittaa niistä • osaa arvioida suojainten, työvälineiden ja työmenetelmien soveltuvuutta kyseiseen työhön
--------------	---

Ammattitaidon itsearviointi	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• arvioi ohjattuna omaa työtään
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• arvioi omaa työtään annettujen ohjeiden mukaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• arvioi oman työnsä laatua

Aloitekyky ja yrittäjäyys	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• osaa arvioida käyttämänsä työajan ohjeaikaan.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• osaa arvioida, onko oma tehty työ yritykselle kannattavaa.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• osaa suunnitella työn kannattavaksi.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä kuviomaalaustöitä automaalaamossa. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.18. Myynti ja tuotetuntemus, 45 osp (105721)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- valmistautua palvelutilanteisiin
- myydä liikkeen edustamia tuotteita erilaisia rahoitusvaihtoehtoja tarjoten
- johtaa kauppatahtumaa päätökseen ottaen huomioon auto- ja varaosamyyntiä koskevan lainsäädännön ja alan sopimukset
- henkilökohtaisen myyntityön ja kauppatahtuman vaiheet
- täyttää kauppa- ja tilaussopimuksen huomioiden tiedonanto- ja virhevastuuvuorituksen
- toimia pysyvän asiakassuhteen edellytykset huomioiden
- tarjota asiakaslähtöisiä ratkaisuja
- tehdä katelaskentaa autoliikkeen toimintaan liittyviä tunnuslukuja käyttäen
- neuvoa asiakasta ajoneuvojen tekniikkaan liittyvissä kysymyksissä
- myydä auton lisävarusteita ja korin varusteita
- arvioida vaihtoyksikön korjaustarpeen.

Arviointi

1. Työprosessin hallinta

Oman työn suunnittelu ja suunnitelmallinen tekeminen	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	suunnittelee ja tekee ohjattuna työprosessin
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	suunnittelee annettujen ohjeiden mukaan työprosessin ja toteuttaa sen pääsääntöisesti itsenäisesti
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	suunnittelee ja toteuttaa työprosessin itsenäisesti

Työn kokonaisuuden hallinta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	noudattaa työaikoja ja toimii ohjattuna ohjeiden mukaisesti
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	noudattaa työaikoja ja annettuja ohjeita
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	noudattaa työaikoja ja suunnitelmia sekä neuvottelee mahdollisista poikkeamista

Taloudellinen ja laadukas toiminta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	toimii ohjattuna asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	toimii asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	toimii asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti ja kehittää omaa toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta

Valmistautuminen	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- selvittää ohjattuna tyypillisimpiä yhteistyökumppaneita - etsii ohjattuna tietoja vastuualueensa tuotteista, palveluista, kilpailutilanteesta, kampanjoista ja asiakasryhmistä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- selvittää oman ammattialansa yleisen yritystoiminnan rakenteen sekä tyypillisimpiä yhteistyökumppaneita - hyödyntää ja hakee tietoja vastuualueensa tuotteista, palveluista, kilpailutilanteesta, kampanjoista ja asiakasryhmistä
Hyvä 4	

Kiitettävä 5	• selvittää oman ammattialansa yleisen yritystoiminnan rakenteen sekä kehityssuuntia ja tyypillisimpiä yhteistyökumppaneita • hyödyntää ja päivittää jatkuvasti tietojaan tuotteista, palveluista, kilpailutilanteesta, kampanjoista ja asiakasryhmistä
--------------	--

Kauppatapahtuman vaiheet	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• esittelee tuotteen pääpiirteissään ja tarjoaa avustettuna asiakkaan ongelmaan ratkaisua tai ohjaa häntä eteenpäin • vie ohjattuna kaupan päätökseen • täyttää ohjattuna kauppa ja tilaussopimuksen huomioiden tiedonanto ja virhevastuu velvoitteen
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• toimii ja keskustelee asiakaslähtöisesti etsien ja tarjoten asiakkaan kannalta toimivia ratkaisuja sekä ohjattuna rahoitusvaihtoehtoja • kysyy asiakkaalta kauppaa edistäviä tietoja ja hyödyntää niitä kaupanteossa ja ehdottaa kauppaa • täyttää kauppa- ja tilaussopimuksen huomioiden tiedonanto ja virhevastuu velvoitteen
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• hallitsee henkilökohtaisen myyntityön ja rahoitusvaihtoehdot • esittää kauppaa edistäviä seikkoja ja johdattelee kauppatapahtumaa päätökseen • laskee yksittäisen kauppatapahtuman tunnusluvut

Ajoneuvotekniikka	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tekee ajoneuvosta alustavan kuntoarvion annettujen ohjeiden mukaisesti • arvio ohjattuna vaihtoyksikön korjaustarvetta aistihavaintojen perusteella • keskustelee ohjattuna asiakkaan kanssa tekniikkaan liittyvistä kysymyksistä • myy ohjattuna auton tavanomaisia lisävarusteita.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tekee ajoneuvosta alustavan kuntoarvion • arvio vaihtoyksikön korjaustarvetta aistihavaintojen perusteella ja tarvittaessa ohjaa ajoneuvon asiantuntijoiden käsiteltäväksi • keskustelee asiakkaan kanssa tekniikkaan liittyvistä kysymyksistä • myy auton tavanomaisia lisävarusteita.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• pystyy ostamaan ja myymään liikkeen edustamia tuotteita tavanomaisissa tuotteissa • arvio vaihtoyksikön korjaustarpeen aistihavaintojen perusteella sekä käyttää asiantuntijan neuvoja • kertoo asiakkaalle, mitä ajoneuvojen tekniset termit tarkoittavat • myy auton lisävarusteita ja korin varusteita.

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Lainsäädännön ja alan sopimukset	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- tietää, mistä asiakirjat löytyvät sekä tuntee kaupan päättämiseen liittyvät ohjeet ja määräykset, kuten rekisteröintiin ja kauppaan tarvittavat asiakirjat sekä käytettävät tietojärjestelmät esim. kauppasopimuksen tekemiseksi - löytää ohjattuna ajoneuvomääräysten määritelmät renkaiden sijoituskelpoisuudesta liikkeen automalleihin
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- tietää mistä asiakirjat löytyvät ja osaa hakea niistä neuvoja ongelmatilanteissa - tuntee ajoneuvomääräysten määritelmät renkaiden sijoituskelpoisuudesta liikkeen automalleihin
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- hallitsee autokauppaa koskevan lainsäädännön ammattinsa vaatimassa laajuudessa - tuntee ajoneuvomääräysten määritelmät renkaiden sijoituskelpoisuudesta eri autoihin

Varastonkierto	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	hyödyntää ohjattuna toiminnassaan tietoa varastonkierron merkityksestä kannattavuuteen
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	hyödyntää toiminnassaan tietoa varastonkierron merkityksestä kannattavuuteen
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	kehittää varastonkiertoon liittyviä asioita kannattavuuden huomioiden

Asiakaspalvelu	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tunnistaa asiakkaan ja toimii ohjattuna asiakaspalvelun eri vaiheissa
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tunnistaa asiakkaan ja toimii asiakaspalvelun eri vaiheissa
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	hoitaa asiakassuhteita pysyvän asiakassuhteen mukaisesti

Autoliikkeen tunnusluvut	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	pystyy ohjattuna keskustelemaan katelaskennasta.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	pystyy tunnuslukujen perusteella keskustelemaan katelaskennasta.

Hyvä 4	
Kiitettävä 5	pystyy tunnuslukujen perusteella tekemään tarvittaessa katelaskentaa ja kauppaa koskevia päätöksiä.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Oppiminen ja ongelmanratkaisu	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- suoriutuu tiedonhankinnassa ohjattuna - selviytyy tutuista tilanteista, mutta muuttuvissa ja valintatilanteissa tarvitsee ohjausta ja tukea - arvioi ohjattuna omaa työtään.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- hankkii tietoa ohjeiden mukaan - selviytyy muuttuvista ja valintatilanteista omaaloitteisesti - ottaa vastaan palautetta ja toimii palautteen mukaisesti
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- toimii oma-aloitteisesti tiedonhankkijana - toimii erilaisissa tilanteissa tarkoituksen mukaisesti ja löytää toiminnalleen vaihtoehtoisia toimintatapoja - kehittää toimintaansa saamansa palautteen pohjalta

Vuorovaikutus ja yhteistyö	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	pystyy toimimaan erilaisten ihmisten kanssa työyhteisössä ja ryhmässä ja pyytää tarvittaessa apua muilta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	toimii erilaisten ihmisten kanssa työyhteisössä ja ryhmässä
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	tukee ja auttaa muita sekä ottaa työssään huomioon muut työyhteisön jäsenet

Ammattietiikka	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	noudattaa annettuja eettisiä ohjeita, sopimuksia ja säädöksiä sekä aikatauluja
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	noudattaa annettuja eettisiä ohjeita, sopimuksia sekä aikatauluja sekä toimii yrityksen arvojen mukaisesti
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	toimii opiskelu- ja työyhteisössä arvojen, tavoitteiden, eettisten ohjeiden, sopimusten ja säädösten mukaisesti vaihtelevissa tilanteissa sekä noudattaa aikatauluja

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	
Opiskelija	

Tyydyttävä 1	• suhtautuu myönteisesti turvalliseen toimintaan sekä välttää riskejä työssään ja tuntee yleistiedot ensiavun antamisesta • noudattaa työstä annettuja turvallisuusohjeita eikä aiheuta vaaraa • käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimeja, työvälineitä ja työmenetelmiä • käyttää ergonomisia työasentoja.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• vastaa toimintansa turvallisuudesta • noudattaa työyhteisön ohjeita ja ottaa työssään huomioon työyhteisön muut jäsenet • varmistaa työvälineiden ja materiaalien turvallisuuden sekä poistaa ja vie huoltoon vialliset työvälineet • ottaa oman työn suunnittelussa huomioon turvallisuus- ja terveysnäkökohtia sekä ylläpitää työympäristön turvallisuutta ja ergonomisuutta.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• kehittää itsenäisesti toimintaansa turvallisemmaksi • havaitsee ja tunnistaa työhönsä liittyvät vaarat ja ilmoittaa niistä • osaa arvioida suojainten, työvälineiden ja työmenetelmien soveltuvuutta kyseiseen työhön • ottaa oman työn suunnittelussa huomioon turvallisuus- ja terveysnäkökohtia sekä ylläpitää työympäristön turvallisuutta ja ergonomisuutta sekä soveltaa oppimaansa ylläpitävissäkin tilanteissa.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä automyyntitöitä automyynnissä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.19. Markkinointi ja asiakaspalvelu, 30 osp (105717)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- osallistua liikkeen markkinointiin
- huomioida liikkeen tavoitteet tehdessään henkilökohtaisen markkinointisuunnitelman
- toimia myyntikampanjan tavoitteiden mukaisesti
- käyttää eri medioiden markkinointikanavia
- markkinoinnin kehittämisen ja liikkeen kokonaismarkkinoinnin
- ylläpitää liikkeen imagoa käytöksellään ja pukeutumisellaan
- toimia yrityksen laatu- ja ympäristöjärjestelmän mukaisesti
- pitää myymäläympäristön esteettisesti sellaisena, jossa asiakkaat viihtyvät
- hyödyntää myymäläympäristön viihtyisyyteen vaikuttavia esteettisiä periaatteita.

Arviointi

1. Työprosessin hallinta

Oman työn suunnittelu ja suunnitelmallinen tekeminen
Opiskelija

Tyydyttävä 1	• suunnittelee ja tekee ohjattuna työprosessin
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• suunnittelee annettujen ohjeiden mukaan työprosessin ja toteuttaa sen pääsääntöisesti itsenäisesti
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työprosessin itsenäisesti

Työn kokonaisuuden hallinta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• noudattaa työaikoja ja toimii ohjattuna ohjeiden mukaisesti
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• noudattaa työaikoja ja annettuja ohjeita
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• noudattaa työaikoja ja suunnitelmia sekä neuvottelee mahdollisista poikkeamista

Taloudellinen ja laadukas toiminta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toimii ohjattuna asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• toimii asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• toimii asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti ja kehittää omaa toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

2 Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta

Markkinointisuunnitelma	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa ohjatusti liikkeen markkinointisuunnitelmaa • tekee ohjattuna henkilökohtaisen markkinointisuunnitelman
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• toteuttaa liikkeen markkinointisuunnitelmaa • tekee henkilökohtaisen markkinointisuunnitelman
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• osallistuu markkinointisuunnitelman tekemiseen ja toteuttamiseen • huomioi liikkeen tavoitteet tehdessään henkilökohtaisen markkinointisuunnitelman

Markkinointi	
Opiskelija	

Tyydyttävä 1	sijoittaa ohjattuna myytävät tuotteet liikkeen tyylin mukaisesti
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	sijoittaa myytävät tuotteet liikkeen tyylin mukaisesti
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	toimii myyntikampanjan tavoitteiden mukaisesti

Mediaosaaminen	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tunnistaa omaan toimintaansa soveltuvat mediat.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	hyödyntää ohjattuna eri medioita omassa toiminnassaan.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	hyödyntää eri medioita omassa toiminnassaan.

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Markkinointi	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	ymmärtää kampanjoinnin merkityksen myyntiin ja pysyvän asiakassuhteen hoidon tärkeyden
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tuntee markkinoinnin merkityksen liikkeen kokonaistaloudelle
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	tuntee markkinoinnin kehittymisen ja liikkeen kokonaismarkkinoinnin

Käytös ja pukeutuminen	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	ymmärtää liikkeen aseman ja imagon sekä ilmaisee sitä ohjattuna esiintymisellään ja muulla toiminnallaan.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	ymmärtää ohjattuna liikkeen aseman ja imagon ylläpidon sekä ilmaisee sitä esiintymisellään ja muulla toiminnallaan.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	ylläpitää liikkeen imagoa esiintymisellään ja muulla toiminnallaan.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Oppiminen ja ongelmanratkaisu	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- suoriutuu tiedonhankinnassa ohjattuna - selviytyy tutuista tilanteista, mutta muuttuvissa ja valintatilanteissa tarvitsee ohjausta ja tukea

	• arvioi ohjattuna omaa työtään.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• hankkii tietoa ohjeiden mukaan • selviytyy muuttuvista ja valintatilanteista omaaloitteisesti • ottaa vastaan palautetta ja toimii palautteen mukaisesti
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• toimii oma-aloitteisesti tiedonhankkijana • toimii erilaisissa tilanteissa tarkoituksen mukaisesti ja löytää toiminnalleen vaihtoehtoisia toimintatapoja • kehittää toimintaansa saamansa palautteen pohjalta

Vuorovaikutus ja yhteistyö	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• pystyy toimimaan erilaisten ihmisten kanssa työyhteisössä ja ryhmässä ja pyytää tarvittaessa apua muilta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• toimii erilaisten ihmisten kanssa työyhteisössä ja ryhmässä
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tukee ja auttaa muita sekä ottaa työssään huomioon muut työyhteisön jäsenet

Ammattietiikka	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• noudattaa annettuja eettisiä ohjeita, sopimuksia ja säädöksiä sekä aikatauluja
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• noudattaa annettuja eettisiä ohjeita, sopimuksia sekä aikatauluja sekä toimii yrityksen arvojen mukaisesti
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• toimii opiskelu- ja työyhteisössä arvojen, tavoitteiden, eettisten ohjeiden, sopimusten ja säädösten mukaisesti vaihtelevissa tilanteissa sekä noudattaa aikatauluja

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• suhtautuu myönteisesti turvalliseen toimintaan sekä välttää riskejä työssään ja tuntee yleistiedot ensiavun antamisesta • noudattaa työstä annettuja turvallisuusohjeita eikä aiheuta vaaraa • käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimia, työvälineitä ja työmenetelmiä • käyttää ergonomisia työasentoja.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• vastaa toimintansa turvallisuudesta • noudattaa työyhteisön ohjeita ja ottaa työssään huomioon työyhteisön muut jäsenet

	• varmistaa työvälineiden ja materiaalien turvallisuuden sekä poistaa ja vie huoltoon vialliset työvälineet • ottaa oman työn suunnittelussa huomioon turvallisuus- ja terveysnäkökohtia sekä ylläpitää työympäristön turvallisuutta ja ergonomisuutta.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• kehittää itsenäisesti toimintaansa turvallisemmaksi • havaitsee ja tunnistaa työhönsä liittyvät vaarat ja ilmoittaa niistä • osaa arvioida suojainten, työvälineiden ja työmenetelmien soveltuvuutta kyseiseen työhön • ottaa oman työn suunnittelussa huomioon turvallisuus- ja terveysnäkökohtia sekä ylläpitää työympäristön turvallisuutta ja ergonomisuutta sekä soveltaa oppimaansa yllättävissäkin tilanteissa.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä osallistumalla liikkeen markkinointiin ja tekemällä liikkeen tavoitteet huomioivan henkilökohtaisen markkinointisuunnitelman. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.20. Osto- ja hankintatoiminta, 15 osp (105722)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- ajoneuvojen perustekniikan ja tekniset sanat ja lyhenteet
- arvioida auton korjauskustannuksia
- autoalaa koskevaa lainsäädäntöä ja sopimuksia auton varusteluun liittyen
- auton käyttäjän ohjekirjan mukaiset huoltotyöt
- myydä autokaupan yhteydessä myytävät varusteet ja tarvikkeet
- tehdä rutiinitilaukset
- päättää autojen ja varusteiden tilaamisen ajankohdan ja määrän varastohallinnan huomioiden
- inventaarion suoritustavat ja raportoinnin
- arvioida varaston tunnusluvuista toiminnan kannattavuutta.

Arviointi

Työprosessien hallinta

Oman työn suunnittelu ja suunnitelmallinen tekeminen	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• suunnittelee ja tekee ohjattuna työprosessin
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• suunnittelee annettujen ohjeiden mukaan työprosessin ja toteuttaa sen pääsääntöisesti itsenäisesti
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työprosessin itsenäisesti

Työn kokonaisuuden hallinta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	noudattaa työaikoja ja toimii ohjattuna ohjeiden mukaisesti
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	noudattaa työaikoja ja annettuja ohjeita
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	noudattaa työaikoja ja suunnitelmia sekä neuvottelee mahdollisista poikkeamista

Taloudellinen ja laadukas toiminta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	toimii ohjattuna asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	toimii asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	toimii asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti ja kehittää omaa toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

Työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta

Työvälineiden käyttö	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- käyttää keskeisimpiä työvälineitä ja laitteita tutuissa työtilanteissa, mutta tarvitsee välillä ohjausta - tuntee myytävien tuotteiden tekniikkaa ohjattuna
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- käyttää keskeisimpiä työvälineitä ja laitteita huolellisesti ohjeiden mukaan - selviää alan teknisistä perustehtävistä annettujen ohjeiden mukaisesti
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- valitsee oikean työtavan ja laitteet sekä käyttää niitä itsenäisesti ja oikein tavoitteeseen päästäkseen - tekee ja toteuttaa työsuunnitelman itsenäisesti

Ajoneuvojen perustekniikka	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- tekee ohjattuna katsastustarkastuksen mekaanisen osuuden eli ajoneuvon kuntotarkastuksen - ohjattuna keskustelee asiakkaan kanssa auton teknisistä kysymyksistä - neuvoo ohjattuna asiakasta autoalan varusteluun liittyen autoalan lainsäädännön huomioiden - tekee yleisimmät ylläpitotyöt ohjattuna sillä tasolla kuin autojen käyttäjän ohjekirjassa määritellään

Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tekee tarkistuslistan perusteella ajoneuvon kuntotarkastuksen ja alustavan kustannusarvion • keskustelee asiakkaan kanssa auton teknisistä kysymyksistä • neuvoo asiakasta autoalan varusteluun liittyen autoalan lainsäädännön huomioiden • tekee yleisimmät ylläpitotyöt sillä tasolla kuin autojen käyttäjän ohjekirjassa määritellään
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tekee itsenäisesti kuntotarkastuksen ja kustannusarvion ja myy sitä käyttäen asiakkaalle huolto- ja korjauspalveluja • keskustella asiakkaan kanssa selittäen tekniset sanat ja lyhenteet • osaa autoalaa koskevaa lainsäädäntöä ja sopimuksia siten, että osaa neuvoa asiakasta auton varusteluun kuuluvissa asioissa • tekee pienehköt ajoneuvojen huoltotyöt sillä tasolla kuin autojen käyttäjän ohjekirjassa määritellään

Ostotoiminta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tuntee varastonhallintaan vaikuttavia tekijöitä siten, että osaa ohjattuna keskustella autojen ja varusteiden tilaamisen ajankohdasta ja määrästä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tuntee varastonhallintaan vaikuttavia tekijöitä siten, että osaa keskustella autojen ja varusteiden tilaamisen ajankohdasta ja määrästä
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tuntee varastonhallintaan vaikuttavia tekijöitä siten, että osaa päättää autojen ja varusteiden tilaamisen ajankohdan ja määrän

Taloudellisuus	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• osaa matemaattisia taitoja siten, että osaa ohjattuna keskustella varaston tunnusluvuista.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• osaa matemaattisia taitoja siten, että osaa keskustella varaston tunnusluvuista.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• osaa matemaattisia taitoja siten, että osaa päätellä varaston tunnusluvuista, onko toiminta taloudellisesti kannattavaa.

Työn perustana olevan tiedon hallinta

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• osaa ohjattuna hakea tietoa eri lähteistä • tuntee opastettuna inventaarion suoritustavat ja raportoinnin.
Tyydyttävä 2	

Hyvä 3	- osaa itse hakea tietoa eri hakemistoista - tuntee pääosin inventaarion suoritustavat ja raportoinnin.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- osaa soveltaa itsenäisesti tiedossaan olevia käytäntöjä eri ajoneuvotyyppeihin - tuntee inventaarion suoritustavat ja raportoinnin.

Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Oppiminen ja ongelmanratkaisu	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- suoriutuu tiedonhankinnassa ohjattuna - selviytyy tutuista tilanteista, mutta muuttuvissa ja valintatilanteissa tarvitsee ohjausta ja tukea - arvioi ohjattuna omaa työtään.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- hankkii tietoa ohjeiden mukaan - selviytyy muuttuvista ja valintatilanteista oma-aloitteisesti - ottaa vastaan palautetta ja toimii palautteen mukaisesti
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- toimii oma-aloitteisesti tiedonhankkijana - toimii erilaisissa tilanteissa tarkoituksen mukaisesti ja löytää toiminnalleen vaihtoehtoisia toimintatapoja - kehittää toimintaansa saamansa palautteen pohjalta

Vuorovaikutus ja yhteistyö	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	pystyy toimimaan erilaisten ihmisten kanssa työyhteisössä ja ryhmässä ja pyytää tarvittaessa apua muilta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	toimii erilaisten ihmisten kanssa työyhteisössä ja ryhmässä
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	tukee ja auttaa muita sekä ottaa työssään huomioon muut työyhteisön jäsenet

Ammattietiikka	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	noudattaa annettuja eettisiä ohjeita, sopimuksia ja säädöksiä sekä aikatauluja
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	noudattaa annettuja eettisiä ohjeita, sopimuksia sekä aikatauluja sekä toimii yrityksen arvojen mukaisesti
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	toimii opiskelu- ja työyhteisössä arvojen, tavoitteiden, eettisten ohjeiden, sopimusten ja säädösten mukaisesti vaihtelevissa tilanteissa sekä noudattaa aikatauluja

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• suhtautuu myönteisesti turvalliseen toimintaan sekä välttää riskejä työssään ja tuntee yleistiedot ensiavun antamisesta • noudattaa työstä annettuja turvallisuusohjeita eikä aiheuta vaaraa • käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimia, työvälineitä ja työmenetelmiä • käyttää ergonomisia työasentoja
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• vastaa toimintansa turvallisuudesta • noudattaa työyhteisön ohjeita ja ottaa työssään huomioon työyhteisön muut jäsenet • varmistaa työvälineiden ja materiaalien turvallisuuden sekä poistaa ja vie huoltoon vialliset työvälineet • ottaa oman työn suunnittelussa huomioon turvallisuus- ja terveysnäkökohtia sekä ylläpitää työympäristön turvallisuutta ja ergonomisuutta
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• kehittää itsenäisesti toimintaansa turvallisemmaksi • havaitsee ja tunnistaa työhönsä liittyvät vaarat ja ilmoittaa niistä • osaa arvioida suojainten, työvälineiden ja työmenetelmien soveltuvuutta kyseiseen työhön • ottaa oman työn suunnittelussa huomioon turvallisuus- ja terveysnäkökohtia sekä ylläpitää työympäristön turvallisuutta ja ergonomisuutta sekä soveltaa oppimaansa yllättävissäkin tilanteissa

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä osallistumalla automyyntiä osto- ja hankintatoimintaan. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.21. Ajoneuvomyyntityö, 15 osp (105700)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- edustamansa tuotteet ja ylläpitää tuotetuntemustaan tutustumalla tuotteisiinsa ja hankkimalla niistä tietoa erilaisista tietolähteistä
- suorittaa autokaupan eri vaiheet ja tehtävät
- atk:n käytön, asiapapereiden täytön, autojen tilausjärjestelmät, vaihtoautohinnoittelun ja muut autokauppaan liittyvät toiminnot
- autotalon kokonaisympäristön
- tarjota oikeaa autoa tarvittavine lisävarusteineen ja esitellä myös varaosa- ja tarvikemyyntiä, korjaamon ja muut liikkeen palvelut sekä tarjota niitä asiakkaalle
- toimia myös vaihtoyksikön ostajana, määrittää ostohinnan ja tehdä kokonaiskaupan
- autokaupan liitännäispalvelut, kuten rekisteröinnin, vakuutukset, rahoitukset sekä auton luovutukseen liittyvät asiat, ja tehdä ne asiakaskeskeisellä tavalla
- eri rahoitusvaihtoehdot ja hyödyntää eri vaihtoehtojen tarjoamat mahdollisuudet
- eri vakuutusvaihtoehdot ja osaa tarjota ja tehdä asiakkaalle sopivan vakuutusvaihtoehdon kaupan kohteesta kauppatavasta riippuen.

Arviointi

1. Työprosessin hallinta

Oman työn suunnittelu ja suunnitelmallinen tekeminen	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	suunnittelee ja tekee ohjattuna työprosessin
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	suunnittelee annettujen ohjeiden mukaan työprosessin ja toteuttaa sen pääsääntöisesti itsenäisesti
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	suunnittelee ja toteuttaa työprosessin itsenäisesti

Työn kokonaisuuden hallinta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	noudattaa työaikoja ja toimii ohjattuna työohjeiden mukaisesti
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	noudattaa työaikoja ja annettuja työohjeita
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	noudattaa työaikoja ja suunnitelmia sekä neuvottelee mahdollisista poikkeamista

Taloudellinen ja laadukas toiminta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	toimii ohjattuna asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	toimii asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	toimii asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti ja kehittää omaa toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta

Autokauppa	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- tarjoaa soveltuvaa rahoitus- ja vakuutusvaihtoehtoa ohjattuna - täyttää kauppaan liittyviä asiakirjoja - kartoittaa ja tarjoaa auton tekniikkaan ja lisävarusteluun liittyviä tuotteita. - tekee ohjattuna vaihtoyksikön tarjouksen koeajossa saatujen tietojen perusteella.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tarjoaa soveltuvaa rahoitusja vakuutusvaihtoehtoa

	• hallitsee atk:n käytön autokauppaan liittyvien toimintojen osalta (asiapapereiden täyttö, autojen tilausjärjestelmät ja vaihtoautohinnoittelu). • pystyy toimimaan vaihtoyksikön ostajana ja määrittämään ostohinnan • esittelee varaosa- ja tarvikemyynnin, korjaamon ja muut liikkeen palvelut sekä tarjoaa niitä asiakkaalle. • tarjoaa asiakkaalle soveltuvaa autoa tarvittavine lisävarusteineen
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• hyödyntää eri rahoitusvaihtoehtojen tarjoamat mahdollisuudet • tarjoaa ja tekee asiakkaalle kaupan kohteen ja kauppataivan mukaan sopivan vakuutusvaihtoehdon • osaa suorittaa autokaupan eri vaiheet ja tehtävät • tekee kokonaiskaupan.

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Lainsäädäntö ja tuotetuntemus	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tuntee autokauppaan liittyvän lainsäädännön, ja tietää, mitä asioita vaihtoyksikön koeajossa selvitetään, tuntee edustamansa tuotteet, tietää ohjattuna eri rahoitus- ja vakuutusvaihtoehdot sekä autojen rekisteröinnin velvoitteet.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tuntee edustamansa tuotteet, tietää eri rahoitus- ja vakuutusvaihtoehdot sekä autojen rekisteröinnin velvoitteet.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• ylläpitää tuotetuntemustaan hankkimalla tuotetietoa erilaisista tietolähteistä.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Kestävä kehitys	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• pitää työpaikkansa siistinä ja lajittelee jätteet opastettuna • tunnistaa erityyppisten puhdistus-, voitelu- ja polttoaineiden ympäristövaikutukset
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• pitää työpaikkansa siistinä ja järjestyksessä ja lajittelee jätteet
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• pitää työpaikkansa siistinä ja toimintaansa helpottavassa järjestyksessä sekä lajittelee jätteet

Arviointi	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tekee arviointitöitä opastettuna
Tyydyttävä 2	

Hyvä 3	• tekee tavallisimpia arviointitöitä ohjeitten perusteella
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tekee arviointityöt itsenäisesti

Vuorovaikutus- ja yhteistyökyky	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• keskustelelee asiakkaan ja yhteistyökumppaneiden kanssa henkilökohtaisesti ja puhelimen välityksellä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tuntee tarvekartoituksen perusteet ja osaa kommunikoida ja tehdä yhteistyötä erilaisten ihmisten kanssa
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• hallitsee kyselytekniikan ja tarvekartoituksen ja osaa toimia työpaikan ja tavarantoimittajien eri henkilöiden ja henkilöstöryhmien kanssa

Terveys turvallisuus ja toimintakyky	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• asennoituu myönteisesti turvalliseen toimintaan sekä välttää riskejä työssään • osaa paineistaa renkaan turvallisesti • noudattaa työstä annettuja turvallisuusohjeita eikä aiheuta vaaraa itselleen • käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimia, työvälineitä ja työmenetelmiä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• vastaa itsenäisesti toimintansa turvallisuudesta • osaa paineistaa renkaan turvallisesti huomioiden myös ympäristön • noudattaa työyhteisön ohjeita ja huomioi työssään työyhteisön muut jäsenet • varmistaa työvälineiden ja materiaalien turvallisuuden sekä poistaa ja vie huoltoon vialliset työvälineet
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• kehittää toimintaansa turvallisemmaksi. • osaa paineistaa renkaan turvallisesti ja omatoimisesti huolehtii laitteiden kunnosta • havaitsee ja tunnistaa työhönsä liittyvät vaarat ja ilmoittaa niistä • osaa arvioida suojainten, työvälineiden ja työmenetelmien soveltuvuutta kyseiseen työhön

Ammattitaidon itsearviointi	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• arvioi ohjattuna omaa työtään
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• arvioi omaa työtään annettujen ohjeiden mukaan
Hyvä 4	

Kiitettävä 5	• arvioi oman työnsä laatua
--------------	---

Aloitekyky ja yrittäjyys	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• osaa arvioida käyttämänsä työajan ohjeaikaan.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• osaa arvioida, onko oma tehty työ yritykselle kannattavaa.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• osaa suunnitella työn kannattavaksi.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä ajoneuvon myyntitöitä autoliikkeessä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.22. Uusien autojen myyntityö, 15 osp (105731)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- uusien autojen ominaisuudet ja tekniikan
- olla asiakashakuinen
- myydä koko autoliikkeen mallistoa asiakkaan tarpeisiin
- autotalon kokonaispalvelut sekä tarjota niitä asiakkaalle
- tilata asiakkaan haluaman auton ja laskea sen hinnan autoliikkeelle ja asiakkaalle
- autokaupan jälkeisen yhteydenpidon asiakkaaseen
- autovarastonhallinnan perusteet
- inventaarion suoritustavat ja raportoinnin
- ajoneuvokaupan katelaskennan
- toimia työyhteisön ryhmän jäsenenä
- toimia monikulttuurisessa työympäristössä ja kehittää ammattitaitoaan tiimin jäsenenä.

Arviointi

1. Työprosessin hallinta

Oman työn suunnittelu ja suunnitelmallinen tekeminen	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• suunnittelee ja tekee ohjattuna työprosessin
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• suunnittelee annettujen ohjeiden mukaan työprosessin ja toteuttaa sen pääsääntöisesti itsenäisesti
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työprosessin itsenäisesti

Työn kokonaisuuden hallinta

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	noudattaa työaikoja ja toimii ohjattuna työohjeiden mukaisesti
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	noudattaa työaikoja ja annettuja työohjeita
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	noudattaa työaikoja ja suunnitelmia sekä neuvottelee mahdollisista poikkeamista

Taloudellinen ja laadukas toiminta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	toimii ohjattuna asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	toimii asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	toimii asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti ja kehittää omaa toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta

Asiakaspalvelu	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	huomioi asiakkaan
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	palvelee asiakasta
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	on asiakashakuinen ja hankkii uusia asiakkaita mm. käyttämällä hyväksi autoliikkeen asiakastietoja

Autokaupan vaiheet	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toimii uusien autojen myyntityössä - laskee auton hinnan ja myyntikatteen hinnastoa apuna käyttäen - pitää ohjattuna autokaupan jälkeistä yhteydenpitoa asiakkaaseen.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- toimii uusien autojen myyntitehtävissä ja huomioi asiakkaiden tarpeet - tilaa asiakkaan haluaman auton ja laskee sen hinnan autoliikkeelle ja asiakkaalle - pitää ohjeiden mukaan autokaupan jälkeistä yhteydenpitoa asiakkaaseen.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	toimii uusien autojen myyntitehtävissä, huomioi asiakkaiden tarpeet ja ohjaa heitä oikeiden päätösten tekemisessä

- myy koko autoliikkeen mallistoa ja kokonaispalvelua huomioiden asiakkaan tarpeet
- hallitsee autokaupan jälkeisen yhteydenpidon asiakkaaseen.

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Ajoneuvotekniikka	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tuntee edustamansa automerkin malliston hinnaston ja päästöarvot sekä auton hallintalaitteiden käytön
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tuntee edustamansa automerkin malliston päivittäiseen käyttöön liittyvät tiedot
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	osaa vertailla autojen ominaisuuksia ja tekniikkaa

Kaupan vaiheet	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	pystyy nimeämään kaupan eri vaiheet ja uusien autojen kaupan erityispiirteet
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tuntee uusien autojen kaupan eri vaiheet ja kaupanteon erityispiirteet
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	osaa tarjota autotalon kokonaispalveluja asiakkaalle

Varastohallinta ja katelaskenta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	osaa autovarastohallinnan ja katelaskennan perusteet
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	osaa tunnuslukujen perusteella arvioida myynnin toimivuutta ja kannattavuutta
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	osaa laskea ajoneuvon arvoon varastointikulut ja tunnuslukujen perusteella tehdä parannusehdotuksia

Tiedonhaku	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	osaa opastettuna hakea automyynnin tiedonhallintaohjelmista vertailuhintoja.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	osaa hakea automyynnin tiedonhallintaohjelmista vertailuhintoja.
Hyvä 4	

Kiitettävä 5	osaa hakea automyyntin tiedonhallintaohjelmista auton historiatiedot ja käyttää niitä.
--------------	--

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Kestävä kehitys	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- pitää työpaikkansa siistinä ja lajittelee jätteet opastettuna - tunnistaa erityyppisten puhdistus-, voitelu- ja polttoaineiden ympäristövaikutukset
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	pitää työpaikkansa siistinä ja järjestyksessä ja lajittelee jätteet
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	pitää työpaikkansa siistinä ja toimintaansa helpottavassa järjestyksessä sekä lajittelee jätteet

Arviointi	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tekee arviointitöitä opastettuna
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tekee tavallisimpia arviointitöitä ohjeitten perusteella
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	tekee arviointityöt itsenäisesti

Vuorovaikutus- ja yhteistyökyky	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	keskustelee asiakkaan ja yhteistyökumppaneiden kanssa henkilökohtaisesti ja puhelimen välityksellä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tuntee tarvekartoituksen perusteet ja osaa kommunikoida ja tehdä yhteistyötä erilaisten ihmisten kanssa
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	hallitsee kyselytekniikan ja tarvekartoituksen ja osaa toimia työpaikan ja tavarantoimittajien eri henkilöiden ja henkilöstöryhmien kanssa

Terveys turvallisuus ja toimintakyky	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- asennoituu myönteisesti turvalliseen toimintaan sekä välttää riskejä työssään - osaa paineistaa renkaan turvallisesti - noudattaa työstä annettuja turvallisuusohjeita eikä aiheuta vaaraa itselleen - käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimia, työvälineitä ja työmenetelmiä

Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- vastaa itsenäisesti toimintansa turvallisuudesta - osaa paineistaa renkaan turvallisesti huomioiden myös ympäristön - noudattaa työyhteisön ohjeita ja huomioi työssään työyhteisön muut jäsenet - varmistaa työvälineiden ja materiaalien turvallisuuden sekä poistaa ja vie huoltoon vialliset työvälineet
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- kehittää toimintaansa turvallisemmaksi. - osaa paineistaa renkaan turvallisesti ja omatoimisesti huolehtii laitteiden kunnosta - havaitsee ja tunnistaa työhönsä liittyvät vaarat ja ilmoittaa niistä - osaa arvioida suojainten, työvälineiden ja työmenetelmien soveltuvuutta kyseiseen työhön

Ammattitaidon itsearviointi	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	arvioi ohjattuna omaa työtään
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	arvioi omaa työtään annettujen ohjeiden mukaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	arvioi oman työnsä laatua

Aloitekyky ja yrittäjäyys	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	osaa arvioida käyttämänsä työajan ohjeaikaan.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	osaa arvioida, onko oma tehty työ yritykselle kannattavaa.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	osaa suunnitella työn kannattavaksi.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä uusien ajoneuvon myyntitöitä autoliikkeessä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.23. Käytettyjen autojen myyntityö, 15 osp (105713)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- käytettyjen autojen kaupan erityspiirteet
- myydä asiakkaan tarpeisiin soveltuvaa autoa ja esitellä sen yksilönä
- seurata autojen markkinahintoja ja vaihtoautovarastoa sekä ylläpitää omaa markkinatietoutta

- seurata asiakkaan käytössä olevia tietolähteitä ja hyödyntää niitä myyntityössä
- laskea varaston kiertonopeuden ja varaston arvon sekä tuntee niiden vaikutukset autotalon kannattavuuteen
- ylläpitää laajaa malli- ja tuotetuntemustaan sekä osaa täydentää tietojaan esim. erilaisten auton teknisten ratkaisujen osalta
- käyttää hyväkseen autoliikkeen asiakastietoja uusien asiakkaiden löytämiseksi
- laskea auton korjaus-, hoito- ja huoltokustannuksien muodostumisen vaikutukset myynnin tulokseen ja osaa myös arvioida vaihtoyksikön kustannukset
- seurata erilaisten automerkkien ja -mallien hintakehitystä tai hakea oikean hinnan erilaisia tietolähteitä apuna käyttäen
- hinnoitella ja arvioida myyntiä myös muista vaihtoyksiköinä tulevista ajoneuvoista.

Arviointi

1. Työprosessin hallinta

Oman työn suunnittelu ja suunnitelmallinen tekeminen	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• suunnittelee ja tekee ohjattuna työprosessin • toimii käytettyjen autojen myyntitehtävissä ja osaa ohjattuna toteuttaa käytetyn ajoneuvon kaupan
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• suunnittelee annettujen ohjeiden mukaan työprosessin ja toteuttaa sen pääsääntöisesti itsenäisesti • osaa myydä koko autoliikkeen vaihtoautovarastoa huomioiden asiakkaan tarpeet ja vaatimukset
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työprosessin itsenäisesti • osaa tarjota valikoimasta asiakkaan tarpeisiin soveltuvaa autoa ja esitellä sitä yksilönä

Työn kokonaisuuden hallinta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• noudattaa työaikoja ja toimii ohjattuna työohjeiden mukaisesti
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• noudattaa työaikoja ja annettuja työohjeita
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• noudattaa työaikoja ja suunnitelmia sekä neuvottelee mahdollisista poikkeamista

Taloudellinen ja laadukas toiminta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toimii ohjattuna asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti • tuntee yleisimmät ajoneuvojen hintaan vaikuttavat tekijät ja osaa ohjattuna hinnoitella ajoneuvon tai pyytää apua työtoverilta tai esimieheltä.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• toimii asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti

	tuntee ajoneuvojen hinnoitteluun vaikuttavat tekijät ja selviää itsenäisesti yksinkertaisissa hinnoittelutilanteissa ja osaa hakea lisäapua vaativimmissa hinnoittelutilanteissa.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- toimii asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti ja kehittää omaa toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi - hallitsee ajoneuvojen hinnoittelun ja osaa toimia yrityksen hinnoittelu käytäntöjen mukaisesti sekä ylläpitää aktiivisesti markkinahintatietoutta.

2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta

Hinnoittelu ja korjauskustannukset	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	osaa ohjattuna laskea auton hinnan ja myyntikatteen hinnastoja ja tietovälineitä apuna käyttäen sekä tuntee korjaus ja huoltokustannusten vaikutuksen myynnin tulokseen
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	osaa laskea korjaus- ja huoltokustannusten vaikutuksen vaihtoautokaupan tulokseen ja hinnoitella ajoneuvon sekä tarvittaessa osaa pyytää apua työtovereilta tai esimieheltä
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	hallitsee hinnoittelun toimensa edellyttämässä laajuudessa ja huomioi huolto- ja korjauskustannusten vaikutuksen hinnoitteluun sekä vaihtoautoarviointiin

Tekniikka ja neuvonta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tuntee ajoneuvon perustekniikkaa ja osaa neuvoa asiakasta normaaleissa ajoneuvon käyttö- ja koeajotilanteissa.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	osaa neuvoa asiakasta auton hallinta- ym. laitteiden käytössä ja osaa tarvittaessa hankkia apua muista tietolähteistä.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	hallitsee ajoneuvotekniikan ja teknisen neuvonnan ammattinsa edellyttämässä laajuudessa ja ylläpitää osaamistaan jatkuvasti.

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Käytettyjen autojen myyntityö	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	pystyy nimeämään kaupan eri vaiheet ja vaihtoautojen kaupan eri piirteet niiden kohdalla
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tuntee käytetyn auton kaupan erityispiirteet ja ymmärtää auton korjaus- ja huoltokustannusten merkityksen asiakastytyytyväisyyteen ja kannattavuuteen

Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• hallitsee käytetyn auton kaupan toimensa edellyttämässä laajuudessa ja ymmärtää varaston kiertonopeuden vaikutuksen autotalon kannattavuuteen

Tiedonhankinta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tuntee ajoneuvokaupan tiedonhankintatapoja ja osaa hankkia ohjattuna tietoja ajoneuvojen ominaisuuksista, markkinahinnoista ja mallimuutoksista
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tuntee ajoneuvokaupan yleisimmät tiedonhankintakanavat ja osaa hankkia itsenäisesti tietoja ajoneuvojen ominaisuuksista, markkinahinnoista ja mallimuutoksista
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• hallitsee organisaationsa tiedonhankintakanavien käytön ja ylläpitää jatkuvasti omaa osaamistaan sekä osaa täydentää tietojään esimerkiksi erilaisista auton teknisistä ratkaisuista

Laskutoimitukset	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• osaa matematiikan peruslaskutoimituksia.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• osaa kaupantekoon liittyvät laskutoimitukset.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• hallitsee varasto- ja katelaskennan työtehtäviensä vaatimassa laajuudessa.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Kestävä kehitys	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• pitää työpaikkansa siistinä ja lajittelee jätteet opastettuna • tunnistaa erityyppisten puhdistus-, voitelu- ja polttoaineiden ympäristövaikutukset
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• pitää työpaikkansa siistinä ja järjestyksessä ja lajittelee jätteet
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• pitää työpaikkansa siistinä ja toimintaansa helpottavassa järjestyksessä sekä lajittelee jätteet

Arviointi	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tekee arviointitöitä opastettuna
Tyydyttävä 2	

Hyvä 3	• tekee tavallisimpia arviointitöitä ohjeitten perusteella
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tekee arviointityöt itsenäisesti

Vuorovaikutus- ja yhteistyökyky	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• keskustelelee asiakkaan ja yhteistyökumppaneiden kanssa henkilökohtaisesti ja puhelimen välityksellä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tuntee tarvekartoituksen perusteet ja osaa kommunikoida ja tehdä yhteistyötä erilaisten ihmisten kanssa
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• hallitsee kyselytekniikan ja tarvekartoituksen ja osaa toimia työpaikan ja tavarantoimittajien eri henkilöiden ja henkilöstöryhmien kanssa

Terveys turvallisuus ja toimintakyky	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• asennoituu myönteisesti turvalliseen toimintaan sekä välttää riskejä työssään • osaa paineistaa renkaan turvallisesti • noudattaa työstä annettuja turvallisuusohjeita eikä aiheuta vaaraa itselleen • käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimeja, työvälineitä ja työmenetelmiä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• vastaa itsenäisesti toimintansa turvallisuudesta • osaa paineistaa renkaan turvallisesti huomioiden myös ympäristön • noudattaa työyhteisön ohjeita ja huomioi työssään työyhteisön muut jäsenet • varmistaa työvälineiden ja materiaalien turvallisuuden sekä poistaa ja vie huoltoon vialliset työvälineet
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• kehittää toimintaansa turvallisemmaksi. • osaa paineistaa renkaan turvallisesti ja omatoimisesti huolehtii laitteiden kunnosta • havaitsee ja tunnistaa työhönsä liittyvät vaarat ja ilmoittaa niistä • osaa arvioida suojainten, työvälineiden ja työmenetelmien soveltuvuutta kyseiseen työhön

Ammattitaidon itsearviointi	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• arvioi ohjattuna omaa työtään
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• arvioi omaa työtään annettujen ohjeiden mukaan
Hyvä 4	

Kiitettävä 5	• arvioi oman työnsä laatua
--------------	-----------------------------

Aloitekyky ja yrittäjyys	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• osaa arvioida käyttämänsä työajan ohjeaikaan.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• osaa arvioida, onko oma tehty työ yritykselle kannattavaa.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• osaa suunnitella työn kannattavaksi.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä käytettyjen ajoneuvon myyntitöitä autoliikkeessä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.24. Hyöty- ja erityisajoneuvojen myyntityö, 15 osp (105710)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- tavara-autokaupan erityispiirteet ja osaa toimia niiden mukaisesti työssään
- tärkeimmät hyöty- ja erikoisajoneuvokauppaan liittyvät viranomaismääräykset ja osaa tarvittaessa etsiä niihin liittyvää lisätietoa
- tarjota kokonaisratkaisua asiakkaan kuljetus- ja ajoneuvotarpeisiin
- neuvoa ja ohjata asiakasta auton ja autotalon palveluiden käytössä
- käyttää uusien asiakkaiden löytämiseen autoliikkeen ja yleisesti tarjolla olevia asiakastietorekistereitä
- tarjota ja myydä autotalon mahdollistamaa kokonaispalvelua asiakkaalle
- pitää pitkäjänteistä yhteyttä asiakkaaseen ja pohjustaa seuraavia yritysautokauppoja liikkeen kanssa
- mitä asioita pitkäkestoisen asiakassuhteen luomiseen kuuluu
- käyttää tiimityöskentelyn taitojaan asiakassuhteidensa luomisessa
- tavara-autokaupan erityispiirteet sekä osaa toimia niiden mukaisesti
- tavarankuljetusautoihin liittyvät viranomaismääräykset
- tarjota kokonaisratkaisua asiakkaan kuljetustarpeisiin
- pitää pitkäjänteisesti yhteyttä asiakkaisiinsa
- yleisimmät kuormatilaratkaisut ja niihin sisältyvät varusteet sekä saatavissa olevat lisävarusteet ja #laitteet
- omien tuotteittensa ominaisuudet ja osaa niiden perusteella tarjota sopivaa ratkaisua asiakkaan tarpeisiin
- uusien asiakkaiden löytämisen tavat ja käyttää niitä hyväkseen.

Arviointi

1. Työprosessin hallinta

Oman työn suunnittelu ja suunnitelmallinen tekeminen
Opiskelija

Tyydyttävä 1	• suunnittelee ja tekee ohjattuna työprosessin
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• suunnittelee annettujen ohjeiden mukaan työprosessin ja toteuttaa sen pääsääntöisesti itsenäisesti
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työprosessin itsenäisesti

Työn kokonaisuuden hallinta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• noudattaa työaikoja ja toimii ohjattuna työohjeiden mukaisesti
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• noudattaa työaikoja ja annettuja työohjeita
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• noudattaa työaikoja ja suunnitelmia sekä neuvottelee mahdollisista poikkeamista

Taloudellinen ja laadukas toiminta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toimii ohjattuna asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• toimii asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• toimii asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti ja kehittää omaa toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta

Hyöty- ja erikoisajoneuvojen myyntityö	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• osaa toimia automyyjän apuna tehden kauppaan liittyviä taustaselvityksiä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• osaa toimia erikois- ja tavara-autokaupan erityispiirteiden mukaisesti ja ohjaa asiakkaan tarvittaessa kokeneemmalle myyjälle
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• osaa toimia erikois- ja tavara-autokaupan erityispiirteiden mukaisesti ja osaa pitää pitkäjänteisesti yhteyttä asiakkaaseen

Vuorovaikutus ja yhteistyö	
Opiskelija	

Tyydyttävä 1	• keskustelee asiakkaan ja yhteistyökumppaneiden kanssa henkilökohtaisesti ja puhelimen välityksellä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tuntee tarvekartoituksen perusteet ja osaa kommunikoida ja tehdä yhteistyötä erilaisten ihmisten kanssa
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• hallitsee kyselytekniikan ja tarvekartoituksen ja osaa toimia työpaikan ja tavarantoimittajien eri henkilöiden ja henkilöstöryhmien kanssa

Ajoneuvotekniikka	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tuntee ajoneuvojen tekniikkaa siten, että pystyy ohjattuna keskustelemaan asiakkaan kanssa niistä • tuntee tavanomaisimmat kuormatilaratkaisut.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tuntee hyöty- ja erikoisajoneuvojen tekniikkaa siten, että pystyy keskustelemaan asiakkaan kanssa niistä ja osaa neuvoa auton käyttäjää hallintalaitteiden ym. Käytössä • tuntee yleisimmät kuormatilaratkaisut ja niihin liittyvät varusteet sekä saatavissa olevat lisävarusteet ja laitteet.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tuntee ajoneuvojen tekniikkaa siten, että pystyy selittämään asiakkaalle mitä ajoneuvojen tekniset termit tarkoittavat ja osaa neuvoa ajoneuvojen ja laitteiden käyttöä asiakkaalle.

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Hyöty- ja erikoisajoneuvo- kaupan erityispiirteet	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• osaa nimetä kauppatahtuman eri vaiheet ja tunnistaa tavara-autokauppaan ja/ tai erikoisajoneuvo-kauppaan liittyvät erityispiirteet.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tuntee hyöty- ja erikoisajoneuvokaupan erityispiirteet ja toimii pääosin niiden mukaisesti
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tuntee hyöty- ja erikoisajoneuvo- kauppaan liittyvät erityispiirteet ja osaa hyödyntää niitä toiminnassaan

Lainsäädäntö	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• osaa ohjattuna hakea lisätietoa hyöty- ja erikoisajoneuvo-kauppaan liittyvistä säännöksistä ja viranomais määräyksistä
Tyydyttävä 2	

Hyvä 3	tuntee tärkeimmät hyötyjä erikoisajoneuvo-kauppaan liittyvät säännökset ja viranomais määräykset
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	tuntee hyöty- ja erikoisajoneuvo- kauppaan liittyvät säännökset ja viranomais määräykset ja pitää aktiivisesti yllä omaa osaamistaan

Yhteistyö tavarantoimittajiin	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tuntee tärkeimmät yhteistyökumppanit ja osaa ohjattuna hankkia lisätietoa lisälaite-, lisävaruste- ja kuormatilatoimittajista.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	osaa itsenäisesti hankkia lisätietoa lisälaite-, lisävaruste- ja kuormatilatoimittajista.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	tuntee organisaationsa hyöty- ja erikoisajoneuvojen myyntiin tarvittavat yhteistyökumppanit ja pitää heihin säännöllisesti yhteyttä.

Laskutoimitukset	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	osaa matematiikan peruslaskutoimituksia ja osaa ohjattuna tehdä lisälaitteiden ja lisävarusteiden ja hinnoittelua.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	osaa hyöty- ja yritysajoneuvokauppaan liittyvät tärkeimmät laskutoimitukset ja osaa tarvittaessa hankkia lisätietoa tai apua.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	hallitsee hinnoittelun, varasto- ja katelaskennan työtehtäviensä vaatimassa laajuudessa.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Kestävä kehitys	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- pitää työpaikkansa siistinä ja lajittelee jätteet opastettuna - tunnistaa erityyppisten puhdistus-, voitelu- ja polttoaineiden ympäristövaikutukset
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	pitää työpaikkansa siistinä ja järjestyksessä ja lajittelee jätteet
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	pitää työpaikkansa siistinä ja toimintaansa helpottavassa järjestyksessä sekä lajittelee jätteet

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tekee arviointitöitä opastettuna
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tekee tavallisimpia arviointitöitä ohjeitten perusteella
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tekee arviointityöt itsenäisesti

Vuorovaikutus- ja yhteistyökyky	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• keskustelee asiakkaan ja yhteistyökumppaneiden kanssa henkilökohtaisesti ja puhelimen välityksellä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tuntee tarvekartoituksen perusteet ja osaa kommunikoida ja tehdä yhteistyötä erilaisten ihmisten kanssa
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• hallitsee kyselytekniikan ja tarvekartoituksen ja osaa toimia työpaikan ja tavarantoimittajien eri henkilöiden ja henkilöstöryhmien kanssa

Terveys turvallisuus ja toimintakyky	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• asennoituu myönteisesti turvalliseen toimintaan sekä välttää riskejä työssään • osaa paineistaa renkaan turvallisesti • noudattaa työstä annettuja turvallisuusohjeita eikä aiheuta vaaraa itselleen • käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimeja, työvälineitä ja työmenetelmiä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• vastaa itsenäisesti toimintansa turvallisuudesta • osaa paineistaa renkaan turvallisesti huomioiden myös ympäristön • noudattaa työyhteisön ohjeita ja huomioi työssään työyhteisön muut jäsenet • varmistaa työvälineiden ja materiaalien turvallisuuden sekä poistaa ja vie huoltoon vialliset työvälineet
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• kehittää toimintaansa turvallisemmaksi. • osaa paineistaa renkaan turvallisesti ja omatoimisesti huolehtii laitteiden kunnosta • havaitsee ja tunnistaa työhönsä liittyvät vaarat ja ilmoittaa niistä • osaa arvioida suojainten, työvälineiden ja työmenetelmien soveltuvuutta kyseiseen työhön

Ammattitaidon itsearviointi	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• arvioi ohjattuna omaa työtään

Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	arvioi omaa työtään annettujen ohjeiden mukaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	arvioi oman työnsä laatua

Aloitekyky ja yrittäjäyys	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	osaa arvioida käyttämänsä työajan ohjeaikaan.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	osaa arvioida, onko oma tehty työ yritykselle kannattavaa.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	osaa suunnitella työn kannattavaksi.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä hyöty- tai erityisajoneuvojen myyntitöitä autoliikkeessä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.25. Vapaa-ajan ajoneuvojen sekä niiden varaosien myyntityö, 15 osp (105733)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- liikkeensä edustamien tuotteiden tekniikan siten, että voi myydä liikkeen koko mallistoa huomioiden asiakkaan tarpeet
- tilata asiakkaan haluaman ajoneuvon ja määritellä sen hinnan liikkeelle ja asiakkaalle
- autotalon kokonaispalvelut ja osaa tarjota niitä asiakkaalle
- kaupan jälkeisen yhteydenpidon asiakkaaseen
- hankkia uusia asiakkaita mm. käyttämällä hyväksi autoliikkeen asiakastietoja
- toimia työyhteisössä ryhmän jäsenenä
- toimia monikulttuurisessa työympäristössä
- kehittää ammattitaitoaan tiimin jäsenenä
- tarvittaessa määrittää tulevan vaihtoyksikön kunnon alustavasti ja myös suuntaa antavan sisäänostohinnan
- liikkeensä edustamien ajoneuvojen ja koneiden tekniikkaa siten, että löytää joutuisasti oikeasta hakemistosta huoltoon ja korjaamiseen tarvittavat osanumerot ja tarvikkeet
- neuvoa asiakasta lisätarvikkeiden ja tarvittavien työvälineiden myyntiä huomioiden.

Arviointi

1. Työprosessin hallinta

Oman työn suunnittelu ja suunnitelmallinen tekeminen	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	suunnittelee ja tekee ohjattuna työprosessin

Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	suunnittelee annettujen ohjeiden mukaan työprosessin ja toteuttaa sen pääsääntöisesti itsenäisesti
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	suunnittelee ja toteuttaa työprosessin itsenäisesti

Työn kokonaisuuden hallinta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	noudattaa työaikoja ja toimii ohjattuna työohjeiden mukaisesti
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	noudattaa työaikoja ja annettuja työohjeita
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	noudattaa työaikoja ja suunnitelmia sekä neuvottelee mahdollisista poikkeamista

Taloudellinen ja laadukas toiminta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	toimii ohjattuna asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	toimii asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	toimii asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti ja kehittää omaa toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta

Autotalon palvelut	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tarjoaa ohjattuna autotalon palveluja asiakkaalle
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tarjoaa autotalon palveluja asiakkaalle
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	hallitsee autotalon kokonaispalvelut ja tarjoaa niitä asiakkaalle

kaupan vaiheet	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- myy ohjattuna liikkeen edustamia tuotteita - osaa ohjattuna määritellä asiakkaan haluaman ajoneuvon hinnan liikkeelle ja asiakkaalle - osaa ohjattuna määrittää tulevan vaihtoyksikön suuntaa antavan sisäänostohinnan
Tyydyttävä 2	

Hyvä 3	- osaa liikkeensä edustamien tuotteiden tekniikan siten, että voi myydä liikkeen mallistoja - osaa määritellä asiakkaan haluaman ajoneuvon hinnan liikkeelle ja asiakkaalle - osaa tarvittaessa määrittää tulevan vaihtoyksikön suuntaa antavan sisäänostohinnan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- osaa liikkeensä edustamien tuotteiden tekniikan siten, että voi myydä liikkeen koko mallistoa huomioiden asiakkaan tarpeet - osaa tilata asiakkaan haluaman ajoneuvon ja määritellä sen hinnan liikkeelle ja asiakkaalle - osaa tarvittaessa määrittää tulevan vaihtoyksikön kunnon alustavasti ja myös suuntaa antavan sisäänostohinnan

lisätarvikkeiden myynti	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	osaa ohjattuna neuvoa asiakasta lisätarvikkeiden myyntiä huomioiden.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	osaa neuvoa asiakasta lisätarvikkeiden myyntiä huomioiden.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	osaa neuvoa asiakasta lisätarvikkeiden ja tarvittavien työvälineiden myyntiä huomioiden.

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Asiakastietojen käyttö	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- osaa ohjattuna käyttää autoliikkeen asiakastietoja - osaa myynnin edellyttämällä tavalla liikkeen edustamien ajoneuvojen ja koneiden tekniikkaa sekä siten, että ohjattuna löytää huoltoon ja korjaamiseen tarvittavat osanumerot ja tarvikkeet.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- osaa käyttää hyväksi autoliikkeen asiakastietoja - osaa myynnin edellyttämällä tavalla liikkeen edustamien ajoneuvojen ja koneiden tekniikkaa sekä siten, että löytää huoltoon ja korjaamiseen tarvittavat osanumerot ja tarvikkeet.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- osaa hankkia uusia asiakkaita mm. käyttämällä hyväksi autoliikkeen asiakastietoja - osaa myynnin edellyttämällä tavalla liikkeen edustamien ajoneuvojen ja koneiden tekniikkaa sekä siten, että löytää joutuisasti oikeasta hakemistosta huoltoon ja korjaamiseen tarvittavat osanumerot ja tarvikkeet.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Kestävä kehitys

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	pitää työpaikkansa siistinä ja lajittelee jätteet opastettuna ja tunnistaa erityyppisten puhdistus-, voitelu- ja polttoaineiden ympäristövaikutukset
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	pitää työpaikkansa siistinä ja järjestyksessä ja lajittelee jätteet
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	pitää työpaikkansa siistinä ja toimintaansa helpottavassa järjestyksessä sekä lajittelee jätteet

Arviointi	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tekee arviointitöitä opastettuna
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tekee tavallisimpia arviointitöitä ohjeitten perusteella
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	tekee arviointityöt itsenäisesti

Vuorovaikutus- ja yhteistyökyky	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	keskustelee työyhteisön jäsenten kanssa ryhmän jäsenenä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	pitää yhteyttä asiakkaaseen
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	toimii rakentavassa yhteistyössä erilaisten ihmisten kanssa ja etsii itsenäisesti ratkaisun mahdollisissa ongelmatilanteissa

Terveys turvallisuus ja toimintakyky	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- asennoituu myönteisesti turvalliseen toimintaan sekä välttää riskejä työssään - osaa paineistaa renkaan turvallisesti - noudattaa työstä annettuja turvallisuusohjeita eikä aiheuta vaaraa itselleen - käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimeja, työvälineitä ja työmenetelmiä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- vastaa itsenäisesti toimintansa turvallisuudesta - osaa paineistaa renkaan turvallisesti huomioiden myös ympäristön - noudattaa työyhteisön ohjeita ja huomioi työssään työyhteisön muut jäsenet - varmistaa työvälineiden ja materiaalien turvallisuuden sekä poistaa ja vie huoltoon vialliset työvälineet
Hyvä 4	

Kiitettävä 5	• kehittää toimintaansa turvallisemmaksi. • osaa paineistaa renkaan turvallisesti ja omatoimisesti huolehtii laitteiden kunnosta • havaitsee ja tunnistaa työhönsä liittyvät vaarat ja ilmoittaa niistä • osaa arvioida suojainten, työvälineiden ja työmenetelmien soveltuvuutta kyseiseen työhön
--------------	---

Ammattitaidon itsearviointi	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• arvioi ohjattuna omaa työtään
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• arvioi omaa työtään annettujen ohjeiden mukaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• arvioi oman työnsä laatua

Aloitekyky ja yrittäjäyys	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• osaa arvioida käyttämänsä työajan ohjeaikaan.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• osaa arvioida, onko oma tehty työ yritykselle kannattavaa.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• osaa suunnitella työn kannattavaksi.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä vapaa-ajan ajoneuvojen tai varaosien myyntitöitä auto- tai varaosaliikkeessä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.26. Lisävaruste- ja tarvikemyyntityö, 15 osp (105714)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- liikkeensä edustamien ajoneuvojen tekniikkaa siten, että niihin kuuluvat ja lisävarusteina myytävät tuotteet ovat myytävissä
- lämmityslaitteet, ilmastoinnit ja kylmäkäynnistyksen apulaitteet sähkö- ja polttoainekäyttöisinä
- sisustuksen ja verhoilun varusteet ja eri vaihtoehdot
- valolaitteet, valomaskit ja akut
- perävaunut ja niiden vetovarusteet
- renkaat, vanteet ja niiden huoltotarvikkeet
- ajoneuvojen yleisimmät poltto- ja voiteluaineet
- ajoneuvojen maalipinnan ja niiden rakenteiden hoito- ja pesuaineet
- alustojen suoja-aineet
- alustasarjat sekä madallus- ja muut tuunaustarvikkeet

- korivarusteet, maalit, lakat, pyyhkimet ja tavarankuljetusapulaitteet.

Arviointi

1. Työprosessin hallinta

Oman työn suunnittelu ja suunnitelmallinen tekeminen	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• suunnittelee ja tekee ohjattuna työprosessin
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• suunnittelee annettujen ohjeiden mukaan työprosessin ja toteuttaa sen pääsääntöisesti itsenäisesti
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työprosessin itsenäisesti

Työn kokonaisuuden hallinta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• noudattaa työaikoja ja toimii ohjattuna työohjeiden mukaisesti
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• noudattaa työaikoja ja annettuja työohjeita
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• noudattaa työaikoja ja suunnitelmia sekä neuvottelee mahdollisista poikkeamista

Taloudellinen ja laadukas toiminta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toimii ohjattuna asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• toimii asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• toimii asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti ja kehittää omaa toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta

Lisävarustemyynti	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• myy ohjattuna liikkeen edustamiin ajoneuvoihin kuuluvia ja lisävarusteina myytäviä tuotteita.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• myy liikkeen edustamiin ajoneuvoihin kuuluvia ja lisävarusteina myytäviä tuotteita.
Hyvä 4	

Kiitettävä 5	• tarjoaa asiakkaalle erilaisia vaihtoehtoja sekä myy itsenäisesti liikkeen edustamiin ajoneuvoihin kuuluvat ja lisävarusteina myytävät tuotteita.
--------------	--

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Ajoneuvojen tekniikka	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• osaa ohjattuna liikkeensä edustamien ajoneuvojen tekniikkaa.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• osaa liikkeen edustamien ajoneuvojen tekniikkaa.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• osaa liikkeen edustamien ajoneuvojen tekniikan.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Kestävä kehitys	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• pitää työpaikkansa siistinä ja lajittelee jätteet opastettuna • tunnistaa erityyppisten puhdistus-, voitelu- ja polttoaineiden ympäristövaikutukset
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• pitää työpaikkansa siistinä ja järjestyksessä ja lajittelee jätteet
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• pitää työpaikkansa siistinä ja toimintaansa helpottavassa järjestyksessä sekä lajittelee jätteet

Arviointi	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tekee arviointitöitä opastettuna
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tekee tavallisimpia arviointitöitä ohjeitten perusteella
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tekee arviointityöt itsenäisesti

Vuorovaikutus- ja yhteistyökyky	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• keskustelee asiakkaan ja yhteistyökumppaneiden kanssa henkilökohtaisesti ja puhelimen välityksellä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tuntee tarvekartoituksen perusteet ja osaa kommunikoida ja tehdä yhteistyötä erilaisten ihmisten kanssa
Hyvä 4	

Kiitettävä 5	• hallitsee kyselytekniikan ja tarvekartoituksen ja osaa toimia työpaikan ja tavarantoimittajien eri henkilöiden ja henkilöstöryhmien kanssa
--------------	--

Terveys turvallisuus ja toimintakyky	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• asennoituu myönteisesti turvalliseen toimintaan sekä välttää riskejä työssään • osaa paineistaa renkaan turvallisesti • noudattaa työstä annettuja turvallisuusohjeita eikä aiheuta vaaraa itselleen • käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimia, työvälineitä ja työmenetelmiä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• vastaa itsenäisesti toimintansa turvallisuudesta • osaa paineistaa renkaan turvallisesti huomioiden myös ympäristön • noudattaa työyhteisön ohjeita ja huomioi työssään työyhteisön muut jäsenet • varmistaa työvälineiden ja materiaalien turvallisuuden sekä poistaa ja vie huoltoon vialliset työvälineet
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• kehittää toimintaansa turvallisemmaksi. • osaa paineistaa renkaan turvallisesti ja omatoimisesti huolehtii laitteiden kunnosta • havaitsee ja tunnistaa työhönsä liittyvät vaarat ja ilmoittaa niistä • osaa arvioida suojainten, työvälineiden ja työmenetelmien soveltuvuutta kyseiseen työhön

Ammattitaidon itsearviointi	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• arvioi ohjattuna omaa työtään
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• arvioi omaa työtään annettujen ohjeiden mukaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• arvioi oman työnsä laatua

Aloitekyky ja yrittäjäyys	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• osaa arvioida käyttämänsä työajan ohjeaikaan.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• osaa arvioida, onko oma tehty työ yritykselle kannattavaa.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• osaa suunnitella työn kannattavaksi.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä osallistumalla lisävarustemyyntiin varaosaliikkeessä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.27. Rengas- ja vannemyynti, 15 osp (105727)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- määritellä renkaiden ja vanteiden liikennekelpoisuuden
- renkaiden ja vanteiden ajoneuvokohtaisen soveltuvuuden, käyttäen hyväkseen sopivuusohjeistoja
- käyttää STRO:n normistoa
- tarjota asiakkaalle sopivia rengas- ja vannetuotteita asiakkaan määrittämässä hintatasossa
- asentaa turvallisesti renkaan vanteelle ja vaihtaa autoon pyörät
- opastaa asiakasta renkaiden kulumisessa ja – ajokäyttäytymiseen liittyvissä asioissa
- määräykset koskien renkaiden sijoittelua, nastoitusta ja urasyvyysä
- renkaisiin ja vanteisiin liittyvien oheistarvikkeiden myynnin
- ymmärtää myös kuorma- ja linja-autojen, maansiirto-, maatalous- ja teollisuuskoneiden sekä moottoripyörien rengasmyynnin perusteet.

Arviointi

1. Työprosessin hallinta

Oman työn suunnittelu ja suunnitelmallinen tekeminen	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• suunnittelee ja tekee ohjattuna työprosessin
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• suunnittelee annettujen ohjeiden mukaan työprosessin ja toteuttaa sen pääsääntöisesti itsenäisesti
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työprosessin itsenäisesti

Työn kokonaisuuden hallinta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• noudattaa työaikoja ja toimii ohjattuna työohjeiden mukaisesti
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• noudattaa työaikoja ja annettuja työohjeita
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• noudattaa työaikoja ja suunnitelmia sekä neuvottelee mahdollisista poikkeamista

Taloudellinen ja laadukas toiminta	
Opiskelija	

Tyydyttävä 1	• toimii ohjattuna asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• toimii asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• toimii asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti ja kehittää omaa toimintaansa laatu- ja taloustavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta

Rengasmyynti	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• osaa ohjattuna tarjota asiakkaalle sopivaa rengaspakettia • suoriutuu ohjattuna renkaiden ja vanteiden oheistarvikkeiden myyntityöstä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• osaa tarjota asiakkaalle sopivaa rengaspakettia asiakkaan määrittämässä hintatasossa • osaa renkasiin ja vanteisiin liittyvien oheistarvikkeiden myynnin, mutta tarvitsee välillä ohjausta
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• osaa tarjota asiakkaalle vaihtoehtoisia rengaspaketteja • kykenee itsenäiseen myyntityöhön liittyen renkaiden ja vanteiden oheistarvikkeisiin

Renkaiden liikennekelpoisuus	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• osaa ohjattuna määritellä renkaiden ja vanteiden liikennekelpoisuuden.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• määritellä renkaiden ja vanteiden liikennekelpoisuuden, mutta tarvitsee välillä ohjausta.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• osaa määritellä renkaiden ja vanteiden liikennekelpoisuuden.

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Lainsäädäntö	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• käyttää ohjattuna hyväkseen renkaiden ja vanteiden sopivuusohjeistoja ja STRO:n normistoa • osaa opastettuna selvittää määräykset koskien renkaiden sijoittelua, nastoitusta ja urasyvyyskiä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• käyttää hyväkseen renkaiden ja vanteiden sopivuusohjeistoja ja STRO:n normistoa, mutta tarvitsee välillä ohjausta

	tuntee yleisimmät määräykset koskien renkaiden sijoittelua, nastoitusta ja urasyvyyskiä
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- käyttää hyväkseen renkaiden ja vanteiden sopivuusohjeistoja ja STRO:n normistoa - tuntee yleisimmät määräykset koskien renkaiden sijoittelua, nastoitusta ja urasyvyyskiä sekä kykenee itsenäiseen tiedon hankintaan

Renkaiden vauriot	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tunnistaa renkaiden poikkeavan kulumisen.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	opastaa asiakasta renkaiden kulumisessa ja -ajokäyttäytymiseen liittyvissä asioissa, mutta tarvitsee välillä ohjausta.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	opastaa asiakasta renkaiden kulumisessa ja -ajokäyttäytymiseen liittyvissä asioissa.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Kestävä kehitys	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- pitää työpaikkansa siistinä ja lajittelee jätteet opastettuna - tunnistaa erityyppisten puhdistus-, voitelu- ja polttoaineiden ympäristövaikutukset
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	pitää työpaikkansa siistinä ja järjestyksessä ja lajittelee jätteet
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	pitää työpaikkansa siistinä ja toimintaansa helpottavassa järjestyksessä sekä lajittelee jätteet

Arviointi	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tekee arviointitöitä opastettuna
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tekee tavallisimpia arviointitöitä ohjeitten perusteella
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	tekee arviointityöt itsenäisesti

Vuorovaikutus- ja yhteistyökyky	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	keskustelee asiakkaan ja yhteistyökumppaneiden kanssa henkilökohtaisesti ja puhelimen välityksellä

Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tuntee tarvekartoituksen perusteet ja osaa kommunikoida ja tehdä yhteistyötä erilaisten ihmisten kanssa
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	hallitsee kyselytekniikan ja tarvekartoituksen ja osaa toimia työpaikan ja tavarantoimittajien eri henkilöiden ja henkilöstöryhmien kanssa

Terveys turvallisuus ja toimintakyky	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- asennoituu myönteisesti turvalliseen toimintaan sekä välttää riskejä työssään - osaa paineistaa renkaan turvallisesti - noudattaa työstä annettuja turvallisuusohjeita eikä aiheuta vaaraa itselleen - käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimia, työvälineitä ja työmenetelmiä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- vastaa itsenäisesti toimintansa turvallisuudesta - osaa paineistaa renkaan turvallisesti huomioiden myös ympäristön - noudattaa työyhteisön ohjeita ja huomioi työssään työyhteisön muut jäsenet - varmistaa työvälineiden ja materiaalien turvallisuuden sekä poistaa ja vie huoltoon vialliset työvälineet
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- kehittää toimintaansa turvallisemmaksi. - osaa paineistaa renkaan turvallisesti ja omatoimisesti huolehtii laitteiden kunnosta - havaitsee ja tunnistaa työhönsä liittyvät vaarat ja ilmoittaa niistä - osaa arvioida suojainten, työvälineiden ja työmenetelmien soveltuvuutta kyseiseen työhön

Ammattitaidon itsearviointi	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	arvioi ohjattuna omaa työtään
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	arvioi omaa työtään annettujen ohjeiden mukaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	arvioi oman työnsä laatua

Aloitekyky ja yrittäjäyys	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	osaa arvioida käyttämänsä työajan ohjeaikaan.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	osaa arvioida, onko oma tehty työ yritykselle kannattavaa.

Hyvä 4	
Kiitettävä 5	osaa suunnitella työn kannattavaksi.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä rengasmyyntityötä varaosaliikkeessä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.28. Auton tai moottoripyörän huoltaminen, 45 osp (105705)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- tehdä auton tai moottoripyörän pesun, vahauksen ja tarkastaa mahdolliset korivauriot
- tunnistaa huollon yhteydessä esiin tulevat korroosioneston puutteet ja osaa neuvoa asiakasta jatkotoimenpiteitä varten
- tehdä auton tai moottoripyörän kuntohuollon
- tehdä auton tai moottoripyörän määräaikaishuollon valmistajan huolto-ohjelman mukaan
- jakopään huolto-osien vaihdon
- jarrujen huolto-osien vaihdon
- tehdä pyörien tarkastuksen ja tuntee rengasmääräykset sekä osaa tehdä rengastyön
- käyttää auton tai moottoripyörän huoltoon tarkoitettuja työvälineitä ja laitteita sekä säilyttää ja huoltaa niitä oikealla tavalla
- hoitaa asiakaspalvelutilanteen
- käyttää huoltotarvikkeita sekä jätteiden lajittelun ja uusiokäytön
- huolehtia ympäristönsuojelusta, työturvallisuudesta ja työpisteensä siisteydestä
- ottaa huomioon korjausehdot ja autoalan keskeisen lainsäädännön vaikutukset omassa työssään
- käyttää tieto- ja viestintätekniikan laitteita ja alan ohjelmistoja
- alalla tarvittavan sanaston
- tunnistaa töissään työturvallisuusriskit ja tietää, miten välttää vaaratilanteet ja miten vaaratilanteessa tulee toimia, sekä tuntee yleistiedot ensiavun antamisesta
- edistää toiminnallaan työssään ja työyhteisössään yritystoiminnan tuloksellisuutta
- ylläpitää työkykyään.

Opiskelija

- tuntee yrittäjyyden periaatteen huoltotöissä.
- suorittaa SFS 6002 pätevyyden

Arviointi

1. Työprosessin hallinta

Työn kokonaisuuden hallinta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- suunnittelee ja tekee ohjattuna työprosessiin kuuluvat työvaiheet - noudattaa työaikoja ja toimii ohjattuna ohjeiden mukaisesti
Tyydyttävä 2	

Hyvä 3	• suunnittelee annettujen ohjeiden mukaan työprosessin ja toteuttaa sen pääsääntöisesti itsenäisesti • noudattaa työaikoja ja annettuja ohjeita
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työprosessin itsenäisesti • noudattaa työaikoja ja suunnitelmia sekä neuvottelee mahdollisista poikkeamista

Taloudellinen ja laadukas toiminta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toimii ohjattuna asetettujen laatu- ja talous tavoitteiden mukaisesti.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• toimii asetettujen laatu- ja talous tavoitteiden mukaisesti.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• toimii asetettujen laatu- ja talous tavoitteiden mukaisesti ja kehittää omaa toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Työmenetelmien, #välineiden ja materiaalin hallinta

Korinhuolto	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• pesee ja vahaa auton tai moottoripyörän koripinnan
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• pesee ja vahaa auton tai moottoripyörän koripinnan ja toteaa mahdolliset korivauriot
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• huoltaa auton tai moottoripyörän korin valmistajan ohjeiden mukaan ja keskustelee mahdollisista korjaustarpeista

Kuntohuolto (ilman valmistajan huolto-ohjelmaa)	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tekee ohjatusti auton tai moottoripyörän toimintakuntoa ylläpitävän huollon huoltotarpeen huomioiden
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tekee annettujen ohjeiden mukaan auton tai moottoripyörän toimintakunnon ylläpitävän huollon huoltotarpeen huomioiden
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tekee auton tai moottoripyörän toimintakunnon ylläpitävän huollon huomioiden huoltotarpeen

Määräaikaishuolto	
Opiskelija	

Tyydyttävä 1	tekee ohjattuna määräaikaishuollon auton tai moottoripyörän valmistajan ohjeiden mukaisesti kuluttajansuojan edellyttämää huolellisuutta noudattaen
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tekee määräaikaishuollon auton tai moottoripyörän valmistajan ohjeiden mukaisesti kuluttajansuojan edellyttämää huolellisuutta noudattaen
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	tekee määräaikaishuollon valmistajan ohjeen mukaisesti kuluttajansuojan edellyttämää huolellisuutta noudattaen ja tekee ehdotuksia huollon yhteydessä esiin tulleista lisätöistä

Jakopään huolto	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tekee ohjattuna, valmistajan ohjeita noudattaen jakopään huolto-osien vaihdon
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tekee valmistajan ohjeita noudattaen jakopään huolto- osien vaihdon
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	tekee valmistajan ohjeita noudattaen jakopään huolto- osien vaihdon ja huomioi esiin tulevia oheistöitä

Jarrujen huolto	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tekee ohjattuna, valmistajan ohjeita noudattaen jarrujen huolto-osien vaihdon
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tekee valmistajan ohjeita noudattaen jarrujen huoltoosien vaihdon
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	arvioi jarrujen huoltotarpeen ja tekee valmistajan ohjeita noudattaen jarrujen huolto-osien vaihdon

Rengastyö	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tekee turvallisuusohjeita noudattaen renkaan irrotuksen ja asennuksen vanteelle sekä ohjattuna tasapainottaa pyörän
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tekee turvallisuusohjeita noudattaen renkaan irrotuksen ja asennuksen vanteelle sekä tasapainottaa pyörän
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	tekee turvallisuusohjeita noudattaen renkaan irrotuksen ja asennuksen vanteelle, tasapainottaa pyörän sekä arvioi renkaan kunnon perusteella alustan huoltotarvetta

Työvälineet, -koneet, materiaalit ja huoltotarvikkeiden käyttö	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• käyttää keskeisimpiä työvälineitä, -koneita ja materiaaleja tutuissa työtilanteissa ja tunnistaa riskit, mutta tarvitsee välillä ohjausta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• käyttää keskeisimpiä työvälineitä, -koneita ja materiaaleja tutuissa työtilanteissa annettujen ohjeiden mukaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• valitsee työhön sopivat työvälineet, -koneet sekä käyttää niitä ja materiaaleja vaihtelevissa työtilanteissa turvallisesti ja taloudellisesti

Asiakaspalvelu	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toimii yksinkertaisissa asiakaspalvelutilanteissa ja osaa kuunnella asiakasta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• toimii tavallisimmissa asiakaspalvelutilanteissa annettujen ohjeiden perusteella ja osaa tehdä kysymyksiä ajoneuvon korjaukseen liittyen
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• hoitaa työkohtaisen asiakaspalvelutilanteen ja osaa neuvoa asiakasta teknisissä asioissa vaihtelevissa tilanteissa huomioiden erilaiset asiakkaat

Kestävä kehitys	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• lajittelee jätteet ohjeiden mukaan.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• pitää työympäristön puhtaana ja järjestyksessä huomioiden kierrätyksen ja lajittelun merkityksen.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• pitää työpisteensä puhtaana ja järjestyksessä koko työvaiheen ajan huomioiden kierrätyksen ja lajittelun merkityksen.

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Asiakaspalvelu, korjausehdot ja lainsäädäntö	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tuntee asiakaspalvelun periaatteen • tuntee tärkeimmät moottoriajoneuvojen ja niiden osien korjausehdot (AUNE) • noudattaa omassa työssään ajoneuvon teknisistä vaatimuksista sovellettavaa lainsäädäntöä ja tärkeimpiä rengasalan määräyksiä annettujen ohjeiden mukaan

Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- tuntee asiakaspalvelun periaatteen ja osaa tehdä kysymyksiä - tuntee keskeisimmät moottoriajoneuvojen ja niiden osien korjausehdot (AUNE) - etsii tietoa lainsäädännön toteutumisesta työssään
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- tuntee asiakaspalvelun periaatteet, osaa hakea tarvittaessa ajoneuvon tekniikkaan liittyvää lisätietoa ja tuntee yrityksen arvot palveluun liittyen - tuntee keskeisimmät moottoriajoneuvojen ja niiden osien korjausehdot ja tarkistaa tarvittaessa kriittiset kohdat (AUNE) - varmistaa lainsäädännön toteutumisen työssään ja osaa neuvoa asiakasta rengassäädöksiin liittyen

Yrittäjyys	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	arvioi opastettuna oman työn merkitystä yrityksen kannattavuuteen sekä työvirheen merkitystä liikenneturvallisuukselle.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	arvioi oman työnteon merkitystä koko autoliikkeen toiminnassa
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	arvioi oman työnteon merkitystä koko autoliikkeen toiminnassa ja kehittää työtapojaan sen mukaisesti sekä tietää virheen korjauksesta aiheutuneet kustannukset yritystoiminnalle ja asiakastyytyväisyydelle

Auton kokonaisrakenteen ja järjestelmien toiminnan tunteminen	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tuntee pääpiirteissään auton tai moottoripyörän kokonaisrakenteen, järjestelmien toiminnan ja osien nimitykset
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tuntee tavanomaisimmin esiintyviä auton tai moottoripyörän kokonaisrakenteita, järjestelmien toimintoja ja osien nimityksiä
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	tuntee tavanomaisimmin käytetyt auton tai moottoripyörän kokonaisrakenteet, järjestelmien toiminnan ja osien nimitykset

Huolto-ohjeiden ja teknologian käyttö	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	käyttää huolto-ohjeita sekä ammatissaan tarvittavia tavanomaisia teknisiä ja tietoteknisiä järjestelmiä toistuvissa työtilanteissa, tarvitsee joskus ohjausta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	käyttää huolto-ohjeita ja ammatissaan tarvittavia teknisiä ja tietoteknisiä järjestelmiä toistuvissa työtilanteissa

Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• käyttää huolto-ohjeita ja hyödyntää monipuolisesti ammatissaan tarvittavia teknisiä ja tietoteknisiä järjestelmiä

Nesteet ja voiteluaineet	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tuntee nesteiden ja öljyjen luokituksen sekä öljymäärien merkityksen ja käyttää annettuja nesteitä ja öljyjä.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• valitsee ja käyttää ohjattuna valmistajan ohjeen mukaisia nesteitä ja öljyjä.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• valitsee ja käyttää valmistajan ohjeen mukaisia nesteitä ja öljyjä.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Oppiminen ja ongelmanratkaisu	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• suoriutuu tiedonhankinnassa ohjattuna • selviytyy tutuista tilanteista, mutta muuttuvissa ja valintatilanteissa tarvitsee ohjausta ja tukea • arvioi ohjattuna omaa työtään.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• hankkii tietoa ohjeiden mukaan • selviytyy muuttuvista ja valintatilanteista omaaloitteisesti • ottaa vastaan palautetta ja toimii palautteen mukaisesti
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• toimii oma-aloitteisesti tiedonhankkijana • toimii erilaisissa tilanteissa tarkoituksen mukaisesti ja löytää toiminnalleen vaihtoehtoisia toimintatapoja • kehittää toimintaansa saamansa palautteen pohjalta

Vuorovaikutus ja yhteistyö	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• pystyy toimimaan erilaisten ihmisten kanssa työyhteisössä ja ryhmässä ja pyytää tarvittaessa apua muilta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• toimii erilaisten ihmisten kanssa työyhteisössä ja ryhmässä
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tukee ja auttaa muita sekä ottaa työssään huomioon muut työyhteisön jäsenet

Ammattietiikka	
Opiskelija	

Tyydyttävä 1	noudattaa annettuja eettisiä ohjeita, sopimuksia ja säädöksiä sekä aikatauluja
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	noudattaa annettuja eettisiä ohjeita, sopimuksia sekä aikatauluja sekä toimii yrityksen arvojen mukaisesti
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	toimii opiskelu- ja työyhteisössä arvojen, tavoitteiden, eettisten ohjeiden, sopimusten ja säädösten mukaisesti vaihtelevissa tilanteissa sekä noudattaa aikatauluja

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- suhtautuu myönteisesti turvalliseen toimintaan sekä välttää riskejä työssään ja tuntee yleistiedot ensiavun antamisesta - noudattaa työstä annettuja turvallisuusohjeita eikä aiheuta vaaraa - käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimia, työvälineitä ja työmenetelmiä - käyttää ergonomisia työasentoja
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- vastaa toimintansa turvallisuudesta - noudattaa työyhteisön ohjeita ja ottaa työssään huomioon työyhteisön muut jäsenet - varmistaa työvälineiden ja materiaalien turvallisuuden sekä poistaa ja vie huoltoon vialliset työvälineet - ottaa oman työn suunnittelussa huomioon turvallisuus- ja terveystieteiden näkökohtia sekä ylläpitää työympäristön turvallisuutta ja ergonomisuutta
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- kehittää itsenäisesti toimintaansa turvallisemmaksi - havaitsee ja tunnistaa työhönsä liittyvät vaarat ja ilmoittaa niistä - osaa arvioida suojainten, työvälineiden ja työmenetelmien soveltuvuutta kyseiseen työhön - ottaa oman työn suunnittelussa huomioon turvallisuus- ja terveystieteiden näkökohtia sekä ylläpitää työympäristön turvallisuutta ja ergonomisuutta sekä soveltaa oppimaansa yllättävissäkin tilanteissa

Turvavarusteet ja ilmastointilaitte	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tietää ajoneuvon turvalaitteisiin ja ilmastointilaitteeseen liittyvät työturvallisuus ja ympäristötekijät ja pyroteknisten laitteiden käsittelyn.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tietää ajoneuvon turvalaitteisiin ja ilmastointilaitteeseen liittyvät työturvallisuus ja ympäristötekijät ja pyroteknisten laitteiden käsittelyn.
Hyvä 4	

Kiitettävä 5	tietää ajoneuvon turvalaitteisiin ja ilmastointilaitteeseen liittyvät työturvallisuus ja ympäristötekijät ja pyroteknisten laitteiden käsittelyn.
--------------	---

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä autokorjaamossa tai moottoripyöräkorjaamossa autoon tai moottoripyörään huollon. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.29. Auton korjaaminen, 45 osp (105703)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- jarrujen vian haun ja korjauksen
- pyörän tuentaan liittyvän vian haun ja korjauksen
- mitata ja säätää pyörien asentokulmat
- korjata perus-, yksilevykytkimen
- vaihtaa vetoakselin murrosnivelen
- tehdä auton tarkastuksen määräaikaikatsastusta varten
- käynnistinmoottorin ja latausgeneraattorin kunnon määrittämisen ja vaihdon
- diagnosoida kansitiivistevaurion
- tehdä ohivuotomittauksen perusmoottoriin
- tehdä pakokaasumittauksen bensiini- ja dieselmoottoriseen autoon
- kunnostaa ajovalot
- käyttää auton korjaukseen tarkoitettuja työvälineitä ja laitteita sekä säilyttää ja huoltaa niitä
- hoitaa asiakaspalvelutilanteen ja neuvoa asiakasta
- ottaa huomioon kuluttajansuojalain ja autoalan keskeisen lainsäädännön vaikutukset omassa työssään
- alalla tarvittavan sanaston
- auton kokonaisrakenteen ja järjestelmien toimintatavan sekä niihin liittyvien fysikaalisten ja kemiallisten ilmiöiden hyödyntämisen
- ottaa huomioon auton turvavarusteet korjauksia tehdessään
- ilmastointilaitteeseen liittyvät työturvallisuus ja ympäristötekijät
- käyttää korjaamon tietojärjestelmää.

Opiskelija tuntee

- moottorin ohjausjärjestelmän ja sähkökaavioiden periaatteen
- autokorjaamotoimintaan liittyvän pyroteknisten laitteiden käsittelyn
- ympäristö- ja työturvallisuusvaatimukset ilmastointilaitteisiin liittyen
- yrittäjyyden periaatteen korjaustöissä.

Arviointi

1. Työprosessin hallinta

Työn kokonaisuuden hallinta	
#Opiskelija	
Tyydyttävä 1	suunnittelee ja tekee ohjattuna työprosessiin kuuluvat työvaiheet

	noudattaa työaikoja ja toimii ohjattuna ohjeiden mukaisesti
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- suunnittelee annettujen ohjeiden mukaan työprosessin ja toteuttaa sen pääsääntöisesti itsenäisesti - noudattaa työaikoja ja annettuja ohjeita
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työprosessin itsenäisesti - noudattaa työaikoja ja suunnitelmia sekä neuvottelee mahdollisista poikkeamista

Taloudellinen ja laadukas toiminta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	toimii ohjattuna asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	toimii asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	toimii asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti ja kehittää omaa toimintaansa niiden saavuttamiseksi.

2. Työmenetelmien, #välineiden ja materiaalin hallinta

Jarrut	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tekee jarrujen korjauksen annettujen ohjeiden mukaan sekä opastettuna tarkastaa toimintakunnon korjauksen jälkeen
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tekee jarrujen korjauksen valmistajan ohjeiden mukaan ja tarkastaa toimintakunnon
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	tekee itsenäisesti jarrujen korjauksen ja tarkastuksen valmistajan ohjeiden mukaan ja ilmoittaa asiakkaalle mahdollisista lisätyötarpeista

Pyörän tuenta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tekee pyörän tuennan korjauksen annettujen ohjeiden mukaan
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tekee pyörän tuennan korjauksen valmistajan ohjeiden mukaan ja suorittaa pyörän asentokulmien tarkastuksen ja säädön ohjattuna
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	tekee itsenäisesti pyörän tuennan korjauksen valmistajan ohjeiden mukaan ja suorittaa pyörän asentokulmien tarkastuksen ja säädön

Voimansiirto	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tekee kytkimen korjauksen ohjattuna • tarkastaa ohjattuna vetonivelen mekaanisen kunnon
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tekee kytkimen korjauksen annettujen ohjeiden mukaan • vaihtaa ohjattuna nivelen valmistajan ohjeiden mukaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tekee kytkimen korjauksen valmistajan ohjeiden mukaan ja ilmoittaa asiakkaalle mahdollisista lisätöistä • vaihtaa nivelen valmistajan ohjeiden mukaan

Määräaikais-katsastustarkastus	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tekee ohjattuna auton tarkastuksen määräaikaikatsastusta varten
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tekee auton tarkastuksen ja päästömittaukset määräaikaikatsastusta varten
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tekee auton tarkastuksen ja päästömittaukset määräaikaikatsastusta varten sekä laatii korjausehdotuksen

Käynnistinmoottori ja generaattori	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• suorittaa ohjattuna käynnistinmoottorin tai generaattorin kunnon tarkastuksen ja vaihdon
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• suorittaa valmistajan ohjeiden mukaan käynnistinmoottorin tai generaattorin sekä virtapiirin kunnon tarkastuksen sekä erottaa virtapiirin vian laitteen viasta. Tekee akun kunnon tarkastuksen
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• suorittaa käynnistys- tai latausvirtapiirin tarkastuksen ja korjauksen. Tekee akun kunnon tarkastuksen

Moottori	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tehdä moottorin mekaanisen kunnon määrittelyn ja jäähdytysjärjestelmän painetestin ohjattuna
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tehdä moottorin mekaanisen kunnon määrittelyn ja jäähdytysjärjestelmän painetestin
Hyvä 4	

Kiitettävä 5	tehdä moottorin ohivuototestin sekä jäähdytysjärjestelmän painetestin ja päätelmien perusteella tehdä korjausehdotuksen
--------------	---

Ajovalojen kunnostus	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	osaa vaihtaa ajovalopolttimon ja suunnata ajovalot
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	osaa vaihtaa ajovalopolttimon ja suunnata ajovalot sekä ohjattuna suorittaa virtapiirin tarkastusta ja korjausta
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	osaa vaihtaa ajovalopolttimon, suunnata ajovalot sekä suorittaa virtapiirin tarkastusta ja korjausta

Työvälineiden, koneiden ja huoltotarvikkeiden käyttö	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	käyttää keskeisimpiä työvälineitä, -koneita ja testauslaitteita sekä materiaaleja tutuissa työtilanteissa ja tunnistaa riskit, mutta tarvitsee välillä ohjausta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	käyttää keskeisimpiä työvälineitä, -koneita ja testauslaitteita sekä materiaaleja tutuissa työtilanteissa annettujen ohjeiden mukaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	valitsee työhön sopivat työvälineet, -koneet sekä testauslaitteet ja käyttää niitä ja materiaaleja vaihtelevissa työtilanteissa turvallisesti ja taloudellisesti

Varaosien ja tarvikkeiden käyttö	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	käyttää annettuja varaosia ja tarvikkeita ohjattuna
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	käyttää annettuja varaosia ja tarvikkeita
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	valitsee ja käyttää varaosia ja tarvikkeita

Estetiikka	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	työskentelee ohjatusti työympäristön viihtyisyyteen vaikuttavien tekijöiden mukaisesti.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	työskentelee työympäristön viihtyisyyteen vaikuttavien tekijöiden mukaisesti.
Hyvä 4	

Kiitettävä 5	• toimii työympäristön viihtyisyyteen vaikuttavien tekijöiden edistämiseksi.
--------------	--

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Asiakaspalvelu	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tervehtii ja kuuntelee asiakasta korjaustyöhön liittyen
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tuntee asiakaspalvelun periaatteet ja kysyy asiakkaalta tarkentavia tietoja
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tuntee asiakaspalvelun periaatteet ja osaa neuvoa asiakasta

Korjausohjeiden käyttö	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• käyttää annettuja korjausohjeita ohjattuna
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• käyttää annettuja korjausohjeita
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• valitsee ja käyttää korjausohjeita

Nesteet ja voiteluaineet	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tuntee nesteiden ja öljyjen luokituksen sekä öljymäärien merkityksen ja käyttää annettuja nesteitä ja öljyjä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• valitsee ja käyttää ohjattuna valmistajan ohjeen mukaisia nesteitä ja öljyjä
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• valitsee ja käyttää valmistajan ohjeen mukaisia nesteitä ja öljyjä

Sähkötekniikan perusteet	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• osaa tulkita yleisimpiä autosähkötekniikan kaavioita • tuntee autosähkötekniikan peruslait ja osaa käyttää yleismittaria ohjattuna
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• osaa lukea kytkentäkaavioita ja tunnistaa ajoneuvon laitteita kaaviosta • osaa käyttää yleismittaria ja osaa hyödyntää autosähkötekniikan peruslakeja vianhaussa ja korjauksessa
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• osaa käyttää kytkentäkaavioita vianhakuun ja korjaukseen

	osaa etsiä eri tietolähteitä käyttäen kytkentäkaavioita vianhakuun, hyödyntää autosähkötekniikan peruslakeja vianhaussa ja korjauksessa sekä tehdä korjausehdotuksen saadun informaation perusteella
--	--

pyörät ja niiden asentokulmat	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tuntee rengaspaineiden, pyörimissuunnan ja kulutuspinnan urasyvyyden merkityksen ajoturvallisuuteen sekä pyörien asentokulmat
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tuntee pyörien asentokulmat ja niiden merkityksen auton ajettavuuteen sekä rengasmerkinnät ja renkaiden käyttöön liittyvät määräykset
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	osaa tehdä korjausehdotuksen saatujen asentokulmien mittaustulosten perusteella ja tuntee rengasmääräykset siten, että löytää tarvitsemansa tiedon

Voimansiirto	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tuntee voimansiirtojärjestelmän perusrakenteen ja kytkimen toiminnan
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	osaa määritellä kytkimen toimintakunnon
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	tietää kytkimen toimintakuntoa ylläpitävät tekijät

Moottori	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tuntee nelitahtimoottorin toiminnan
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tietää moottorin mekaanisen kunnon määrittelyn periaatteet
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	tietää moottorin toimintakuntoa ylläpitävät tekijät

Turvavarusteet ja ilmastointilaitte	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tietää ajoneuvon turvalaitteisiin ja ilmastointilaitteeseen liittyvät työturvallisuus ja ympäristötekijät ja pyroteknisten laitteiden käsittelyn
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tietää ajoneuvon turvalaitteisiin ja ilmastointilaitteeseen liittyvät työturvallisuus ja ympäristötekijät ja pyroteknisten laitteiden käsittelyn

Hyvä 4	
Kiitettävä 5	tietää ajoneuvon turvalaitteisiin ja ilmastointilaitteeseen liittyvät työturvallisuus ja ympäristötekijät ja pyroteknisten laitteiden käsittelyn

Tietojärjestelmät	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	käyttää korjaamon tietojärjestelmää ohjattuna
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	käyttää korjaamon tietojärjestelmää ohjeen mukaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	käyttää korjaamon tietojärjestelmää

Yrittäjyys	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	arvioi opastettuna oman työn merkitystä yrityksen kannattavuuteen sekä työvirheen merkitystä liikenneturvallisuudelle.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	arvioi työnteon ja yrittäjyyden merkitystä autoalalla sekä työvirheen merkitystä liikenneturvallisuudelle.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	tuntee työnteon ja yrittäjyyden merkityksen autoalalla sekä tietää virheen korjauksesta aiheutuvat kustannukset yritystoiminnalle ja asiakastyytyväsyydelle.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Oppiminen ja ongelmanratkaisu	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- suoriutuu tiedonhankinnassa ohjattuna - selviytyy tutuista tilanteista, mutta muuttuvissa ja valintatilanteissa tarvitsee ohjausta ja tukea - arvioi ohjattuna omaa työtään
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- hankkii tietoa ohjeiden mukaan - selviytyy muuttuvista ja valintatilanteista omaaloitteisesti - ottaa vastaan palautetta ja toimii palautteen mukaisesti
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- toimii oma-aloitteisesti tiedonhankkijana - toimii erilaisissa tilanteissa tarkoituksen mukaisesti ja löytää toiminnalleen vaihtoehtoisia toimintatapoja - kehittää toimintaansa saamansa palautteen pohjalta

Vuorovaikutus ja yhteistyö	
Opiskelija	

Tyydyttävä 1	pystyy toimimaan erilaisten ihmisten kanssa työyhteisössä ja ryhmässä ja pyytää tarvittaessa apua muilta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	toimii erilaisten ihmisten kanssa työyhteisössä ja ryhmässä
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	tukee ja auttaa muita sekä ottaa työssään huomioon muut työyhteisön jäsenet

Ammattietiikka	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	noudattaa annettuja eettisiä ohjeita, sopimuksia ja säädöksiä sekä aikatauluja
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	noudattaa annettuja eettisiä ohjeita, sopimuksia sekä aikatauluja sekä toimii yrityksen arvojen mukaisesti
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	toimii opiskelu- ja työyhteisössä arvojen, tavoitteiden, eettisten ohjeiden, sopimusten ja säädösten mukaisesti vaihtelevissa tilanteissa sekä noudattaa aikatauluja

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- suhtautuu myönteisesti turvalliseen toimintaan sekä välttää riskejä työssään ja tuntee yleistiedot ensiavun antamisesta - noudattaa työstä annettuja turvallisuusohjeita eikä aiheuta vaaraa - käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimia, työvälineitä ja työmenetelmiä - käyttää ergonomisia työasentoja.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- vastaa toimintansa turvallisuudesta - noudattaa työyhteisön ohjeita ja ottaa työssään huomioon työyhteisön muut jäsenet - varmistaa työvälineiden ja materiaalien turvallisuuden sekä poistaa ja vie huoltoon vialliset työvälineet - ottaa oman työn suunnittelussa huomioon turvallisuus- ja terveysnäkökohtia sekä ylläpitää työympäristön turvallisuutta ja ergonomisuutta.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- kehittää itsenäisesti toimintaansa turvallisemmaksi - havaitsee ja tunnistaa työhönsä liittyvät vaarat ja ilmoittaa niistä - osaa arvioida suojainten, työvälineiden ja työmenetelmien soveltuvuutta kyseiseen työhön - ottaa oman työn suunnittelussa huomioon turvallisuus- ja terveysnäkökohtia sekä ylläpitää työympäristön turvallisuutta ja ergonomisuutta sekä soveltaa oppimaansa yllättävissäkin tilanteissa.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä korjaustöitä ajoneuvokorjaamossa. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.30. Sähkövarusteiden mittauss ja korjaus, 15 osp (105730)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- tehdä uusien laitteiden sopeuttamisen ajoneuvon järjestelmiin
- ohjelmistojen päivittämisen
- etsiä eri tietolähteitä käyttäen korjausohjeet ja vianetsintäkaaviot
- lukea korjausohjeita ja kytkentäkaavioita
- käyttää mittaus- ja testauslaitteita
- testata ja korjata sähkövarusteita.

Opiskelija

- suorittaa SFS 6002 pätevyyden

Arviointi

1. Työprosessin hallinta

Oman työn suunnittelu ja suunnitelmallinen tekeminen	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• suunnittelee ja tekee ohjattuna työprosessin
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• suunnittelee annettujen ohjeiden mukaan työprosessin ja toteuttaa sen pääsääntöisesti itsenäisesti
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työprosessin itsenäisesti

Työn kokonaisuuden hallinta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• noudattaa työaikoja ja toimii ohjattuna työohjeiden mukaisesti
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• noudattaa työaikoja ja annettuja työohjeita
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• noudattaa työaikoja ja suunnitelmia sekä neuvottelee mahdollisista poikkeamista

Taloudellinen ja laadukas toiminta	
Opiskelija	

Tyydyttävä 1	• toimii ohjattuna asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• toimii asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• toimii asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti ja kehittää omaa toimintaansa niiden saavuttamiseksi.

2. Työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta

Tiedonhankinta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• hakee ohjattuna merkkikohtaisia korjausohjeita, lukee avustettuna kytkentäkaavioita
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• käyttää avustettuna työssään kytkentäkaavioita ja valmistajan antamia korjausohjeita
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• etsii eri tietolähteitä käyttäen korjausohjeet ja vianetsintäkaaviot ja käyttää niitä työssään

Mittaus- ja testauslaitteet	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• käyttää yleismittaria ja pakokaasuanalysaattoria annettujen ohjeiden mukaan
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• käyttää ohjattuna huolto- ja korjaustyössä tarvittavia diagnostiikkalaitteita
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• käyttää huolto- ja korjaustyössä tarvittavia diagnostiikkalaitteita

Sähkövarusteiden testaus ja korjaus	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tekee ohjattuna sähkövarusteiden testauksen auton valmistajan ohjeiden mukaisesti.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tekee sähkövarusteiden testauksen ja ohjattuna korjauksen auton valmistajan ohjeiden mukaisesti.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tekee sähkövarusteiden testauksen ja korjauksen auton valmistajan ohjeiden mukaisesti.

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Kaaviot ja Piirrosmerkit

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tuntee sähkötekniikan yleisimmät piirrosmerkit, tulkitsee ohjatusti järjestelmä- ja vianetsintäkaavioita
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	osaa tulkita järjestelmä- ja vianetsintäkaavioita
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	paikallistaa komponentteja kaavioita apuna käyttäen ja hyödyntää järjestelmä- ja vianetsintäkaaviota korjaus- ja diagnosointityössään

Sähkötekniikka	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tuntee autosähkötekniikan peruslait ja laskee yksinkertaisia sähkötekniisiä laskuja
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tietää autosähkötekniikan lainalaisuuksien vaikutuksen omaan työhönsä
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	osaa hyödyntää autosähkötekniikan osaamista sähkövarusteiden huolto- ja korjaustöissä

Mittaus- ja testauslaitteet	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tietää eri sähkötekniisten suureiden välisten erojen vaikutukset yleismittarin käyttöön.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	ymmärtää virheellisten kytkentöjen vaikutukset mittalaitteelle ja mittauskohteelle.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	osaa hyödyntää eri mittaus- ja testauslaitteiden ominaisuuksia työssään.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Kestävä kehitys	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- pitää työpaikkansa siistinä ja lajittelee jätteet opastettuna - tunnistaa erityyppisten puhdistus-, voitelu- ja polttoaineiden ympäristövaikutukset
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	pitää työpaikkansa siistinä ja järjestyksessä ja lajittelee jätteet
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	pitää työpaikkansa siistinä ja toimintaansa helpottavassa järjestyksessä sekä lajittelee jätteet

Arviointi	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tekee arviointitöitä opastettuna
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tekee tavallisimpia arviointitöitä ohjeitten perusteella
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tekee arviointityöt itsenäisesti

Vuorovaikutus- ja yhteistyökyky	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• keskustelee asiakkaan ja yhteistyökumppaneiden kanssa henkilökohtaisesti ja puhelimen välityksellä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tuntee tarvekartoituksen perusteet ja osaa kommunikoida ja tehdä yhteistyötä erilaisten ihmisten kanssa
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• hallitsee kyselytekniikan ja tarvekartoituksen ja osaa toimia työpaikan ja tavarantoimittajien eri henkilöiden ja henkilöstöryhmien kanssa

Terveys turvallisuus ja toimintakyky	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• asennoituu myönteisesti turvalliseen toimintaan sekä välttää riskejä työssään • ymmärtää ajoneuvojen matala- ja korkeajännitteisten järjestelmien käsittelyyn liittyvät toimintaperiaatteet • noudattaa työstä annettuja turvallisuusohjeita eikä aiheuta vaaraa itselleen • käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimeja, työvälineitä ja työmenetelmiä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• vastaa itsenäisesti toimintansa turvallisuudesta • osaa ajoneuvojen matala- ja korkeajännitteisten järjestelmien käsittelyn toimintaperiaatteet • noudattaa työyhteisön ohjeita ja huomioi työssään työyhteisön muut jäsenet • varmistaa työvälineiden ja materiaalien turvallisuuden sekä poistaa ja vie huoltoon vialliset työvälineet
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• kehittää toimintaansa turvallisemmaksi. • osaa työssään käsitellä ajoneuvojen matala- ja korkeajännitteisiä järjestelmiä (esim. hybridi- tai sähköauton jännitteettömäksi tekeminen) • havaitsee ja tunnistaa työhönsä liittyvät vaarat ja ilmoittaa niistä • osaa arvioida suojainten, työvälineiden ja työmenetelmien soveltuvuutta kyseiseen työhön

Ammattitaidon itsearviointi	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• arvioi ohjattuna omaa työtään
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• arvioi omaa työtään annettujen ohjeiden mukaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• arvioi oman työnsä laatua

Aloitekyky ja yrittäjyys	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• osaa arvioida käyttämänsä työajan ohjeaikaan.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• osaa arvioida, onko oma tehty työ yritykselle kannattavaa.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• osaa suunnitella työn kannattavaksi.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä sähkövarusteiden mittaus-, säätö- ja korjaustyötä autoalan korjaamossa. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.31. Rengastyöt, 15 osp (105728)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- henkilö- ja pakettiautojen sekä moottoripyörien rengastyöt työturvallisesti ottaen huomioon liikenneturvallisuuteen vaikuttavat tekijät
- renkaan vianmäärityksen periaatteet ja määritellä renkaan korjauskelpoisuuden sekä ajoneuvon korjaustarpeen
- käyttää ajoneuvonostimia ja työvälineitä ajoneuvon pyörän irrottamiseen ja kiinnittämiseen
- käyttää rengas- ja tasapainotuskonetta
- kiinnittää pyörän
- palvella asiakasta ja neuvoa rengasvalinnassa
- tarjota rengasalan tuotteita ja palveluita
- tehdä rengasalan töitä noudattaen kuluttajansuojalakia
- toimia ympäristönsuojeluvaatimusten mukaan
- renkaiden pinnoitukseen liittyvät prosessit
- raskaan kaluston pyöriin liittyvät turvallisuusseikat
- käyttää rengasalaa koskevaa lähdekirjallisuutta ja muita tietolähteitä
- rengasalan yleisimmät lainsäädösten perusasiat ja lakien, asetusten ja sopimusten vaikutuksen työhönsä.

Arviointi

1. Työprosessin hallinta

Työn kokonaisuuden hallinta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tekee rengastyöt ohjeiden mukaisesti.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	hankkii työmääräyksen mukaiset tuotteet sekä tekee työt omatoimisesti.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	kehittää työssään työmenetelmiä tilanteiden mukaan ja arvioi niiden toimivuutta.

2. Työmenetelmien, #välineiden ja materiaalin hallinta

Rengastyöt	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- tekee rengastyöt, niiden yhteydessä vaadittavat mittaukset, säädöt sekä korjaukset ja osien vaihdot ohjattuna - nostaa ajoneuvon turvallisesti kaikilla nostintyypeillä ohjattuna - tarkistaa silmämääräisesti, että ajoneuvon renkaat ovat liikenneturvallisessa kunnossa - suorittaa renkaan tubelesskorjauksen ohjattuna - kiinnittää pyörän kiristystiukkuuden huomioiden ohjeen mukaan
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- tekee rengastyöt, niiden yhteydessä vaadittavat mittaukset, säädöt sekä korjaukset ja osien vaihdot ohjeiden mukaisesti - nostaa ajoneuvon turvallisesti kaikilla nostintyypeillä itsenäisesti - tekee pyöräntuennan vianmäärityksen huomioiden liikenneturvallisuuteen vaikuttavat seikat - määrittää renkaan korjauskelpoisuuden ja suorittaa tubeless-korjauksen - kiinnittää pyörän kiristystiukkuuden huomioiden käyttäen tarvittavia tietolähteitä sekä työmenetelmiä
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- tekee rengastyöt ja niiden yhteydessä vaadittavat mittaukset, vika-analyysit, säädöt, korjaukset ja osien vaihdot - käyttää oikeaa nostotapaa ajoneuvojen erityispiirteet huomioiden - antaa korjausehdotuksen vianmäärityksen perusteella - määrittää kuorma-auton renkaan korjauskelpoisuuden ja suorittaa tubeless-korjauksen - kiinnittää pyörän kiristystiukkuuden huomioiden käyttäen tarvittavia tietolähteitä ja neuvoo asiakasta kiinnitykseen liittyen

Asiakaspalvelu	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	huomioi työtehtävissä asiakkaan toiveet.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	toimii työssään asiakaslähtöisesti ja informoi asiakasta tekemistään havainnoista.
Hyvä 4	

Kiitettävä 5	opastaa palvelutilanteessa asiakasta (rengas- ja vannevaihtoehdot, palvelut).
--------------	---

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Rengastyöt ja renkaan valinta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- tuntee renkaan rakenteen ja rengasmerkinnät sekä ohjattuna etsii tietoa STRO-normia käyttäen - käyttää ajoneuvokohtaisia asia- ja ohjekirjoja tiedonhakuun sekä tuntee renkaita koskevat keskeiset ohjeet ja määräykset
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- tietää renkaan ja vanteen valintaan vaikuttavat tekijät - tuntee yleisimmät rengasja vannetyypit sekä niiden merkinnät
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- osaa toiminnassaan ottaa huomioon rengaskoon muutokset - hyödyntää STRO-normistoa ja tietotekniikkaa tiedonhakuun

Pinnoitus	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tietää pinnoittamisen perusteet ja yleisimmät menetelmät
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tietää pinnoituksen taloudelliset ja ympäristölliset vaikutukset
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	tuntee pinnoitusprosessin eri työvaiheet

Lainsäädäntö ja määräykset	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- tietää rengasalan lainsäädösten perusasiat. - hallitsee rengasturvallisuus-korttikoulutuksen edellyttämät tiedot ja taidot.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	hyödyntää tietoa.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	opastaa asiakasta.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Kestävä kehitys	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	pitää työpaikkansa siistinä ja lajittelee jätteet opastettuna ja tunnistaa erityyppisten puhdistus-, voitelu- ja polttoaineiden ympäristövaikutukset
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	pitää työpaikkansa siistinä ja järjestyksessä ja lajittelee jätteet

Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• pitää työpaikkansa siistinä ja toimintaansa helpottavassa järjestyksessä sekä lajittelee jätteet

Arviointi	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tekee arviointitöitä opastettuna
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tekee tavallisimpia arviointitöitä ohjeitten perusteella
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tekee arviointityöt itsenäisesti

Vuorovaikutus- ja yhteistyökyky	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• keskustelee asiakkaan ja yhteistyökumppaneiden kanssa henkilökohtaisesti ja puhelimen välityksellä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tuntee tarvekartoituksen perusteet ja osaa kommunikoida ja tehdä yhteistyötä erilaisten ihmisten kanssa
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• hallitsee kyselytekniikan ja tarvekartoituksen ja osaa toimia työpaikan ja tavarantoimittajien eri henkilöiden ja henkilöstöryhmien kanssa

Terveys turvallisuus ja toimintakyky	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• asennoituu myönteisesti turvalliseen toimintaan sekä välttää riskejä työssään • osaa paineistaa renkaan turvallisesti • noudattaa työstä annettuja turvallisuusohjeita eikä aiheuta vaaraa itselleen • käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimeja, työvälineitä ja työmenetelmiä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• vastaa itsenäisesti toimintansa turvallisuudesta • osaa paineistaa renkaan turvallisesti huomioiden myös ympäristön • noudattaa työyhteisön ohjeita ja huomioi työssään työyhteisön muut jäsenet • varmistaa työvälineiden ja materiaalien turvallisuuden sekä poistaa ja vie huoltoon vialliset työvälineet
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• kehittää toimintaansa turvallisemmaksi. • osaa paineistaa renkaan turvallisesti ja omatoimisesti huolehtii laitteiden kunnosta • havaitsee ja tunnistaa työhönsä liittyvät vaarat ja ilmoittaa niistä

	osaa arvioida suojainten, työvälineiden ja työmenetelmien soveltuvuutta kyseiseen työhön
--	--

Ammattitaidon itsearviointi	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	arvioi ohjattuna omaa työtään
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	arvioi omaa työtään annettujen ohjeiden mukaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	arvioi oman työnsä laatua

Aloitekyky ja yrittäjäyys	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	osaa arvioida käyttämänsä työajan ohjeaikaan.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	osaa arvioida, onko oma tehty työ yritykselle kannattavaa.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	osaa suunnitella työn kannattavaksi.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä ajoneuvojen renkaiden huolto- ja korjaustöitä ajoneuvokorjaamossa tai rengasliikkeessä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.32. Kuorma-auton alusta- ja hallintalaitteiden korjaus, 15 osp (105711)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- paineilmajärjestelmän korjauksen
- lehtijousen vaihdon
- akseliston tuennan korjauksen
- pyörien asentokulmien mittauksen ja säädön
- pyörän navan korjauksen ja laakereiden vaihdon.

Opiskelija tuntee

- paineilmajarru- ja jousitusjärjestelmän rakenteen.

Arviointi

1. Työprosessin hallinta

Oman työn suunnittelu ja suunnitelmallinen tekeminen
--

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• suunnittelee ja tekee ohjattuna työprosessin
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• suunnittelee annettujen ohjeiden mukaan työprosessin ja toteuttaa sen pääsääntöisesti itsenäisesti
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työprosessin itsenäisesti

Työn kokonaisuuden hallinta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• noudattaa työaikoja ja toimii ohjattuna työohjeiden mukaisesti
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• noudattaa työaikoja ja annettuja työohjeita
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• noudattaa työaikoja ja suunnitelmia sekä neuvottelee mahdollisista poikkeamista

Taloudellinen ja laadukas toiminta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toimii ohjattuna asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• toimii asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• toimii asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti ja kehittää omaa toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta

Paineilmajärjestelmän korjaus	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tekee paineilmajärjestelmän korjauksen ohjattuna
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tekee paineilmajärjestelmän korjauksen ja testaa järjestelmän toiminnan annettujen ohjeiden mukaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tekee paineilmajärjestelmän korjauksen ja testauksen

Lehtijousirakenteen tarkastukset	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarkastaa pyöräntuennan ja lehtijousen ohjattuna
Tyydyttävä 2	

Hyvä 3	tarkastaa jousipakan kunnon ja kiinnityksen akselistoon ja informoi asiakasta korjaustarpeesta
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	vaihtaa jousipakan annettujen ohjeiden mukaisesti noudattaen työturvallisuudesta annettuja ohjeita

Akseliston tuenta ja pyörän asentokulmien säätö	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tekee pyörän tuennan korjauksen valmistajan ohjeiden mukaan
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tekee pyörän tuennan korjauksen valmistajan ohjeiden mukaan ja suorittaa pyörän asentokulmien tarkastuksen ja säädön ohjattuna
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	tekee pyörän tuennan korjauksen ja suorittaa pyörän asentokulmien tarkastuksen ja säädön

Pyörän navan korjaus	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tarkastaa pyörän navan laakerivälyksen.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tarkastaa pyörän navan laakerivälyksen ja tarvittaessa säätää sen valmistajan ohjeen mukaan.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	tarkastaa pyörän navan laakerin kunnon sekä suorittaa laakerin vaihdon ja välyksen säädön valmistajan ohjeen mukaan.

Asiakaspalvelu	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	kuuntelee asiakasta.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tekee asiakkaalle tarkentavia kysymyksiä korjauksiin liittyen.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	neuvoo asiakasta tämän ajoneuvoon liittyen.

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Asiakaspalvelu	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tuntee tärkeimmät asiakaspalvelun periaatteet
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tuntee asiakaspalvelun periaatteet ja osaa tehdä kysymyksiä
Hyvä 4	

Kiitettävä 5	tuntee asiakaspalvelun periaatteet ja osaa hakea tarvittaessa lisätietoa
--------------	--

Korjausehdot ja lainsäädäntö	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- tuntee tärkeimmät moottoriajoneuvojen ja niiden osien korjausehdot - tuntee keskeisen autoalan lainsäädännön
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- tuntee keskeisimmät moottoriajoneuvojen ja niiden osien korjausehdot - etsii opastettuna tarvittaessa tietoa lainsäädännön toteutumiseen työssään
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- tuntee keskeisimmät moottoriajoneuvojen ja niiden osien korjausehdot ja tarkistaa tarvittaessa kriittiset kohdat - varmistaa lainsäädännön toteutumisen työssään

Yrittäjyys	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	arvioi opastettuna työnteon ja yrittäjyyden merkitystä autoalalla
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	arvioi työnteon ja yrittäjyyden merkitystä autoalalla
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	tuntee työnteon ja yrittäjyyden merkityksen autoalalla

Pyörän asentokulmat	
Tyydyttävä 1	tuntee pyörien asentokulmat
Hyvä 2	tuntee pyörien asentokulmat ja niiden merkityksen auton ajettavuuteen
Kiitettävä 3	osaa tehdä korjausehdotuksen saatujen mittaustulosten perusteella

Paineilmajarru- ja jousitusjärjestelmän rakenne	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	osaa järjestelmän keskeisimmät piirrosmerkit
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	lukee merkkikohtaista järjestelmäkaaviota ja paikallistaa keskeisimmät järjestelmän komponentit
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	käyttää vianetsinnässä merkkikohtaista järjestelmäkaaviota

Pyörän navan rakenne	
Opiskelija	

Tyydyttävä 1	tuntee yleisimmät pyörän laakerointiperiaatteet.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tietää laakerin asennuksen perusperiaatteet.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	tietää oikean laakerivälyksen vaikutuksen laakerin ikään.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Kestävä kehitys	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- pitää työpaikkansa siistinä ja lajittelee jätteet opastettuna - tunnistaa erityyppisten puhdistus-, voitelu- ja polttoaineiden ympäristövaikutukset
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	pitää työpaikkansa siistinä ja järjestyksessä ja lajittelee jätteet
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	pitää työpaikkansa siistinä ja toimintaansa helpottavassa järjestyksessä sekä lajittelee jätteet

Arviointi	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tekee arviointitöitä opastettuna
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tekee tavallisimpia arviointitöitä ohjeitten perusteella
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	tekee arviointityöt itsenäisesti

Vuorovaikutus- ja yhteistyökyky	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	keskustelee asiakkaan ja yhteistyökumppaneiden kanssa henkilökohtaisesti ja puhelimen välityksellä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tuntee tarvekartoituksen perusteet ja osaa kommunikoida ja tehdä yhteistyötä erilaisten ihmisten kanssa
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	hallitsee kyselytekniikan ja tarvekartoituksen ja osaa toimia työpaikan ja tavarantoimittajien eri henkilöiden ja henkilöstöryhmien kanssa

Terveys turvallisuus ja toimintakyky	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- asennoituu myönteisesti turvalliseen toimintaan sekä välttää riskejä työssään - osaa paineistaa renkaan turvallisesti

	- noudattaa työstä annettuja turvallisuusohjeita eikä aiheuta vaaraa itselleen - käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimeja, työvälineitä ja työmenetelmiä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- vastaa itsenäisesti toimintansa turvallisuudesta - osaa paineistaa renkaan turvallisesti huomioiden myös ympäristön - noudattaa työyhteisön ohjeita ja huomioi työssään työyhteisön muut jäsenet - varmistaa työvälineiden ja materiaalien turvallisuuden sekä poistaa ja vie huoltoon vialliset työvälineet
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- kehittää toimintaansa turvallisemmaksi. - osaa paineistaa renkaan turvallisesti ja omatoimisesti huolehtii laitteiden kunnosta - havaitsee ja tunnistaa työhönsä liittyvät vaarat ja ilmoittaa niistä - osaa arvioida suojainten, työvälineiden ja työmenetelmien soveltuvuutta kyseiseen työhön

Ammattitaidon itsearviointi	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	arvioi ohjattuna omaa työtään
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	arvioi omaa työtään annettujen ohjeiden mukaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	arvioi oman työnsä laatua

Aloitekyky ja yrittäjyys	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	osaa arvioida käyttämänsä työajan ohjeaikaan.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	osaa arvioida, onko oma tehty työ yritykselle kannattavaa.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	osaa suunnitella työn kannattavaksi.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä huolto- ja korjaustöitä hyötyajoneuvokorjaamossa. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.33. Moottorin ja voimansiirron huolto ja korjaus, 15 osp (105719)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- korjata moottorin tai voimansiirron öljyvuodot
- hakea ja korjata moottorin ja voimansiirron ohjausjärjestelmän vian
- hakea ja korjata polttonestelaitteiden vian
- vaihtaa tai korjata moottorin apulaitteita
- korjata kytkimen
- korjata ja linjata nivelakseliston.

Arviointi

1. Työprosessin hallinta

Työn kokonaisuuden hallinta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• suunnittelee ja tekee ohjattuna työprosessiin kuuluvat työvaiheet • noudattaa työaikoja ja toimii ohjattuna ohjeiden mukaisesti
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• suunnittelee annettujen ohjeiden mukaan työprosessin ja toteuttaa sen pääsääntöisesti itsenäisesti • noudattaa työaikoja ja annettuja ohjeita
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työprosessin itsenäisesti • noudattaa työaikoja ja suunnitelmia sekä neuvottelee mahdollisista poikkeamista

Taloudellinen ja laadukas toiminta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toimii ohjattuna asetettujen laatu- ja talous tavoitteiden mukaisesti.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• toimii asetettujen laatu- ja talous tavoitteiden mukaisesti.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• toimii asetettujen laatu- ja talous tavoitteiden mukaisesti ja kehittää omaa toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta

Moottorin ja voimansiirron öljyvuodot	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• erottaa moottorin ja voimansiirron öljyvuodot toisistaan ja tekee korjauksen ohjattuna

Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	erottaa moottorin ja voimansiirron öljyvuodot toisistaan ja tekee korjauksen annettujen ohjeiden mukaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	erottaa moottorin ja voimansiirron öljyvuodot toisistaan ja tekee korjauksen

Moottorin ja voimansiirron ohjausjärjestelmien vianhaku ja korjaus	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tekee moottorin ja voimansiirron ohjausjärjestelmien tarkistuksen ja korjauksen ohjattuna
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tekee moottorin ja voimansiirron ohjausjärjestelmien tarkistuksen ja korjauksen annettujen ohjeiden mukaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	tekee moottorin ja voimansiirron ohjausjärjestelmien tarkistuksen ja korjauksen

Polttonestelaitteiden vianhaku ja korjaus	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tekee polttonestelaitteiden vianhaun ja korjauksen ohjattuna
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tekee polttonestelaitteiden vianhaun ja korjauksen annettujen ohjeiden mukaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	tekee polttonestelaitteiden vianhaun ja korjauksen

Moottorin apulaitteet	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tekee moottorin apulaitteiden vaihdon tai korjauksen ohjattuna
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tekee moottorin apulaitteiden vaihdon tai korjauksen annettujen ohjeiden mukaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	tekee moottorin apulaitteiden vaihdon tai ja korjauksen

Kytkin	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tekee kytkimen korjauksen ohjattuna
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tekee kytkimen korjauksen annettujen ohjeiden mukaan
Hyvä 4	

Kiitettävä 5	• tekee kytkimen korjauksen
--------------	---

Nivelakselisto	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tekee nivelakseliston korjauksen ja asennuksen ohjattuna
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tekee nivelakseliston korjauksen ja asennuksen annettujen ohjeiden mukaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tekee nivelakseliston korjauksen ja asennuksen

Työvälineiden käyttö	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• käyttää annettuja erikoistyövälineitä ohjattuna
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• käyttää testauslaitteita ohjattuna
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• käyttää tarvittavia työvälineitä ja testauslaitteita

Varaosien ja tarvikkeiden käyttö	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• käyttää annettuja varaosia ja tarvikkeita ohjattuna.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• käyttää annettuja varaosia ja tarvikkeita.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• valitsee ja käyttää varaosia ja tarvikkeita.

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Huolto- ja korjausohjeiden käyttö	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• käyttää merkkikohtaisia huolto- ja korjausohjeita ohjattuna
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• käyttää merkkikohtaisia huolto- ja korjausohjeita
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• soveltaa ja käyttää huollosta ja korjauksesta annettuja yleisohjeita ja etsii päivitettyä tietoa.

Nesteet ja voiteluaineet	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tuntee nesteiden ja öljyjen luokituksen sekä öljymäärien merkityksen ja käyttää annettuja nesteitä ja öljyjä

Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• valitsee ja käyttää ohjattuna valmistajan ohjeen mukaisia nesteitä ja öljyjä
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• valitsee ja käyttää valmistajan ohjeen mukaisia nesteitä ja öljyjä

Viranomaismääräykset	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tietää työskentelyä ohjaavista viranomaismääräyksistä.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tietää viranomaismääräysten vaikutuksen korjaustöiden suorittamiseen.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• osaa työskennellä viranomaismääräysten antamien ohjeiden mukaan.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Kestävä kehitys	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• pitää työpaikkansa siistinä ja lajittelee jätteet opastettuna • tunnistaa erityyppisten puhdistus-, voitelu- ja polttoaineiden ympäristövaikutukset
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• pitää työpaikkansa siistinä ja järjestyksessä ja lajittelee jätteet
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• pitää työpaikkansa siistinä ja toimintaansa helpottavassa järjestyksessä sekä lajittelee jätteet

Arviointi	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tekee arviointitöitä opastettuna
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tekee tavallisimpia arviointitöitä ohjeitten perusteella
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tekee arviointityöt itsenäisesti

Vuorovaikutus- ja yhteistyökyky	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• keskustelee asiakkaan ja yhteistyökumppaneiden kanssa henkilökohtaisesti ja puhelimen välityksellä
Tyydyttävä 2	

Hyvä 3	tuntee tarvekartoituksen perusteet ja osaa kommunikoida ja tehdä yhteistyötä erilaisten ihmisten kanssa
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	hallitsee kyselytekniikan ja tarvekartoituksen ja osaa toimia työpaikan ja tavarantoimittajien eri henkilöiden ja henkilöstöryhmien kanssa

Terveys turvallisuus ja toimintakyky	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- asennoituu myönteisesti turvalliseen toimintaan sekä välttää riskejä työssään - noudattaa työstä annettuja turvallisuusohjeita eikä aiheuta vaaraa itselleen - käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimia, työvälineitä ja työmenetelmiä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- vastaa itsenäisesti toimintansa turvallisuudesta - noudattaa työyhteisön ohjeita ja huomioi työssään työyhteisön muut jäsenet - varmistaa työvälineiden ja materiaalien turvallisuuden sekä poistaa ja vie huoltoon vialliset työvälineet
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- kehittää toimintaansa turvallisemmaksi. - havaitsee ja tunnistaa työhönsä liittyvät vaarat ja ilmoittaa niistä - osaa arvioida suojainten, työvälineiden ja työmenetelmien soveltuvuutta kyseiseen työhön

Ammattitaidon itsearviointi	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	arvioi ohjattuna omaa työtään
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	arvioi omaa työtään annettujen ohjeiden mukaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	arvioi oman työnsä laatua

Aloitekyky ja yrittäjäyys	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	osaa arvioida käyttämänsä työajan ohjeaikaan.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	osaa arvioida, onko oma tehty työ yritykselle kannattavaa.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	osaa suunnitella työn kannattavaksi.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä moottorin- ja voimansiirronkorjaustöitä autokorjaamossa. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.34. Hydrauliikka- ja pneumatiikkajärjestelmien korjaus, 15 osp (105709)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- valita oikeat öljyalaadut
- suorittaa hydrauliikka- ja pneumatiikkajärjestelmän korjaustöitä
- paine- ja virtausmittaukset
- huoltaa järjestelmän
- hydrauliikan ja pneumatiikan yleisimmät piirrosmerkit
- lukea järjestelmäkaavioita
- vianetsinnän perusperiaatteet
- esiohjauksen perusperiaatteet
- huomioida työturvallisuuteen liittyvät erityispiirteet
- ottaa työn vastaan ja palvella asiakasta.

Opiskelija tuntee

- yleisimpien toimilaitteiden toimintaperiaatteet.

Arviointi

1. Työprosessin hallinta

Oman työn suunnittelu ja suunnitelmallinen tekeminen	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• suunnittelee ja tekee ohjattuna työprosessin
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• suunnittelee annettujen ohjeiden mukaan työprosessin ja toteuttaa sen pääsääntöisesti itsenäisesti
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työprosessin itsenäisesti

Työn kokonaisuuden hallinta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• noudattaa työaikoja ja toimii ohjattuna työohjeiden mukaisesti
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• noudattaa työaikoja ja annettuja työohjeita
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• noudattaa työaikoja ja suunnitelmia sekä neuvottelee mahdollisista poikkeamista

Taloudellinen ja laadukas toiminta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toimii ohjattuna asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• toimii asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• toimii asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti ja kehittää omaa toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Työmenetelmien, #välineiden ja materiaalin hallinta

Öljyt	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tuntee oikeiden öljylaatujen ja öljymäärien merkityksen ja käyttää annettuja öljyjä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• valitsee ja käyttää ohjattuna valmistajan ohjeen mukaisia öljyjä
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• valitsee ja käyttää valmistajan ohjeen mukaisia öljyjä

Järjestelmän korjaus	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• suorittaa avustettuna järjestelmän korjauksen työturvallisuuden huomioiden
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• suorittaa järjestelmän korjauksen annettujen ohjeiden mukaan työturvallisuuden huomioiden
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• suorittaa itsenäisesti järjestelmän korjauksen annettujen ohjeiden mukaan työturvallisuuden huomioiden

Järjestelmän mittaukset	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• valitsee mittarin ja mittaa järjestelmän paineen työturvallisuuden huomioiden
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• valitsee mittarin ja suorittaa avustettuna järjestelmän virtausmittauksen työturvallisuuden huomioiden
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• suorittaa järjestelmän mittaukset työturvallisuuden huomioiden

Huolto

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tekee ohjattuna järjestelmän huollon valmistajan ohjeiden mukaisesti kuluttajansuojan edellyttämää huolellisuutta noudattaen.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tekee järjestelmän huollon valmistajan ohjeiden mukaisesti kuluttajansuojan edellyttämää huolellisuutta noudattaen.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	tekee itsenäisesti järjestelmän huollon kuluttajansuojan edellyttämää huolellisuutta noudattaen.

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Piirrosmerkit	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tuntee yleisimmät piirrosmerkit
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	osaa tulkita järjestelmäkaavioita
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	paikallistaa komponentteja kaavioita apuna käyttäen

Putkisto	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tuntee putkiston rakenteen perusperiaatteet
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tuntee putkiston korjauksen periaatteet
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	tietää komponenttien toiminnan vaikutuksen putkiston korjaukseen

Järjestelmän toiminta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tuntee järjestelmän toimintaperiaatteen
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tuntee yksittäisen toimilaitteen käyttötarkoituksen ja toimintaperiaatteen
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	tuntee eri laitteiden toiminnallisen riippuvuuden toisistaan

Vianetsintä	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tietää vianetsinnän merkityksen työlleen

Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tuntee vianetsinnän peruseriaatteen
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	osaa hyödyntää vianetsinnän periaatteita työssään

Esiohjaus	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tunnistaa esiohjauksen olemassaolon työtä aloittaessaan.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tietää esiohjauksen olemassaolon vaikutukset työskentelyyn.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	tuntee sähköiset, hydrauliset ja pneumaattiset esiohjauseriaatteen.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Kestävä kehitys	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- pitää työpaikkansa siistinä ja lajittelee jätteet opastettuna - tunnistaa erityyppisten puhdistus-, voitelu- ja polttoaineiden ympäristövaikutukset
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	pitää työpaikkansa siistinä ja järjestyksessä ja lajittelee jätteet
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	pitää työpaikkansa siistinä ja toimintaansa helpottavassa järjestyksessä sekä lajittelee jätteet

Arviointi	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tekee arviointitöitä opastettuna
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tekee tavallisimpia arviointitöitä ohjeitten perusteella
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	tekee arviointityöt itsenäisesti

Vuorovaikutus- ja yhteistyökyky	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	keskustelee asiakkaan ja yhteistyökumppaneiden kanssa henkilökohtaisesti ja puhelimen välityksellä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tuntee tarvekartoituksen perusteet ja osaa kommunikoida ja tehdä yhteistyötä erilaisten ihmisten kanssa

Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• hallitsee kyselytekniikan ja tarvekartoituksen ja osaa toimia työpaikan ja tavarantoimittajien eri henkilöiden ja henkilöstöryhmien kanssa

Terveys turvallisuus ja toimintakyky	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• asennoituu myönteisesti turvalliseen toimintaan sekä välttää riskejä työssään • osaa paineistaa renkaan turvallisesti • noudattaa työstä annettuja turvallisuusohjeita eikä aiheuta vaaraa itselleen • käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimia, työvälineitä ja työmenetelmiä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• vastaa itsenäisesti toimintansa turvallisuudesta • osaa paineistaa renkaan turvallisesti huomioiden myös ympäristön • noudattaa työyhteisön ohjeita ja huomioi työssään työyhteisön muut jäsenet • varmistaa työvälineiden ja materiaalien turvallisuuden sekä poistaa ja vie huoltoon vialliset työvälineet
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• kehittää toimintaansa turvallisemmaksi. • osaa paineistaa renkaan turvallisesti ja omatoimisesti huolehtii laitteiden kunnosta • havaitsee ja tunnistaa työhönsä liittyvät vaarat ja ilmoittaa niistä • osaa arvioida suojainten, työvälineiden ja työmenetelmien soveltuvuutta kyseiseen työhön

Ammattitaidon itsearviointi	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• arvioi ohjattuna omaa työtään
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• arvioi omaa työtään annettujen ohjeiden mukaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• arvioi oman työnsä laatua

Aloitekyky ja yrittäjäyys	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• osaa arvioida käyttämänsä työajan ohjeaikaan.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• osaa arvioida, onko oma tehty työ yritykselle kannattavaa.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• osaa suunnitella työn kannattavaksi.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä hydraulikan ja pneumatiikan korjaustöitä ajoneuvokorjaamossa. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.35. Paineilmajarrujen testaus ja korjaus, 15 osp (105723)

Ammattitaitovaatimukset

##Opiskelija osaa

- jarrun korjauksen
- sovitussajon
- viranomais määräykset.

Opiskelija tuntee

- paineilmajarru ja -jousitusjärjestelmän toiminnan.

Arviointi

1. Työprosessin hallinta

Oman työn suunnittelu ja suunnitelmallinen tekeminen	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• suunnittelee ja tekee ohjattuna työprosessin
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• suunnittelee annettujen ohjeiden mukaan työprosessin ja toteuttaa sen pääsääntöisesti itsenäisesti
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työprosessin itsenäisesti

Työn kokonaisuuden hallinta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• noudattaa työaikoja ja toimii ohjattuna työohjeiden mukaisesti
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• noudattaa työaikoja ja annettuja työohjeita
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• noudattaa työaikoja ja suunnitelmia sekä neuvottelee mahdollisista poikkeamista

Taloudellinen ja laadukas toiminta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toimii ohjattuna asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti.

Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• toimii asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• toimii asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti ja kehittää omaa toimintaansa niiden saavuttamiseksi.

2. Työmenetelmien, #välineiden ja materiaalin hallinta

Jarrujen korjaus	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• osaa ohjattuna vaihtaa levyjarrun huolto-osat ja tarkistaa jarrusatulan liikkuvuuden
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• osaa valmistajan ohjeita noudattaen vaihtaa levyjarrun ja rumpujarrun huoltoosat ja tarkistaa käyttölaitteiden toimivuuden
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• osaa valmistajan ohjeita noudattaen vaihtaa levyjarrun ja rumpujarrun huolto-osat ja tarkistaa käyttölaitteiden toimivuuden sekä informoi asiakasta mahdollisten lisätöiden tarpeellisuudesta

Sovitusajo	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• osaa ohjattuna kytkeä sovitussajossa tarvittavat mittaus- ja testauslaitteet.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• osaa ohjeiden mukaisesti kytkeä sovitussajossa tarvittavat mittaus- ja testauslaitteet ja suorittaa ohjattuna testiajon.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• osaa ohjeiden mukaisesti kytkeä sovitussajossa tarvittavat mittaus- ja testauslaitteet ja suorittaa testiajon.

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Paineilmajarru- ja jousitusjärjestelmän rakenne	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tuntee järjestelmän keskeisimmät piirrosmerkit
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• lukee merkkikohtaista järjestelmäkaaviota ja paikallistaa keskeisimmät järjestelmän komponentit
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• käyttää vianetsinnässä merkkikohtaista järjestelmäkaaviota ja paikallistaa komponentteja kaavioita apuna käyttäen

Sovitusajo

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• ymmärtää sovituksen tarkoituksen ja merkityksen
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• osaa ohjattuna valmistella ajoneuvon tietokonepohjaista sovitussajoa varten
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• suorittaa tietokonepohjaisen sovitussajon ja tulkitsee saatuja mittaustuloksia viranomaisten antamien ohjeiden avulla

Viranomaismääräykset	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tietää työskentelyä ohjaavista viranomaismääräyksistä sekä A- ja B-luvista.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tietää viranomaismääräysten vaikutuksen korjaustöiden suorittamiseen.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tietää A- ja B-lupien eron ja osaa työskennellä niiden antamien ohjeiden mukaan.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Kestävä kehitys	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• pitää työpaikkansa siistinä ja lajittelee jätteet opastettuna • tunnistaa erityyppisten puhdistus-, voitelu- ja polttoaineiden ympäristövaikutukset
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• pitää työpaikkansa siistinä ja järjestyksessä ja lajittelee jätteet
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• pitää työpaikkansa siistinä ja toimintaansa helpottavassa järjestyksessä sekä lajittelee jätteet

Arviointi	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tekee arviointitöitä opastettuna
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tekee tavallisimpia arviointitöitä ohjeitten perusteella
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tekee arviointityöt itsenäisesti

Vuorovaikutus- ja yhteistyökyky	
Opiskelija	

Tyydyttävä 1	• keskustelee asiakkaan ja yhteistyökumppaneiden kanssa henkilökohtaisesti ja puhelimen välityksellä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tuntee tarvekartoituksen perusteet ja osaa kommunikoida ja tehdä yhteistyötä erilaisten ihmisten kanssa
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• hallitsee kyselytekniikan ja tarvekartoituksen ja osaa toimia työpaikan ja tavarantoimittajien eri henkilöiden ja henkilöstöryhmien kanssa

Terveys turvallisuus ja toimintakyky	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• asennoituu myönteisesti turvalliseen toimintaan sekä välttää riskejä työssään • osaa paineistaa renkaan turvallisesti • noudattaa työstä annettuja turvallisuusohjeita eikä aiheuta vaaraa itselleen • käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimia, työvälineitä ja työmenetelmiä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• vastaa itsenäisesti toimintansa turvallisuudesta • osaa paineistaa renkaan turvallisesti huomioiden myös ympäristön • noudattaa työyhteisön ohjeita ja huomioi työssään työyhteisön muut jäsenet • varmistaa työvälineiden ja materiaalien turvallisuuden sekä poistaa ja vie huoltoon vialliset työvälineet
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• kehittää toimintaansa turvallisemmaksi. • osaa paineistaa renkaan turvallisesti ja omatoimisesti huolehtii laitteiden kunnosta • havaitsee ja tunnistaa työhönsä liittyvät vaarat ja ilmoittaa niistä • osaa arvioida suojainten, työvälineiden ja työmenetelmien soveltuvuutta kyseiseen työhön

Ammattitaidon itsearviointi	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• arvioi ohjattuna omaa työtään
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• arvioi omaa työtään annettujen ohjeiden mukaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• arvioi oman työnsä laatua

Aloitekyky ja yrittäjyys	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• osaa arvioida käyttämänsä työajan ohjeaikaan.
Tyydyttävä 2	

Hyvä 3	osaa arvioida, onko oma tehty työ yritykselle kannattavaa.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	osaa suunnitella työn kannattavaksi.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä paineilmajarrujen huolto-, korjaus-, ja sovitustöitä hyötyajoneuvokorjaamossa. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.36. Varaosamyyntityö ja asiakaspalvelu, 30 osp (105734)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- huomioida asiakkaan ja tervehtiä
- tehdä tarvekartoituksen asiakkaan kuvauksen perusteella
- edustamiensa ajoneuvojen ja tuotteiden tekniikan
- edustamansa liikkeen varaosaohjelmat ja luettelot (EPC)
- autoalaa koskevaa lainsäädäntöä ja sopimuksia siten, että pystyy neuvomaan asiakasta auton varusteluun kuuluvissa asioissa
- esittää asiakkaan tarvitsemia lisäosia, tarvikkeita ja palveluita
- viedä myyntiprosessin päätökseen asiakasta tyydyttävällä tavalla
- toimia myyntikampanjan tavoitteiden mukaisesti
- pitää myymäläympäristön esteettisesti sellaisena, jossa asiakkaat viihtyvät.

Arviointi

Työprosessin hallinta

Oman työn suunnittelu ja suunnitelmallinen tekeminen	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	suunnittelee ja tekee ohjattuna työprosessin
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	suunnittelee annettujen ohjeiden mukaan työprosessin ja toteuttaa sen pääsääntöisesti itsenäisesti
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	suunnittelee ja toteuttaa työprosessin itsenäisesti

Työn kokonaisuuden hallinta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	noudattaa työaikoja ja toimii ohjattuna ohjeiden mukaisesti
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	noudattaa työaikoja ja annettuja ohjeita
Hyvä 4	

Kiitettävä 5	noudattaa työaikoja ja suunnitelmia sekä neuvottelee mahdollisista poikkeamista
--------------	---

Taloudellinen ja laadukas toiminta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	toimii ohjattuna asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	toimii asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	toimii asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti ja kehittää omaa toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta

Asiakaspalvelu	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	huomioi asiakkaan ja tervehtii häntä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	selviää työhön liittyvästä asiakaspalvelusta
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- osaa toimia asiakasta palvellen työn eri vaiheissa - osaa toimia erilaisissa vuorovaikutus- ja palvelutilanteissa kohteliaasti ja aktiivisesti

Myyntityö	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- sijoittaa myytävät tuotteet liikkeen tyylin mukaisesti - hakee ja esittelee asiakkaan haluaman tuotteen
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- osallistuu aktiivisesti liikkeen markkinointiin - osaa hakea ja esitellä asiakkaan haluaman tuotteen ja tarjota lisämyyntiä
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- toimii myyntikampanjan tavoitteiden mukaisesti - hakee ja esittelee asiakkaalle asiakkaan tarvitseman kokonaispalvelun

Mediaosaaminen	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	osaa ohjattuna etsiä tuotetietoja eri medioista
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tuntee eri medioiden käyttömahdollisuudet
Hyvä 4	

Kiitettävä 5	hyödyntää eri medioita omassa toiminnassaan
--------------	---

Käytös ja pukeutuminen	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	ilmaisee ohjattuna pukeutumisellaan liikkeen imagon.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	ilmaisee käyttäytymisellään ja pukeutumisellaan liikkeen imagon.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	ylläpitää liikkeen imagoa käytöksellään ja pukeutumisellaan.

Myymälän viihtyisyys	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	työskentelee ohjatusti myymälän viihtyisyyteen vaikuttavien tekijöiden mukaisesti.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	työskentelee myymäläympäristön viihtyisyyteen vaikuttavien tekijöiden mukaisesti.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	kehittää myymäläympäristön viihtyisyyteen vaikuttavia asioita esteettisiä periaatteita noudattaen.

Kestävä kehitys	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	noudattaa ohjatusti autoalalla vaadittavia kestävän kehityksen mukaisia työ- ja toimintatapoja
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tuntee yrityksen laatu- ja ympäristöjärjestelmän merkityksen ja neuvoo asiakasta jätteiden käsittelyssä
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	osaa suositella asiakkaalle pienemmän ympäristökuorman aiheuttavia tuotteita

Työn perustana olevan tiedon hallinta

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- hankkii ohjattuna tietoa - tietää autoalaa koskevien lainsäädännön ja sopimusten olemassaolon.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- hankkii ja soveltaa työssä tarvittavaa tietoa omatoimisesti - tuntee autoalaa koskevaa lainsäädäntöä ja sopimuksia siten, että pystyy keskustelemaan asiakkaan kanssa niistä.
Hyvä 4	

Kiitettävä 5	- perustelee työhön liittyviä ratkaisujaan hankkimansa tiedon pohjalta - tuntee autoalaa koskevaa lainsäädäntöä ja sopimuksia siten, että pystyy neuvomaan asiakasta auton varusteluun kuuluvissa asioissa.
--------------	--

Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Kestävä kehitys	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	noudattaa ohjatusti autoalalla vaadittavia kestävän kehityksen mukaisia työ- ja toimintatapoja
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tuntee yrityksen laatu- ja ympäristöjärjestelmän merkityksen ja neuvoo asiakasta jätteiden käsittelyssä
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	osaa suositella asiakkaalle pienemmän ympäristökuorman aiheuttavia tuotteita

Estetiikka	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	työskentelee ohjatusti myymäläympäristön viihtyisyyteen vaikuttavien tekijöiden mukaisesti.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	työskentelee myymäläympäristön viihtyisyyteen vaikuttavien tekijöiden mukaisesti.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	kehittää myymäläympäristön viihtyisyyteen vaikuttavia esteettisiä periaatteita.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä varaosamyyntityötä ja asiakaspalvelua varaosaliikkeessä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.37. Varastohallinta, 30 osp (105737)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- varastotyön perusteet ja tuntee yleisimmät varastointijärjestelmät
- varastokirjanpidon perusteet
- varastohallintaan vaikuttavia tekijöitä siten, että hän osaa päättää tuotteiden tilaamisen ajankohdan ja tuotemäärän
- inventaarion suoritustavat ja raportoinnin
- perustella, milloin tuote on poistettava myynnistä ja varasto-ohjelmasta
- matemaattisia taitoja siten, että hän osaa päätellä varaston tunnuslukuista, onko toiminta taloudellisesti kannattavaa

- tehdä päivätilauksen vakioitoimittajilta
- takuukäsittelyn ja palautustuotteiden menettelytavat
- menettelytavat palavien ja vaarallisten aineiden varastoinnissa
- lajitella jätteet kierrätyksen ja kestävän kehityksen periaatteen mukaisesti
- varastotyöhön liittyvät työturvallisuusasiat ja osaa ylläpitää työkykyään.

Arviointi

1. Työprosessin hallinta

Oman työn suunnittelu ja suunnitelmallinen tekeminen	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• suunnittelee ja tekee ohjattuna työprosessin
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• suunnittelee annettujen ohjeiden mukaan työprosessin ja toteuttaa sen pääsääntöisesti itsenäisesti
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työprosessin itsenäisesti

Työn kokonaisuuden hallinta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• noudattaa työaikoja ja toimii ohjattuna työohjeiden mukaisesti
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• noudattaa työaikoja ja annettuja työohjeita
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• noudattaa työaikoja ja suunnitelmia sekä neuvottelee mahdollisista poikkeamista

Taloudellinen ja laadukas toiminta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toimii ohjattuna asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• toimii asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• toimii asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti ja kehittää omaa toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

2 Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta

Varastotyö	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• osaa tehdä tilauksen annettujen ohjeiden mukaan • tekee ohjattuna tuotteiden vastaanoton, tulotarkastuksen ja tuotemäärien laskennan ja hyllytyksen

	osaa ohjattuna varastoida palavat, vaaralliset ja pyrotekniset aineet.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- osaa muuttaa tilausehdotusta varastotilanteen mukaan - tekee omatoimisesti tuotteiden vastaanoton ja tulotarkastuksen, lisää tuotteet saldoihiin ja tarvittaessa korjaa oikeiksi - osaa varastoida palavat, vaaralliset ja pyrotekniset aineet ohjeiden mukaan.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- osaa ennakoida tilauksia kausivaihteluiden perusteella - osaa tehdä ehdotuksia tilattavista, varastoitavista ja poistettavista tuotteista - osaa varastoida palavat, vaaralliset ja pyrotekniset aineet.

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Varastointijärjestelmät	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- osaa toimia yrityksen varastointijärjestelmän mukaisesti - osaa ohjattuna päätellä tuotteen varastoinnin tarpeellisuutta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- osaa toimia yleisimpien varastointijärjestelmien mukaisesti - osaa päätellä tuotteen varastossa pitämisen kannattavuutta
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- tekee kehitysehdotuksia yleisten varastointijärjestelmien perusteella - osaa perustella, milloin tuote on jätettävä pois varastoohjelmasta

Inventaario	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	osaa ohjattuna vuosi-inventaarion suoritusavat ja raportoinnit
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	osaa vuosi-inventaarion suoritusavat ja raportoinnit, mutta tarvitsee välillä ohjausta
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	osaa vuosi-inventaarion suoritusavat ja raportoinnit

Asiakaspalvelu	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	osaa toimia ohjattuna takuu- ja palautustuotteiden kanssa.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	osaa toimia takuu- ja palautustuotteiden kanssa.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	osaa tiedottaa esimiehelleen takuu- ja palautustuotteista.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Kestävä kehitys	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• pitää työpaikkansa siistinä ja lajittelee jätteet opastettuna • tunnistaa erityyppisten puhdistus-, voitelu- ja polttoaineiden ympäristövaikutukset
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• pitää työpaikkansa siistinä ja järjestyksessä ja lajittelee jätteet
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• pitää työpaikkansa siistinä ja toimintaansa helpottavassa järjestyksessä sekä lajittelee jätteet

Arviointi	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tekee arviointitöitä opastettuna
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tekee tavallisimpia arviointitöitä ohjeitten perusteella
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tekee arviointityöt itsenäisesti

Vuorovaikutus- ja yhteistyökyky	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• keskustelee asiakkaan ja yhteistyökumppaneiden kanssa henkilökohtaisesti ja puhelimen välityksellä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tuntee tarvekartoituksen perusteet ja kommunikoi ja tekee yhteistyötä erilaisten ihmisten kanssa
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• hallitsee kyselytekniikan ja tarvekartoituksen ja osaa toimia työpaikan ja tavarantoimittajien eri henkilöiden ja henkilöstöryhmien kanssa

Terveys turvallisuus ja toimintakyky	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• asennoituu myönteisesti turvalliseen toimintaan sekä välttää riskejä työssään • osaa paineistaa renkaan turvallisesti • noudattaa työstä annettuja turvallisuusohjeita eikä aiheuta vaaraa itselleen • käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimia, työvälineitä ja työmenetelmiä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• vastaa itsenäisesti toimintansa turvallisuudesta

	- osaa paineistaa renkaan turvallisesti huomioiden myös ympäristön - noudattaa työyhteisön ohjeita ja huomioi työssään työyhteisön muut jäsenet - varmistaa työvälineiden ja materiaalien turvallisuuden sekä poistaa ja vie huoltoon vialliset työvälineet
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- kehittää toimintaansa turvallisemmaksi. - osaa paineistaa renkaan turvallisesti ja omatoimisesti huolehtii laitteiden kunnosta - havaitsee ja tunnistaa työhönsä liittyvät vaarat ja ilmoittaa niistä - osaa arvioida suojainten, työvälineiden ja työmenetelmien soveltuvuutta kyseiseen työhön

Ammattitaidon itsearviointi	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	arvioi ohjattuna omaa työtään
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	arvioi omaa työtään annettujen ohjeiden mukaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	arvioi oman työnsä laatua

Aloitekyky ja yrittäjyys	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	osaa arvioida käyttämänsä työajan ohjeaikaan.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	osaa arvioida, onko oma tehty työ yritykselle kannattavaa.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	osaa suunnitella työn kannattavaksi.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä osallistumalla varaston hallintaan liittyviin töihin varaosaliikkeessä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.38. Pienkoneiden korjaaminen, 45 osp (105724)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- ottaa työn vastaan ja palvella asiakasta
- määritellä pienkoneen huolto- tai korjaustarpeen
- tehdä kustannusarvion ja suunnitella tarvittavan korjaustoimenpiteen
- arvioida uusittavien osien tarpeen sekä kunnostettavien osien koneistustyöt
- analysoida pienkoneen ja sen työlaitteen toiminnan aistihavaintoja sekä tarvittavia elektronisia ja mekaanisia perusmittalaitteita käyttämällä
- valita työhönsä työturvalliset työmenetelmät ja -laitteet

- tehdä korjaustyöt valmistajan ohjeen mukaisesti
- eri konetyyppien käynnistyksen eston periaatteet ja tarkastaa kyseisen koneen käynnistymisen eston sekä testatessa muut työn aikana mahdollisesti työtapaturmia aiheuttavat riskitekijät
- käyttää korjauksen analyysissä tietokoneohjelmistoja
- käyttää henkilökohtaisia suojaimia ja perustiedot ensiavun antamisesta
- huomioida työssään muut työntekijät sekä työskennellä työkykyään ylläpitäen
- käyttää varaosia ja erilaisia huoltotarvikkeita
- käsitellä ongelmajätteet
- huolehtia asianmukaisesti työn etenemisestä ja valmiin työn tarkastamisesta
- luovuttaa työn ja kertoa asiakkaalle, mitä korjaustoimia on tehty
- tehdä pienkoneen moottoreihin, voimansiirtoon, ohjauslaitteisiin, alustaan ja sähkölaitteisiin liittyvät normaalit korjaustyöt suunnitelmallisesti ja järjestelmällisesti sekä korjausohjeita noudattaen

Arviointi

1. Työprosessin hallinta

Työn kokonaisuuden hallinta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• suunnittelee ja tekee ohjattuna työprosessiin kuuluvat työvaiheet • noudattaa työaikoja ja toimii ohjattuna ohjeiden mukaisesti
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• suunnittelee annettujen ohjeiden mukaan työprosessin ja toteuttaa sen pääsääntöisesti itsenäisesti • noudattaa työaikoja ja annettuja ohjeita
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työprosessin itsenäisesti • noudattaa työaikoja ja suunnitelmia sekä neuvottelee mahdollisista poikkeamista

Taloudellinen ja laadukas toiminta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toimii ohjattuna asetettujen laatu- ja talous tavoitteiden mukaisesti.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• toimii asetettujen laatu- ja talous tavoitteiden mukaisesti.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• toimii asetettujen laatu- ja talous tavoitteiden mukaisesti ja kehittää omaa toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta

Asiakaspalvelu	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tervehtii ja kuuntelee asiakasta
Tyydyttävä 2	

Hyvä 3	osaa keskustella asiakkaan kanssa ja kysellä korjaustarpeen lähtökohdista
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	osaa toimia erilaisissa vuorovaikutus- ja palvelutilanteissa kohteliaasti ja tehokkaasti

Diagnosoinnin ja korjaustyön tekeminen	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- tekee ohjattuna korjaustöitä ja osien vaihtoja käyttäen keskeisimpiä työvälineitä ja laitteita - huolehtii pyydettyä tarvittavista materiaaleista - osaa tehdä opastettuna kuntotarkastuksen mekaanisen osuuden.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- tekee yksinkertaiset korjaustyöt, niiden yhteydessä vaadittavat mittaukset, säädöt ja osien vaihdot omatoimisesti ohjeiden mukaan - huolehtii itsenäisesti tarvittavista materiaaleista - osaa tehdä tarkistuslistan perusteella itsenäisesti pienkoneen kuntotarkastuksen ja alustavan kustannusarvion.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- tekee yksinkertaiset korjaustyöt ja niiden yhteydessä vaadittavat mittaukset, vika-analysit, säädöt ja osien vaihdot suunnitelmallisesti - tekee työtään itsenäisesti ja luotettavasti samalla huolehtien työn etenemisestä ja tarvittavista aineista - pystyy itsenäisesti tekemään kuntotarkastuksen ja kustannusarvion osia ja tarvittaessa työtä koskevana osaa tarjota tai myydä oman liikkeen palvelun asiakkaalle.

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Teknologia ja tietotekniikka	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- osaa ohjattuna hakea tietoa eri lähteistä - osaa kysyä neuvoa ongelmatilanteessa
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- osaa itse hakea tietoa eri hakemistoista - tietää, mistä tietoa voi hankkia ja osaa opastettuna sitä hakea - hyödyntää kirjallisuutta ja tietotekniikkaa esimerkiksi tiedonhakuun
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- osaa soveltaa tiedossaan olevia käytäntöjä eri ajoneuvotyyppisiin - pystyy itsenäisesti hankkimaan huolto- ja korjausohjeita ja muita asiaankuuluvia tietoja asiakirjoista ja tietokoneelta

Tekniikan tuntemus	
Opiskelija	

Tyydyttävä 1	tuntee pienkoneiden korjausta rajoittavat viranomais määräykset.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tuntee yleisimmät moottorirakenteet ja niiden toiminnan.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	ymmärtää perushuollon tarpeellisuuden.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Kestävä kehitys	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- pitää työpaikkansa siistinä ja lajittelee jätteet opastettuna - tunnistaa erityyppisten puhdistus-, voitelu- ja polttoaineiden ympäristövaikutukset
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	pitää työpaikkansa siistinä ja järjestyksessä ja lajittelee jätteet
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	pitää työpaikkansa siistinä ja toimintaansa helpottavassa järjestyksessä sekä lajittelee jätteet

Arviointi	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tekee arviointitöitä opastettuna
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tekee tavallisimpia arviointitöitä ohjeitten perusteella
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	tekee arviointityöt itsenäisesti

Vuorovaikutus- ja yhteistyökyky	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	keskustelee asiakkaan ja yhteistyökumppaneiden kanssa henkilökohtaisesti ja puhelimen välityksellä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tuntee tarvekartoituksen perusteet ja osaa kommunikoida ja tehdä yhteistyötä erilaisten ihmisten kanssa
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	hallitsee kyselytekniikan ja tarvekartoituksen ja osaa toimia työpaikan ja tavarantoimittajien eri henkilöiden ja henkilöstöryhmien kanssa

Terveys turvallisuus ja toimintakyky	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	asennoituu myönteisesti turvalliseen toimintaan sekä välttää riskejä työssään

	- noudattaa työstä annettuja turvallisuusohjeita eikä aiheuta vaaraa itselleen - käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimia, työvälineitä ja työmenetelmiä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- vastaa itsenäisesti toimintansa turvallisuudesta - noudattaa työyhteisön ohjeita ja huomioi työssään työyhteisön muut jäsenet - varmistaa työvälineiden ja materiaalien turvallisuuden sekä poistaa ja vie huoltoon vialliset työvälineet
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- kehittää toimintaansa turvallisemmaksi. - havaitsee ja tunnistaa työhönsä liittyvät vaarat ja ilmoittaa niistä - osaa arvioida suojainten, työvälineiden ja työmenetelmien soveltuvuutta kyseiseen työhön

Ammattitaidon itsearviointi	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	arvioi ohjattuna omaa työtään
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	arvioi omaa työtään annettujen ohjeiden mukaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	arvioi oman työnsä laatua

Aloitekyky ja yrittäjyys	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	osaa arvioida käyttämänsä työajan ohjeaikaan.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	osaa arvioida, onko oma tehty työ yritykselle kannattavaa.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	osaa suunnitella työn kannattavaksi.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä huolehtimalla asiakaspalvelusta ja tekemällä kustannuslaskelman korjattavasta laitteesta ja tekemällä korjaustyötä pienkonekorjaamossa. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.39. Maastoajoneuvojen, mopojen ja mopoautojen huolto ja korjaus, 30 osp (105716)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- ottaa työn vastaan ja palvelee asiakasta
- määrittää pienkoneen huolto- tai korjaustarpeen sekä kustannusarvion

- suorittaa koekäytön työturvallisesti
- neuvoa asiakasta korjauksen kannattavuudessa
- tehdä huoltotyöt mönkijään, moottorikelkkaan, mopoon tai mopoautoon valmistajan ohjeen mukaisesti varotoimet, suojaus- ja työturvallisuusasiat huomioiden
- käyttää varaosia ja erilaisia huoltotarvikkeita
- huolehtia asianmukaisesti työn etenemisestä ja valmiin työn tarkastamisesta
- käsitellä ongelmajätteet
- luovuttaa työn.

Arviointi

1. Työprosessin hallinta

Asiakaspalvelu	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• selviää työhön liittyvästä asiakaspalvelusta • osoittaa toiminnallaan ymmärtävänsä palvelutyötä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• osaa toimia asiakasta palvellen työn eri vaiheissa • osoittaa toiminnallaan ymmärtävänsä pienkonealan työt palvelutyöksi
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• osaa toimia erilaisissa vuorovaikutus- ja palvelutilanteissa kohteliaasti • osaa ottaa toiminnassaan huomioon asiakkaan odotukset työnlaadusta

Työprosessin suunnitelmallisuus	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tekee ohjattuna maastoajoneuvojen sekä mopojen ja mopoautojen huolto- ja korjaustöitä ja osien vaihtoja huolto-ohjeiden mukaan
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tekee maastoajoneuvojen sekä mopojen ja mopoautojen huolto- ja korjaustyöt, niiden yhteydessä vaadittavat mittaukset, säädöt sekä yksinkertaiset korjaukset ja osien vaihdot omatoimisesti
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tekee maastoajoneuvojen sekä mopojen ja mopoautojen huolto- ja korjaustyöt ja niiden yhteydessä vaadittavat mittaukset, vikaanalyysit, säädöt, korjaukset ja osien vaihdot suunnitelmallisesti

Oman työn suunnittelu- ja arviointivalmiudet	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• suunnittelee ohjattuna omaa työtään • arvioi ohjattuna omaa työtään • noudattaa työpaikan työaikoja ja toimii ohjattuna työohjeiden mukaisesti.
Tyydyttävä 2	

Hyvä 3	• suunnittelee annettujen ohjeiden mukaan oman työnsä • arvioi omaa työtään • noudattaa työaikoja ja annettuja työohjeita.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tekee toteuttamiskelpoisen työsuunnitelman itsenäisesti • arvioi oman työnsä laatua • noudattaa työaikoja ja työohjeita sekä neuvottelee mahdollisista poikkeamista.

2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta

Huolto ja korjaustyön tekeminen	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tekee ohjattuna maastoajoneuvojen sekä mopojen ja mopoautojen huoltoja korjaustyön ja osien vaihtoja kuluttajansuojan edellyttämää huolellisuutta noudattaen
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tekee maastoajoneuvojen sekä mopojen ja mopoautojen huolto- ja korjaustöitä ja osien vaihtoja kuluttajansuojan edellyttämää huolellisuutta noudattaen
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tekee maastoajoneuvojen sekä mopojen ja mopoautojen huolto- ja korjaustöitä ja osien vaihtoja sekä sähkö- ja polttonestelaitteiden perus- ja määräaikaishuoltotöitä kuluttajansuojan edellyttämää huolellisuutta noudattaen

Testauslaitteiden ja työvälineiden käyttö	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• käyttää ohjattuna yleismittaria, kampikammion ja kalvokaasuttimien vuotomittaria sekä puristuspainemittaria • käyttää keskeisimpiä työvälineitä ja laitteita huolellisesti ohjeiden mukaan
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• määrittää moottorin kunnon ulkopuolisten mittausten perusteella oikein ja saattaa moottorin mittausten jälkeen uudelleen käyntikuntoiseksi • valitsee oikean työtavan ja laitteet sekä käyttää niitä oikein tavoitteeseen päästäkseen
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• valitsee oikean työtavan ja laitteet sekä käyttää niitä itsenäisesti ja oikein tavoitteeseen päästäkseen • kehittää työtapojaan vaihtelevissa tilanteissa

Tekniikan tuntemus	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tuntee pääosin maastoajoneuvojen sekä mopojen ja mopoautojen jarrujen perusrakenteet

	- tuntee pääosin maastoajoneuvojen sekä mopojen ja mopoautojen tehonsiirtojärjestelmien toimintaperiaatteet - tuntee pääosin maastoajoneuvojen sekä mopojen ja mopoautojen hydraulikkaja pneumatiikkajärjestelmien pääosien perusrakenteet - tuntee pääosin maastoajoneuvojen sekä mopojen ja mopoautojen yleisimmät moottorirakenteet ja niiden toiminnan
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- tuntee maastoajoneuvojen sekä mopojen ja mopoautojen jarrujen perusrakenteet - tuntee maastoajoneuvojen sekä mopojen ja mopoautojen tehonsiirtojärjestelmien toimintaperiaatteet - tuntee maastoajoneuvojen sekä mopojen ja mopoautojen hydraulikka- ja pneumatiikkajärjestelmien pääosien perusrakenteet - tuntee maastoajoneuvojen sekä mopojen ja mopoautojen yleisimmät moottorirakenteet ja niiden toiminnan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- tuntee maastoajoneuvojen sekä mopojen ja mopoautojen jarrujen rakenteet - tuntee maastoajoneuvojen sekä mopojen ja mopoautojen tehonsiirtojärjestelmien toiminnan - tuntee maastoajoneuvojen sekä mopojen ja mopoautojen hydraulikka- ja pneumatiikkajärjestelmien perusrakenteet - tuntee maastoajoneuvojen sekä mopojen ja mopoautojen moottorirakenteet ja niiden toiminnan

Lainsäädäntö	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tuntee maastoajoneuvojen sekä mopojen ja mopoautojen alustojen ja hallintalaitteiden korjausta rajoittavat viranomais määräykset ja käyttää ohjekirjoja tiedonhakuun.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	hyödyntää kirjallisuutta ja tietotekniikkaa esimerkiksi tiedonhakuun tarvitessaan auton teknisiä tietoja ja säätöarvoja huoltotöitä varten.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	hyödyntää teknologiaa ja tietotekniikkaa esimerkiksi tiedonhakuun tarvitessaan ajoneuvojen teknisiä tietoja ja säätöarvoja huoltotöitä varten.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Kestävä kehitys	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- pitää työpaikkansa siistinä ja lajittelee jätteet opastettuna - tunnistaa erityyppisten puhdistus-, voitelu- ja polttoaineiden ympäristövaikutukset - huolehtii annettujen ohjeiden mukaan ongelma- ja muista jätteistä
Tyydyttävä 2	

Hyvä 3	• pitää työpaikkansa siistinä ja järjestyksessä ja lajittelee jätteet • huolehtii ongelma- ja muista jätteistä asianmukaisella tavalla
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• pitää työpaikkansa itsenäisesti siistinä ja toimintaansa helpottavassa järjestyksessä sekä lajittelee jätteet • huolehtii omatoimisesti ongelmajätteiden ja muiden jätteiden (kuten käytetyt öljyt ja nesteet sekä vaihdetut varaosat ja niiden pakkaukset) käsittelystä asianmukaisella tavalla

Vuorovaikutus ja yhteistyötaidot	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• pystyy toimimaan erilaisten ihmisten kanssa työyhteisössä ja ryhmässä ja pyytää tarvittaessa apua muilta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• toimii erilaisten ihmisten kanssa työyhteisössä ja ryhmässä
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tukee ja auttaa muita sekä ottaa työssään huomioon muut työyhteisön jäsenet

Oppiminen ja ongelmanratkaisu	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• osaa ohjattuna hakea tietoa eri lähteistä • osaa kysyä neuvoa ongelmatilanteessa
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• osaa itse hakea tietoa eri hakemistoista
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• osaa soveltaa tiedossaan olevia käytäntöjä eri pienkonetyyppeihin • pystyy itsenäisesti hankkimaan huolto- ja korjausohjeita ja muita asiaankuuluvia tietoja asiakirjoista ja tietokoneelta

Työturvallisuus ja terveysosaaminen	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• valitsee työhönsä turvalliset työmenetelmät • noudattaa annettuja turvallisuusohjeita ja määräyksiä, käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimia, työvälineitä ja työmenetelmiä ja huolehtii työkaluista ja työpaikkansa järjestyksestä sekä siisteydestä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• käyttää oma-aloitteisesti konekohtaisia suojalaitteita sekä henkilökohtaisia suojavälineitä • noudattaa työyhteisön ohjeita ja huomioi työssään työyhteisön muut jäsenet • varmistaa työvälineiden ja materiaalien turvallisuuden sekä poistaa ja vie huoltoon vialliset työvälineet
Hyvä 4	

Kiitettävä 5	• käyttää konekohtaisia suojalaitteita ja henkilökohtaisia suojavälineitä sekä huolehtii niistä sekä huomioi myös lähistöllä työskentelevien turvallisuuden • kehittää viihtyisää ja turvallista työympäristöä, havaitsee ja tunnistaa työhönsä liittyvät vaarat ja ilmoittaa niistä sekä osaa arvioida suojainten, työvälineiden ja työmenetelmien soveltuvuutta kyseiseen työhön
--------------	---

Ammattitaidon itsearviointi	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• arvioi ohjattuna omaa työtään.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• arvioi omaa työtään.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• arvioi omaa työtään laatuvaatimusten mukaisesti.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä maastoajoneuvojen sekä mopojen ja mopoautojen huollon ja korjauksen. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.40. Moottoripyörien huolto ja korjaus, 30 osp (105720)

Ammattitaitovaatimukset

##Opiskelija osaa

- ottaa työn vastaan tai ohjata moottoripyörä tarkempia tutkimuksia varten
- palvella asiakasta ja sopia asiakkaan kanssa työn aikatauluista
- määritellä moottoripyörän huolto- tai korjaustarpeen sekä kustannusarvion
- tehdä huolto- ja korjaustyön
- kertoa asiakkaalle huollosta tai korjauksesta syntyvät kustannukset, joiden perusteella asiakas voi ratkaista, kannattaako korjaus tehdä
- lainsäädäntöä esim. liikennetarvikelakia ja sopimuksia sekä moottoriajoneuvojen ja niiden osien korjausehtoja siten, että hän osaa neuvoa asiakasta huoltoon, korjaukseen ja liikennekelpoisuuteen kuuluvissa asioissa
- varata korjaus- tai huoltotyötä aloittaessaan tarvittavat työkalut ja tarvikkeet työtä varten.

Arviointi

1. Työprosessin hallinta

Työn kokonaisuuden hallinta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• suunnittelee ja tekee ohjattuna työprosessiin kuuluvat työvaiheet • noudattaa työaikoja ja toimii ohjattuna ohjeiden mukaisesti

Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• suunnittelee annettujen ohjeiden mukaan työprosessin ja toteuttaa sen pääsääntöisesti itsenäisesti • noudattaa työaikoja ja annettuja ohjeita
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työprosessin itsenäisesti • noudattaa työaikoja ja suunnitelmia sekä neuvottelee mahdollisista poikkeamista

Taloudellinen ja laadukas toiminta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toimii ohjattuna asetettujen laatu- ja talous tavoitteiden mukaisesti.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• toimii asetettujen laatu- ja talous tavoitteiden mukaisesti.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• toimii asetettujen laatu- ja talous tavoitteiden mukaisesti ja kehittää omaa toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta

Huolto ja korjaustyön tekeminen	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tekee ohjattuna huolto- ja korjaustöitä ja osien vaihtoja huolellisuutta noudattaen
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tekee huolto- ja korjaustyöt, niiden yhteydessä vaadittavat mittaukset, säädöt sekä yksinkertaiset korjaukset ja osien vaihdot
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tekee huolto- ja korjaustyöt ja niiden yhteydessä vaadittavat mittaukset, vikaanalyysit, säädöt, korjaukset ja osien vaihdot suunnitelmallisesti ja omatoimisesti

Testauslaitteiden ja työvälineiden käyttö	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• käyttää perustyökaluja ja ohjattuna mittausvälineitä.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• käyttää keskeisimpiä työvälineitä ja laitteita huolellisesti ohjeiden mukaan.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• valitsee oikean työtavan ja laitteet sekä käyttää niitä oikein tavoitteeseen päästäkseen.

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Moottoripyörien tekniikka	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- tuntee pääosin moottoripyörien perusrakenteet - käyttää ohjekirjoja ohjattuna tiedonhakuun.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- tuntee moottoripyörien perusrakenteet - hyödyntää kirjallisuutta ja tietotekniikkaa esimerkiksi tiedonhakuun.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- hallitsee moottoripyörien rakenteet sekä niihin liittyvää lainsäädäntöä - hyödyntää teknologiaa ja tietotekniikkaa tiedonhakuun tarvittaessaan teknisiä tietoja ja säätöarvoja huoltotöitä varten.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Kestävä kehitys	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	pitää työpaikkansa siistinä ja lajittelee jätteet opastettuna
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	pitää työpaikkansa siistinä ja järjestyksessä ja lajittelee jätteet
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	pitää työpaikkansa siistinä ja järjestyksessä ja lajittelee jätteet

Ammattitaidon itsearviointi	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tekee arviointitöitä opastettuna
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tekee tavallisimpia arviointitöitä ohjeitten perusteella
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	tekee arviointityöt itsenäisesti

Vuorovaikutus ja yhteistyötaidot	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	keskustelee asiakkaan ja yhteistyökumppaneiden kanssa henkilökohtaisesti ja puhelimen välityksellä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tuntee tarvekartoituksen perusteet ja osaa kommunikoida ja tehdä yhteistyötä erilaisten ihmisten kanssa
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	hallitsee kyselytekniikan ja tarvekartoituksen ja osaa toimia työpaikan ja tavarantoimittajien eri henkilöiden ja henkilöstöryhmien kanssa

Terveys turvallisuus ja toimintakyky	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	valitsee työhönsä ohjattuna turvalliset työmenetelmät ja käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimeja, työvälineitä ja työmenetelmiä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	käyttää oma-aloitteisesti konekohtaisia suojalaitteita sekä henkilökohtaisia suojavälineitä, varmistaa työvälineiden ja materiaalien turvallisuuden sekä poistaa ja vie huoltoon vialliset työvälineet
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	käyttää konekohtaisia suojalaitteita ja henkilökohtaisia suojavälineitä sekä huolehtii niistä, huomioi työssään työyhteisön muut jäsenet ja kehittää viihtyisää ja turvallista työympäristöä

Kestävä kehitys	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tunnistaa erityyppisten puhdistus-, voitelu- ja polttoaineiden ympäristövaikutukset ja huolehtii annettujen ohjeiden mukaan ongelmajätteistä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	huolehtii ongelmajätteistä asianmukaisella tavalla
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	huolehtii omatoimisesti ongelmajätteiden ja muiden jätteiden (kuten käytetyt öljyt ja nesteet sekä vaihdetut varaosat ja niiden pakkaukset) käsittelystä asianmukaisella tavalla

Itsearviointi	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	arvioi ohjattuna omaa työtään.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	arvioi omaa työtään.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	arvioi omaa työtään laatuvaatimusten mukaisesti.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä moottoripyörän sekä mopojen ja mopoautojen huollon ja korjauksen. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.41. Venemoottoreiden ja varusteiden asennus, huolto ja korjaus, 30 osp (105738)

Ammattitaitovaatimukset

Venelaitteiksi pienkonealalla käsitetään esim. perämoottorit, vesijetit, sisäperämoottorit, keskimoottorit, GPS-laitteet, veneen mittaristot, pilssipumput, valot, pyyhkimet, veneen ohjaus- ja voimansiirtolaitteet.

Opiskelija osaa

- ottaa työn vastaan ja palvella asiakasta
- määritellä laitteiden huolto- tai korjaustarpeen, kustannusarvion sekä mahdollisuuden lisävarusteiden asennukseen
- tehdä moottorin, moottorin hallinta- ja lisälaitteiden asennuksen veneeseen sekä suorittaa niiden koekäytön huomioiden työturvallisuuden sekä veneen rakenteeseen ja veneturvallisuuteen liittyvät seikat
- kertoa asiakkaalle huollosta tai korjauksesta syntyvät kustannukset suhteessa uuteen tai vaihtokoneeseen, jonka perustella asiakas voi ratkaista, kannattaako korjaus tehdä
- tehdä moottorin huolto- ja asennustyöt valmistajan ohjeiden mukaisesti veneen rakenteen sekä vesiturvallisuusvarotoimet, suojaus- ja työturvallisuusasiat huomioiden
- käyttää oikeanlaisia venemoottoriin ja veneeseen soveltuvia huolto- ja varaosia sekä tehdä laiteasennukset valmistajan tai maahantuojaan ohjeen mukaisesti
- huolehtia valmiin työn tarkastamisesta
- käsitellä ongelmajätteet ohjeiden mukaisesti
- luovuttaa työn ja opastaa asiakasta laitteiden käytössä sekä kertoa asiakkaalle, mitä korjaus- tai huoltotöitä on tehty.

Arviointi

1. Työprosessin hallinta

Työprosessin suunnitelmallisuus	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tekee ohjattuna huoltotöitä ja osien vaihtoja huoltoohjeiden mukaan
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tekee huoltotyöt, niiden yhteydessä vaadittavat mittaukset, säädöt sekä yksinkertaiset korjaukset ja osien vaihdot omatoimisesti
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tekee huoltotyöt ja niiden yhteydessä vaadittavat mittaukset, vika-analyysit, säädöt, korjaukset ja osien vaihdot suunnitelmallisesti

Oman työn suunnittelu- ja arviointivalmiudet	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• suunnittelee ohjattuna omaa työtään • arvioi ohjattuna omaa työtään • noudattaa työpaikan työaikoja ja toimii ohjattuna työohjeiden mukaisesti.
Tyydyttävä 2	

Hyvä 3	• suunnittelee annettujen ohjeiden mukaan oman työnsä • arvioi omaa työtään • noudattaa työaikoja ja annettuja työohjeita.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tekee toteuttamiskelpoisen työsuunnitelman itsenäisesti • arvioi omaa työtään laatuvaatimusten mukaisesti • noudattaa työaikoja ja työohjeita sekä neuvottelee mahdollisista poikkeamista.

2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta

Huolto- ja korjaustyön tekeminen	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tekee ohjattuna veneiden, venemoottoreiden vetolaitteiden ja kaukohallintalaitteiden huoltoja ja osien vaihtoja kuluttajansuojan edellyttämää huolellisuutta noudattaen
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tekee veneiden, venemoottoreiden vetolaitteiden ja kaukohallintalaitteiden huoltoja korjauksia ja osien vaihtoja kuluttajansuojan edellyttämää huolellisuutta noudattaen
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tekee itsenäisesti veneiden, venemoottoreiden vetolaitteiden ja kaukohallintalaitteiden huoltoja ja osien vaihtoja, sähkö- ja polttonestelaitteiden perus- ja määräaikaishuoltotöitä sekä luovutushuollot kuluttajansuojan edellyttämää huolellisuutta noudattaen

Testauslaitteiden ja työvälineiden käyttö	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• käyttää ohjattuna yleismittaria, vuotomittareita sekä puristuspainemittaria.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• määrittää moottorin kunnan ulkopuolisten mittausten perusteella oikein ja saattaa moottorin mittausten jälkeen uudelleen käyntikuntoiseksi.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• osaa itsenäisesti määrittää laitteiden korjaustarpeen.

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tuntee pääosin veneiden ja venemoottoreiden perusrakenteet ja toimintaperiaatteet. • tuntee pääosin veneiden ja venemoottoreiden voimansiirtojärjestelmien toimintaperiaatteet.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tuntee veneiden ja venemoottoreiden perusrakenteet ja toimintaperiaatteet.

	tuntee veneiden ja venemoottoreiden voimansiirtojärjestelmien toimintaperiaatteet.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- tuntee erityyppisten veneiden ja venemoottoreiden rakenteet ja toimintaperiaatteet. - tuntee veneiden ja venemoottoreiden voimansiirtojärjestelmien toimintaperiaatteet siten, että pystyy itsenäisesti suorittamaan huoltotyön. - tuntee hydraulikkajärjestelmien pääosien perusrakenteet tehdäkseen määräaikaishuollon.

Teknologia ja tietotekniikka	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- käyttää opastettuna ohjekirjoja tiedonhakuun - osaa opastettuna hakea tietoa sähköisistä järjestelmistä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	hyödyntää kirjallisuutta ja tietotekniikkaa esimerkiksi tiedonhakuun tarvitessaan teknisiä tietoja ja säätöarvoja huoltotöitä varten
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	hyödyntää teknologiaa ja tietotekniikkaa esimerkiksi tiedonhakuun tarvitessaan teknisiä tietoja ja säätöarvoja huoltotöitä varten

Yrittäjyysosaaminen, taloudellinen ja laadukas toiminta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	osaa vastaanottaa asiakkaan ja ohjata häntä oikeaan palveluun.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	osaa peruspalvelun ja opastettuna tehdä alustavan laskelman työn kannattavuudesta.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	osaa itsenäisesti tehdä laskelman työn kannattavuudesta sekä palvella ja ohjata asiakasta oikeaan toimenpiteeseen.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Vuorovaikutus ja yhteistyötaidot	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	toimii kokeneemman työntekijän apuna aiheuttamatta häiriötilanteita
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	toimii kokeneemman työntekijän työkaverina aiheuttamatta häiriötilanteita
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	toimii rakentavassa yhteistyössä erilaisten ihmisten kanssa ja etsii itsenäisesti ratkaisun mahdollisissa ongelmatilanteissa

Oppiminen ja ongelmanratkaisu	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- osaa ohjattuna hakea tietoa eri lähteistä - osaa kysyä neuvoa ongelmatilanteessa
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	osaa itse hakea tietoa eri hakemistoista
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	osaa soveltaa tiedossaan olevia käytäntöjä eri konetyyppeihin ja pystyy itsenäisesti hankkimaan huolto- ja korjausohjeita ja muita asiaankuuluvia tietoja asiakirjoista ja tietokoneelta

Terveys, työturvallisuus ja toimintakyky	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- valitsee työhönsä turvalliset työmenetelmät ja noudattaa annettuja turvallisuusohjeita ja määräyksiä - käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimia, työvälineitä ja työmenetelmiä - huolehtii työkaluista ja työpaikkansa järjestyksestä sekä siisteydestä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- käyttää oma-aloitteisesti konekohtaisia suojalaitteita sekä henkilökohtaisia suojavälineitä - noudattaa työyhteisön ohjeita ja huomioi työssään työyhteisön muut jäsenet - varmistaa työvälineiden ja materiaalien turvallisuuden sekä poistaa ja vie huoltoon vialliset työvälineet
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- käyttää konekohtaisia suojalaitteita ja henkilökohtaisia suojavälineitä sekä huolehtii niistä - huomioi myös lähistöllä työskentelevien turvallisuuden - kehittää viihtyisää ja turvallista työympäristöä - havaitsee ja tunnistaa työhönsä liittyvät vaarat ja ilmoittaa niistä - osaa arvioida suojainten, työvälineiden ja työmenetelmien soveltuvuutta kyseiseen työhön

Kestävä kehitys	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tunnistaa erityyppisten puhdistus-, voitelu- ja polttoaineiden ympäristövaikutukset sekä huolehtii annettujen ohjeiden mukaan ongelma- ja muista jätteistä.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	huolehtii ongelma- ja muista jätteistä asianmukaisella tavalla.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	huolehtii omatoimisesti ongelmajätteiden ja muiden jätteiden käsittelystä asianmukaisella tavalla.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä joitain vaativuusasteeltaan vastaavista seuraavista töistä:

- perämootorin ja sen oheislaitteiden asennus veneeseen ja luovutushuollon suorittaminen
- oikean moottorin tai potkurin valinta ja asennus veneeseen sen rakenne ja veneturvallisuus huomioiden
- venemoottorin jäähdytysjärjestelmän korjaus tai venemoottorin sytytysjärjestelmän korjaus
- venemoottorin jakopään huolto tai korjaus tai lisävarusteista ja muista ajolaitteista esimerkiksi veneen trimmi- tai tilitylaitteen huolto tai venemoottorin tai veneen korroosionsuojauksen huolto tai korjaus
- vianhaku: venemoottorin ja hallintalaitteiden vikadiagnosointi ja käyttöönotto testerillä tai venemoottorin kunnon määrittäminen esim. koekäytöllä, puristus- tai ohivuotomittauksella tai sähköisellä testerillä
- voimansiirron työ, potkuriakselin huolto, perävetolaitteiden kunnon määrittäminen tai polttolaitteiden huolto ja korjaus
- sähkötyö: venemoottorin lataus- ja käynnistysjärjestelmän korjaus, perämootorin vuosihuollon suoritus tai venemoottorin ja veneen talvisäilytys- ja telakointi
- yleiskorjaukset, pienet veneiden vauriokorjaukset esim. laiturista tulleet kolhut ja naarmut tai ohjauslaitteiden korjaus tai vesijetin huolto tai korjaus.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.42. Uusien tuotteiden varustelu ja kokoaminen, 15 osp (105732)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- ottaa vastaan lähetysten ja tarkistaa osoitetiedot ja kolliluvun
- tehdä vastaanottotarkastuksen sekä tarkistaa lähetyslistan mukaiset numerot ja määrät lähetystä purettaessa sekä tehdä välivarastoinnin sovittuun varastopaikkaan
- purkaa lähetysten ohjeen mukaan ja huolehtia pakkausmateriaalit lajiteltuina kierrätykseen
- suorittaa pienkoneen kokoamisen tai asentamisen valmistajan sekä työturvallisuusohjeiden mukaisesti
- alan lainsäädäntöä esim. liikennetarvikelain, tieliikennelain ja vesiliikenneasetusten ohjeet ja määräykset siten, että osaa koota ja asentaa laitteet niiden vaatimusten mukaisesti
- tehdä luovutushuollon valmistajan ohjeen mukaisesti ja osaa neuvoa asiakasta laitteen turvallisesta käytöstä.

Arviointi

1. Työprosessin hallinta

Oman työn suunnittelu ja suunnitelmallinen tekeminen	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• suunnittelee ja tekee ohjattuna työprosessin
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• suunnittelee annettujen ohjeiden mukaan työprosessin ja toteuttaa sen pääsääntöisesti itsenäisesti

Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työprosessin itsenäisesti

Työn kokonaisuuden hallinta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• noudattaa työaikoja ja toimii ohjattuna työohjeiden mukaisesti
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• noudattaa työaikoja ja annettuja työohjeita
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• noudattaa työaikoja ja suunnitelmia sekä neuvottelee mahdollisista poikkeamista

Taloudellinen ja laadukas toiminta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toimii ohjattuna asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• toimii asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• toimii asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti ja kehittää omaa toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Työmenetelmien, #välineiden ja materiaalin hallinta

Lähetysten vastaanotto	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• osaa annettujen ohjeiden mukaan purkaa lähetysten ja tehdä välivarastoinnin • osaa ohjeistettuna koota laitteen luovutuskuntoon ja tehdä luovutushuollon • käyttää ohjattuna oikeita työvälineitä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• osaa ottaa toimituksen vastaan ja tehdä asiaankuuluvan tulotarkastuksen • osaa oma-aloitteisesti koota laitteen luovutuskuntoon, tehdä luovutushuollon ja täyttää tarvittavat asiakirjat • käyttää itsenäisesti oikeita työvälineitä
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• osaa ottaa toimituksen vastaan ja tehdä asiaankuuluvan tulotarkastuksen ja osaa tarvittaessa reklamointitavan • osaa oma-aloitteisesti koota laitteen luovutuskuntoon, tehdä luovutushuollon ja täyttää tarvittavat asiakirjat ja pystyy neuvomaan asiakasta laitteen käytössä • osaa toimittajan ohjeen mukaan koota laitteen ja käyttää itsenäisesti oikeita työvälineitä

Myyntikuntoon valmistelu	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	osaa ohjattuna puhdistaa laitteen myyntikuntoon.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	osaa oma-aloitteisesti puhdistaa laitteen myyntikuntoon ja kiinnittää laitteeseen tarkoitetut teippaukset ja ohjeet tyylikkäästi.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	kiinnittää laitteeseen tarkoitetut teippaukset ja ohjeet tyylikkäästi ja osaa sijoitella tuotteet myyntitilaan myyvästi.

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Tekniikan tuntemus	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	osaa edustettavien tuotteiden tekniikkaa siten, että osaa ohjattuna koota laitteen
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	osaa edustettavien tuotteiden tekniikkaa siten, että osaa itsenäisesti tehdä manuaalin avulla koota laitteen
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	osaa edustettavien tuotteiden tekniikkaa siten, että osaa itsenäisesti tehdä manuaalin avulla koota laitteen sekä osaa tarvittaessa hakea lisätietoa kokoamista varten eri tietolähteistä

Teknologia ja tietotekniikka	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	osaa käyttää annettuja ohjeita.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	osaa hakea ohjeita eri välineistä ja hakemistoista.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	osaa sähköisiä viestimiä käyttäen kommunikoida asiakkaan ja laitetoimittajan välillä.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Kestävä kehitys	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- pitää työpaikkansa siistinä ja lajittelee jätteet opastettuna - tunnistaa erityyppisten puhdistus-, voitelu- ja polttoaineiden ympäristövaikutukset
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	pitää työpaikkansa siistinä ja järjestyksessä ja lajittelee jätteet
Hyvä 4	

Kiitettävä 5	• pitää työpaikkansa siistinä ja toimintaansa helpottavassa järjestyksessä sekä lajittelee jätteet
--------------	--

Arviointi	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tekee arviointitöitä opastettuna
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tekee tavallisimpia arviointitöitä ohjeitten perusteella
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tekee arviointityöt itsenäisesti

Vuorovaikutus- ja yhteistyökyky	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• keskustelee asiakkaan ja yhteistyökumppaneiden kanssa henkilökohtaisesti ja puhelimen välityksellä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tuntee tarvekartoituksen perusteet ja osaa kommunikoida ja tehdä yhteistyötä erilaisten ihmisten kanssa
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• hallitsee kyselytekniikan ja tarvekartoituksen ja osaa toimia työpaikan ja tavarantoimittajien eri henkilöiden ja henkilöstöryhmien kanssa

Terveys turvallisuus ja toimintakyky	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• asennoituu myönteisesti turvalliseen toimintaan sekä välttää riskejä työssään • osaa paineistaa renkaan turvallisesti • noudattaa työstä annettuja turvallisuusohjeita eikä aiheuta vaaraa itselleen • käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimia, työvälineitä ja työmenetelmiä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• vastaa itsenäisesti toimintansa turvallisuudesta • osaa paineistaa renkaan turvallisesti huomioiden myös ympäristön • noudattaa työyhteisön ohjeita ja huomioi työssään työyhteisön muut jäsenet • varmistaa työvälineiden ja materiaalien turvallisuuden sekä poistaa ja vie huoltoon vialliset työvälineet
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• kehittää toimintaansa turvallisemmaksi. • osaa paineistaa renkaan turvallisesti ja omatoimisesti huolehtii laitteiden kunnosta • havaitsee ja tunnistaa työhönsä liittyvät vaarat ja ilmoittaa niistä • osaa arvioida suojainten, työvälineiden ja työmenetelmien soveltuvuutta kyseiseen työhön

Ammattitaidon itsearviointi	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• arvioi ohjattuna omaa työtään
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• arvioi omaa työtään annettujen ohjeiden mukaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• arvioi oman työnsä laatua

Aloitekyky ja yrittäjyys	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• osaa arvioida käyttämänsä työajan ohjeaikaan.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• osaa arvioida, onko oma tehty työ yritykselle kannattavaa.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• osaa suunnitella työn kannattavaksi.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä esimerkiksi kokoamalla yksinkertaisen pienkoneen. Työn tulee mahdollisuuksien mukaan sisältää lähetyksen purku, tarkistuksia ja kokoamista. Työn luovuttaminen asiakkaalle sekä mahdollisesti aika- ja kustannusarvion laatiminen voivat kuulua ammattitaidon osaamiseen. Varustelutyön tulee olla sen laajuinen, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia. Työ tehdään pienkonekorjaamossa. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.43. Varaosavaraston hoitaminen, 15 osp (105736)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- varaosien ja tarvikkeiden tilaamisen eri toimittajilta
- saapuneiden toimitusten tarkastuksen, toimittamisen työlle ja varastoinnin niille osoitetuille varastopaikoille
- varaston pitämisen siistinä ja järjestyksessä
- kestävä kehityksen mukaisen toiminnan, ongelmajätteiden asianmukaisen varastoinnin ja käsittelyn
- varaosaluetteloiden ja #hinnastojen käytön hallinnan
- konetyyppien ja sarjanumeroiden tunnistamisen
- takuukäsittelyn ja tuotepalautukset.

Arviointi

1. Työprosessin hallinta

Oman työn suunnittelu ja suunnitelmallinen tekeminen
Opiskelija

Tyydyttävä 1	• suunnittelee ja tekee ohjattuna työprosessin
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• suunnittelee annettujen ohjeiden mukaan työprosessin ja toteuttaa sen pääsääntöisesti itsenäisesti
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työprosessin itsenäisesti

Työn kokonaisuuden hallinta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• noudattaa työaikoja ja toimii ohjattuna työohjeiden mukaisesti
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• noudattaa työaikoja ja annettuja työohjeita
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• noudattaa työaikoja ja suunnitelmia sekä neuvottelee mahdollisista poikkeamista

Taloudellinen ja laadukas toiminta	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toimii ohjattuna asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• toimii asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• toimii asetettujen laatu- ja taloustavoitteiden mukaisesti ja kehittää omaa toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Työmenetelmien, #välineiden ja materiaalin hallinta

Tavaran vastaanotto ja hyllytys	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• osaa annetun ohjeen mukaan purkaa ja hyllyttää toimitetun lähetyksen • osaa ohjattuna käyttää varaosa- ja varastohallintaohjelmaa • tietää, mitä apulaitteita hänellä on oikeus käyttää.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• osaa purkamisen ja hyllytyksen lisäksi toimittaa osat tehtävälle työlle • osaa käyttää varaosa- ja varastohallintaohjelmaa • käyttää kuljetus- ja nostoapuvälineitä ohjeiden mukaisesti.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• osaa tehdä reklamoinnin puutteellisesta tai virheellisestä toimituksesta • osaa käyttää ja ylläpitää varaosa- ja varastohallintaohjelmaa sekä hoitaa reklamaatiotilanteet

	• käyttää kuljetus- ja nostoapuvälineitä ohjeiden mukaisesti ja osaa toimia varastoinnin yleisten turvallisuusohjeiden mukaisesti.
--	--

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Tiedonhaku	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• osaa opastettuna teknisen tuntemuksen pohjalta hakea osaa oikeasta kokonaisuudesta.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• osaa teknisen tuntemuksensa avulla itsenäisesti tilata työssä tarvittavat lisäosat ja tarvikkeet.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• osaa teknisen tuntemuksensa avulla itsenäisesti tilata työssä tarvittavat lisäosat ja tarvikkeet sekä osaa opastaa asiakasta osien ja tarvikkeiden hankinnassa.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Kestävä kehitys	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• pitää työpaikkansa siistinä ja lajittelee jätteet opastettuna • tunnistaa erityyppisten puhdistus-, voitelu- ja polttoaineiden ympäristövaikutukset
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• pitää työpaikkansa siistinä ja järjestyksessä ja lajittelee jätteet
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• pitää työpaikkansa siistinä ja toimintaansa helpottavassa järjestyksessä sekä lajittelee jätteet

Arviointi	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tekee arviointitöitä opastettuna
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tekee tavallisimpia arviointitöitä ohjeitten perusteella
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tekee arviointityöt itsenäisesti

Vuorovaikutus- ja yhteistyökyky	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• keskustelee asiakkaan ja yhteistyökumppaneiden kanssa henkilökohtaisesti ja puhelimen välityksellä
Tyydyttävä 2	

Hyvä 3	tuntee tarvekartoituksen perusteet ja osaa kommunikoida ja tehdä yhteistyötä erilaisten ihmisten kanssa
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	hallitsee kyselytekniikan ja tarvekartoituksen ja osaa toimia työpaikan ja tavarantoimittajien eri henkilöiden ja henkilöstöryhmien kanssa

Terveys turvallisuus ja toimintakyky	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- asennoituu myönteisesti turvalliseen toimintaan sekä välttää riskejä työssään - osaa paineistaa renkaan turvallisesti - noudattaa työstä annettuja turvallisuusohjeita eikä aiheuta vaaraa itselleen - käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimia, työvälineitä ja työmenetelmiä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- vastaa itsenäisesti toimintansa turvallisuudesta - osaa paineistaa renkaan turvallisesti huomioiden myös ympäristön - noudattaa työyhteisön ohjeita ja huomioi työssään työyhteisön muut jäsenet - varmistaa työvälineiden ja materiaalien turvallisuuden sekä poistaa ja vie huoltoon vialliset työvälineet
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- kehittää toimintaansa turvallisemmaksi. - osaa paineistaa renkaan turvallisesti ja omatoimisesti huolehtii laitteiden kunnosta - havaitsee ja tunnistaa työhönsä liittyvät vaarat ja ilmoittaa niistä - osaa arvioida suojainten, työvälineiden ja työmenetelmien soveltuvuutta kyseiseen työhön

Ammattitaidon itsearviointi	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	arvioi ohjattuna omaa työtään
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	arvioi omaa työtään annettujen ohjeiden mukaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	arvioi oman työnsä laatua

Aloitekyky ja yrittäjäyys	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	osaa arvioida käyttämänsä työajan ohjeaikaan.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	osaa arvioida, onko oma tehty työ yritykselle kannattavaa.
Hyvä 4	

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä varastotyötä, sijoittamalla tuotteita paikoilleen ja hakemalla niitä. Varastotyön tulee mahdollisuuksien mukaan sisältää asiakaspalvelua, tarkistuksia ja hyllytystä, tavaran vastaanottoa ja varaosien luovuttamista asiakkaalle sekä omalle korjaamolle ja tuotteiden vientiä atk-järjestelmään ja etsintää eri hakemistoja käyttäen. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.44. Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen, 11 osp (400012)

Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä -osa-alue suoritetaan ja sitä opetetaan siten, että äidinkielenä on koulutuksen järjestäjän opetus- ja tutkintokielen mukaisesti suomen, ruotsin tai saamen kieli. Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä -osa-alue voidaan opiskelijan valinnan mukaan suorittaa ja sitä voidaan opettaa myös opiskelijan toisena kielenä olevalla suomen tai ruotsin kielellä, romanikielellä, viittomakielellä tai muulla opiskelijan äidinkielellä, mikäli koulutuksen järjestäjä tarjoaa tämän mahdollisuuden.

Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, suomi

Pakolliset osaamistavoitteet, 4 osp

Opiskelija osaa

- toimia tarkoituksenmukaisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa
- tulkita erilaisia tekstejä sekä hankkia ja arvioida tietoja eri lähteistä
- tuottaa erilaisia tekstejä ja ilmaista tunteita, ajatuksia, mielipiteitä ja käsitteitä.

Arviointi

Arvioinnin kohteet

Opiskelija toimii tarkoituksenmukaisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- viestii vuorovaikutustilanteessa tilanteen mukaisella tavalla - ilmaisee asiallisesti mielipiteitä yhteistyö- ja ryhmätilanteissa - käyttää tilanteen mukaan yleiskieltä esitellessään omaan alaansa liittyvän ilmiön tai asian - ymmärtää kielen ja vuorovaikutustaitojen merkityksen omalla alallaan ja työelämässä - arvioi vuorovaikutustaitojaan saamansa palautteen pohjalta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- viestii sujuvasti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa - vie keskustelua yhteistyö- ja ryhmätilanteissa tavoitteellisesti eteenpäin - perustelee mielipiteensä ja väitteensä - käyttää tilanteen mukaan luontevasti yleiskieltä, alan käsitteistöä ja tekstilajeja esitellessään omaan alaansa liittyviä ilmiöitä tai asioita

	• osoittaa toiminnallaan ymmärtävänsä kielen ja vuorovaikutustaitojen merkityksen omalla alallaan ja työelämässä • arvioi vuorovaikutustaitojaan realistisesti tunnistamalla vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• viestii vakuuttavasti myös vaativissa vuorovaikutustilanteissa • toimii rakentavasti ja edistää toiminnallaan ryhmän vuorovaikutusta yhteistyö- ja ryhmätyötilanteissa • perustelee mielipiteitään ja väitteitään monipuolisesti tilanteeseen sopivalla tavalla • käyttää tilanteen mukaan luontevasti yleiskieltä, alan käsitteistöä ja tekstilajeja esitellessään omaan alaansa liittyviä ilmiöitä ja suuntaa viestinsä kohderyhmän mukaisesti • osoittaa toiminnallaan ymmärtävänsä kielen ja vuorovaikutustaitojen merkityksen omalla alallaan, työelämässä ja yhteiskunnassa • kehittää vuorovaikutustaitojaan palautteen ja itsearvioinnin pohjalta.

Opiskelija tulkitsee erilaisia tekstejä sekä hankkii ja arvioi tietoja eri lähteistä.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tunnistaa omalla alalla ja työelämässä käytettyjä tekstilajeja ja medioita • tekee päätelmiä tekstien merkityksistä pääosin itsenäisesti • hakee tietoa oman alansa kannalta keskeisistä tietolähteistä ja yksinkertaisissa tiedonhankinnan tehtävissä hyödyntää monilukutaitoaan • tekee joitakin muistiinpanoja ja tiivistää muutamia ydinasioita kuullun, luetun ja nähdyn pohjalta • arvioi tietolähteiden ja tiedon luotettavuutta pääosin itsenäisesti • hyödyntää hankkimaansa tietoa • noudattaa tekijänoikeuksia pääosin itsenäisesti • arvioi tekstien tulkinnan taitojaan saamansa palautteen pohjalta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tunnistaa omalla alalla ja työelämässä käytettyjä tekstilajeja ja medioita monipuolisesti • tulkitsee erilaisten tekstien keskeiset tavoitteet ja olennaiset merkitykset • hakee tietoa oman alansa kannalta monipuolisista tietolähteistä monilukutaitoaan hyödyntäen • tekee muistiinpanoja ja tiivistää ydinasioita kuullun, luetun ja nähdyn pohjalta • arvioi tietolähteiden ja tiedon luotettavuutta • hyödyntää hankkimaansa tietoa johdonmukaisesti ja sujuvasti • noudattaa tekijänoikeuksia asianmukaisesti • arvioi tekstien tulkinnan taitojaan realistisesti siten, että tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tuntee omalla alalla ja työelämässä käytetyt tekstilajit ja mediat monipuolisesti ja arvioi niiden käyttöä • tulkitsee erilaisten tekstien tavoitteita monipuolisesti ja arvioi tekstien sisältöä ja ilmaisua • hakee tietoa monipuolisista ja aiheen kannalta olennaisista tietolähteistä sujuvasti monilukutaitoaan hyödyntäen

	• tekee itsenäisesti muistiinpanoja ja tiivistää ydinasiat kuullun, luetun ja nähdyn pohjalta • arvioi asiantuntevasti tietolähteiden ja tiedon luotettavuutta • hyödyntää hankkimaansa tietoa monipuolisesti ja sujuvasti • noudattaa tekijänoikeuksia ja viittaa luontevasti käyttämiinsä lähteisiin • kehittää tekstien tulkinnan taitojaan palautteen ja itsearvioinnin pohjalta.
--	---

Opiskelija tuottaa erilaisia tekstejä ja ilmaisee tunteita, ajatuksia, mielipiteitä ja käsitteitä.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• asettaa ilmaisulleen tavoitteita ja suuntaa ilmaisuaan tavoitteiden mukaisesti • tuottaa puhuttuja, kirjoitettuja tai audiovisuaalisia tekstejä hyödyntäen tieto- ja viestintäteknologiaa sekä monilukutaitoaan • hallitsee osittain kirjoitetun kielen käytänteet • tuottaa omalla alalla ja työelämässä tarvittavia tyypillisiä tekstejä • tuottaa tilanteeseen sopivaa puhekieltä • arvioi tekstien tuottamisen ja ilmaisun taitojaan saamansa palautteen pohjalta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• asettaa ilmaisulleen tavoitteita ja viestii tavoitteiden suuntaisesti • tuottaa puhuttuja, kirjoitettuja tai audiovisuaalisia tekstejä hyödyntäen tieto- ja viestintäteknologiaa sekä monilukutaitoaan ja arvioi eri vaihtoehtojen tarkoituksenmukaisuutta • hallitsee pääosin kirjoitetun kielen käytänteet • tuottaa oman alan ja työelämän tekstikäytänteiden mukaisia tekstejä • kohdentaa puhutut tekstit kohderyhmän mukaisesti ja ilmaisee itseään selkeästi • arvioi tekstin tuottamisen taitoaan realistisesti tunnistaen vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• asettaa ilmaisulleen tavoitteita, viestii tavoitteiden suuntaisesti ja arvioi viestintänsä vaikuttavuutta • tuottaa puhuttuja, kirjoitettuja tai audiovisuaalisia tekstejä hyödyntäen monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa sekä monilukutaitoaan ja arvioi eri vaihtoehtojen tarkoituksenmukaisuutta • hallitsee sujuvasti kirjoitetun kielen käytänteet ja muokkaa tuottamiensa tekstien ilmaisua ja rakennetta • tuottaa sujuvasti oman alan ja työelämän tekstikäytänteiden mukaisia tekstejä • käyttää tilanteen edellyttämää selkeää puhekieltä vuorovaikutteisesti ja taitaa huolitellun yleiskielen • kehittää tekstien tuottamisen taitojaan palautteen ja itsearvioinnin pohjalta.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Opiskelija osaa

- kehittää viestintä- ja vuorovaikutustaitojaan
- kehittää esiintymis- ja ryhmätaitojaan

- tulkita ja tuottaa erilaisia tekstejä
- tuntee kielen ja kirjallisuuden muotoja ja merkityksiä.

Arviointi

Arvioinnin kohteet

Opiskelija kehittää viestintä- ja vuorovaikutustaitojaan.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• ilmaisee asiallisesti mielipiteensä ja perustelee ne vakuuttavasti • ottaa vuorovaikutuksessa toisen näkemykset huomioon • osoittaa tuntevansa sanattoman viestinnän merkityksen ja sen vaikutuksia sanoman vastaanottoon • arvioi viestintä- ja vuorovaikutustaitojaan saamansa palautteen pohjalta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• toimii kohteliaasti ja joustavasti vuorovaikutustilanteissa erilaisissa ympäristöissä • ottaa viestinnässään huomioon vastaanottajan, tilanteen ja alansa vaatimukset • ottaa huomioon sanattoman viestinnän vaikutuksia omassa ilmaisussaan • arvioi viestintä- ja vuorovaikutustaitojaan realistisesti tunnistamalla vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• ylläpitää puhuessaan vuorovaikutusta, havainnollistaa puheenvuoroaan ja rakentaa sen sisällön loogiseksi • ottaa viestinnässään huomioon vastaanottajan, tilanteen ja alan vaatimukset ja viestii rakentavasti myös ristiriita- ja ongelmatilanteissa • soveltaa sanattoman viestinnän sääntöjä vuorovaikutuksessaan ja vertailee kulttuurisia merkityksiä • kehittää viestintä- ja vuorovaikutustaitojaan palautteen ja itsearvioinnin pohjalta.

Opiskelija kehittää esiintymis- ja ryhmätyötaitojaan.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• esittää sekä spontaanin että valmistellun puheenvuoron tai puhe-esityksen itselleen tutusta aiheesta • toimii ryhmätyötilanteissa yhteistyöhakuisesti osana ryhmää • toimii työelämän kokous- ja neuvottelukäytäntöjen mukaisesti, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta • arvioi esiintymis- ja ryhmätyötaitojaan saamansa palautteen pohjalta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• esittää sekä spontaanin että valmistellun esityksen, havainnollistaa esitystään ja rakentaa sen sisällön loogiseksi • vie ryhmän työskentelyä eteenpäin aktiivisesti ja arvostaa muiden näkökantoja • noudattaa työelämän kokous- ja neuvottelukäytäntöjä • arvioi esiintymis- ja ryhmätyötaitojaan realistisesti siten, että tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan

Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• esittää sekä spontaanin että itsenäisesti valmistellun esityksen myös haasteellisissa tilanteissa, havainnollistaa esitystään ja rakentaa sen sisällön loogiseksi • tunnistaa oman toimintansa vaikutukset ryhmän toimintaan ja kannustaa ryhmän muita jäseniä toimimaan • hallitsee joustavasti kokous- ja neuvottelukäytännöt • arvioi ja kehittää esiintymis- ja ryhmätyötaitojaan palautteen ja itsearvioinnin pohjalta.

Opiskelija tulkitsee ja tuottaa erilaisia tekstejä.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tutustuu eri tekstilajeihin • tuntee tekstilajien tilanteenmukaisen käytön vaatimuksia • tuottaa ja tulkitsee ohjatusti tekstejä yksin ja yhdessä muiden kanssa • antaa ja vastaanottaa ohjatusti rakentavaa palautetta tuotetuista teksteistä • arvioi taitoaan tulkita ja tuottaa tekstejä saamansa palautteen pohjalta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tutustuu eri tekstilajeihin ja analysoi tekstilajien ilmaisutapoja kriittisesti • tuottaa ja tulkitsee tekstejä yksin ja yhdessä muiden kanssa • muokkaa tuottamiaan tekstejä palautteen pohjalta • antaa ja vastaanottaa rakentavaa palautetta tuotetusta tekstistä • arvioi taitoaan tulkita ja tuottaa tekstejä realistisesti tunnistamalla vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tutustuu eri tekstilajeihin ja analysoi tekstilajien ilmaisutapoja kriittisesti ja monipuolisesti • tuottaa ja tulkitsee monipuolisesti tekstejä yksin ja yhdessä muiden kanssa • antaa rakentavaa ja monipuolista palautetta tuotetuista teksteistä ja vastaanottaa palautetta • muokkaa tuottamiaan tekstejä ja kehittää kirjoitustaitoaan palautteen pohjalta • kehittää taitoaan tulkita ja tuottaa tekstejä palautteen ja itsearvioinnin pohjalta.

Opiskelija tuntee kielen ja kirjallisuuden muotoja ja merkityksiä.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tiedostaa kielellisen, kulttuurisen ja identiteettien moninaisuuden merkityksen • tutustuu kirjallisuuden eri lajeihin ja muihin taidemuotoihin • lukee kaunokirjallisia tekstejä • tekee havaintoja omasta lukemisestaan
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• ottaa huomioon kielellisen, kulttuurisen ja identiteettien moninaisuuden omassa vuorovaikutuksessaan • tutustuu monipuolisesti kirjallisuuden eri lajeihin ja muihin taidemuotoihin

	• lukee kaunokirjallisuutta sekä tulkitsee ja arvioi kaunokirjallisuutta ja muita taideteoksia • arvioi omaa lukemistaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• soveltaa monipuolisesti kielelliseen, kulttuuriseen ja identiteettien moninaisuuteen liittyvää osaamistaan • osoittaa tuntevansa monipuolisesti kirjallisuuden eri lajeja ja muita taidemuotoja • hankkii monipuolisia lukukokemuksia sekä analysoi ja arvioi kaunokirjallisuutta ja muita taideteoksia • arvioi ja kehittää omaa lukemistaan.

Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, saame

Pakolliset osaamistavoitteet, 4 osp

Opiskelija osaa

- toimia tarkoituksenmukaisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa saamen kielellä
- tulkita erilaisia tekstejä sekä hankkia ja arvioida tietoja eri lähteistä
- tuottaa erilaisia tekstejä ja ilmaista tunteita, ajatuksia, mielipiteitä ja käsitteitä saamen kielellä.

Arviointi

Arvioinnin kohteet

Opiskelija toimii tarkoituksenmukaisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa saamen kielellä.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• viestii vuorovaikutustilanteessa tilanteen mukaisella tavalla • ilmaisee asiallisesti mielipiteitä yhteistyö- ja ryhmätilanteissa • käyttää tilanteen mukaan yleiskieltä esitellessään omaan alaansa liittyvän ilmiön tai asian • ymmärtää kielen ja vuorovaikutustaitojen merkityksen omalla alallaan ja työelämässä • arvioi vuorovaikutustaitojaan saamansa palautteen pohjalta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• viestii sujuvasti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa • vie keskustelua yhteistyö- ja ryhmätilanteissa tavoitteellisesti eteenpäin • perustelee mielipiteensä ja väitteensä • käyttää tilanteen mukaan luontevasti yleiskieltä, alan käsitteistöä ja tekstilajeja esitellessään omaan alaansa liittyviä ilmiöitä tai asioita • osoittaa toiminnallaan ymmärtävänsä kielen ja vuorovaikutustaitojen merkityksen omalla alallaan ja työelämässä • arvioi vuorovaikutustaitojaan realistisesti tunnistamalla vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• viestii vakuuttavasti myös vaativissa vuorovaikutustilanteissa • toimii rakentavasti ja edistää toiminnallaan ryhmän vuorovaikutusta yhteistyö- ja ryhmätyötilanteissa

	• perustelee mielipiteitään ja väitteitään monipuolisesti tilanteeseen sopivalla tavalla • käyttää tilanteen mukaan luontevasti yleiskieltä, alan käsitteistöä ja tekstilajeja esitellessään omaan alaansa liittyviä ilmiöitä ja suuntaa viestinsä kohderyhmän mukaisesti • osoittaa toiminnallaan ymmärtävänsä kielen ja vuorovaikutustaitojen merkityksen omalla alallaan, työelämässä ja yhteiskunnassa • kehittää vuorovaikutustaitojaan palautteen ja itsearvioinnin pohjalta.
--	--

Opiskelija tulkitsee erilaisia tekstejä sekä hankkii ja arvioi tietoja eri lähteistä.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tunnistaa omalla alalla ja työelämässä käytettyjä tekstilajeja ja medioita • tekee päätelmiä tekstien merkityksistä pääosin itsenäisesti • hakee tietoa oman alansa kannalta keskeisistä tietolähteistä ja yksinkertaisissa tiedonhankinnan tehtävissä hyödyntää monilukutaitoaan • tekee joitakin muistiinpanoja ja tiivistää muutamia ydinasioita kuullun, luetun ja nähdyn pohjalta • arvioi tietolähteiden ja tiedon luotettavuutta pääosin itsenäisesti • hyödyntää hankkimaansa tietoa • noudattaa tekijänoikeuksia pääosin itsenäisesti • arvioi tekstien tulkinnan taitojaan saamansa palautteen pohjalta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tunnistaa omalla alalla ja työelämässä käytettyjä tekstilajeja ja medioita monipuolisesti • tulkitsee erilaisten tekstien keskeiset tavoitteet ja olennaiset merkitykset • hakee tietoa oman alansa kannalta monipuolisista tietolähteistä monilukutaitoaan hyödyntäen • tekee muistiinpanoja ja tiivistää ydinasioita kuullun, luetun ja nähdyn pohjalta • arvioi tietolähteiden ja tiedon luotettavuutta • hyödyntää hankkimaansa tietoa johdonmukaisesti ja sujuvasti • noudattaa tekijänoikeuksia asianmukaisesti • arvioi tekstien tulkinnan taitojaan realistisesti siten, että tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tuntee omalla alalla ja työelämässä käytetyt tekstilajit ja mediat monipuolisesti ja arvioi niiden käyttöä • tulkitsee erilaisten tekstien tavoitteita monipuolisesti ja arvioi tekstien sisältöä ja ilmaisua • hakee tietoa monipuolisista ja aiheen kannalta olennaisista tietolähteistä sujuvasti monilukutaitoaan hyödyntäen • tekee itsenäisesti muistiinpanoja ja tiivistää ydinasiat kuullun, luetun ja nähdyn pohjalta • arvioi asiantuntevasti tietolähteiden ja tiedon luotettavuutta • hyödyntää hankkimaansa tietoa monipuolisesti ja sujuvasti • noudattaa tekijänoikeuksia ja viittaa luontevasti käyttämiinsä lähteisiin • kehittää tekstien tulkinnan taitojaan palautteen ja itsearvioinnin pohjalta.

Opiskelija tuottaa erilaisia tekstejä ja ilmaisee tunteita, ajatuksia, mielipiteitä ja käsitteitä saamen kielellä.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- asettaa ilmaisulleen tavoitteita ja suuntaa ilmaisuaan tavoitteiden mukaisesti - tuottaa puhuttuja, kirjoitettuja tai audiovisuaalisia tekstejä hyödyntäen tieto- ja viestintäteknologiaa sekä monilukutaitoaan - hallitsee osittain kirjoitetun kielen käytänteet - tuottaa omalla alalla ja työelämässä tarvittavia tyypillisiä tekstejä - tuottaa tilanteeseen sopivaa puhekieltä - arvioi tekstien tuottamisen ja ilmaisun taitojaan saamansa palautteen pohjalta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- asettaa ilmaisulleen tavoitteita ja viestii tavoitteiden suuntaisesti - tuottaa puhuttuja, kirjoitettuja tai audiovisuaalisia tekstejä hyödyntäen tieto- ja viestintäteknologiaa sekä monilukutaitoaan ja arvioi eri vaihtoehtojen tarkoituksenmukaisuutta - hallitsee pääosin kirjoitetun kielen käytänteet - tuottaa oman alan ja työelämän tekstikäytänteiden mukaisia tekstejä - kohdentaa puhutut tekstit kohderyhmän mukaisesti ja ilmaisee itseään selkeästi - arvioi tekstin tuottamisen taitoaan realistisesti tunnistaen vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- asettaa ilmaisulleen tavoitteita, viestii tavoitteiden suuntaisesti ja arvioi viestintänsä vaikuttavuutta - tuottaa puhuttuja, kirjoitettuja tai audiovisuaalisia tekstejä hyödyntäen monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa sekä monilukutaitoaan ja arvioi eri vaihtoehtojen tarkoituksenmukaisuutta - hallitsee sujuvasti kirjoitetun kielen käytänteet ja muokkaa tuottamiensa tekstien ilmaisua ja rakennetta - tuottaa sujuvasti oman alan ja työelämän tekstikäytänteiden mukaisia tekstejä - käyttää tilanteen edellyttämää selkeää puhekieltä vuorovaikutteisesti ja taitaa huolitellun yleiskielen - kehittää tekstien tuottamisen taitojaan palautteen ja itsearviointin pohjalta.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Opiskelija osaa

- kehittää viestintä- ja vuorovaikutustaitojaan saamen kielessä
- kehittää esiintymis- ja ryhmätaitojaan
- tulkita ja tuottaa erilaisia saamenkielisiä tekstejä
- tuntee kielen ja kirjallisuuden muotoja ja merkityksiä.

Arviointi

Arvioinnin kohteet

Opiskelija kehittää viestintä- ja vuorovaikutustaitojaan saamen kielessä.

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• ilmaisee asiallisesti mielipiteensä ja perustelee ne vakuuttavasti • ottaa vuorovaikutuksessa toisen näkemykset huomioon • osoittaa tuntevansa sanattoman viestinnän merkityksen ja sen vaikutuksia sanoman vastaanottoon • arvioi viestintä- ja vuorovaikutustaitojaan saamansa palautteen pohjalta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• toimii kohteliaasti ja joustavasti vuorovaikutustilanteissa erilaisissa ympäristöissä • ottaa viestinnässään huomioon vastaanottajan, tilanteen ja alansa vaatimukset • ottaa huomioon sanattoman viestinnän vaikutuksia omassa ilmaisussaan • arvioi viestintä- ja vuorovaikutustaitojaan realistisesti tunnistamalla vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• ylläpitää puhuessaan vuorovaikutusta, havainnollistaa puheenvuoroaan ja rakentaa sen sisällön loogiseksi • ottaa viestinnässään huomioon vastaanottajan, tilanteen ja alan vaatimukset ja viestii rakentavasti myös ristiriita- ja ongelmatilanteissa • soveltaa sanattoman viestinnän sääntöjä vuorovaikutuksessaan ja vertailee kulttuurisia merkityksiä • kehittää viestintä- ja vuorovaikutustaitojaan palautteen ja itsearvioinnin pohjalta.

Opiskelija kehittää esiintymis- ja ryhmätyötaitojaan.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• esittää sekä spontaanin että valmistellun puheenvuoron tai puhe-esityksen itselleen tutusta aiheesta • toimii ryhmätyötilanteissa yhteistyöhakuisesti osana ryhmää • toimii työelämän kokous- ja neuvottelukäytäntöjen mukaisesti, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta • arvioi esiintymis- ja ryhmätyötaitojaan saamansa palautteen pohjalta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• esittää sekä spontaanin että valmistellun esityksen, havainnollistaa esitystään ja rakentaa sen sisällön loogiseksi • vie ryhmän työskentelyä eteenpäin aktiivisesti ja arvostaa muiden näkökantoja • noudattaa työelämän kokous- ja neuvottelukäytäntöjä • arvioi esiintymis- ja ryhmätyötaitojaan realistisesti siten, että tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• esittää sekä spontaanin että itsenäisesti valmistellun esityksen myös haasteellisissa tilanteissa, havainnollistaa esitystään ja rakentaa sen sisällön loogiseksi • tunnistaa oman toimintansa vaikutukset ryhmän toimintaan ja kannustaa ryhmän muita jäseniä toimimaan • hallitsee joustavasti kokous- ja neuvottelukäytännöt • arvioi ja kehittää esiintymis- ja ryhmätyötaitojaan palautteen ja itsearvioinnin pohjalta.

Opiskelija tulkitsee ja tuottaa erilaisia saamenkielisiä tekstejä.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- tutustuu eri tekstilajeihin - tuntee tekstilajien tilanteenmukaisen käytön vaatimuksia - tuottaa ja tulkitsee ohjatusti tekstejä yksin ja yhdessä muiden kanssa - antaa ja vastaanottaa ohjatusti rakentavaa palautetta tuotetuista teksteistä - arvioi taitoaan tulkita ja tuottaa tekstejä saamansa palautteen pohjalta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- tutustuu eri tekstilajeihin ja analysoi tekstilajien ilmaisutapoja kriittisesti - tuottaa ja tulkitsee tekstejä yksin ja yhdessä muiden kanssa - muokkaa tuottamiaan tekstejä palautteen pohjalta - antaa ja vastaanottaa rakentavaa palautetta tuotetusta tekstistä - arvioi taitoaan tulkita ja tuottaa tekstejä realistisesti tunnistamalla vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- tutustuu eri tekstilajeihin ja analysoi tekstilajien ilmaisutapoja kriittisesti ja monipuolisesti - tuottaa ja tulkitsee monipuolisesti tekstejä yksin ja yhdessä muiden kanssa - antaa rakentavaa ja monipuolista palautetta tuotetuista teksteistä ja vastaanottaa palautetta - muokkaa tuottamiaan tekstejä ja kehittää kirjoitustaitoaan palautteen pohjalta - kehittää taitoaan tulkita ja tuottaa tekstejä palautteen ja itsearviointin pohjalta.

Opiskelija tuntee kielen ja kirjallisuuden muotoja ja merkityksiä.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- tiedostaa kielellisen, kulttuurisen ja identiteettien moninaisuuden merkityksen - tutustuu kirjallisuuden eri lajeihin ja muihin taidemuotoihin - lukee kaunokirjallisia tekstejä - tekee havaintoja omasta lukemisestaan
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- ottaa huomioon kielellisen, kulttuurisen ja identiteettien moninaisuuden omassa vuorovaikutuksessaan - tutustuu monipuolisesti kirjallisuuden eri lajeihin ja muihin taidemuotoihin - lukee kaunokirjallisuutta sekä tulkitsee ja arvioi kaunokirjallisuutta ja muita taideteoksia - arvioi omaa lukemistaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- soveltaa monipuolisesti kielelliseen, kulttuuriseen ja identiteettien moninaisuuteen liittyvää osaamistaan - osoittaa tuntevansa monipuolisesti kirjallisuuden eri lajeja ja muita taidemuotoja - hankkii monipuolisia lukukokemuksia sekä analysoi ja arvioi kaunokirjallisuutta ja muita taideteoksia

- arvioi ja kehittää omaa lukemistaan.

Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, viittomakieli

Pakolliset osaamistavoitteet, 4 osp

Opiskelija osaa

- toimia tarkoituksenmukaisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa suomalaisella viittomakielellä
- tulkita erilaisia viitottuja tekstejä sekä hankkia ja arvioida tietoja eri lähteistä
- tuottaa viitottuja tekstejä eri muodoissaan ja ilmaisee tunteita, ajatuksia, mielipiteitä ja käsitteitä suomalaisella viittomakielellä.

Arviointi

Arvioinnin kohteet

Opiskelija toimii tarkoituksenmukaisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa suomalaisella viittomakielellä.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• käyttää suomalaista viittomakieltä tutuissa viestintätilanteissa tilanteeseen sopivalla tavalla • selviytyy tutuissa viestintäympäristöissä, esimerkiksi kuulevien kanssa • hyödyntää viittomakielen tulkkausta vuorovaikutustilanteissa • osallistuu yhteistyö- ja ryhmätilanteisiin ja ilmaisee asiallisesti mielipiteitään • esittelee omaan ammattialaansa liittyvän ilmiön tai asian • tiedostaa viittomakielen ja vuorovaikutustaitojen merkityksen omalla alallaan ja työelämässä • arvioi vuorovaikutustaitojaan saamansa palautteen pohjalta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• käyttää suomalaista viittomakieltä alan viestintätilanteissa vuorovaikutteisesti ja asiallisesti • toimii ammatillisissa vaihtelevissa viestintäympäristöissä, esimerkiksi viittomakielisten ja kuulevien kanssa • käyttää viittomakielen tulkkausta tarkoituksenmukaisesti erilaisissa tilanteissa • vie viestintätilannetta tavoitteellisesti eteenpäin • perustelee mielipiteensä ja väitteensä sekä toimii vuorovaikutustilanteissa eettisesti kestäväällä tavalla • käyttää tilanteen mukaan luontevasti yleiskieltä, alan käsitteistöä ja rekistereitä sujuvasti esitellessään omaan alaansa liittyviä ilmiöitä tai asioita • ymmärtää viittomakielen ja vuorovaikutustaitojen merkityksen omalla alallaan ja yhteiskunnassa • arvioi vuorovaikutustaitojaan realistisesti siten, että tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• käyttää suomalaista viittomakieltä aktiivisesti alan viestintätilanteissa ja on viestinnässään luontevasti vuorovaikutteinen ja vakuuttava • toimii joustavasti erilaisissa multimodaalisissa viestintäympäristöissä

	• käyttää viittomakielen tulkkausta sujuvasti erilaisissa tilanteissa • toimii ryhmässä aktiivisesti ja rakentavasti • edistää toiminnallaan ryhmän vuorovaikutusta • perustelee näkemyksiään ja väitteitään monipuolisesti ja toimii vuorovaikutustilanteissa eettisesti kestäväällä tavalla • suuntaa viestinsä kohderyhmän mukaisesti esitellessään alaansa liittyviä ilmiöitä yleiskielellä ja käyttää alan käsitteistöä ja rekistereitä joustavasti • arvioi viittomakielen ja vuorovaikutustaitojen merkitystä omalla alallaan ja laajemmin yhteiskunnassa sekä yksilön että työelämän kannalta • kehittää vuorovaikutustaitojaan palautteen ja itsearvioinnin pohjalta.
--	--

Opiskelija tulkitsee erilaisia viitottuja tekstejä sekä hankkii ja arvioi tietoja eri lähteistä.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tuntee työelämän tekstilajeja • hakee tietoa alansa kannalta keskeisistä tietolähteistä • ymmärtää suomalaisella viittomakielellä ammattialansa keskeisten viestien ydinasiat • tekee päätelmiä tekstien merkityksistä sekä eri tietolähteiden luotettavuudesta • hyödyntää hankkimaansa tietoa tekstien tulkinnassa viestinnässään • noudattaa tekijänoikeuksia osittain itsenäisesti • arvioi tekstin tulkitsemisen taitojaan saamansa palautteen pohjalta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• ymmärtää ammattitaidon kannalta keskeisten tekstien tavoitteen ja tulkitsee tekstien merkityksiä • hakee tietoa ammattialansa kannalta monipuolisista tietolähteistä • ymmärtää alansa keskeisten viestien pääsisällön suomalaisella viittomakielellä ja osaa suhteuttaa niitä omiin kokemuksiinsa • arvioi tiedon ja tietolähteiden luotettavuutta • hyödyntää hankkimaansa tietoa monipuolisesti tekstien tulkinnassa • noudattaa tekijänoikeuksia asianmukaisesti • arvioi tekstin tulkitsemisen taitojaan realistisesti siten, että tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tulkitsee tekstien merkityksiä ja tavoitteita sekä kykenee arvioimaan tekstien sisältöä ja ilmaisua • hakee tietoa monipuolisista ja aiheen kannalta olennaisista tietolähteistä • ymmärtää alansa viestien pääsisällön suomalaisella viittomakielellä ja osaa tehdä niiden perusteella vertailuja ja johtopäätöksiä • arvioi tiedon ja tietolähteen luotettavuutta asiantuntevasti • hyödyntää hankkimaansa tietoa sujuvasti tekstien tulkinnassa • noudattaa tekijänoikeuksia ja viittaa luontevasti käyttämiinsä lähteisiin • kehittää tekstien tulkinnan taitojaan palautteen ja itsearvioinnin pohjalta.

Opiskelija tuottaa viitottuja tekstejä eri muodoissaan ja ilmaisee tunteita, ajatuksia, mielipiteitä ja käsitteitä suomalaisella viittomakielellä.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- asettaa viitotuille teksteilleen tavoitteita ja kykenee joiltakin osin suuntamaan ilmaisuaan tavoitteiden mukaisesti - hyödyntää viitottuja tekstejä tuottaessaan tieto- ja viestintäteknologiaa ja harjoittaa monilukutaitoaan - tuntee viittomakielen eri tyylejä, esimerkiksi kerronnallinen, asia- ja uutistyyli, ja käyttää ammattiin liittyviä viittomia ohjatusti - hallitsee osittain kirjoitetun kielen käytänteet - tuottaa mallin mukaisia asiakirjoja viitottuna, esimerkiksi raportti, toimintaohje, CV ja muita ammatissa tarvittavia tyypillisiä tekstejä - tekee muistiinpanoja ja tiivistää ydinasioita esitetyn, luetun ja nähdyn pohjalta - arvioi viitottujen tekstien tuottamisen taitojaan saamansa palautteen pohjalta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- asettaa viitotuille teksteilleen tavoitteita ja ilmaisee itseään tavoitteiden suuntaisesti - käyttää viitottuja tekstejä tuottaessaan tieto- ja viestintäteknologiaa ja osaa arvioida eri vaihtoehtojen tarkoituksenmukaisuutta ja kehittää monilukutaitoaan - hallitsee yleisviittomiston ja viestii alansa tilanteissa suomalaisella viittomakielellä - hallitsee pääosin kirjoitetun kielen käytänteet ja tekstin jaksottelun ja sidostaa tekstiä luontevasti - laatii viitottuja asiakirjoja asianmukaisesti ja tuottaa tyypillisiä tekstejä alansa käytänteiden mukaisesti - tekee muistiinpanoja ja tiivistää hankkimaansa tietoa - arvioi viitotun tekstin tuottamisen taitoaan realistisesti siten, että tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- asettaa viitotuille teksteilleen tavoitteita, viestii tavoitteiden suuntaisesti ja arvioi viestintänsä vaikuttavuutta - käyttää viitottuja tekstejä tuottaessaan tieto- ja viestintäteknologiaa ja medioita monipuolisesti ja edistää monilukutaitoaan - viestii ammatillisesti suomalaisella viittomakielellä ja tuntee hyvin ammattiin liittyvän viittomiston - hallitsee sujuvasti kirjoitetun kielen käytänteet ja tekstin rakentamisen - muokkaa tuottamiensa viitottujen tekstien ilmaisua ja rakennetta - tuottaa sujuvasti alansa käytänteiden mukaisia viitottuja tekstejä - laatii viitottuja asiakirjoja asianmukaisesti ja kykenee myös soveltamaan asiakirjamalleja luovasti - kehittää viitottujen tekstien tuottamisen taitojaan palautteen ja itsearvioinnin pohjalta.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Opiskelija osaa

- kehittää viestintä- ja vuorovaikutustaitojaan ja suomalaisen viittomakielen ilmaisutapoja
- kehittää esiintymis- ja ryhmätaitojaan
- tulkita ja tuottaa erilaisia viitottuja tekstejä

- tuntee kielen ja kirjallisuuden muotoja ja merkityksiä.

Arviointi

Arvioinnin kohteet

Opiskelija kehittää viestintä- ja vuorovaikutustaitojaan ja suomalaisen viittomakielen ilmaisutapoja.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- ilmaisee mielipiteensä asiallisesti ja vaikuttavasti perustellen - ottaa vuorovaikutuksessa huomioon toisen näkemykset - ymmärtää sanattoman viestinnän ja eleiden merkityksen vuorovaikutuksessa sekä niiden vaikutuksen sanoman vastaanottoon - arvioi viestintä- ja vuorovaikutustaitojaan saamansa palautteen pohjalta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- toimii kohteliaasti ja joustavasti vuorovaikutustilanteissa erilaisissa kieliympäristöissä - ottaa viestinnässään huomioon vastaanottajan, tilanteen ja alansa vaatimukset - käyttää yleisviittomistoa ja ammattiin liittyvää viittomistoa luontevasti - ottaa huomioon sanattoman viestinnän ja eleiden merkityksen ja tiedostaa niiden vaikutuksia omassa ilmaisussaan - arvioi viestintä- ja vuorovaikutustaitojaan realistisesti siten, että tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- ylläpitää viittoessaan vuorovaikutusta, havainnollistaa puheenvuoroaan ja rakentaa sen sisällön loogiseksi - käyttää rakenteeltaan sujuvaa ja ilmaisultaan rikasta viittomakieltä monipuolisesti - viestii rakentavasti myös ristiriita- ja ongelmatilanteissa - soveltaa sanattoman viestinnän, eleiden ja ei-manuaalisuuden sääntöjä vuorovaikutuksessaan ja vertailee merkityksiä myös eri kulttuurien välillä - kehittää viestintä- ja vuorovaikutustaitojaan palautteen ja itsearvioinnin pohjalta.

Opiskelija kehittää esiintymis- ja ryhmätöytäitojaan.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- esittää sekä spontaanin että valmistellun puheenvuoron tai esityksen itselleen tutusta aiheesta - toimii ryhmätöytätilanteissa yhteistyöhakuisesti osana ryhmää - toimii työelämän kokous- ja neuvottelukäytäntöjen mukaisesti, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta - arvioi esiintymis- ja ryhmätöytäitojaan saamansa palautteen pohjalta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- saa esiintyessään kontaktin yleisöönsä ja osaa rakentaa puheenvuoronsa niin, että sitä on helppo seurata - vie ryhmän työskentelyä eteenpäin aktiivisesti ja arvostaa muiden näkökantoja

	• noudattaa työelämän kokous- ja neuvottelukäytäntöjä • arvioi esiintymis- ja ryhmätyötaitojaan realistisesti siten, että tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• esittää sekä spontaanin että itsenäisesti valmistellun esityksen haastavastakin aiheesta, havainnollistaa esitystään ja rakentaa sen sisällön loogiseksi • tunnistaa oman toimintansa vaikutukset ryhmän toimintaan ja kannustaa ryhmän muita jäseniä toimimaan viittomakielisessä viestintäympäristössä • hallitsee joustavasti kokous- ja neuvottelukäytännöt huomioiden viittomakielen kulttuuriset piirteet • kehittää esiintymis- ja ryhmätyötaitojaan palautteen ja itsearvioinnin pohjalta.

Opiskelija tulkitsee ja tuottaa erilaisia viitottuja tekstejä.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tuntee viitottujen kielten tyylejä ja tekstilajeja sekä tilanteenmukaisen käytön vaatimuksia • käyttää mallin mukaan eri ammatillisia ilmaisutyylejä • tuottaa tekstiä yksin ja yhdessä muiden kanssa • arvioi taitoaan tulkita ja tuottaa viitottuja tekstejä saamansa palautteen pohjalta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tarkastelee viitottujen kielten tyylejä ja eri tekstilajien ilmaisutapoja kriittisesti • muokkaa tuottamiaan ammatillisia tekstejä palautteen perusteella • antaa ja vastaanottaa rakentavaa palautetta yhdessä tuotetusta tekstistä • arvioi taitoaan tulkita ja tuottaa tekstejä realistisesti siten, että tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• soveltaa vaihdellen eri ilmaisutapoja ja viitottujen kielten tyylejä ja tekstilajeja omissa teksteissään ja erilaisissa kieliympäristöissä • tekee havaintoja ammatillisista tekstilajeista, muokkaa niitä ja arvioi kielellisten valintojen vaikutuksia • toimii joustavasti osana tuottamisprosessia tuottaessaan tekstiä yhdessä muiden kanssa • kehittää taitoaan tulkita ja tuottaa tekstejä palautteen ja itsearvioinnin pohjalta.

Opiskelija tuntee kielen ja kirjallisuuden muotoja ja merkityksiä.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tuntee ja tunnistaa oman kielen sekä kulttuurisen moninaisuuden ja identiteettien merkityksen vuorovaikutuksessa • tutustuu kirjallisuuden eri lajeihin ja muihin taidemuotoihin • lukee fiktiivisiä tekstejä ja tekee havaintoja omasta lukemisestaan
Tyydyttävä 2	

Hyvä 3	- ottaa huomioon kielellisen, kulttuurisen ja identiteettien moninaisuuden omassa vuorovaikutuksessaan - tulkitsi ja arvioi lukemiaan kirjoja ja kokemiaan muita taideesityksiä sekä arvioi omaa lukemistaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- soveltaa monipuolisesti kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen liittyvää osaamistaan ja arvostaa kulttuurista moninaisuutta - hankkii monipuolisia lukukokemuksia sekä arvioi kirjallisuuden ja muiden taidemuotojen merkitystä sekä arvioi omaa monilukutaitoaan.

Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, opiskelijan oma äidinkieli

Pakolliset osaamistavoitteet, 4 osp

Opiskelija osaa

- toimia tarkoituksenmukaisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa omalla äidinkielellään
- tulkita erilaisia tekstejä sekä hankkia ja arvioida tietoja eri lähteistä
- tuottaa erilaisia tekstejä ja ilmaista tunteita, ajatuksia, mielipiteitä ja käsitteitä omalla äidinkielellään.

Arviointi

Arvioinnin kohteet

Opiskelija toimii tarkoituksenmukaisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa omalla äidinkielellään.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- viestii vuorovaikutustilanteessa tilanteen mukaisella tavalla - ilmaisee asiallisesti mielipiteitä yhteistyö- ja ryhmätilanteissa - käyttää tilanteen mukaan yleiskieltä esitellessään omaan alaansa liittyvän ilmiön tai asian - ymmärtää kielen ja vuorovaikutustaitojen merkityksen omalla alallaan ja työelämässä - arvioi vuorovaikutustaitojaan saamansa palautteen pohjalta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- viestii sujuvasti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa - vie keskustelua yhteistyö- ja ryhmätilanteissa tavoitteellisesti eteenpäin - perustelee mielipiteensä ja väitteensä - käyttää tilanteen mukaan luontevasti yleiskieltä, alan käsitteistöä ja tekstilajeja esitellessään omaan alaansa liittyviä ilmiöitä tai asioita - osoittaa toiminnallaan ymmärtävänsä kielen ja vuorovaikutustaitojen merkityksen omalla alallaan ja työelämässä - arvioi vuorovaikutustaitojaan realistisesti tunnistamalla vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- viestii vakuuttavasti myös vaativissa vuorovaikutustilanteissa - toimii rakentavasti ja edistää toiminnallaan ryhmän vuorovaikutusta yhteistyö- ja ryhmätyötilanteissa

	• perustelee mielipiteitään ja väitteitään monipuolisesti tilanteeseen sopivalla tavalla • käyttää tilanteen mukaan luontevasti yleiskieltä, alan käsitteistöä ja tekstilajeja esitellessään omaan alaansa liittyviä ilmiöitä ja suuntaa viestinsä kohderyhmän mukaisesti • osoittaa toiminnallaan ymmärtävänsä kielen ja vuorovaikutustaitojen merkityksen omalla alallaan, työelämässä ja yhteiskunnassa • kehittää vuorovaikutustaitojaan palautteen ja itsearvioinnin pohjalta.
--	--

Opiskelija tulkitsee erilaisia tekstejä sekä hankkii ja arvioi tietoja eri lähteistä.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tunnistaa omalla alalla ja työelämässä käytettyjä tekstilajeja ja medioita • tekee päätelmiä tekstien merkityksistä pääosin itsenäisesti • hakee tietoa oman alansa kannalta keskeisistä tietolähteistä ja yksinkertaisissa tiedonhankinnan tehtävissä hyödyntää monilukutaitoaan • tekee joitakin muistiinpanoja ja tiivistää muutamia ydinasioita kuullun, luetun ja nähdyn pohjalta • arvioi tietolähteiden ja tiedon luotettavuutta pääosin itsenäisesti • hyödyntää hankkimaansa tietoa • noudattaa tekijänoikeuksia pääosin itsenäisesti • arvioi tekstien tulkinnan taitojaan saamansa palautteen pohjalta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tunnistaa omalla alalla ja työelämässä käytettyjä tekstilajeja ja medioita monipuolisesti • tulkitsee erilaisten tekstien keskeiset tavoitteet ja olennaiset merkitykset • hakee tietoa oman alansa kannalta monipuolisista tietolähteistä monilukutaitoaan hyödyntäen • tekee muistiinpanoja ja tiivistää ydinasioita kuullun, luetun ja nähdyn pohjalta • arvioi tietolähteiden ja tiedon luotettavuutta • hyödyntää hankkimaansa tietoa johdonmukaisesti ja sujuvasti • noudattaa tekijänoikeuksia asianmukaisesti • arvioi tekstien tulkinnan taitojaan realistisesti siten, että tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tuntee omalla alalla ja työelämässä käytetyt tekstilajit ja mediat monipuolisesti ja arvioi niiden käyttöä • tulkitsee erilaisten tekstien tavoitteita monipuolisesti ja arvioi tekstien sisältöä ja ilmaisua • hakee tietoa monipuolisista ja aiheen kannalta olennaisista tietolähteistä sujuvasti monilukutaitoaan hyödyntäen • tekee itsenäisesti muistiinpanoja ja tiivistää ydinasiat kuullun, luetun ja nähdyn pohjalta • arvioi asiantuntevasti tietolähteiden ja tiedon luotettavuutta • hyödyntää hankkimaansa tietoa monipuolisesti ja sujuvasti • noudattaa tekijänoikeuksia ja viittaa luontevasti käyttämiinsä lähteisiin • kehittää tekstien tulkinnan taitojaan palautteen ja itsearvioinnin pohjalta.

Opiskelija tuottaa erilaisia tekstejä ja ilmaisee tunteita, ajatuksia, mielipiteitä ja käsitteitä omalla äidinkielellään.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- asettaa ilmaisulleen tavoitteita ja suuntaa ilmaisuaan tavoitteiden mukaisesti - tuottaa puhuttuja, kirjoitettuja tai audiovisuaalisia tekstejä hyödyntäen tieto- ja viestintäteknologiaa sekä monilukutaitoaan - hallitsee osittain kirjoitetun kielen käytänteet - tuottaa omalla alalla ja työelämässä tarvittavia tyypillisiä tekstejä - tuottaa tilanteeseen sopivaa puhekieltä - arvioi tekstien tuottamisen ja ilmaisun taitojaan saamansa palautteen pohjalta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- asettaa ilmaisulleen tavoitteita ja viestii tavoitteiden suuntaisesti - tuottaa puhuttuja, kirjoitettuja tai audiovisuaalisia tekstejä hyödyntäen tieto- ja viestintäteknologiaa sekä monilukutaitoaan ja arvioi eri vaihtoehtojen tarkoituksenmukaisuutta - hallitsee pääosin kirjoitetun kielen käytänteet - tuottaa oman alan ja työelämän tekstikäytänteiden mukaisia tekstejä - kohdentaa puhutut tekstit kohderyhmän mukaisesti ja ilmaisee itseään selkeästi - arvioi tekstin tuottamisen taitoaan realistisesti tunnistaen vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- asettaa ilmaisulleen tavoitteita, viestii tavoitteiden suuntaisesti ja arvioi viestintänsä vaikuttavuutta - tuottaa puhuttuja, kirjoitettuja tai audiovisuaalisia tekstejä hyödyntäen monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa sekä monilukutaitoaan ja arvioi eri vaihtoehtojen tarkoituksenmukaisuutta - hallitsee sujuvasti kirjoitetun kielen käytänteet ja muokkaa tuottamiensa tekstien ilmaisua ja rakennetta - tuottaa sujuvasti oman alan ja työelämän tekstikäytänteiden mukaisia tekstejä - käyttää tilanteen edellyttämää selkeää puhekieltä vuorovaikutteisesti ja taitaa huolitellun yleiskielen - kehittää tekstien tuottamisen taitojaan palautteen ja itsearviointin pohjalta.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Opiskelija osaa

- kehittää viestintä- ja vuorovaikutustaitojaan omassa äidinkielessä
- kehittää esiintymis- ja ryhmätaitojaan
- tulkita ja tuottaa erilaisia äidinkiellisiä tekstejä
- tuntee kielen ja kirjallisuuden muotoja ja merkityksiä.

Arviointi

Arvioinnin kohteet

Opiskelija kehittää viestintä- ja vuorovaikutustaitojaan omassa äidinkielessä.

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• ilmaisee asiallisesti mielipiteensä ja perustelee ne vakuuttavasti • ottaa vuorovaikutuksessa toisen näkemykset huomioon • osoittaa tuntevansa sanattoman viestinnän merkityksen ja sen vaikutuksia sanoman vastaanottoon • arvioi viestintä- ja vuorovaikutustaitojaan saamansa palautteen pohjalta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• toimii kohteliaasti ja joustavasti vuorovaikutustilanteissa erilaisissa ympäristöissä • ottaa viestinnässään huomioon vastaanottajan, tilanteen ja alansa vaatimukset • ottaa huomioon sanattoman viestinnän vaikutuksia omassa ilmaisussaan • arvioi viestintä- ja vuorovaikutustaitojaan realistisesti tunnistamalla vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• ylläpitää puhuessaan vuorovaikutusta, havainnollistaa puheenvuoroaan ja rakentaa sen sisällön loogiseksi • ottaa viestinnässään huomioon vastaanottajan, tilanteen ja alan vaatimukset ja viestii rakentavasti myös ristiriita- ja ongelmatilanteissa • soveltaa sanattoman viestinnän sääntöjä vuorovaikutuksessaan ja vertailee kulttuurisia merkityksiä • kehittää viestintä- ja vuorovaikutustaitojaan palautteen ja itsearvioinnin pohjalta.

Opiskelija kehittää esiintymis- ja ryhmätyötaitojaan.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• esittää sekä spontaanin että valmistellun puheenvuoron tai puhe-esityksen itselleen tutusta aiheesta • toimii ryhmätyötilanteissa yhteistyöhakuisesti osana ryhmää • toimii työelämän kokous- ja neuvottelukäytäntöjen mukaisesti, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta • arvioi esiintymis- ja ryhmätyötaitojaan saamansa palautteen pohjalta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• esittää sekä spontaanin että valmistellun esityksen, havainnollistaa esitystään ja rakentaa sen sisällön loogiseksi • vie ryhmän työskentelyä eteenpäin aktiivisesti ja arvostaa muiden näkökantoja • noudattaa työelämän kokous- ja neuvottelukäytäntöjä • arvioi esiintymis- ja ryhmätyötaitojaan realistisesti siten, että tunnistaa vahvuuksia ja kehittämiskohteita
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• esittää sekä spontaanin että itsenäisesti valmistellun esityksen myös haasteellisissa tilanteissa, havainnollistaa esitystään ja rakentaa sen sisällön loogiseksi • tunnistaa oman toimintansa vaikutukset ryhmän toimintaan ja kannustaa ryhmän muita jäseniä toimimaan • hallitsee joustavasti kokous- ja neuvottelukäytännöt • arvioi ja kehittää esiintymis- ja ryhmätyötaitojaan palautteen ja itsearvioinnin pohjalta.

Opiskelija tulkitsee ja tuottaa erilaisia äidinkiелisiä tekstejä.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- tutustuu eri tekstilajeihin - tuntee tekstilajien tilanteenmukaisen käytön vaatimuksia - tuottaa ja tulkitsee ohjatusti tekstejä yksin ja yhdessä muiden kanssa - antaa ja vastaanottaa ohjatusti rakentavaa palautetta tuotetuista teksteistä - arvioi taitoaan tulkita ja tuottaa tekstejä saamansa palautteen pohjalta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- tutustuu eri tekstilajeihin ja analysoi tekstilajien ilmaisutapoja kriittisesti - tuottaa ja tulkitsee tekstejä yksin ja yhdessä muiden kanssa - muokkaa tuottamiaan tekstejä palautteen pohjalta - antaa ja vastaanottaa rakentavaa palautetta tuotetusta tekstistä - arvioi taitoaan tulkita ja tuottaa tekstejä realistisesti tunnistamalla vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- tutustuu eri tekstilajeihin ja analysoi tekstilajien ilmaisutapoja kriittisesti ja monipuolisesti - tuottaa ja tulkitsee monipuolisesti tekstejä yksin ja yhdessä muiden kanssa - antaa rakentavaa ja monipuolista palautetta tuotetuista teksteistä ja vastaanottaa palautetta - muokkaa tuottamiaan tekstejä ja kehittää kirjoitustaitoaan palautteen pohjalta - kehittää taitoaan tulkita ja tuottaa tekstejä palautteen ja itsearviointin pohjalta.

Opiskelija tuntee kielen ja kirjallisuuden muotoja ja merkityksiä.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- tiedostaa kielellisen, kulttuurisen ja identiteettien moninaisuuden merkityksen - tutustuu kirjallisuuden eri lajeihin ja muihin taidemuotoihin - lukee kaunokirjallisia tekstejä - tekee havaintoja omasta lukemisestaan
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- ottaa huomioon kielellisen, kulttuurisen ja identiteettien moninaisuuden omassa vuorovaikutuksessaan - tutustuu monipuolisesti kirjallisuuden eri lajeihin ja muihin taidemuotoihin - lukee kaunokirjallisuutta sekä tulkitsee ja arvioi kaunokirjallisuutta ja muita taideteoksia - arvioi omaa lukemistaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- soveltaa monipuolisesti kielelliseen, kulttuuriseen ja identiteettien moninaisuuteen liittyvää osaamistaan - osoittaa tuntevansa monipuolisesti kirjallisuuden eri lajeja ja muita taidemuotoja - hankkii monipuolisia lukukokemuksia sekä analysoi ja arvioi kaunokirjallisuutta ja muita taideteoksia

- arvioi ja kehittää omaa lukemistaan.

Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, suomi viittomakielisille

Pakolliset osaamistavoitteet, 4 osp

Opiskelija osaa

- viestiä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa suomen kielellä
- hankkia ja tulkita tietoa viestintänsä perusteeksi
- ilmaista käsitteitä, ajatuksia, tunteita, faktoja ja mielipiteitä suomen kielellä.

Arviointi

Arvioinnin kohteet

Opiskelija viestii erilaisissa vuorovaikutustilanteissa suomen kielellä.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toimii tutuissa viestintäympäristöissä tilanteeseen sopivalla tavalla • käyttää ammatillista suomen kieltä sekä muita kielellisiä valmiuksiaan toimiessaan tutuissa kieliympäristöissä, esimerkiksi kuulevien kanssa, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta • tiedostaa suomen kielen taidon merkityksen omalla alallaan
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• toimii erilaisissa viestintätilanteissa vuorovaikutteisesti ja asiallisesti • käyttää ammatillista suomen kieltä sekä muita kielellisiä valmiuksiaan toimiessaan vaihtelevissa kieliympäristöissä, esimerkiksi kuulevien kanssa, ja osallistuu vuorovaikutustilanteisiin • ymmärtää suomen kielen merkityksen omalla alalla ja yhteiskunnassa
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• on viestinnässään luontevasti vuorovaikutteinen ja vakuuttava • viestii ryhmätilanteissa aktiivisesti ja rakentavasti • käyttää ammatillista suomen kieltä sekä muita kielellisiä valmiuksiaan ja osallistuu aktiivisesti erilaisiin multimodaalisiin vuorovaikutustilanteisiin • arvioi suomen kielen merkitystä omalla alalla ja laajemmin yhteiskunnassa sekä yksilön että työelämän kannalta.

Opiskelija hankkii ja tulkitsee tietoa viestintänsä perusteeksi.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• ymmärtää yleisluontoisten ja alan keskeisten tekstien päätarkoituksen • hakee tietoa ammattialansa kannalta keskeisistä tietolähteistä suomen kielellä osittain itsenäisesti • tekee päätelmiä eri tietolähteiden luotettavuudesta • hyödyntää hankkimaansa tietoa viestinnässään noudattaen tekijänoikeuksia osittain itsenäisesti
Tyydyttävä 2	

Hyvä 3	• ymmärtää yleisluontoisten ja ammattitaidon kannalta keskeisten tekstien päätarkoituksen ja vertailee kirjakielistä, yleiskielistä ja arkikielistä tekstiä • hakee tietoa ammattialansa kannalta monipuolisista tietolähteistä suomen kielellä • arvioi tiedon ja tietolähteiden luotettavuutta • hyödyntää hankkimaansa tietoa tulkinnan ja oman ilmaisunsa apuna • noudattaa tekijänoikeuksia asianmukaisesti
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• ymmärtää sujuvasti sekä yleisluontoisia että alaan liittyviä tekstejä • hakee tietoa monipuolisista ja aiheen kannalta olennaisista tietolähteistä suomen kielellä • arvioi tiedon ja tietolähteen luotettavuutta asiantuntevasti • hyödyntää hankkimaansa tietoa sujuvasti tulkinnan ja oman ilmaisunsa apuna • noudattaa tekijänoikeuksia ja viittaa luontevasti käyttämiinsä lähteisiin.

Opiskelija ilmaisee käsitteitä, ajatuksia, tunteita, faktoja ja mielipiteitä suomen kielellä.

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• asettaa viestinnälleen tavoitteita ja kykenee joiltakin osin suuntamaan viestintäänsä tavoitteiden mukaisesti • hyödyntää viestinnässään erilaisia viestintävälineitä ja medioita • kirjoittaa ammattitaidon kannalta keskeisiä tekstejä ja käyttää ymmärrettävää kieltä, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta • tuottaa mallin mukaisia asiakirjoja ja tuottaa ammatissa tarvittavia tavanomaisia tekstejä • arvioi suomen kielen taitoaan ja lukutaitoaan saamansa palautteen pohjalta ja kuvailee, miten voisi kehittää osaamistaan
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• asettaa viestinnälleen tavoitteita ja ilmaisee itseään tavoitteiden suuntaisesti • käyttää viestinnässään erilaisia viestintävälineitä ja medioita, arvioi viestintävälineiden käytössä eri vaihtoehtojen tarkoituksenmukaisuutta • kirjoittaa ammattitaidon kannalta keskeisiä tekstejä suomen kielen oikeinkirjoituksen perussääntöjen mukaisesti • laatii asiakirjat asianmukaisesti ja tuottaa ammatin kannalta keskeisiä tekstejä alansa tekstikäytänteiden mukaisesti • arvioi suomen kielen ilmaisutaitoaan, kielenkäyttöään ja lukutaitoaan realistisesti siten, että tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• asettaa viestinnälleen tavoitteita, viestii tavoitteiden suuntaisesti ja arvioi viestintänsä vaikuttavuutta • käyttää viestinnässään eri viestintävälineitä ja medioita monipuolisesti edistään viestinnällisiä tavoitteitaan • kirjoittaa sujuvasti ymmärrettävää ja selvää suomen kielen yleiskieltä oikeinkirjoituksen perussääntöjen mukaisesti • laatii asiakirjat asianmukaisesti ja kykenee myös soveltamaan asiakirjamalleja

	• arvioi omaa suomen kielen ilmaisutaitoaan, kielenkäyttöään ja lukutaitoaan realistisesti siten, että tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan • kehittää taitojaan palautteen pohjalta.
--	--

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Opiskelija osaa

- kehittää suomen kielen viestintä- ja vuorovaikutustaitojaan
- tulkita erilaisia tekstilajeja sekä tuntee kirjallisuutta
- kehittää suomenkielisten ammatillisten tekstien tuottamistaan
- arvioida kielellisen ja kulttuurisen identiteetin merkitystä ja vertailla eri modaliteettien, kuten viitotun ja puhutun tai kirjoitetun kielen ilmaisukeinoja.

Arviointi

Arvioinnin kohteet

Opiskelija kehittää suomen kielen viestintä- ja vuorovaikutustaitojaan.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• ilmaisee mielipiteensä ja perustelee ne vakuuttavasti tutuissa viestintätilanteissa tilanteeseen sopivalla tavalla • toimii yhteistyökykyisesti työtehtävissä tarvittaessa apuvälineitä käyttäen
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• saa viestiessään kontaktin yleisönsä ja rakentaa puheenvuoronsa niin, että sitä on helppo seurata • toimii yhteistyökykyisesti tiimin jäsenenä ja välittää viestejä
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• ylläpitää vuorovaikutusta, havainnollistaa esitystään ja rakentaa sen sisällön loogiseksi • viestii ammattimaisesti ja vastuuntuntoisesti multimodaalisessa vuorovaikutusympäristössä (sekä kuulevien että kuurojen kanssa).

Opiskelija tulkitsee erilaisia tekstilajeja sekä tuntee kirjallisuutta.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• käyttää mallin mukaan eri tekstilajeja ja tuntee niiden ympäristöjen vaatimuksia, missä tekstejä käytetään • tutustuu kirjallisuuden eri lajeihin ja saa lukukokemuksia
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• noudattaa tekstilajiin kuuluvia vaatimuksia oikein niissä ympäristöissä, joissa tekstit esiintyvät • arvioi lukemiaan kirjoja
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• toimii kielenkäytön perusnormien mukaisesti ja selittää kirjoitettuja tekstejä viittomakielellä • hankkii monipuolisia lukukokemuksia ja arvioi kirjallisuuden merkitystä.

Opiskelija kehittää suomenkielisten ammatillisten tekstien tuottamistaan.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tuottaa ammatillisia tekstejä ja käyttää asianmukaista kieltä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tuottaa ammatillisia tekstejä ja ottaa niissä huomioon työelämän vaatimukset
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tuottaa sujuvaa ja ymmärrettävää ammatillista tekstiä sekä kehittää taitojaan palautteen pohjalta.

Opiskelija arvioi kielellisen ja kulttuurisen identiteetin merkitystä ja vertailee eri modaliteettien, kuten viitotun ja puhutun tai kirjoitetun kielen ilmaisukeinoja.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• ymmärtää eri kielimodaliteettien keskeisiä piirteitä ja ominaisuuksia • arvioi kirjoitetun kielen merkitystä viittomakielisille ammatin harjoittamisen kannalta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tarkastelee erilaisia viestinnän ja kielenkäytön ilmaisutapoja kriittisesti • arvioi kirjoitetun kielen asemaa suhteessa viittomakieleen yhteiskunnassa ja työelämässä
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• vertailee ja tekee havaintoja eri kielten ja eri modaliteettien tyypillisistä rakenteista • vertailee monikielisuuden ja multimodaalisuuden merkitystä ja asemaa yhteiskunnassa sekä työelämässä ja yksilön näkökulmasta.

Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, suomi toisena kielenä

Pakolliset osaamistavoitteet, 4 osp

Opiskelija osaa

- toimia tarkoituksenmukaisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa
- tulkita erilaisia tekstejä sekä hankkia ja arvioida tietoja eri lähteistä
- tuottaa erilaisia tekstejä ja ilmaista tunteita, ajatuksia, mielipiteitä ja käsitteitä.

Arviointi

Arvioinnin kohteet

Opiskelija toimii tarkoituksenmukaisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• ymmärtää jossain määrin oman alansa puhetilanteiden viestintää • pyrkii viestimään vuorovaikutustilanteessa tilanteen mukaisella tavalla • pyrkii ilmaisemaan mielipiteitä

	• pyrkii käyttämään yleiskieltä esitellessään alansa liittyvän ilmiön tai asian • tunnistaa kielen ja vuorovaikutustaitojen merkityksen omalla alallaan ja työelämässä • arvioi vuorovaikutustaitojaan saamansa palautteen pohjalta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• ymmärtää oman alansa tyypillisiin puhetilanteisiin liittyvää viestintää • viestii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa melko sujuvasti • ilmaisee mielipiteitään asiallisesti • käyttää yleiskieltä ja jossain määrin alan käsitteistöä ja tekstilajeja esitellessään omaan alansa liittyviä ilmiöitä tai asioita • ymmärtää kielen ja vuorovaikutustaitojen merkityksen omalla alalla ja yhteiskunnassa • arvioi vuorovaikutustaitojaan realistisesti tunnistamalla vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• ymmärtää monipuolisesti oman alansa puhetilanteisiin liittyvää viestintää • viestii erilaisissa vuorovaikutustilanteissa melko sujuvasti • ilmaisee näkemyksiään ja väitteitään ja pyrkii perustelemaan niitä • käyttää yleiskieltä sekä alan käsitteistöä ja tekstilajeja esitellessään omaan alansa liittyviä ilmiöitä tai asioita • osoittaa toiminnallaan ymmärtävänsä kielen ja vuorovaikutustaitojen merkityksen omalla alalla ja yhteiskunnassa sekä yksilön että työelämän kannalta • kehittää vuorovaikutustaitojaan palautteen ja itsearvioinnin pohjalta.

Opiskelija tulkitsee erilaisia tekstejä sekä hankkii ja arvioi tietoja eri lähteistä.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tunnistaa tavallisimmat omalla alallaan ja työelämässä käytetyt tekstilajit ja mediat pääosin itsenäisesti • hakee tietoa oman alansa tietolähteistä ja arvioi tietolähteiden luotettavuutta pääosin itsenäisesti • tekee joitakin muistiinpanoja ja pyrkii tiivistämään ydinasioita kuullun, luetun ja nähdyn pohjalta • hyödyntää monilukutaitoaan pääosin itsenäisesti • ymmärtää ammattitaidon kannalta keskeisten tekstien pääasialliset sisällöt • hyödyntää hankkimaansa tietoa tekstien tulkinnassa pääosin itsenäisesti • noudattaa tekijänoikeuksia pääosin itsenäisesti • arvioi tekstien tulkinnan taitojaan saamansa palautteen pohjalta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tunnistaa keskeiset omalla alallaan ja työelämässä käytetyt tekstilajit ja mediat • hakee tietoa ammattialansa kannalta monipuolisista tietolähteistä ja arvioi tietolähteiden luotettavuutta • tekee muistiinpanoja ja tiivistää ydinasioita kuullun, luetun ja nähdyn pohjalta • hyödyntää monilukutaitoaan

	• ymmärtää ammattitaidon kannalta keskeisten tekstien sisällön ja tarkoituksen • hyödyntää hankkimaansa tietoa tekstien tulkinnassa • noudattaa tekijänoikeuksia asianmukaisesti • arvioi tekstien tulkinnan taitojaan realistisesti tunnistamalla vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tunnistaa omalla alallaan ja työelämässä käytetyt tekstilajit ja mediat ja arvioi niiden käyttöä • hakee tietoa monipuolisista ja aiheen kannalta olennaisista tietolähteistä ja arvioi tietolähteen luotettavuutta asiantuntevasti • tekee itsenäisesti muistiinpanot ja tiivistää keskeiset ydinasiat kuullun, luetun ja nähdyn pohjalta • hyödyntää monilukutaitoaan monipuolisesti • tulkitsee tekstien merkityksiä ja tavoitteita sekä arvioi tiedon luotettavuutta • hyödyntää hankkimaansa tietoa monipuolisesti tekstien tulkinnassa • noudattaa tekijänoikeuksia ja viittaa luontevasti käyttämiinsä lähteisiin • kehittää tekstien tulkinnan taitojaan palautteen ja itsearvioinnin pohjalta.

Opiskelija tuottaa tekstejä eri muodoissaan ja ilmaisee tunteita, ajatuksia, mielipiteitä ja käsitteitä.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• asettaa ilmaisulleen tavoitteita ja pyrkii suuntamaan ilmaisuaan tavoitteiden mukaisesti • tuottaa puhuttuja, kirjoitettuja tai audiovisuaalisia tekstejä pääosin itsenäisesti hyödyntäen tieto- ja viestintäteknologiaa sekä monilukutaitoaan • tunnistaa kirjoitetun kielen käytänteitä • tuottaa omalla alalla ja työelämässä tarvittavia tyypillisiä tekstejä • ilmaisee itseään ymmärrettävästi tavanomaisissa puhetilanteissa • arvioi tekstien tuottamisen taitojaan saamansa palautteen pohjalta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• asettaa ilmaisulleen tavoitteita ja pääosin ilmaisee itseään tavoitteiden suuntaisesti • tuottaa puhuttuja, kirjoitettuja tai audiovisuaalisia tekstejä hyödyntäen tieto- ja viestintäteknologiaa sekä monilukutaitoaan • pyrkii käyttämään kirjoitetun kielen käytänteitä • laatii tyypillisiä tekstejä alansa tekstikäytänteiden mukaisesti • ilmaisee itseään ymmärrettävästi puhetilanteissa • arvioi tekstin tuottamisen taitoaan realistisesti tunnistamalla vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• asettaa ilmaisulleen tavoitteita ja ilmaisee itseään tavoitteiden suuntaisesti • tuottaa puhuttuja, kirjoitettuja tai audiovisuaalisia tekstejä hyödyntäen tieto- ja viestintäteknologiaa sekä monilukutaitoaan ja pyrkii arvioimaan eri vaihtoehtojen tarkoituksenmukaisuutta

	• käyttää pääosin kirjoitetun kielen käytänteitä ja muokkaa tuottamiensa tekstien ilmaisua ja rakennetta • tuottaa oman alan ja työelämän tekstikäytänteiden mukaisia tekstejä • käyttää puhekieltä vuorovaikutteisesti • kehittää tekstien tuottamisen taitojaan palautteen ja itsearvioinnin pohjalta.
--	---

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Opiskelija osaa

- kehittää viestintä- ja vuorovaikutustaitojaan
- kehittää omalla alallaan tarvittavaa kielitaitoaan
- tulkita ja tuottaa erilaisia tekstejä
- tuntee kielen ja kirjallisuuden muotoja ja merkityksiä.

Arviointi

Arvioinnin kohteet

Opiskelija kehittää viestintä- ja vuorovaikutustaitojaan.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• ilmaisee mielipiteensä asiallisesti ja pyrkii perustelemaan ne • pyrkii ottamaan viestinnässään toisten näkemykset huomioon • havainnoi sanattoman viestinnän merkityksiä ja vaikutuksia sanoman vastaanottoon • arvioi viestintä- ja vuorovaikutustaitojaan saamansa palautteen pohjalta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• viestii asiallisesti ja joustavasti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa • ottaa viestinnässään huomioon vastaanottajan ja tilanteen • ottaa huomioon sanattoman viestinnän vaikutuksia omassa ilmaisussaan • arvioi viestintä- ja vuorovaikutustaitojaan realistisesti tunnistamalla vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• viestii erilaisissa vuorovaikutustilanteissa loogisesti ja havainnollisesti • viestii toiset huomioiden myös ristiriita- ja ongelmatilanteissa • osaa tulkita sanattoman viestinnän sääntöjä vuorovaikutuksessaan ja vertailee kulttuurisia merkityksiä • pyrkii kehittämään viestintä- ja vuorovaikutustaitojaan palautteen ja itsearvioinnin pohjalta.

Opiskelija kehittää omalla alallaan tarvittavaa kielitaitoaan.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• laajentaa alansa käsitteistön hallintaa ja kielellisiä käytänteitä • esittää valmistellun puheenvuoron tai puhe-esityksen itselleen tutusta aiheesta • toimii pääosin itsenäisesti työelämän kokous- ja neuvottelukäytäntöjen mukaisesti ja pyrkii käyttämään tilannesidonnaisia ilmauksia

	arvioi omaan alaansa liittyvää kielitaitoaan saamansa palautteen pohjalta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- hallitsee alansa keskeisen käsitteistön ja kielelliset käytänteet - esittää valmistellun puheenvuoron tai puhe-esityksen alaansa liittyvästä aiheesta - noudattaa työelämän kokous- ja neuvottelukäytäntöjä ja käyttää tilannesidonnaisia ilmauksia - arvioi omaan alaansa liittyvää kielitaitoa realistisesti tunnistamalla vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- käyttää monipuolisesti alansa käsitteistöä ja kielellisiä käytänteitä - esittää sekä spontaanin että valmistellun, havainnollisen esityksen omaan alaansa liittyvästä aiheesta - noudattaa sujuvasti työelämän kokous- ja neuvottelukäytäntöjä ja käyttää tilannesidonnaisia ilmauksia - kehittää alaansa liittyvää kielitaitoaan palautteen ja itsearvioinnin pohjalta.

Opiskelija tulkitsee ja tuottaa erilaisia tekstejä.

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- tutustuu eri tekstilajeihin - tuntee tekstilajien tilanteenmukaisen käytön vaatimuksia - tuottaa ohjatusti tekstejä yksin ja yhdessä muiden kanssa - antaa ja vastaanottaa ohjatusti rakentavaa palautetta tuotetuista teksteistä - arvioi taitoaan tulkita ja tuottaa tekstejä saamansa palautteen pohjalta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- tutustuu eri tekstilajeihin ja analysoi tekstilajien ilmaisutapoja - tuottaa ja tulkitsee tekstejä yksin ja yhdessä muiden kanssa - muokkaa tuottamiaan tekstejä palautteen pohjalta - antaa ja vastaanottaa palautetta tuotetusta tekstistä - arvioi taitoaan tulkita ja tuottaa tekstejä realistisesti tunnistamalla vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- tutustuu eri tekstilajeihin ja analysoi tekstilajien ilmaisutapoja monipuolisesti - tuottaa ja tulkitsee monipuolisesti tekstejä yksin ja yhdessä muiden kanssa - antaa rakentavaa palautetta tuotetuista teksteistä ja vastaanottaa palautetta - muokkaa tuottamiaan tekstejä ja kehittää kirjoitustaitoaan palautteen pohjalta - kehittää taitoaan tulkita ja tuottaa tekstejä palautteen ja itsearvioinnin pohjalta.

Opiskelija tuntee kielen ja kirjallisuuden muotoja ja merkityksiä.

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tunnistaa kielellisen, kulttuurisen ja identiteettien moninaisuuden vuorovaikutuksessa

	- tunnistaa kielen keskeisiä rakenteita, rekistereitä ja tyylejä - tutustuu kirjallisuuden eri lajeihin - tekee havaintoja omasta lukemisestaan
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- tiedostaa kielellisen, kulttuurisen ja identiteettien moninaisuuden merkityksen omassa vuorovaikutuksessaan - tunnistaa monipuolisesti kielen rakenteita, rekistereitä ja tyylejä - lukee kirjallisuuden eri lajeja - arvioi omaa lukemistaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- soveltaa kielelliseen, kulttuuriseen ja identiteettien moninaisuuteen liittyvää osaamistaan vuorovaikutuksessa - tunnistaa monipuolisesti kielen rakenteita, rekistereitä ja tyylejä ja ymmärtää kielellisten valintojen vaikutuksen teksteihin - lukee kirjallisuuden eri lajeja ja analysoi lukemaansa - arvioi ja kehittää omaa lukemistaan.

Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, romani

Pakolliset osaamistavoitteet, 4 osp

Opiskelija osaa

- toimia tarkoituksenmukaisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa romanikielellä
- tulkita erilaisia tekstejä sekä hankkia ja arvioida tietoja eri lähteistä
- tuottaa erilaisia tekstejä ja ilmaista tunteita, ajatuksia, mielipiteitä ja käsitteitä romanikielellä.

Arviointi

Arvioinnin kohteet

Opiskelija toimii tarkoituksenmukaisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa romanikielellä.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- viestii vuorovaikutustilanteessa tilanteen mukaisella tavalla - ilmaisee asiallisesti mielipiteitään yhteistyö- ja ryhmätilanteissa - käyttää tilanteen mukaan yleiskieltä esitellessään omaan alaansa liittyvän ilmiön tai asian - ymmärtää kielen ja vuorovaikutustaitojen merkityksen omalla alallaan ja työelämässä - arvioi vuorovaikutustaitojaan saamansa palautteen pohjalta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- viestii sujuvasti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa - vie keskustelua yhteistyö- ja ryhmätilanteissa tavoitteellisesti eteenpäin - perustelee mielipiteensä ja väitteensä - käyttää tilanteen mukaan luontevasti yleiskieltä, alan käsitteistöä ja tekstilajeja esitellessään omaan alaansa liittyviä ilmiöitä tai asioita - osoittaa toiminnallaan ymmärtävänsä kielen ja vuorovaikutustaitojen merkityksen omalla alallaan ja työelämässä - arvioi vuorovaikutustaitojaan realistisesti tunnistamalla vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan

Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• viestii vakuuttavasti myös vaativissa vuorovaikutustilanteissa • toimii rakentavasti ja edistää toiminnallaan ryhmän vuorovaikutusta yhteistyö- ja ryhmätyötilanteissa • perustelee mielipiteitään ja väitteitään monipuolisesti tilanteeseen sopivalla tavalla • käyttää tilanteen mukaan luontevasti yleiskieltä, alan käsitteistöä ja tekstilajeja esitellessään omaan alaansa liittyviä ilmiöitä ja suuntaa viestinsä kohderyhmän mukaisesti • osoittaa toiminnallaan ymmärtävänsä kielen ja vuorovaikutustaitojen merkityksen omalla alallaan, työelämässä ja yhteiskunnassa • kehittää vuorovaikutustaitojaan palautteen ja itsearvioinnin pohjalta.

Opiskelija tulkitsee erilaisia tekstejä sekä hankkii ja arvioi tietoja eri lähteistä.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tunnistaa omalla alalla ja työelämässä käytettyjä tekstilajeja ja medioita • tekee päätelmiä tekstien merkityksistä pääosin itsenäisesti • hakee tietoa oman alansa kannalta keskeisistä tietolähteistä ja yksinkertaisissa tiedonhankinnan tehtävissä hyödyntää monilukutaitoaan • tekee joitakin muistiinpanoja ja tiivistää muutamia ydinasioita kuullun, luetun ja nähdyn pohjalta • arvioi tietolähteiden ja tiedon luotettavuutta pääosin itsenäisesti • hyödyntää hankkimaansa tietoa • noudattaa tekijänoikeuksia pääosin itsenäisesti • arvioi tekstien tulkinnan taitojaan saamansa palautteen pohjalta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tunnistaa omalla alalla ja työelämässä käytettyjä tekstilajeja ja medioita monipuolisesti • tulkitsee erilaisten tekstien keskeiset tavoitteet ja olennaiset merkitykset • hakee tietoa oman alansa kannalta monipuolisista tietolähteistä monilukutaitoaan hyödyntäen • tekee muistiinpanoja ja tiivistää ydinasioita kuullun, luetun ja nähdyn pohjalta • arvioi tietolähteiden ja tiedon luotettavuutta • hyödyntää hankkimaansa tietoa johdonmukaisesti ja sujuvasti • noudattaa tekijänoikeuksia asianmukaisesti • arvioi tekstien tulkinnan taitojaan realistisesti siten, että tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tuntee omalla alalla ja työelämässä käytetyt tekstilajit ja mediat monipuolisesti ja arvioi niiden käyttöä • tulkitsee erilaisten tekstien tavoitteita monipuolisesti ja arvioi tekstien sisältöä ja ilmaisua • hakee tietoa monipuolisista ja aiheen kannalta olennaisista tietolähteistä sujuvasti monilukutaitoaan hyödyntäen • tekee itsenäisesti muistiinpanoja ja tiivistää ydinasiat kuullun, luetun ja nähdyn pohjalta • arvioi asiantuntevasti tietolähteiden ja tiedon luotettavuutta • hyödyntää hankkimaansa tietoa monipuolisesti ja sujuvasti

	• noudattaa tekijänoikeuksia ja viittaa luontevasti käyttämiinsä lähteisiin • kehittää tekstien tulkinnan taitojaan palautteen ja itsearvioinnin pohjalta.
--	---

Opiskelija tuottaa erilaisia tekstejä ja ilmaisee tunteita, ajatuksia, mielipiteitä ja käsitteitä romanikielellä.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• asettaa ilmaisulleen tavoitteita ja suuntaa ilmaisuaan tavoitteiden mukaisesti • tuottaa puhuttuja, kirjoitettuja tai audiovisuaalisia tekstejä hyödyntäen tieto- ja viestintäteknologiaa sekä monilukutaitoaan • hallitsee osittain kirjoitetun kielen käytänteet • tuottaa omalla alalla ja työelämässä tarvittavia tyypillisiä tekstejä • tuottaa tilanteeseen sopivaa puhekieltä • arvioi tekstien tuottamisen ja ilmaisun taitojaan saamansa palautteen pohjalta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• asettaa ilmaisulleen tavoitteita ja viestii tavoitteiden suuntaisesti • tuottaa puhuttuja, kirjoitettuja tai audiovisuaalisia tekstejä hyödyntäen tieto- ja viestintäteknologiaa sekä monilukutaitoaan ja arvioi eri vaihtoehtojen tarkoituksenmukaisuutta • hallitsee pääosin kirjoitetun kielen käytänteet • tuottaa oman alan ja työelämän tekstikäytänteiden mukaisia tekstejä • kohdentaa puhutut tekstit kohderyhmän mukaisesti ja ilmaisee itseään selkeästi • arvioi tekstin tuottamisen taitoaan realistisesti tunnistaen vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• asettaa ilmaisulleen tavoitteita, viestii tavoitteiden suuntaisesti ja arvioi viestintänsä vaikuttavuutta • tuottaa puhuttuja, kirjoitettuja tai audiovisuaalisia tekstejä hyödyntäen monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa sekä monilukutaitoaan ja arvioi eri vaihtoehtojen tarkoituksenmukaisuutta • hallitsee sujuvasti kirjoitetun kielen käytänteet ja muokkaa tuottamiensa tekstien ilmaisua ja rakennetta • tuottaa sujuvasti oman alan ja työelämän tekstikäytänteiden mukaisia tekstejä • käyttää tilanteen edellyttämää selkeää puhekieltä vuorovaikutteisesti ja taitaa huolitellun yleiskielen • kehittää tekstien tuottamisen taitojaan palautteen ja itsearvioinnin pohjalta.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Opiskelija osaa

- kehittää viestintä- ja vuorovaikutustaitojaan romanikielessä
- kehittää esiintymis- ja ryhmätaitojaan
- tulkita ja tuottaa erilaisia romanikielisiä tekstejä
- tuntee kielen ja kirjallisuuden muotoja ja merkityksiä.

Arviointi

Arvioinnin kohteet

Opiskelija kehittää viestintä- ja vuorovaikutustaitojaan romanikielessä.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- ilmaisee asiallisesti mielipiteensä ja perustelee ne vakuuttavasti - ottaa vuorovaikutuksessa toisen näkemykset huomioon - osoittaa tuntevansa sanattoman viestinnän merkityksen ja sen vaikutuksia sanoman vastaanottoon - arvioi viestintä- ja vuorovaikutustaitojaan saamansa palautteen pohjalta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- toimii kohteliaasti ja joustavasti vuorovaikutustilanteissa erilaisissa ympäristöissä - ottaa viestinnässään huomioon vastaanottajan, tilanteen ja alansa vaatimukset - ottaa huomioon sanattoman viestinnän vaikutuksia omassa ilmaisussaan - arvioi viestintä- ja vuorovaikutustaitojaan realistisesti tunnistamalla vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- ylläpitää puhuessaan vuorovaikutusta, havainnollistaa puheenvuoroaan ja rakentaa sen sisällön loogiseksi - ottaa viestinnässään huomioon vastaanottajan, tilanteen ja alan vaatimukset ja viestii rakentavasti myös ristiriita- ja ongelmatilanteissa - soveltaa sanattoman viestinnän sääntöjä vuorovaikutuksessaan ja vertailee kulttuurisia merkityksiä - kehittää viestintä- ja vuorovaikutustaitojaan palautteen ja itsearvioinnin pohjalta.

Opiskelija kehittää esiintymis- ja ryhmätyötaitojaan.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- esittää sekä spontaanin että valmistellun puheenvuoron tai puhe-esityksen itselleen tutusta aiheesta - toimii ryhmätyötilanteissa yhteistyöhakuisesti osana ryhmää - toimii työelämän kokous- ja neuvottelukäytäntöjen mukaisesti, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta - arvioi esiintymis- ja ryhmätyötaitojaan saamansa palautteen pohjalta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- esittää sekä spontaanin että valmistellun esityksen, havainnollistaa esitystään ja rakentaa sen sisällön loogiseksi - vie ryhmän työskentelyä eteenpäin aktiivisesti ja arvostaa muiden näkökantoja - noudattaa työelämän kokous- ja neuvottelukäytäntöjä - arvioi esiintymis- ja ryhmätyötaitojaan realistisesti siten, että tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan
Hyvä 4	

Kiitettävä 5	• esittää sekä spontaanin että itsenäisesti valmistellun esityksen myös haasteellisissa tilanteissa, havainnollistaa esitystään ja rakentaa sen sisällön loogiseksi • tunnistaa oman toimintansa vaikutukset ryhmän toimintaan ja kannustaa ryhmän muita jäseniä toimimaan • hallitsee joustavasti kokous- ja neuvottelukäytännöt • arvioi ja kehittää esiintymis- ja ryhmätyötaitojaan palautteen ja itsearvioinnin pohjalta.
--------------	---

Opiskelija tulkitsee ja tuottaa erilaisia romanikielisiä tekstejä.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tutustuu eri tekstilajeihin • tuntee tekstilajien tilanteenmukaisen käytön vaatimuksia • tuottaa ja tulkitsee ohjatusti tekstejä yksin ja yhdessä muiden kanssa • antaa ja vastaanottaa ohjatusti rakentavaa palautetta tuotetuista teksteistä • arvioi taitoaan tulkita ja tuottaa tekstejä saamansa palautteen pohjalta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tutustuu eri tekstilajeihin ja analysoi tekstilajien ilmaisutapoja kriittisesti • tuottaa ja tulkitsee tekstejä yksin ja yhdessä muiden kanssa • muokkaa tuottamiaan tekstejä palautteen pohjalta • antaa ja vastaanottaa rakentavaa palautetta tuotetusta tekstistä • arvioi taitoaan tulkita ja tuottaa tekstejä realistisesti tunnistamalla vahvuuksia ja kehittämiskohteita
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tutustuu eri tekstilajeihin ja analysoi tekstilajien ilmaisutapoja kriittisesti ja monipuolisesti • tuottaa ja tulkitsee monipuolisesti tekstejä yksin ja yhdessä muiden kanssa • antaa rakentavaa ja monipuolista palautetta tuotetuista teksteistä ja vastaanottaa palautetta • muokkaa tuottamiaan tekstejä ja kehittää kirjoitustaitoaan palautteen pohjalta • kehittää taitoaan tulkita ja tuottaa tekstejä palautteen ja itsearvioinnin pohjalta.

Opiskelija tuntee kielen ja kirjallisuuden muotoja ja merkityksiä.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tiedostaa kielellisen, kulttuurisen ja identiteettien moninaisuuden merkityksen • tutustuu kirjallisuuden eri lajeihin ja muihin taidemuotoihin • lukee kaunokirjallisia tekstejä • tekee havaintoja omasta lukemisestaan
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• ottaa huomioon kielellisen, kulttuurisen ja identiteettien moninaisuuden omassa vuorovaikutuksessaan • tutustuu monipuolisesti kirjallisuuden eri lajeihin ja muihin taidemuotoihin • lukee kaunokirjallisuutta sekä tulkitsee ja arvioi kaunokirjallisuutta ja muita taideteoksia

	• arvioi omaa lukemistaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• soveltaa monipuolisesti kielelliseen, kulttuuriseen ja identiteettien moninaisuuteen liittyvää osaamistaan • osoittaa tuntevansa monipuolisesti kirjallisuuden eri lajeja ja muita taidemuotoja • hankkii monipuolisia lukukokemuksia sekä analysoi ja arvioi kaunokirjallisuutta ja muita taideteoksia • arvioi ja kehittää omaa lukemistaan.

Viestintä ja vuorovaikutus toisella kotimaisella kielellä, ruotsi

Pakolliset osaamistavoitteet, 1 osp

Opiskelija osaa

- käyttää toista kotimaista kieltä työtehtävissään ja työhön liittyvissä vuorovaikutustilanteissa.

Arviointi

Arvioinnin kohteet

Opiskelija käyttää toista kotimaista kieltä työtehtävissään ja työhön liittyvissä vuorovaikutustilanteissa.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• ymmärtää suppeiden omaan työhön ja työturvallisuuteen liittyvien tekstien ja viestien sisällön • kertoo suullisesti ja kirjallisesti lyhyesti itsestään ja tutuista asioista omassa työssään ja selviytyy tuttuihin aiheisiin liittyvistä vuorovaikutustilanteista
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tulkitsee työhön liittyviä suppeita tekstejä, kuten työ- ja turvallisuusohjeita, sekä tuottaa lyhyitä viestejä käyttäen alan ammattisanastoa • selviytyy rutiinomaisista päivittäiseen elämään liittyvistä puhetilanteista, jos puhekumppani puhuu hitaasti ja käyttää selkeää kieltä
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tulkitsee erityyppisiä työhön liittyviä tekstejä ja tuottaa ammatillisia viestejä, ohjeita tai tilauksia • viestii tavanomaisimmissa viestintätilanteissa sekä kasvotusten että digitaalisesti ja tarvittaessa pyytää tarkennusta tai selvennystä.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Opiskelija osaa

- käyttää toista kotimaista kieltä alaan liittyvissä vuorovaikutustilanteissa ja työtehtävissä
- selviytyä arkipäivän tilanteissa toisella kotimaisella kielellä
- kirjoittaa työhönsä liittyviä suppeita tekstejä
- hyödyntää kielenkäytössä erilaisia tietolähteitä
- ymmärtää molempien kansalliskielten ja kulttuurien merkityksen kulttuurisesti moninaisessa Suomessa.

Arviointi

Arvioinnin kohteet

Opiskelija käyttää toista kotimaista kieltä alaan liittyvissä vuorovaikutustilanteissa ja työtehtävissä.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	selviytyy alan vuorovaikutustilanteissa hyödyntäen erilaisia apukeinoja
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	käyttää kieltä melko luontevasti alan vuorovaikutustilanteissa
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- selviytyy hyvin alan vuorovaikutustilanteissa ja viestii kohteliaasti - käyttää keskustelussa kielelle ja kulttuurille ominaisia ilmaisuja.

Opiskelija selviytyy arkipäivän tilanteissa toisella kotimaisella kielellä.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	käyttää keskustelussa tuttua sanastoa ja saa selvää hitaahkosta puheesta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	selviytyy jokapäiväiseen elämään liittyvistä tilanteista toisella kotimaisella kielellä
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	viestii tilanteeseen sopivalla tavalla ja ottaa vastapuolen reaktion huomioon.

Opiskelija kirjoittaa työhönsä liittyviä suppeita tekstejä.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	kirjoittaa työhön liittyviä tekstejä käyttäen yksinkertaisia lauseita
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	kirjoittaa keskeisistä työtehtäviin liittyvistä asioista käyttäen tavallisimpia kielelle ominaisia ilmauksia
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	tuottaa sujuvasti työtehtäviin liittyviä tekstejä käyttäen keskeisintä sanastoa.

Opiskelija hyödyntää kielenkäytössä erilaisia tietolähteitä.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	etsii yhdessä muiden kanssa tietoa erilaisista tietolähteistä toisella kotimaisella kielellä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	hyödyntää toisella kotimaisella kielellä tuotettuja tekstejä ja julkaisuja
Hyvä 4	

Kiitettävä 5	• käyttää joustavasti sähköisiä sanakirjoja ja muuta lähdeaineistoa oman alansa kysymysten selvittämiseen.
--------------	--

Opiskelija ymmärtää molempien kansalliskielten ja kulttuurien merkityksen kulttuurisesti moninaisessa Suomessa.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• on tietoinen ruotsin kielen ja kulttuurin merkityksestä Suomessa
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• ymmärtää ruotsin kielen ja kulttuurin merkityksen pohjoismaisessa yhteistyössä
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tuntee Suomen kansalliskieliin liittyvät oikeudet ja velvoitteet.

Det andra inhemska språket, finska

Pakolliset osaamistavoitteet, 2 osp

Den studerande kan

- använda det finska språket i sin kommunikation på ett interaktivt sätt
- förstå olika slags texter och skriva enklare texter på finska
- kan söka information från olika finskspråkiga källor och använda dem i sin kommunikation
- förstå betydelsen av att kunna finska i arbetslivet.

Arviointi

Arvioinnin kohteet

Den studerande använder det finska språket i sin kommunikation på ett interaktivt sätt.	
Den studerande	
Tyydyttävä 1	• förstår enkla instruktioner och tilltal på en arbetsplats • gör sig förstådd i interaktionen med kunder eller kollegor • deltar i vardagliga samtal i en finskspråkig arbetsmiljö
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• förstår tydliga instruktioner och samtal i normalt tempo på en arbetsplats • uttrycker sig tydligt och agerar ändamålsenligt i interaktionen med kunder och kollegor • deltar i olika slags diskussioner i en finskspråkig arbetsmiljö
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• förstår även i snabbt tempo olika slags instruktioner och diskussioner på en arbetsplats • uttrycker sig väluttryckt och agerar flexibelt i interaktionen med kunder och kollegor • deltar aktivt i olika slags diskussioner i en finskspråkig arbetsmiljö.

Den studerande förstår olika slags texter och skriver enklare texter på finska.	
Den studerande	

Tyydyttävä 1	- förstår innebörden i olika slags texter - skriver korta texter och gör enkla dokument enligt mall
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- förstår innebörden och det centrala innehållet i olika slags texter - skriver texter och gör ändamålsenliga dokument
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- förstår genomgående innebörden och innehållet i olika slags texter - skriver och bearbetar texter enligt respons och gör självständigt ändamålsenliga dokument.

Den studerande söker information från olika finskspråkiga källor och använder dem i sin kommunikation.	
Den studerande	
Tyydyttävä 1	söker information från enklare källor och använder dem i sin kommunikation.
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	söker information från olika källor och använder dem på ett mångsidigt sätt i sin kommunikation.
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	söker information från olika källor, också svårare, och använder dem på ett flexibelt och kritiskt sätt i sitt arbete.

Den studerande förstår betydelsen av att kunna finska i arbetslivet.	
Den studerande	
Tyydyttävä 1	förstår betydelsen av att kunna finska i arbetslivet och gör sig förstådd i en finskspråkig arbetsmiljö
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	förstår betydelsen av att kunna finska i arbetslivet och arbetar väl i en finskspråkig arbetsmiljö
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	förstår betydelsen av att kunna finska i arbetslivet och deltar aktivt i en finskspråkig arbetsmiljö.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Den studerande kan

- diskutera och argumentera på ett säkert och kreativt sätt
- förstå och skriva arbetslivsrelaterade texter
- känna till sina strategier för språkinläring.

Arviointi

Arvioinnin kohteet

Den studerande diskuterar och argumenterar på ett säkert och kreativt sätt.
--

Den studerande	
Tyydyttävä 1	• uttrycker och motiverar sina åsikter och beaktar även andras åsikter i en diskussion • presenterar muntligt ett bekant ämne på ett kreativt sätt
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• uttrycker och motiverar på ett övertygande sätt sina åsikter och beaktar även olika åsikter i en diskussion • muntligt presentera ett ämne på ett förståeligt och kreativt sätt
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• uttrycker och analyserar på ett självkritiskt sätt sina åsikter och kommunicerar på ett konstruktivt sätt i en diskussion • kan muntligt presentera även ett mer krävande ämne på ett logiskt och kreativt sätt.

Den studerande förstår och skriver arbetslivsrelaterade texter.	
Den studerande	
Tyydyttävä 1	• förstår innebörden i en arbetslivsrelaterad text och kan kortfattat återge dess innehåll • skriver korta och enkla yrkesinriktade texter
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• förstår innebörden och det centrala innehållet i en arbetslivsrelaterad text och anknyter informationen till egna erfarenheter • skriver yrkesinriktade texter på ett tydligt sätt
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• förstår både innebörden och budskapet i en arbetslivsrelaterad text och analyserar textens innehåll • skriver väl strukturerade yrkesinriktade texter.

Den studerande känner till sina strategier för språkinläring.	
Den studerande	
Tyydyttävä 1	• är medveten om sin personliga inlärningsstrategi
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• känner till de svaga och starka sidorna i sin inlärningsstrategi
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• prövar nya inlärningsstrategier och inlärningsstilar.

Viestintä ja vuorovaikutus vieraalla kielellä

Pakolliset osaamistavoitteet, 3 osp

Opiskelija osaa

- käyttää vierasta kieltä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa
- hakea tietoa erilaisista vieraskielisistä lähteistä
- toimia monikielisessä ja -kulttuurisessa ympäristössä.

Arvioinnin kohteet

Opiskelija käyttää vierasta kieltä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• selviytyy yleensä vuorovaikutustilanteissa kieltä käyttäen ja osoittaa ymmärtävänsä yksinkertaista, hidastempoista puhetta • kertoo itsestään ja tehtävistään vastaamalla hänelle esitettyihin kysymyksiin ennakoitavissa olevissa ja tutuissa tilanteissa • tuottaa vuorovaikutuksessa tarvittavia lyhyitä viestejä ja tekstejä • tulkitsee oikein toimintaansa koskevaa tavallista sanastoa, viestejä ja ohjeita • pyrkii arvioimaan ja kehittämään kielitaitoaan
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• selviytyy yleensä vuorovaikutustilanteissa kieltä käyttäen ja osoittaa ymmärtävänsä tavanomaista, normaalitempoista puhetta • kertoo itsestään ja tehtävistään siten, että tulee ymmärretyksi, ja osallistuu keskusteluun, mikäli keskustelukumppani puhuu selkeästi • tuottaa vuorovaikutuksessa tarvittavia viestejä ja tekstejä • tulkitsee oikein ja noudattaa toimintaansa ja sen kohteita koskevia tekstejä ja ohjeita sekä tekee tarkentavia kysymyksiä • arvioi ja kehittää kielitaitoaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• toimii vuorovaikutustilanteissa luontevasti kieltä käyttäen ja osoittaa ymmärtävänsä tavanomaista, normaalitempoista puhetta • kertoo tutuissa tilanteissa toiminnastaan ja siihen liittyvistä normeista ja tavoista sekä hankkii kysymällä toimintaansa liittyviä lisäohjeita • tuottaa sujuvasti tavanomaisia viestejä ja tekstejä sekä täyttää erilaisia asiakirjoja • tulkitsee oikein toimintaansa ja sen kohteita koskevia tekstejä, ohjeita ja saamaansa palautetta • arvioi ja kehittää kielitaitoaan monipuolisesti ja oma-aloitteisesti.

Opiskelija hakee tietoa erilaisista vieraskielisistä lähteistä.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• hakee vieraskielistä tietoa ohjatusti toimintaansa liittyvistä materiaaleista ja ohjeista • arvioi ja valikoi tietoa ohjatusti tarkoituksenmukaisuuden, luotettavuuden ja ajantasaisuuden kannalta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• hakee monipuolisesti toiminnassaan tarpeellista vieraskielistä tietoa • arvioi ja valikoi tietoa tarkoituksenmukaisuuden, luotettavuuden ja ajantasaisuuden kannalta
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• hakee itsenäisesti ja monipuolisesti toimintaansa liittyvää vieraskielistä tietoa, soveltaa tietojaan ja taitojaan sekä

	perustelea tiedon valikoimista ja soveltamista koskevat ratkaisunsa • arvioi ja valikoi monipuolisesti ja kriittisesti tietoa tarkoituksenmukaisuuden, luotettavuuden ja ajantasaisuuden kannalta.
--	---

Opiskelija toimii monikielisessä ja -kulttuurisessa ympäristössä.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toimii tietoisena opiskelemaansa kielen ja sen edustaman kulttuurin merkityksestä • pyrkii kohtaamaan ihmiset tasavertaisesti ja positiivisella asenteella
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• toimii kohdekielellä monikielisessä ja -kulttuurisessa ympäristössä • kohtaa ihmiset tasavertaisesti ja positiivisella asenteella
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• soveltaa vieraan kielen ja kulttuurin tietojaan ja taitojaan joustavasti • kohtaa ihmiset esimerkillisen tasavertaisesti ja positiivisella asenteella.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Opiskelija osaa

- viestiä vieraalla kielellä työelämän tilanteissa
- toimia aktiivisena kansalaisena vieraskielisissä yhteyksissä.

Arviointi

Arvioinnin kohteet

Opiskelija viestii vieraalla kielellä työelämän tilanteissa.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• kertoo itsestään ja työtehtävistään sekä vastaa hänelle esitettyihin yksinkertaisiin kysymyksiin • selviytyy yleiskielisistä vuorovaikutustilanteista, joissa käsitellään myös tavanomaisimpia työtehtäviin liittyviä aiheita • ilmaisee itseään tilanteen vaatimalla tavalla, mutta tarvitsee toisinaan ohjausta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• kertoo ymmärrettävästi itsestään ja alan työtehtävistä, osallistuu keskusteluun sekä hankkii kysymällä työhönsä liittyviä lisäohjeita • selviytyy monenlaisista työhön liittyvistä vuorovaikutustilanteista • ilmaisee itseään tilanteen vaatimalla tavalla
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• kertoo työpaikastaan, työstään ja siihen liittyvistä normeista ja tavoista melko laajaa sanavarastoa käyttäen sekä ottaen lisäksi selvää muiden maiden vastaavista asioista

	• selviytyy luontevasti työhön liittyvistä vuorovaikutustilanteista, joissa käsitellään vaativampiakin aiheita • ilmaisee itseään joustavasti tilanteen vaatimalla tavalla.
--	--

Opiskelija toimii aktiivisena kansalaisena vieraskielisissä yhteyksissä.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tunnistaa, miten vieraalla kielellä voi vaikuttaa eri medioita käyttäen • toimii vieraskielisissä yhteyksissä sovellettavien oikeuksiensa ja velvollisuuksiensa mukaisesti työssä ja arkielämässä yhteiskunnallisen päätöksenteon keskeisimmät periaatteet ymmärtäen • pyrkii ottamaan toiminnassaan huomioon eri kulttuurien keskeisiä piirteitä niitä ymmärtäen
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• käyttää vierasta kieltä vaikuttamiseen eri medioita käyttäen • toimii johdonmukaisesti vieraskielisissä yhteyksissä sovellettavien oikeuksiensa ja velvollisuuksiensa mukaisesti työssä ja arkielämässä yhteiskunnallisen päätöksenteon periaatteet ymmärtäen • ottaa toiminnassaan huomioon eri kulttuurien keskeiset piirteet niitä ymmärtäen
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• käyttää vierasta kieltä vaikuttamiseen argumentoivasti ja eri medioita luovasti käyttäen • toimii johdonmukaisesti ja esimerkillisesti vieraskielisissä yhteyksissä sovellettavien oikeuksiensa ja velvollisuuksiensa mukaisesti työssä ja arkielämässä yhteiskunnallisen päätöksenteon periaatteet laajasti ymmärtäen • ottaa toiminnassaan monipuolisesti huomioon eri kulttuurit niitä ymmärtäen.

Toiminta digitaalisessa ympäristössä

Pakolliset osaamistavoitteet, 2 osp

Opiskelija osaa

- käyttää yleisimpiä tieto- ja viestintätekniisiä laitteita ja tekee niihin liittyviä valintoja
- käyttää digitaalisia palveluita ja sovelluksia.

Arviointi

Arvioinnin kohteet

Opiskelija käyttää tieto- ja viestintätekniisiä laitteita ja tekee niihin liittyviä valintoja.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• valitsee tarkoituksenmukaiset laitteet käyttökohteen mukaisesti osittain ohjatusti • käyttää yleisimpiä tieto- ja viestintätekniisiä laitteita kansalaistaitojen edellyttämällä tavalla osittain ohjatusti
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• valitsee tarkoituksenmukaiset laitteet käyttökohteen mukaisesti

	• käyttää yleisimpiä tieto- ja viestintätekniisiä laitteita kansalaistaitojen edellyttämällä tavalla
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• valitsee tarkoituksenmukaiset laitteet eri käyttökohteiden mukaisesti • käyttää sujuvasti ja monipuolisesti yleisimpiä tieto- ja viestintätekniisiä laitteita kansalaistaitojen edellyttämällä tavalla.

Opiskelija käyttää digitaalisia palveluja ja sovelluksia.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• hankkii tietoa tarkoituksenmukaisista digitaalisista palveluista ja sovelluksista osittain ohjatusti • käyttää digitaalisia palveluja ja sovelluksia työtehtävissään osittain ohjatusti • käyttää ja jakaa digitaalisia sisältöjä noudattaen tekijänoikeuksia osittain ohjatusti • noudattaa tietoturvaan ja tietosuojaan liittyvää ohjeistusta • ymmärtää oman verkkoidentiteetin muodostamisen ja suojaamisen periaatteet
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• hankkii tietoa tarkoituksenmukaisista digitaalisista palveluista ja sovelluksista • käyttää digitaalisia palveluja ja sovelluksia työtehtävissään • käyttää ja jakaa digitaalisia sisältöjä noudattaen tekijänoikeuksia • noudattaa tietoturvaan ja tietosuojaan liittyvää ohjeistusta • ymmärtää oman verkkoidentiteetin muodostamisen ja suojaamisen periaatteet
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• hankkii järjestelmällisesti tietoa tarkoituksenmukaisista digitaalisista palveluista ja sovelluksista • käyttää digitaalisia palveluja ja sovelluksia työtehtävissään sujuvasti ja monipuolisesti • käyttää ja jakaa monipuolisia digitaalisia sisältöjä noudattaen tekijänoikeuksia • noudattaa tietoturvaan ja tietosuojaan liittyvää ohjeistusta järjestelmällisesti • ymmärtää oman verkkoidentiteetin muodostamisen ja suojaamisen periaatteet.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Opiskelija osaa

- hyödyntää erilaisia digitaalisia ympäristöjä ja sovelluksia työtehtävissään
- tuottaa ja jakaa digitaalista aineistoa ammattiinsa liittyvissä verkostoissa.

Arviointi

Arvioinnin kohteet

Opiskelija hyödyntää erilaisia digitaalisia ympäristöjä ja sovelluksia työtehtävissään.
Opiskelija

Tyydyttävä 1	• toimii digitaalisissa ympäristöissä ja verkostoissa osittain ohjatusti • hyödyntää sovelluksia ammatillisissa verkostoissa toimiessaan tarviton ajoittain ohjausta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• toimii digitaalisissa ympäristöissä ja verkostoissa • hyödyntää sovelluksia ammatillisissa verkostoissa toimiessaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• toimii digitaalisissa ympäristöissä ja verkostoissa • hyödyntää monipuolisesti sovelluksia ammatillisissa verkostoissa toimiessaan.

Opiskelija tuottaa ja jakaa digitaalista aineistoa ammattiinsa liittyvissä verkostoissa.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tuottaa digitaalista aineistoa ammatillisissa verkostoissa osittain ohjatusti • jakaa aineistoja työryhmän sisäisesti ja noudattaa tekijänoikeusohjeistusta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tuottaa digitaalista aineistoa ammatillisissa verkostoissa • jakaa aineistoja ja noudattaa tekijänoikeusohjeistusta
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tuottaa monipuolista digitaalista aineistoa ammatillisissa verkostoissa • jakaa aineistoja ja noudattaa järjestelmällisesti tekijänoikeusohjeistusta.

Taide ja luova ilmaisu

Pakolliset osaamistavoitteet, 1 osp

Opiskelija osaa

- tunnistaa kulttuurien ja taiteen merkityksen hyvinvoinnille
- ilmaista itseään taiteen ja luovan ilmaisun keinoin
- ilmaista itseään luovasti kirjoittamalla ja hyödyntää kuvitteellisia tekstejä.

Arviointi

Arvioinnin kohteet

Opiskelija tunnistaa kulttuurien ja taiteen merkityksen hyvinvoinnille.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tunnistaa kulttuurien ja taiteen muotoja työssään • tunnistaa esimerkkejä paikallisesta, kansallisesta ja eurooppalaisesta kulttuurista ja taiteesta ohjatusti • havainnoi taiteen ja kulttuurin vaikutuksia hyvinvoinnille
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• hyödyntää kulttuurien ja taiteen eri muotoja työssään

	- tunnistaa esimerkkejä paikallisesta, kansallisesta ja eurooppalaisesta kulttuurista ja taiteesta - tunnistaa taiteen ja kulttuurin vaikutuksia hyvinvoinnille
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- hyödyntää monipuolisesti kulttuurin ja taiteen muotoja monipuolisesti työssään - tunnistaa monipuolisia esimerkkejä paikallisesta, kansallisesta ja eurooppalaisesta kulttuurista ja taiteesta - tunnistaa monipuolisesti taiteen ja kulttuurin vaikutuksia hyvinvoinnille.

Opiskelija ilmaisee itseään taiteen ja luovan ilmaisun keinoin.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- kehittää omaa luovaa ilmaisuaan osittain ohjatusti - ilmaisee itseään taiteen ja luovan ilmaisun keinoin itsenäisesti tai yhteistyössä muiden kanssa osittain ohjatusti
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- kehittää omaa luovaa ilmaisuaan - ilmaisee itseään taiteen ja luovan ilmaisun keinoin itsenäisesti tai yhteistyössä muiden kanssa
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- kehittää tavoitteellisesti omaa luovaa ilmaisuaan - ilmaisee itseään monipuolisesti taiteen ja luovan ilmaisun keinoin itsenäisesti tai yhteistyössä muiden kanssa.

Opiskelija ilmaisee itseään luovasti kirjoittamalla ja hyödyntää kuvitteellisia tekstejä.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- kokeilee luovaa kirjoittamista - hyödyntää kirjoittaessaan kuvitteellisia tekstejä - tunnistaa kaunokirjallisuudesta esimerkkejä työnsä tueksi
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- kokeilee luovan kirjoittamisen erilaisia tapoja - hyödyntää kirjoittaessaan erilaisia kuvitteellisia tekstejä - käyttää kaunokirjallisuutta työnsä tukena
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- kokeilee luovan kirjoittamisen monipuolisia tapoja - hyödyntää kirjoittaessaan monipuolisia kuvitteellisia tekstejä - käyttää monipuolista kaunokirjallisuutta työnsä tukena.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Opiskelija osaa

- havainnoida ja kerätä tietoa kulttuuriympäristöstä ja sen ilmiöistä
- suunnitella ja kokeilla teoksen, tuotteen tai palvelun toteuttamista luovan ilmaisun keinoin.

Arviointi

Arvioinnin kohteet

Opiskelija havainnoi ja kerää tietoa kulttuuriympäristöstä ja sen ilmiöistä.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- havainnoi kulttuuriympäristöään yhdessä muiden kanssa - kerää tietoa kulttuuriympäristönsä ilmiöistä työskentelynsä tueksi
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- havainnoi kulttuuriympäristöään - kerää tietoa kulttuuriympäristönsä ilmiöistä valitsemastaan näkökulmasta työskentelynsä tueksi
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- havainnoi monipuolisesti kulttuuriympäristöään - kerää tietoa kulttuuriympäristönsä ilmiöistä valitsemistaan näkökulmista työskentelynsä tueksi.

Opiskelija suunnittelee ja kokeilee teoksen, tuotteen tai palvelun toteuttamista luovan ilmaisun keinoin.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- suunnittelee pienimuotoisen teoksen, tuotteen tai palvelun käyttäen luovan ilmaisun keinoja - kokeilee pienimuotoisen teoksen, tuotteen tai palvelun toteuttamista luovan ilmaisun keinoin
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- suunnittelee teoksen, tuotteen tai palvelun käyttäen luovan ilmaisun keinoja - kokeilee teoksen, tuotteen tai palvelun toteuttamista luovan ilmaisun keinoin
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- suunnittelee teoksen, tuotteen tai palvelun käyttäen monipuolisesti luovan ilmaisun keinoja - kokeilee teoksen, tuotteen tai palvelun toteuttamista monipuolisesti luovan ilmaisun keinoin.

2.45. Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen, 6 osp (400013)

Matematiikka ja matematiikan soveltaminen

Pakolliset osaamistavoitteet, 4 osp

Opiskelija osaa

- tehdä laskutoimituksia ja mittayksiköiden muunnokset ja soveltaa talousmatematiikkaa oman alan ja arkielämän edellyttämässä laajuudessa
- tehdä havaintoja ja päätelmiä kuvioden ja kappaleiden geometrisista ominaisuuksista
- käyttää loogista päättelykykyä, yhtälöitä ja tarvittavia teknisiä apuvälineitä matemaattisten ongelmien ratkaisemiseen
- arvioida tulosten oikeellisuutta ja suuruusluokkaa sekä käytettyä ratkaisumenetelmää
- arvioida oman alan matemaattista osaamistaan.

Arviointi

Arvioinnin kohteet

Opiskelija tekee laskutoimituksia ja mittayksiköiden muunnokset sekä soveltaa talousmatematiikkaa oman alan ja arkielämän edellyttämässä laajuudessa.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- laskee omaan alaan ja arkielämään liittyvät laskutoimitukset, kuten peruslaskutoimitukset ja prosenttilaskut - toteuttaa mittayksiköiden muunnokset - tekee ohjeiden avulla yksinkertaisia arki- ja työelämään liittyviä talousmatematiikan laskelmia - havaitsee suureiden välisiä riippuvuuksia ja verrannollisuuksia
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- suorittaa sujuvasti oman alan ja arkielämään liittyvät laskutoimitukset, kuten peruslaskutoimitukset ja prosenttilaskut - toteuttaa itsenäisesti mittayksiköiden muunnokset - tekee yksinkertaisia arki- ja työelämään liittyviä talousmatematiikan laskelmia - havaitsee ja tunnistaa suureiden välisiä riippuvuuksia ja verrannollisuuksia
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- soveltaa oman alan ja arkielämään tarvittavia laskutoimituksia, kuten peruslaskutoimituksia ja prosenttilaskuja, sekä arvioi tulosten tarkkuustasoa - toteuttaa itsenäisesti ja sujuvasti mittayksiköiden muunnokset - tekee arki- ja työelämään liittyviä talousmatematiikan laskelmia ja tekee vertailujen pohjalta perusteltuja johtopäätöksiä - ymmärtää suureiden välisen riippuvuuden ja verrannollisuuden.

Opiskelija tekee havaintoja ja päätelmiä kuvioiden ja kappaleiden geometrisista ominaisuuksista.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- laskee tavanomaisimmat pinta-ala- ja tilavuuslaskutoimitukset - ratkaisee käytännön ongelmia geometriaa hyväksi käyttäen tarviton ajoittain ohjausta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- laskee sujuvasti tavanomaisimmat pinta-ala- ja tilavuuslaskutoimitukset - ratkaisee alan käytännön ongelmia geometriaa hyväksi käyttäen
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- soveltaa työtehtäviin pinta-ala- ja tilavuuslaskutoimituksia ja arvioi tuloksia - ratkaisee oman alan käytännön ongelmia geometriaa hyväksi käyttäen.

Opiskelija käyttää loogista päättelykykyä, yhtälöitä ja tarvittavia teknisiä apuvälineitä matemaattisten ongelmien ratkaisemiseen.
Opiskelija

Tyydyttävä 1	• ratkaisee omaan alaan liittyviä, keskeisiä matemaattisia ongelmia hyödyntäen peruslaskutoimituksia • käyttää yksinkertaisia matemaattisia yhtälöitä yksinkertaisten matemaattisten ongelmien ratkaisemiseen tarviten ajoittain ohjausta • käyttää laskinta ja muita teknisiä apuvälineitä, kuten matemaattisia ohjelmistoja, työtehtäviin liittyvien matemaattisten perustehtävien ratkaisemiseen • hyödyntää ohjeen mukaan taulukoita ja piirroksia työelämän tehtävien ratkaisemiseen • käsittelee tilastollisia aineistoja ja tulkitsee tunnuslukuja tarviten ajoittain ohjausta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• ratkaisee omaan alaan liittyviä ongelmia matemaattisten menetelmien avulla • käyttää yksinkertaisia matemaattisia yhtälöitä yksinkertaisten matemaattisten ongelmien ratkaisemiseen • käyttää sujuvasti laskinta ja muita apuvälineitä, kuten matemaattisia ohjelmistoja, ammattialaan liittyvien ongelmien ratkaisemiseen • hyödyntää taulukoita ja piirroksia työelämän tehtävien ratkaisemiseen • käsittelee itsenäisesti tilastollisia aineistoja ja tulkitsee tunnuslukuja
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• soveltaa matemaattisia menetelmiä omaan alaan liittyvien ongelmien asetteluun ja ratkaisemiseen sekä arvioi tulosten luotettavuutta ja tarkkuustasoa • käyttää matemaattisia yhtälöitä matemaattisten ongelmien ratkaisemiseen • hyödyntää monipuolisesti ja tehokkaasti laskimen ja muiden apuvälineiden, kuten matemaattisten ohjelmistojen, ominaisuuksia ammattialaan liittyvien ongelmien ratkaisemiseen • hyödyntää taulukoita, piirroksia ja muuta tilastollisesti tuotettua materiaalia työelämän matemaattisten ongelmien ratkaisemiseen • käsittelee itsenäisesti ja sujuvasti tilastollisia aineistoja ja tulkitsee tunnuslukuja.

Opiskelija arvioi tulosten oikeellisuutta ja suuruusluokkaa sekä käytettyä ratkaisumenetelmää.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarkistaa tulosten oikeellisuuden ja niiden suuruusluokan • arvioi käytetyn ratkaisumenetelmän käyttökelpoisuutta tarviten ajoittain ohjausta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tarkistaa tulosten oikeellisuuden ja niiden suuruusluokan sekä tunnistaa mahdollisia virhelähteitä • arvioi johdonmukaisesti käytetyn ratkaisumenetelmän käyttökelpoisuutta
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tarkistaa tulosten oikeellisuuden ja suuruusluokan mahdolliset virhelähteet huomioiden

	arvioi johdonmukaisesti käytetyn ratkaisumenetelmän käyttökelpoisuutta ja arvioi mahdollisia muita ratkaisumenetelmiä tulosten aikaansaamiseksi.
--	--

Opiskelija arvioi oman alan matemaattista osaamistaan.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	tunnistaa oman alan kannalta merkitykselliset matemaattiset vahvuutensa ja kehittämiskohteensa perustellusti
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	tunnistaa oman alan kannalta merkitykselliset matemaattiset vahvuutensa ja kehittämiskohteensa perustellusti ja johdonmukaisesti
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	tunnistaa oman alan kannalta merkitykselliset matemaattiset vahvuutensa ja kehittämiskohteensa perustellusti ja johdonmukaisesti sekä esittää matemaattisen osaamisen kehittämistapoja.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Opiskelija osaa

- ratkaista omaan alaan liittyviä matemaattisia ongelmia päättelämällä, yhtälöillä ja kuvaajien avulla
- hankkia, ryhmitellä ja tulkita matemaattista tietoa
- tuottaa tilastoaineistosta informaatiota, tulkita graafisia esityksiä ja laskea todennäköisyyksiä
- arvioida matemaattisten ratkaisujen oikeellisuutta ja tuloksen suuruusluokkaa
- soveltaa arki- ja työelämässä tarvittavaa talousmatematiikkaa
- arvioida matemaattista osaamistaan.

Arviointi

Arvioinnin kohteet

Opiskelija ratkaisee omaan alaan liittyviä matemaattisia ongelmia päättelämällä, yhtälöillä ja kuvaajien avulla.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- ratkaisee omaan alaan liittyviä matemaattisia ongelmia päättelämällä tarviton ajoittain ohjausta - käyttää yksinkertaisia matemaattisia yhtälöitä omaan alaan liittyvien matemaattisten ongelmien ratkaisemisessa - hyödyntää ohjeen mukaan taulukoita ja piirroksia alakohtaisissa tehtävissä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- ratkaisee omaan alaan liittyviä matemaattisia ongelmia päättelämällä - ratkaisee tavanomaisia arkielämään ja omaan alaan liittyviä ongelmia matemaattisesti - hyödyntää yhtälöitä, taulukoita ja piirroksia alakohtaisissa tehtävissä
Hyvä 4	

Kiitettävä 5	• ratkaisee itsenäisesti ja johdonmukaisesti omaan alaan liittyviä matemaattisia ongelmia pääättelemällä • mallintaa ja ratkaisee arkielämään ja omaan alaan liittyviä ongelmia matemaattisesti • hyödyntää yhtälöitä, taulukoita ja piirroksia alakohtaisissa tehtävissä arvioiden niiden käytettävyyttä.
--------------	--

Opiskelija hankkii, ryhmittelee ja tulkitsee matemaattista tietoa.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tunnistaa omaan alaan liittyvää keskeistä matemaattista tietoa • kerää ja ryhmittelee graafista ja taulukoitua tietoa eri lähteistä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tunnistaa ja vertailee omaan alaan liittyvää matemaattista tietoa tarpeen mukaan käyttäen lähteenä tilastoja, taulukoita ja graafisia esityksiä • kerää, ryhmittelee ja analysoi graafista ja taulukoitua tietoa eri lähteistä
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tunnistaa, arvioi ja tekee johtopäätöksiä omaan alaan liittyvästä matemaattisesta tiedosta • kerää tietoa monipuolisesti soveltaen ja käyttäen tiedonlähteenä tilastoja, taulukoita ja graafisia esityksiä ja ryhmittelee niiden pohjalta tietoa erilaisiin tarpeisiin.

Opiskelija tuottaa tilastoaineistosta informaatiota, tulkitsee graafisia esityksiä ja laskee todennäköisyyksiä.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tuottaa ohjattuna tilastoaineistosta keskeisimpiä tunnuslukuja • ymmärtää todennäköisyyslaskennan merkityksen työssään ja laskee yksinkertaisia todennäköisyyksiä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tuottaa alaan liittyvästä tilastoaineistosta keskeisimpiä tunnuslukuja • ymmärtää todennäköisyyslaskennan merkityksen työssään ja laskee todennäköisyyksiä
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tuottaa itsenäisesti alaan liittyvästä tilastoaineistosta keskeisimpiä tunnuslukuja • ymmärtää todennäköisyyslaskennan merkityksen työssään ja laskee itsenäisesti todennäköisyyksiä.

Opiskelija arvioi matemaattisten ratkaisujen oikeellisuutta ja tuloksen suuruusluokkaa.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• varmistaa yksinkertaisten matemaattisten ratkaisujen oikeellisuuden ja hahmottaa tuloksen suuruusluokan
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• varmistaa matemaattisten ratkaisujen oikeellisuuden ja päättelee tuloksen suuruusluokan

Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• varmistaa monivaiheisten matemaattisten ratkaisujen oikeellisuuden ja päättelee tuloksen suuruusluokan.

Opiskelija soveltaa arki- ja työelämässä tarvittavaa talousmatematiikkaa.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tekee yksinkertaisia kustannus- ja kannattavuusvertailuja
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tekee kustannus- ja kannattavuusvertailuja ja tekee vertailujen pohjalta johtopäätöksiä
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tekee monivaiheisia kustannus- ja kannattavuusvertailuja ja tekee vertailujen pohjalta perusteltuja johtopäätöksiä.

Opiskelija arvioi matemaattista osaamistaan.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tunnistaa omat vahvuutensa ja kehittämiskohteensa matemaattisessa osaamisessaan perustellusti
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tunnistaa ja arvioi omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan matemaattisessa osaamisessaan perustellusti ja johdonmukaisesti
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tunnistaa ja arvioi omaa matemaattista osaamistaan perustellusti ja johdonmukaisesti sekä esittää matemaattisen osaamisen kehittämistapoja.

Fysikaaliset ja kemialliset ilmiöt ja niiden soveltaminen

Pakolliset osaamistavoitteet, 2 osp

Opiskelija osaa

- tunnistaa keskeiset fysiikan käsitteet ja soveltaa niitä arki- ja työelämässä
- huomioida kemialliset aineet ja niiden ominaisuudet työssään
- arvioida oman alan fysiikan ja kemian osaamistaan.

Arviointi

Arvioinnin kohteet

Opiskelija tunnistaa keskeiset fysiikan käsitteet ja soveltaa niitä arki- ja työelämässä.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• kuvaa tavanomaisia fysiikan ilmiöitä keskeisillä käsitteillä • yhdistää tavanomaiset, fysiikan ilmiöihin liittyvät ominaisuudet ja suureet toisiinsa tarviten ajoittain ohjausta • käyttää fysiikan taitojaan työssään ohjatusti
Tyydyttävä 2	

Hyvä 3	• kuvaa ja perustelee fysiikan ilmiöitä keskeisillä käsitteillä • yhdistää tavanomaiset, fysiikan ilmiöihin liittyvät ominaisuudet ja suureet toisiinsa • käyttää fysiikan taitojaan työssään monipuolisesti
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• kuvaa ja perustelee monipuolisesti fysiikan ilmiöitä keskeisillä käsitteillä • yhdistää fysiikan ilmiöihin liittyvät ominaisuudet ja suureet toisiinsa • soveltaa fysiikan taitojaan monipuolisesti työssään.

Opiskelija huomioi kemialliset aineet ja niiden ominaisuudet työssään.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• kuvaa tavanomaisia kemiallisia ilmiöitä keskeisillä käsitteillä • ottaa huomioon työssään käytettävien tavallisimpien kemiallisten aineiden ominaisuudet ja mahdolliset ympäristöriskit • käsittelee kemiallisia aineita niin, ettei vaaranna omaa, muiden eikä ympäristön turvallisuutta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• kuvaa ja perustelee kemiallisia ilmiöitä keskeisillä käsitteillä • ottaa huomioon työssään käytettävien kemiallisten aineiden ominaisuudet ja mahdolliset ympäristöriskit • käsittelee kemiallisia aineita niin, ettei vaaranna omaa, muiden eikä ympäristön turvallisuutta
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• kuvaa ja perustelee monipuolisesti kemiallisia ilmiöitä keskeisillä käsitteillä • ottaa vastuullisesti huomioon työssään käytettävien kemiallisten aineiden ominaisuudet ja mahdolliset ympäristöriskit • käsittelee kemiallisia aineita niin, ettei vaaranna omaa, muiden eikä ympäristön turvallisuutta.

Opiskelija arvioi oman alan fysiikan ja kemian osaamistaan.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tunnistaa oman alan kannalta merkitykselliset vahvuutensa ja kehittämiskohteensa fysiikassa ja kemiassa perustellusti
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tunnistaa oman alan kannalta merkitykselliset vahvuutensa ja kehittämiskohteensa fysiikassa ja kemiassa perustellusti ja johdonmukaisesti
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tunnistaa oman alan kannalta merkitykselliset vahvuutensa ja kehittämiskohteensa fysiikassa ja kemiassa perustellusti ja johdonmukaisesti sekä esittää osaamisen kehittämistapoja.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Opiskelija osaa

- kuvata ja selittää ilmiöitä fysiikan käsitteiden ja lainalaisuuksien avulla omalla alallaan

- tehdä kokeellisia mittauksia ja havaintoja omaan alaan liittyvistä fysikaalisista ja kemiallisista ilmiöistä
- käsitellä kokeellisia mittaustuloksia ja analysoida havaintoja oman alan fysikaalisista ja kemiallisista ilmiöistä
- arvioida fysiikan ja kemian osaamistaan.

Arviointi

Arvioinnin kohteet

Opiskelija kuvaa ja selittää ilmiöitä fysiikan käsitteiden ja lainalaisuuksien avulla omalla alallaan.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• kuvaa ja selittää lämpöoppiin, mekaniikkaan, aalto-oppiin ja sähköoppiin liittyviä käsitteitä ja lainalaisuuksia työtehtävissään tarviton ajoittain ohjausta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• kuvaa ja selittää johdonmukaisesti lämpöoppiin, mekaniikkaan, aalto-oppiin ja sähköoppiin liittyviä käsitteitä ja lainalaisuuksia työtehtävissään
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• kuvaa ja selittää itsenäisesti lämpöoppiin, mekaniikkaan, aalto-oppiin ja sähköoppiin liittyviä käsitteitä ja lainalaisuuksia työtehtävissään.

Opiskelija tekee kokeellisia mittauksia ja havaintoja omaan alaan liittyvistä fysikaalisista ja kemiallisista ilmiöistä.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• laskee pitoisuuksia ja aineiden määriä tarviton ajoittain ohjausta • hankkii tietoa kemikaalien käyttöturvallisuustiedotteista tarviton ajoittain ohjausta • tekee mittauksia ja kokeellisia havaintoja alalle soveltuvia menetelmiä ja välineitä käyttäen, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• laskee pitoisuuksia ja aineiden määriä • hankkii tietoa arkielämään ja omaan alaan liittyvistä kemikaalien käyttöturvallisuustiedotteista • tekee itsenäisesti mittauksia ja kokeellisia havaintoja alalle soveltuvia menetelmiä ja välineitä käyttäen
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• laskee itsenäisesti pitoisuuksia ja aineiden määriä • hankkii tietoa kemikaalien käyttöturvallisuustiedotteista monipuolisia tietolähteitä hyödyntäen • suunnittelee ja tekee itsenäisesti mittauksia ja kokeellisia havaintoja alalle soveltuvia menetelmiä ja välineitä käyttäen.

Opiskelija käsittelee kokeellisia mittaustuloksia ja analysoi havaintoja oman alan fysikaalisista ja kemiallisista ilmiöistä.	
Opiskelija	

Tyydyttävä 1	• esittää keskeiset tulokset taulukoilla ja graafisilla esityksillä • arvioi mittaustulosten luotettavuutta tarviten ajoittain ohjausta • määrittelee mahdollisia virhetekijöitä ja ilmoittaa tuloksen riittävällä tarkkuudella tarviten ajoittain ohjausta
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• esittää keskeiset tulokset taulukoilla ja graafisilla esityksillä • arvioi mittaustulosten luotettavuutta johdonmukaisesti • määrittelee mahdollisia virhetekijöitä ja ilmoittaa tuloksen riittävällä tarkkuudella
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• esittää keskeiset tulokset taulukoilla ja graafisilla esityksillä havainnollisesti • arvioi itsenäisesti mittaustulosten luotettavuutta ja tekee niistä johtopäätöksiä • määrittelee mahdollisia virhetekijöitä ja ilmoittaa tuloksen oikealla tarkkuudella.

Opiskelija arvioi fysiikan ja kemian osaamistaan.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tunnistaa omat vahvuudet ja kehittämiskohteet fysiikan ja matematiikan osaamisessaan perustellusti
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tunnistaa ja arvioi omia vahvuuksia ja kehittämiskohteita fysiikan ja kemian osaamisessaan perustellusti ja johdonmukaisesti
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tunnistaa ja arvioi omaa fysiikan ja kemian osaamistaan perustellusti ja johdonmukaisesti sekä esittää osaamisen kehittämistapoja.

2.46. Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen, 9 osp (400014)

Yhteiskunnassa ja kansalaisena toimiminen

Pakolliset osaamistavoitteet, 2 osp

Opiskelija osaa

- toimia osana suomalaista yhteiskuntaa
- toimia yhteiskunnan palveluiden käyttäjänä ja kuluttajana
- suunnitella omaa talouttaan ja arvioida siihen liittyviä riskejä.

Arviointi

Arvioinnin kohteet

Opiskelija toimii osana suomalaista yhteiskuntaa.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• noudattaa tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden periaatteita

	- tuntee kansalaisen perusoikeuksia ja velvollisuuksia - selvittää joitain yhteiskunnallisen vaikuttamisen tapoja ja toimii aktiivisena kansalaisena
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- noudattaa tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden periaatteita - tuntee kansalaisen perusoikeudet ja velvollisuudet - tuntee erilaisia yhteiskunnallisen vaikuttamisen tapoja ja toimii aktiivisena kansalaisena
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- toimii tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden periaatteita noudattaen ja edistäen - tuntee hyvin kansalaisen perusoikeudet ja velvollisuudet - tuntee monipuolisesti erilaisia yhteiskunnallisen vaikuttamisen tapoja ja toimii aktiivisena kansalaisena.

Opiskelija toimii yhteiskunnan palveluiden käyttäjänä ja kuluttajana.

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- käyttää tarvitsemiaan yhteiskunnallisia palveluja - toimii vastuullisesti tiedostaen oikeutensa ja velvollisuutena kuluttajana - hankkii tarvitsemaansa tietoa kuluttaja-asioissa osittain ohjattuna
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- käyttää tarvitsemiaan yhteiskunnallisia palveluja tarkoituksenmukaisesti - toimii vastuullisesti tiedostaen oikeutensa ja velvollisuutensa kuluttajana - hankkii tarvitsemaansa tietoa kuluttaja-asioissa
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- toimii tiedostavana yhteiskunnallisten palveluiden käyttäjänä - toimii vastuullisesti tiedostaen hyvin oikeutensa ja velvollisuutensa kuluttajana - hankkii aktiivisesti tarvitsemaansa tietoa kuluttaja-asioissa.

Opiskelija suunnittelee omaa talouttaan ja arvioi siihen liittyviä riskejä.

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- tunnistaa yhteiskuntaan ja omaan taloudelliseen tilanteeseensa keskeisesti vaikuttavia tekijöitä - seuraa tulojaan ja menojaan - suunnittelee hankintoja ja vertailee erilaisia rahoitusvaihtoehtoja - asettaa henkilökohtaisia taloudellisia tavoitteita - ennakoi talouttaan erilaisissa elämäntilanteissa
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- arvioi omaan taloudelliseen tilanteeseensa keskeisesti vaikuttavia tekijöitä - seuraa tulojaan ja menojaan suunnitelmallisesti - suunnittelee hankintoja ja vertailee erilaisia rahoitusvaihtoehtoja - asettaa henkilökohtaisia taloudellisia tavoitteita sekä seuraa niiden toteutumista - ennakoi talouttaan erilaisissa elämäntilanteissa tunnistuen eri tilanteiden riskitekijöitä

Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• arvioi ja ennakoi omaan taloudelliseen tilanteeseensa vaikuttavia tekijöitä • seuraa tulojaan ja menojaan suunnitelmallisesti ja järjestelmällisesti • suunnittelee hankintoja ja vertailee erilaisia rahoitusvaihtoehtoja järjestelmällisesti ja monipuolisesti • asettaa henkilökohtaisia taloudellisia tavoitteita, seuraa niiden toteutumista ja tarvittaessa tarkentaa tavoitteitaan • ennakoi talouttaan erilaisissa elämäntilanteissa, toimii suunnitelmallisesti tavoitteiden saavuttamiseksi ja ottaa huomioon eri tilanteiden riskitekijöitä.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Opiskelija osaa

- osallistua yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen
- arvioida alansa merkitystä yhteiskunnassa
- tulkita kansantalouden peruskäsitteitä ja tunnistaa keskeiset toimijat.

Arviointi

Arvioinnin kohteet

Opiskelija osallistuu yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• hakee tietoa joistakin yhteiskunnallisista vaikuttamismahdollisuuksista ja seuraa yhteiskunnallista päätöksentekoa • osallistuu yhteiskunnalliseen toimintaan
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• hakee tietoa yhteiskunnallisista vaikuttamismahdollisuuksista ja seuraa yhteiskunnallista päätöksentekoa • osallistuu yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen tähtäävään toimintaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• hakee monipuolisesti tietoa yhteiskunnallisista vaikuttamismahdollisuuksista ja seuraa aktiivisesti yhteiskunnallista päätöksentekoa • osallistuu yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen tähtäävään toimintaan tavoitteellisesti.

Opiskelija arvioi alansa merkitystä yhteiskunnassa.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• seuraa alan yhteiskunnallista keskustelua • arvioi toimialansa merkitystä yhteiskunnassa osittain ohjatusti
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• seuraa ja arvioi alan yhteiskunnallista keskustelua • arvioi toimialansa merkitystä yhteiskunnassa ja tulevaisuuden näkymiä

Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- seuraa ja arvioi alansa yhteiskunnallista keskustelua osallistuen siihen jollakin tavalla - arvioi ja seuraa monipuolisesti toimialansa merkitystä yhteiskunnassa ja tulevaisuuden näkymiä.

Opiskelija tulkitsee kansantalouden peruskäsitteitä ja tunnistaa keskeiset toimijat.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- seuraa taloutta koskevaa uutisointia - selvittää yhteiskunnallisen ja taloudellisen tilanteen heijastumista oman alan työpaikkoihin ja työllisyyteen - kertoo esimerkkejä kansantalouden peruskäsitteistä ja keskeisistä toimijoista
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- seuraa taloutta koskevaa uutisointia ja ymmärtää talouden merkityksen yhteiskunnassa - ymmärtää yhteiskunnallisen ja taloudellisen tilanteen heijastumista oman alan työpaikkoihin, työllisyyteen ja tulevaisuuteen - tuntee kansantalouden peruskäsitteet ja tunnistaa keskeiset toimijat
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- seuraa aktiivisesti taloutta koskevaa uutisointia ja ymmärtää talouden merkityksen yhteiskunnassa - ymmärtää yhteiskunnallisen ja taloudellisen tilanteen heijastumista oman alan työpaikkoihin ja työllisyyteen ja pohtii monipuolisesti teemaa - tuntee kansantalouden peruskäsitteet ja keskeiset toimijat ja arvioi niiden merkitystä kansantaloudelle.

Työelämässä toimiminen

Pakolliset osaamistavoitteet, 2 osp

Opiskelija osaa

- selvittää alan työmarkkinoiden tilannetta ja alan osaamistarpeita
- solmia työsopimuksen työnantajan kanssa
- toimia osana työyhteisöä.

Arviointi

Arvioinnin kohteet

Opiskelija selvittää alan työmarkkinoiden tilannetta ja alan osaamistarpeita.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- selvittää alan työmarkkinoiden tilannetta osittain ohjatusti - tuntee työmarkkinajärjestelmän keskeisiä periaatteita - tietää esimerkkejä alansa ammatillisista verkostoista - tunnistaa alansa työtehtävissä tarvittavaa osaamista osittain ohjatusti
Tyydyttävä 2	

Hyvä 3	• selvittää alan työmarkkinoiden tilannetta • tuntee työmarkkinajärjestelmän keskeiset periaatteet • tietää alansa keskeiset ammatilliset verkostot • tunnistaa alansa eri työtehtävissä tarvittavaa osaamista
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• selvittää monipuolisesti alan työmarkkinoiden tilannetta • tuntee ja ymmärtää työmarkkinajärjestelmän keskeiset periaatteet • tietää alansa ammatilliset verkostot ja osallistuu niiden toimintaan • tunnistaa monipuolisesti eri työtehtävissä tarvittavaa osaamista.

Opiskelija osaa solmia työsopimuksen työnantajan kanssa.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• perehtyy oman alan työehtoihin ja keskeiseen työlainsäädäntöön osittain ohjattuna • tarkistaa työsopimuksen sisällön yhteistyössä asiantuntijan kanssa
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• perehtyy oman alan työehtoihin ja keskeiseen työlainsäädäntöön • tarkistaa työsopimuksen sisällön käyttäen tarvittaessa asiantuntija-apua
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• perehtyy kattavasti oman alan työehtoihin ja keskeiseen työlainsäädäntöön • tarkistaa työsopimuksen sisällön itsenäisesti ja keskustelee työehdoista työnantajan kanssa.

Opiskelija toimii osana työyhteisöä.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• noudattaa annettuja työaikoja ja sovittuja toimintatapoja • noudattaa työssään ulkoasuun ja pukeutumiseen liittyviä ohjeita osittain ohjatusti • käyttää työssään tarkoituksenmukaista suojavaatetusta ja noudattaa työturvallisuusohjeita • työskentelee osana monimuotoista ja -kulttuurista työyhteisöä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• noudattaa annettuja työaikoja ja sovittuja toimintatapoja sekä toimii joustavasti erilaisissa tilanteissa • noudattaa työssään ulkoasuun ja pukeutumiseen liittyviä ohjeita • käyttää työssään tarkoituksenmukaista suojavaatetusta ja noudattaa työturvallisuusohjeita • työskentelee luontevasti osana monimuotoista ja -kulttuurista työyhteisöä
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• noudattaa annettuja työaikoja ja sovittuja toimintatapoja ja toimii joustavasti erilaisissa ja muuttuvissa tilanteissa • noudattaa työssään ulkoasuun ja pukeutumiseen liittyviä ohjeita ottaen huomioon myös erityistilanteet

- käyttää ja huolehtii työssään tarkoituksenmukaisesta suojavaatetuksesta ja noudattaa työturvallisuusohjeita
- työskentelee luontevasti osana monimuotoista ja -kulttuurista työyhteisöä edistäen yhteisön hyvinvointia.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Opiskelija osaa

- toimia työyhteisön jäsenenä
- toimia erilaisissa työelämän vuorovaikutus- ja ryhmätilanteissa
- selvittää oman alansa työtehtäviä kansallisilla ja kansainvälisillä työmarkkinoilla.

Arviointi

Arvioinnin kohteet

Opiskelija toimii työyhteisön jäsenenä.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tunnistaa oman roolinsa työyhteisön jäsenenä osittain ohjattuna • työskentelee pääsääntöisesti työpaikan toimintakulttuurin mukaisesti • noudattaa sovittuja toimintatapoja ja tunnistaa omien toimintatapojensa kehittämiskohteita
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• tunnistaa oman roolinsa työyhteisön jäsenenä • työskentelee työpaikan toimintakulttuurin mukaisesti • noudattaa sovittuja toimintatapoja ja kehittää omia toimintatapojaan
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• tunnistaa oman ja muiden roolit työyhteisön jäsenenä • työskentelee työpaikan toimintakulttuurin mukaisesti arvioiden sitä ja esittäen kehittämisideoita • noudattaa sovittuja toimintatapoja ja kehittää aktiivisesti omia toimintatapojaan.

Opiskelija toimii erilaisissa työelämän vuorovaikutus- ja ryhmätilanteissa.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toimii erilaisissa työelämän vuorovaikutustilanteissa • kehittää vuorovaikutustaitojaan saamansa palautteen mukaisesti osittain ohjattuna • toimii ryhmätilanteissa oman työtehtävän ja työpaikan toimintakulttuurin mukaisesti • käyttää tarkoituksenmukaista psykologista tietoa oman ja työyhteisön hyvinvoinnin edistämiseksi osittain ohjatusti
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• toimii rakentavasti erilaisissa työelämän vuorovaikutustilanteissa • kehittää vuorovaikutustaitojaan saamansa palautteen mukaisesti • toimii erilaisissa ryhmätilanteissa oman työtehtävän ja työpaikan toimintakulttuurin mukaisesti

	• käyttää tarkoituksenmukaista psykologista tietoa oman ja työyhteisön hyvinvoinnin edistämiseksi
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• toimii rakentavasti ja joustavasti erilaisissa työelämän vuorovaikutustilanteissa ottaen muut huomioon • kehittää aktiivisesti vuorovaikutustaitojaan saamansa palautteen mukaisesti • toimii luontevasti erilaisissa ryhmätilanteissa oman työtehtävän ja työpaikan toimintakulttuurin mukaisesti • käyttää tarkoituksenmukaista psykologista tietoa oman ja työyhteisön hyvinvoinnin edistämiseksi ja kehittämiseksi.

Opiskelija selvittää oman alansa työtehtäviä kansallisilla ja kansainvälisillä työmarkkinoilla.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• etsii tietoa oman alansa työpaikoista kansallisilla ja kansainvälisillä työmarkkinoilla osittain ohjatusti • löytää itselleen soveltuvia työpaikkoja kansallisilta ja kansainvälisiltä työmarkkinoilta osittain ohjatusti
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• etsii itsenäisesti tietoa oman alansa työpaikoista kansallisilla ja kansainvälisillä työmarkkinoilla • löytää itselleen soveltuvia työpaikkoja kansallisilta ja kansainvälisiltä työmarkkinoilta
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• etsii itsenäisesti ja monipuolisesti tietoa oman alansa työpaikoista kansallisilla ja kansainvälisillä työmarkkinoilla • löytää itselleen soveltuvia työpaikkoja kansallisilta ja kansainvälisiltä työmarkkinoilta.

Opiskelu- ja urasuunnitteluvalmiudet

Pakolliset osaamistavoitteet, 1 osp

Opiskelija osaa

- tunnistaa omia kiinnostuksen kohteitaan, mahdollisuuksiaan ja tuen tarpeitaan
- tehdä tutkintoaan ja uraansa koskevia valintoja
- hankkia tutkinnon suorittamisen aikana tietoa erilaisista jatkokoulutusmahdollisuuksista ja koulutustarjonnasta
- valmistautua tutkinnon suorittamisen aikana työnhakuun ja oman osaamisensa esittelyyn.

Arviointi

Arvioinnin kohteet

Opiskelija tunnistaa omia kiinnostuksen kohteitaan, mahdollisuuksiaan ja tuen tarpeitaan.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• selvittää omia vahvuuksiaan, valmiuksiaan ja kehittämiskohteitaan • tunnistaa kiinnostuksensa kohteita ja omia mahdollisuuksiaan ammattialalla tarviten rohkaisua

	• seuraa satunnaisesti oman oppimisensa edistymistä ja osaamisensa hankkimista • arvioi omaa oppimistaan ja osaamistaan
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• selvittää ja tunnistaa omia vahvuuksiaan, valmiuksiaan ja kehittämiskohteitaan • tunnistaa itsenäisesti kiinnostuksensa kohteita ja omia mahdollisuuksiaan ammattialalla • seuraa oma-aloitteisesti oman oppimisensa edistymistä ja osaamisensa hankkimista tunnistuen mahdollisen tuen tarpeen • arvioi omaa oppimistaan ja osaamistaan säännöllisesti
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• selvittää monipuolisesti ja tunnistaa itsenäisesti omia vahvuuksiaan, valmiuksiaan ja kehittämiskohteitaan • tunnistaa kiinnostuksensa kohteita ja arvioi realistisesti omia mahdollisuuksiaan ammattialalla • ottaa vastuun omasta oppimisestaan ja sen edistämisestä • seuraa sitoutuneesti oman oppimisensa edistymistä ja osaamisensa hankkimista dokumentoimalla ja tunnistuen mahdollisen tuen tarpeen • arvioi omaa oppimistaan ja osaamistaan itsenäisesti sekä tekee tarvittavia muutoksia.

Opiskelija tekee tutkintoaan ja uraansa koskevia valintoja.

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• perehtyy itselleen sopiviin uravaihtoehtoihin hyödyntäen tietolähteitä ja sähköisiä ohjauspalveluja • perehtyy oman tutkinnon muodostumiseen, tutkinnossa vaadittaviin suorituksiin ja valinnan mahdollisuuksiin, jotka edistävät omaa työelämään sijoittumista • seuraa tutkinnon suorittamisen edistymistä ohjatusti • tunnistaa ja kokeilee erilaisia oppimisympäristöjä osaamisen hankkimisessa
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• selvittää itselleen sopivia vaihtoehtoja oman urasuunnitelmansa tueksi käyttäen erilaisia tietolähteitä ja sähköisiä ohjauspalveluja • tietää oman tutkinnon muodostumisen, tutkinnossa vaadittavat suoritukset ja valinnan mahdollisuudet, jotka edistävät työelämään sijoittumista ja omaa urasuunnitelmaa • seuraa tutkinnon suorittamisen edistymistä oma-aloitteisesti • käyttää erilaisia oppimisympäristöjä osaamisensa hankkimisessa
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• selvittää monipuolisesti ja itsenäisesti vaihtoehtoja oman urasuunnitelmansa pohjalta käyttäen aktiivisesti erilaisia tietolähteitä ja sähköisiä ohjauspalveluja • tietää oman tutkinnon muodostumisen, tutkinnossa vaadittavat suoritukset ja valinnan mahdollisuudet tehden itsenäisesti uraansa edistäviä valintoja ja päätöksiä • seuraa tutkinnon suorittamisen edistymistä aktiivisesti ja sitoutuneesti • käyttää ja valitsee omaa ammatillista kehittymistään tukevia oppimisympäristöjä.

Opiskelija hankkii tutkinnon suorittamisen aikana tietoa erilaisista jatkokoulutusmahdollisuuksista ja koulutustarjonnasta.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• käyttää jatkokoulutukseen liittyviä tietolähteitä, ohjauspalveluja ja hakujärjestelmiä • hankkii tietoa erilaisista jatkokoulutuksen vaihtoehdoista ja mahdollisuuksista ja suunnittelee omaa urasuunnitelmaansa • perehtyy jatkokoulutuksen pääsyvaatimuksiin, hakumenettelyyn ja valintakriteereihin
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• käyttää sujuvasti jatkokoulutukseen ja tulevaisuuden suunnitteluun liittyviä tietolähteitä, ohjauspalveluja ja hakujärjestelmiä • hankkii monipuolisesti tietoa itselleen sopivista erilaisista jatkokoulutuksen vaihtoehdoista ja tekee urasuunnitelman • perehtyy monipuolisesti jatkokoulutuksen pääsyvaatimuksiin, hakumenettelyyn ja valintakriteereihin
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• käyttää itsenäisesti jatkokoulutukseen ja tulevaisuuden suunnitteluun liittyviä tietolähteitä, ohjauspalveluja ja hakujärjestelmiä • hankkii aktiivisesti tietoa erilaisista jatkokoulutuksen vaihtoehdoista ja hyödyntää tietoa omassa urasuunnitelmassaan • perehtyy aktiivisesti ja oma-aloitteisesti jatkokoulutuksen pääsyvaatimuksiin, hakumenettelyyn ja valintakriteereihin.

Opiskelija valmistautuu tutkinnon suorittamisen aikana työnhakuun ja oman osaamisensa esittelyyn.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• perehtyy erilaisten työpaikkojen tarjoamiin mahdollisuuksiin, työympäristöihin ja uravaihtoehtoihin • tekee omaa osaamistaan esittelevän tuotoksen työnhakua varten ja harjoittelee osaamisensa esittelyä • hakee työpaikkoja tarviten ajoittain ohjausta hakujärjestelmien ja -menetelmien käytössä • päivittää urasuunnitelmaansa työllistymistä varten
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• perehtyy monipuolisesti erilaisten työpaikkojen tarjoamiin mahdollisuuksiin, työympäristöihin ja kartoittaa itselleen sopivia uravaihtoehtoja • tekee omaa osaamistaan esittelevän tuotoksen työnhakua varten ja esittelee osaamistaan kattavasti • hakee työpaikkoja ja käyttää erilaisia hakujärjestelmiä ja -menetelmiä sujuvasti • päivittää omatoimisesti urasuunnitelmaansa työllistymistä varten
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• selvittää systemaattisesti erilaisten työpaikkojen tarjoamat mahdollisuudet, niiden työympäristöt ja realistiset uravaihtoehdot oman suunnitelman pohjalta

	• tekee persoonallisen ja myyvän omaa osaamistaan esittelevän tuotoksen työnhakua varten ja esittelee osaamistaan innostavasti ja kattavasti • hakee itsenäisesti työpaikkoja ja hyödyntää erilaisia hakujärjestelmiä ja -menetelmiä monipuolisesti ja sujuvasti • päivittää aktiivisesti ja itsenäisesti urasuunnitelmaansa työllistymistä edistään.
--	---

Yrittäjyys ja yrittäjämäinen toiminta

Pakolliset osaamistavoitteet, 1 osp

Opiskelija osaa

- toimia yrityksen tavoitteita edistään
- ideoida liikeidean ja arvioida sen toteuttamismahdollisuuksia.

Arviointi

Arvioinnin kohteet

Opiskelija toimii yrityksen tavoitteita edistään.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tunnistaa yritystoiminnan merkitystä yhteiskunnassa • kuvaa organisaation liiketoimintamallin osittain ohjatusti • toimii taloudellisesti tunnistuen toimintansa merkityksen osana työyhteisöä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• kuvaa yritystoiminnan merkityksen yhteiskunnassa • kuvaa organisaation liiketoimintamallin • toimii tehtävissään taloudellisesti ja asiakaslähtöisesti tunnistuen toimintansa merkityksen osana työyhteisöä
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• kuvaa alansa yritystoiminnan merkitystä yhteiskunnassa ja ennakoii alan tulevia kehitysnäkymiä • kuvaa organisaation liiketoimintamallin itsenäisesti • toimii tehtävissään oma-aloitteisesti, taloudellisesti ja asiakaslähtöisesti tunnistuen työnsä vaikutukset organisaation tulokseen.

Opiskelija ideoi liikeidean ja arvioi sen toteuttamismahdollisuuksia.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• ideoi liikeidean osittain ohjatusti • löytää yrityksen perustamista tukevia palveluita ja tietolähteitä • selvittää liikeidean edellyttämiä taloudellisia resursseja • kuvaa liikeidean toteuttamiseksi tarvittavia verkostoja • arvioi valmiuksiaan toimia yrittäjänä
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• ideoi liikeidean asiakaslähtöisesti • löytää yrityksen perustamista tukevat keskeiset palvelut ja tietolähteet • arvioi liikeidean edellyttämiä taloudellisia ja toiminnallisia resursseja

	• kuvaa liikeidean toteuttamiseksi tarvittavia verkostoja • arvioi valmiuksiaan toimia yrittäjänä ja tunnistaa yritystoiminnan riskejä
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• ideoi liikeidean asiakaslähtöisesti ja arvioi sen toimivuutta • löytää yrityksen perustamista tukevia palveluita ja tietolähteitä hyödyntäen eri kanavia • arvioi liikeidean edellyttämien taloudellisten ja toiminnallisten resurssien saatavuuden • kuvaa liikeidean toteuttamiseksi tarvittavia verkostoja ja arvioi yhteistyömahdollisuuksia • arvioi realistisesti valmiuksiaan toimia yrittäjänä tiedostaen yritystoiminnan riskit.

Työkyvyn ja hyvinvoinnin ylläpitäminen

Pakolliset osaamistavoitteet, 2 osp

Opiskelija osaa

- huolehtia terveydestään ja toimintakyvystään
- arvioida toimintaympäristönsä ja toimintansa turvallisuutta ja terveellisyyttä
- edistää liikunnan avulla opiskelu- ja työkykyään sekä hyvinvointiaan
- ehkäistä tapaturmien syntymistä ja antaa ensiapua.

Arviointi

Arvioinnin kohteet

Opiskelija huolehtii terveydestään ja toimintakyvystään.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• etsii osittain ohjattuna tietoa ikäluokkansa terveydestä ja mahdollisuuksista oman terveytensä ja toimintakykynsä edistämiseksi • laatii itselleen toteuttamiskelpoisen suunnitelman oman terveytensä ja hyvinvointinsa edistämiseksi ottaen siinä huomioon mm. liikunnan, ravitsemuksen, palautumisen, unen, mielen hyvinvoinnin, tupakoimattomuuden (sis. kaikki nikotiiniuutteet) ja päihitteettömyyden, seksuaaliterveyden sekä ihmissuhteiden merkityksen päivittäisissä toiminnoissa • edistää osittain ohjattuna terveyttään ja hyvinvointiaan suunnitelman mukaisesti ja arvioi tavoitteidensa toteutumista
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• etsii tietoa ikäluokkansa terveydestä ja mahdollisuuksista oman terveytensä ja toimintakykynsä edistämiseksi • laatii itselleen yksilöllisen suunnitelman oman terveytensä ja hyvinvointinsa edistämiseksi ottaen siinä monipuolisesti huomioon liikunnan, ravitsemuksen, palautumisen, unen, mielen hyvinvoinnin, tupakoimattomuuden (sis. kaikki nikotiiniuutteet) ja päihitteettömyyden, seksuaaliterveyden sekä ihmissuhteiden merkityksen opiskelu- ja työkyvyn ylläpitämiseksi • edistää terveyttään ja hyvinvointiaan suunnitelman mukaisesti ja arvioi realistisesti oman toimintansa vaikutuksia ja tavoitteidensa toteutumista

Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- etsii monipuolista tietoa ikäluokkansa terveyseroista ja mahdollisuuksista oman terveytensä ja toimintakykynsä edistämiseksi - laatii itselleen tilannekohtaisesti päivitettävän ja monipuolisen suunnitelman terveytensä ja hyvinvointinsa edistämiseksi ottaen siinä huomioon liikunnan, ravitsemuksen, palautumisen, unen, mielen hyvinvoinnin, tupakoimattomuuden (sis. kaikki nikotiini tuotteet) ja päihteettömyyden, seksuaaliterveyden ja ihmissuhteiden merkityksen opiskelu- ja työkyvyn ylläpitämiseksi - edistää terveyttään ja hyvinvointiaan aktiivisesti ja arvioi realistisesti suunnitelman toteutumista ja tavoitteiden saavuttamista hyödyntäen arvioinnissa myös muilta saamaansa palautetta.

Opiskelija arvioi toimintaympäristönsä ja toimintansa turvallisuutta ja terveellisyyttä.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toimii sovittujen turvallisuutta ja terveyttä edistävien toimintaohjeiden mukaisesti, yhteistyössä muiden kanssa, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta - ottaa työssään huomioon oman ammatin kuormittavuustekijät ja työkyvyn kehittämisen merkityksen tarvitessa ajoittain ohjausta - selvittää ohjattuna ergonomian vaikutukset työkykyyn
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- toimii sovittujen turvallisuutta ja terveyttä edistävien toimintaohjeiden mukaisesti yhteistyössä muiden kanssa - ottaa työssään huomioon oman ammatin kuormittavuustekijät ja edistää työkykyään - selvittää ergonomian vaikutukset työkykyyn
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- toimii sovittujen turvallisuutta ja terveyttä edistävien toimintaohjeiden mukaisesti yhteistyössä muiden kanssa ja arvioi toimintatapojensa kehittämistarpeita - ottaa työssään monipuolisesti huomioon oman ammatin kuormittavuustekijät ja edistää työkykyään - selvittää ergonomian vaikutukset työkykyyn erilaisissa työympäristöissä.

Opiskelija edistää liikunnan avulla opiskelu- ja työkykyään sekä hyvinvointiaan.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- hakee tietoa liikkumisen tavallisimmista hyödyistä ja vaatimuksista opiskelu- ja työkyvylle sekä ottaa tiedot joiltain osin huomioon terveyttä ja hyvinvointia edistävissä suunnitelmassaan - harjoittaa joiltakin osin opiskelu- ja työkyvyn vaatimia fyysisiä ominaisuuksiaan ja ergonomiataitojaan - liikkuu liikuntatilanteissa ylläpitäen opiskelu- ja työkykyään
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	hakee tietoa liikkumisen hyödyistä ja vaatimuksista terveydelle sekä opiskelu- ja työkyvylle ja ottaa tiedot huomioon terveyttä ja hyvinvointia edistävissä suunnitelmassaan

	• kehittää opiskelu- ja työkyvyn vaatimia fyysisiä ominaisuuksiaan ja ergonomiataitojaan • liikkuu monipuolisesti erilaisissa liikuntatilanteissa ylläpitäen opiskelu- ja työkykyään
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• hakee monipuolisesti tietoa liikkumisen hyödyistä ja vaatimuksista terveydelle sekä opiskelu- ja työkyvylle ja ottaa tiedot huomioon fyysistä toimintakykyä edistävissä suunnitelmassaan huomioiden myös alakohtaiset vaatimukset opiskelu- ja työkyvyn ylläpitoon • kehittää oma-aloitteisesti ja monipuolisesti opiskelu- ja työkyvyn vaatimia fyysisiä ominaisuuksiaan ja ergonomiataitojaan • liikkuu monipuolisesti ja parhaansa yrittäen kaikissa liikuntatilanteissa edistäen opiskelu- ja työkykyään.

Opiskelija ehkäisee tapaturmien syntymistä ja antaa ensiapua.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• ennakoi mahdollisia tapaturmariskejä liikuntatilanteissa • antaa ensiapua tavallisimmissa ensiapua vaativissa tilanteissa, tunnistaa osaamisensa rajat ja hakee lisäapua nopeasti
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• ehkäisee toiminnallaan liikuntatapaturmien syntymistä • antaa ensiapua ja hakee tilanteen niin vaatiessa lisäapua nopeasti
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• toimii huolellisesti ja ehkäisee liikuntatapaturmien syntymistä • antaa ensiapua ja hakee oikea-aikaisesti lisäapua • estää toiminnallaan lisätapaturmien syntymistä.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Opiskelija osaa

- ylläpitää ja edistää työkykyään ja hyvinvointiaan liikunnan avulla
- edistää oppilaitosyhteisön ja opiskelijoiden hyvinvointia ja osallisuutta.

Arviointi

Arvioinnin kohteet

Opiskelija ylläpitää ja edistää työkykyään ja hyvinvointiaan liikunnan avulla.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• pitää yllä fyysistä toimintakykyään ja osallistuu liikuntatilanteisiin annettujen ohjeiden mukaan ja noudattaa reilun pelin periaatteita • käyttää liikunnan harrastamiseen tarvittavia motorisia perustaitoja • seuraa kuormittumistaan ja työkykyvaatimuksia suhteessa omaan toimintakykyynsä ohjattuna
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• pitää yllä fyysistä toimintakykyään ja osallistuu liikuntatilanteisiin aktiivisesti reilun pelin periaatteita noudattaen

	• soveltaa monipuolisesti liikunnan harrastamiseen tarvittavia motorisia perustaitoja • seuraa itsenäisesti kuormittumistaan ja työkykyvaatimuksia suhteessa omaan toimintakykyynsä
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• seuraa, arvioi ja pitää yllä fyysistä toimintakykyään sekä osallistuu liikuntatilanteisiin aktiivisesti edistäen reilun pelin periaatteiden toteutumista • soveltaa monipuolisesti liikunnan harrastamiseen tarvittavia motorisia perustaitoja ja liikunnan lajitaitoja • arvioi perustellusti kuormittumistaan ja työkykyvaatimuksia suhteessa omaan toimintakykyynsä.

Opiskelija edistää oppilaitosyhteisön ja opiskelijoiden hyvinvointia ja osallisuutta.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toimii opiskelijaryhmän jäsenenä osallisuutta edistävästi ja osallistuu opiskelijoille järjestettyihin liikunta- ja muihin tapahtumiin sekä tilaisuuksiin
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• toimii aktiivisesti opiskelijaryhmän jäsenenä hyvinvointia edistävästi sekä suunnittelee ja osallistuu opiskelijoiden järjestämiin liikunta- ja muihin tapahtumiin sekä tilaisuuksiin
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• toimii aktiivisesti opiskelijaryhmän jäsenenä sekä suunnittelee ja osallistuu opiskelijoiden järjestämiin liikunta- ja muihin tapahtumiin ja tilaisuuksiin hyvinvointia ja osallisuutta edistävästi.

Kestävän kehityksen edistäminen

Pakolliset osaamistavoitteet, 1 osp

Opiskelija osaa

- toimia kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti
- ottaa huomioon elinkaariajattelun periaatteet
- pohtia ratkaisuja eettisistä näkökulmista.

Arviointi

Arvioinnin kohteet

Opiskelija osaa toimia kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tietää kestävän kehityksen ekologisen, taloudellisen, sosiaalisen ja kulttuurisen kestävyyskeskeiset tavoitteet • ymmärtää luonnonvarojen rajallisuuden ja kestävän käytön merkityksen kansallisesti • tunnistaa keskeiset toimintatavat kestävän kehityksen edistämiseen käyttäen apuna asiantuntijoita
Tyydyttävä 2	

Hyvä 3	- tietää kestävän kehityksen ekologisen, taloudellisen, sosiaalisen ja kulttuurisen kestävyyskeskeiset tavoitteet ja näiden vaikutuksen toisiinsa - ymmärtää luonnonvarojen rajallisuuden ja kestävän käytön merkityksen kansallisesti suhteessa globaaliin toimintaympäristöön tuoden esille esimerkkejä näistä - tunnistaa keskeiset toimintatavat kestävän kehityksen edistämiseen itsenäisesti
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- tietää kestävän kehityksen ekologisen, taloudellisen, sosiaalisen ja kulttuurisen kestävyyskeskeiset tavoitteet ja näiden vaikutuksen toisiinsa kokonaisvaltaisesti - ymmärtää luonnonvarojen rajallisuuden ja kestävän käytön merkityksen kansallisesti suhteessa globaaliin toimintaympäristöön esittäen soveltamiskohteita - tunnistaa keskeiset toimintatavat kestävän kehityksen edistämiseen itsenäisesti ja eri ulottuvuuksien näkökulmasta.

Opiskelija ottaa huomioon elinkaariajattelun periaatteet.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- ymmärtää kiertotalouden periaatteen - tunnistaa tuotteen tai palvelun energia- ja materiaalitehokkuuden - määrittää jonkin tuotteen elinkaaren yleisellä tasolla
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- ymmärtää kiertotalouden periaatteen ja arvioi sen merkitystä - arvioi tuotteen tai palvelun energia- ja materiaalitehokkuuden - määrittää jonkin tuotteen elinkaaren itsenäisesti
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	- ymmärtää kiertotalouden periaatteen, arvioi sen merkitystä ja esittää kehittämismahdollisuuksia - arvioi tuotteen tai palvelun energia- ja materiaalitehokkuuden esittäen tarvittavia uudistamistarpeita - määrittää jonkin tuotteen elinkaaren ymmärtäen kokonaisvaikutukset.

Opiskelija pohtii ratkaisuja eettisistä näkökulmista.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- tunnistaa työhön liittyviä joitakin vaiheita ja tilanteita, joihin sisältyy eettisiä valintoja - pohtii omien ratkaisujen vaikutusta eettisestä näkökulmasta yhdessä muiden kanssa
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	- tunnistaa työhön liittyviä vaiheita ja tilanteita, joihin sisältyy eettisiä valintoja - pohtii omien ja muiden ratkaisujen vaikutusta eettisestä näkökulmasta itsenäisesti
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	tunnistaa monipuolisesti työhön liittyviä vaiheita ja tilanteita, joihin sisältyy eettisiä valintoja

- pohtii ja analysoi omien ja muiden ratkaisujen vaikutusta erilaisten eettisten näkökulmien mukaisesti.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Opiskelija osaa

- arvioida kestävään kehitykseen vaikuttavat tekijät työssään tai alallaan
- suunnitella kestävä kehityksen edistämiseen liittyviä toimintatapoja
- toimia kestävä kehityksen edistäjänä työssään tai alallaan
- arvioida kestävä kehityksen edistämisen onnistumista työssään tai alallaan.

Arviointi

Arvioinnin kohteet

Opiskelija arvioi kestävään kehitykseen vaikuttavat tekijät työssään tai alallaan.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• perehtyy työpaikan tai alan toimintaan siten, että osaa arvioida sitä kestävä kehityksen jostakin näkökulmasta (ekologinen, taloudellinen, sosiaalinen tai kulttuurinen) työyhteisön jäsenten kanssa yhdessä • arvioi keskeiset työpaikan tai alan kestävään kehitykseen vaikuttavat tekijät ohjeiden mukaisesti • valitsee yhdessä työyhteisön jäsenten kanssa, mitä kestävä kehityksen näkökulmaa erityisesti tulisi kehittää
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• perehtyy työpaikan tai alan toimintaan siten, että osaa arvioida sitä kestävä kehityksen eri näkökulmista (ekologinen, taloudellinen, sosiaalinen ja kulttuurinen) itsenäisesti • arvioi keskeiset työpaikan tai alan kestävään kehitykseen vaikuttavat tekijät • valitsee, mitä kestävä kehityksen näkökulmaa erityisesti tulisi kehittää tehden joitakin aloitteita
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• perehtyy työpaikan tai alan toimintaan siten, että osaa arvioida sitä kestävä kehityksen eri näkökulmista (ekologinen, taloudellinen, sosiaalinen ja kulttuurinen) kattavasti • arvioi työpaikan tai alan kestävään kehityksen vaikuttavat tekijät kokonaisvaltaisesti • valitsee, mitä kestävä kehityksen näkökulmaa erityisesti tulisi kehittää perustellen ratkaisunsa ja tehden tarvittavia aloitteita.

Opiskelija suunnittelee kestävä kehityksen edistämiseen liittyviä toimintatapoja.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• määrittelee tavoitteet kestävä kehityksen edistämiseen ja ongelmien ratkaisemiseen yhteistyössä työyhteisön jäsenten kanssa • valitsee kestävä kehitystä edistävät keinot ja toimintatavat ohjeiden mukaisesti • aikatauluttaa tehtävät ja määrittää resurssit yhteistyössä muiden kanssa • osallistuu tarvittavan yhteistyön määrittämiseen

Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• määrittelee tavoitteet kestävän kehityksen edistämiseen ja ongelmien ratkaisemiseen itsenäisesti • valitsee kestävää kehitystä edistävät keinot ja toimintatavat • aikatauluttaa tehtävät ja määrittää resurssit • suunnittelee tarvittavan yhteistyön
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• määrittelee selkeät ja konkreettiset tavoitteet kestävän kehityksen edistämiseen ja ongelmien ratkaisemiseen • valitsee kestävää kehitystä edistävät keinot ja toimintatavat realistisesti • aikatauluttaa tehtävät ja määrittää resurssit realistisesti • suunnittelee yhteistyön muodot ja osallistamistavat.

Opiskelija toimii kestävän kehityksen edistäjänä työssään tai alallaan.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa suunnitelmaa työyhteisön jäsenten kanssa • toimii itse kestävän kehityksen periaatteita noudattaen • osallistuu yhteistyöhön muiden kanssa pyrkien muiden motivoimiseen
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• toteuttaa suunnitelmaa • toimii itse kestävän kehityksen periaatteita noudattaen välittäen muille tietoa toimintatapojen muutostarpeista • kannustaa ja motivoi muita osallistumaan ennalta määritellyllä menetelmällä
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• toteuttaa suunnitelmaa tehden siihen tarvittavat muutokset tilanteen edellyttäessä • toimii itse kestävän kehityksen periaatteita noudattaen, välittää muille tietoa toimintatapojen muutostarpeista ja esittää aktiivisesti muutosehdotuksia • kannustaa ja motivoi muita osallistumaan tilanteeseen sopivia menetelmiä käyttäen.

Opiskelija arvioi kestävän kehityksen edistämisen onnistumista työssään tai alallaan.	
Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• arvioi, miten toimintatavat tai tuotokset ovat muuttuneet prosessin aikana käyttäen apuna tarvittavaa tukea • esittää kehittämistarpeita ja jatkosuunnitelman kestävän kehityksen edistämiseksi
Tyydyttävä 2	
Hyvä 3	• arvioi, miten toimintatavat tai tuotokset ovat muuttuneet prosessin aikana, ja vertaa niitä entiseen • esittää selkeät kehittämistarpeet ja jatkosuunnitelman kestävän kehityksen edistämiseksi
Hyvä 4	
Kiitettävä 5	• arvioi, miten toimintatavat tai tuotokset ovat muuttuneet prosessin aikana, ja vertaa niitä entiseen ja arvioi prosessin onnistumista

	• esittää selkeät ja kehittämistarpeet ja perustellun jatkosuunnitelman kestävän kehityksen edistämiseksi.

3. Arviointiasteikko

T2 = Opiskelijan osaamisen taso ylittää selkeästi T1-tason, mutta ei yllä H3-tasolle.

H4 = Opiskelijan osaamisen taso ylittää selkeästi H3-tason, mutta ei yllä K5-tasolle.